

Bundel - Algemeen Bestuur van 27 november 2024

- 1 Opening, mededelingen en ingekomen stukken
Bijlagen:
  - 1.1 *Brief provincie Gelderland Begroting 2025*
  - 1.2 *Kamerbrief Uitkomsten Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2024, incl. bijlage**
  - *1.3 *Brief provincie Gelderland aan ministerie VRO (grootschalige woningbouwlocaties), incl. bijlage*
  - 1.4 *Programma collegemiddag Regio Stedendriehoek d.d. 3 december 2024*
    1. 2024-11-27 Agenda Algemeen Bestuur (versie nazending)
    - 1.1 Brief Provincie Gelderland Begroting 2025
    - 1.2 Kamerbrief Uitkomsten Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2024
    - *1.2a Afsprakenlijst Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 6 en 7 november 2024
    - *1.3 Brief provincie Gelderland aan ministerie VRO (grootschalige woningbouwlocaties)
    - *1.3b Bijlage brief provincie Gelderland (grootschalige woningbouwlocaties)
    - 1.4. Programma collegemiddag Regio Stedendriehoek d.d. 3 december 2024
- 3.1 Structurering Uitvoeringsagenda en P-beraden-bespreking
  - 3.1 Structurering uitvoeringsagenda en P-beraden
- 3.2 Portefeuilleverdeling-bespreking
  - 3.2 Memo Portefeuilleverdeling leden algemeen bestuur
- 4 Notitie Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt-besluitvorming
Gevraagd besluit:
Het algemeen bestuur besluit:
  1. *In te stemmen met de 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek'.*
  2. *de Strategische Board en het bestuur van Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek om advies te vragen over deze economische verkenning.*
  3. *in te stemmen met het besluitvormingsproces, zoals opgenomen in deze memo.*
  4. *Aandachtspunten, zoals opgenomen in het verslag van de vergadering, mee te geven voor de verdere uitwerking om van een Economische Verkenning naar een Human Capital Agenda te komen, in nauwe afstemming met het bestuur Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek.**Bijlagen:*
  - 4.1 *Memo Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt*
  - 4.2 *Conceptnotitie Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt*
  - 4.3 *Adviesaanvraag Strategische Board*
    - 4.1 Memo Economische Verkenning Veerkrachtige Arbeidsmarkt
    - 4.2 Conceptnotitie Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt
    - 4.3 15-11-2024 Adviesaanvraag Economische Verkenning - Veerkrachtige arbeidsmarkt
- 5 Ruimte voor Defensie-ter kennisname
Het algemeen bestuur:
  1. *Besluit kennis te nemen van de stand van zaken Nationaal Programma Ruimte voor Defensie**Bijlage:*
  - *5.1.2 *Kamerbrief NPRD resultaten eerste trechtering*
  - *5.1.3 *Bijlage bij kamerbrief – Ruimtebehoefte Infographic*
  - *5.1.4 *Raadsinformatiebrief Apeldoorn*
  - *5.1.5 *Raadsinformatiebrief Heerde*
  - *5.1.6 *Raadsinformatiebrief Lochem*
    - *5.1 Memo Voortgang NP Ruimte voor Defensie
    - *5.1.2. Kamerbrief NPRD resultaten eerste trechtering
    - *5.1.3 Bijlage bij kamerbrief – Ruimtebehoefte Infographic
    - *5.1.4 Raadsinformatiebrief Apeldoorn
    - *5.1.5 Raadsinformatiebrief Heerde
    - *5.1.6 Raadsinformatiebrief Lochem
- 6 Whole of society-besluitvorming

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. *In te stemmen met de lijn waarbij de Regio Stedendriehoek partners ondersteunt bij de uitwerking van de whole of society approach, aansluitend bij het deel versterken veerkracht van de regio organisatie.*

2. *Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering te vragen om opdrachtnemer te zijn en partijen regiobreed te verbinden.*

3. *In kind bij te dragen en € 10.000 te reserveren.*

Bijlagen:

6.1 *Memo 'Whole of society approach'*

6.2 *Plan van aanpak 'Whole of society approach'*

6.1 Memo 'Whole of society approach'

6.2 Plan van aanpak 'Whole of society approach'

7.2 Regiodeal-hamerstuk

Gevraagd besluit:

Het Algemeen Bestuur besluit:

in te stemmen met ondertekening van de definitieve Samenwerkingsovereenkomst 'Regio Deal Sterker in 3D' (SOK).

Bijlagen:

7.2.1 *Memo Vaststelling definitieve Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal*

7.2.2 *Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal (SOK)*

7.2.3 *Update november Regio Deal 'Sterker in 3D'*

7.2.3 Update november Regio Deal 'Sterker in 3D'

7.2.1 Memo Vaststelling definitieve Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal

7.2.2 Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal (SOK)

7.3 Raden-ter kennisname

Terugkoppeling door Olaf Prinsen.

Bijlagen:

7.3.1 *Programma raadsconferentie 19 november*

7.3.2 *Agenda raadsadviescommissie 26 november*

7.3.1 Programma Raadsconferentie 19 november 2024

7.3.2 Concept agenda RAC (locatie Lochem)

8.1 Benoeming accountant -hamerstuk

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. *In te stemmen met het verstrekken van een opdracht aan Stolwijk Kelderman Accountants tot het uitvoeren van controlewerkzaamheden voor de jaarrekeningen 2025 t/m 2028, inclusief rapportage over de jaarrekening aan het algemeen bestuur, accountantsverslag, (goedkeurende) -verklaring en adviesfunctie, voortvloeiend uit en verbonden met de controles en de certificerende functie.*

Bijlagen:

8.1.1 *Memo Benoeming accountant*

8.1.2 *Offerte Stolwijk Kelderman*

8.1.1 Memo Benoeming Accountant

8.1.2 Offerte Stolwijk Kelderman

8.2 Archief KPI -hamerstuk

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. *de Rapportage Archief KPI's 2022 – 2023 vast te stellen en de aanbevelingen uit de rapportage nader uit te werken.*

2. *De besluitvorming over de rapportage mee te delen aan de gemeentearchivaris en het vastgestelde verslag toe te zenden aan de provinciaal toezichthouder.*

Bijlagen:

8.2.1 *Memo Archief KPI's*

8.2.2 *Rapportage Archief KPI's 2022-2023*

8.2.3 *Bijlage 1 - Totaaloverzicht KPI's*

8.2.4 *Bijlage 2 - Grafische weergave KPI's*

8.2.1 Memo Archief KPI's

8.2.2 Rapportage Archief KPI's 2022-2023

8.2.3 Bijlage 1 - Totaaloverzicht KPI's

8.2.4 Bijlage 2 - Grafische weergave KPI's

Agenda Algemeen Bestuur

Plaats en datum:	Epe, 27 november 2024
Tijd:	13.00-15.00 uur
Locatie:	Gemeentehuis Epe, ruimte 104
Zaaknummer:	0000533281
Genodigden:	Apeldoorn: Nick Derks Brummen: Geert van Rumund Deventer: Ron König (voorzitter) Epe: Tom Horn Heerde: Olaf Prinsen Lochem: Sebastiaan van 't Erve Voorst: Paula Jorritsma Zutphen: Eva Boswinkel (vice-voorzitter) RS3H: Ineke Lijnema (secretaris) Geert Janssen (bestuursadviseur)
Afwezig:	Geert van Rumond (vervanger: Steven van de Graaf), Paula Jorritsma (vervanger: Rosmarijn Boender)
Kopie aan:	Financieel ambtenaren, leden Strategisch Team

* nagezonden documenten

1. Opening, mededelingen en ingekomen stukken

Bijlagen:

- 1.1 Brief provincie Gelderland Begroting 2025
- 1.2 Kamerbrief Uitkomsten Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2024, incl. bijlage*
- *1.3 Brief provincie Gelderland aan ministerie VRO (grootschalige woningbouwlocaties), incl. bijlage
- 1.4 Programma collegemiddag Regio Stedendriehoek d.d. 3 december 2024

2. Verslag algemeen bestuur

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. het conceptverslag en -besluitenlijst algemeen bestuur van 26 september 2024 vast te stellen;
2. het conceptverslag algemeen bestuur (extra) van 8 oktober 2024 vast te stellen;

Bijlagen:

- 2.1 Conceptverslag AB 26 september 2024
- 2.2 Besluitenlijst AB 26 september 2024
- 2.3 Conceptverslag AB (extra) 8 oktober 2024

3. Hoe werken we in 2025?

3.1 Structurering Uitvoeringsagenda en P-beraden (*bespreking*)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur:

1. onderschrijft dat het voorstel over de structurering van de uitvoeringsagenda en de P-beraden en de vervolgaanpak van het ontwikkelperspectief een juiste vertaling is van wat er tijdens de vergaderingen van 3 juli, 26 september en 8 oktober is besproken en geeft dit vrij voor bespreking met de P-beraden.

Bijlage:

- 3.1 Memo structurering Uitvoeringsagenda en P-beraden

3.2 Portefeuilleverdeling (*bespreking*)

Gevraagd besluit:

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. In te stemmen met de voorgestelde portefeuillevverdeling.

Bijlage:

3.2 Memo Portefeuillevverdeling leden algemeen bestuur

4. Notitie Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek'.
2. de Strategische Board en het bestuur van Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek om advies te vragen over deze economische verkenning.
3. in te stemmen met het besluitvormingsproces, zoals opgenomen in deze memo.
4. Aandachtspunten, zoals opgenomen in het verslag van de vergadering, mee te geven voor de verdere uitwerking om van een Economische Verkenning naar een Human Capital Agenda te komen, in nauwe afstemming met het bestuur Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek.

Bijlagen:

4.1 Memo Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt

4.2 Conceptnotitie Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt

4.3 Adviesaanvraag Strategische Board

5. *Ruimte voor Defensie (ter kennisname)

Het algemeen bestuur:

1. Besluit kennis te nemen van de stand van zaken Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

Bijlage:

5.1.2 Kamerbrief NPRD resultaten eerste trechtering

5.1.3 Bijlage bij kamerbrief – Ruimtebehoeften Infographic

5.1.4 Raadsinformatiebrief Apeldoorn

*5.1.5 Raadsinformatiebrief Heerde

5.1.6 Raadsinformatiebrief Lochem

6. Whole of society (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de lijn waarbij de Regio Stedendriehoek partners ondersteunt bij de uitwerking van de whole of society approach, aansluitend bij het deel versterken veerkracht van de regio organisatie.
2. Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering te vragen om opdrachtnemer te zijn en partijen regiobreed te verbinden.
3. In kind bij te dragen en € 10.000 te reserveren.

Bijlagen:

6.1 Memo 'Whole of society approach'

6.2 Plan van aanpak 'Whole of society approach'

7. Stand van zaken:

7.1 Strategische Board (mondeling)

Mondelinge toelichting i.a.v. Ton Heerts (met dit agendapunt wordt gestart om 13.00u)

7.2 Regio Deal (hamerstuk)

Gevraagd besluit:

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. in te stemmen met ondertekening van de definitieve Samenwerkingsovereenkomst 'Regio Deal Sterker in 3D' (SOK).

Bijlagen:

- 7.2.1 Memo Vaststelling definitieve Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal
- 7.2.2 Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal (SOK)
- 7.2.3 Update november Regio Deal 'Sterker in 3D'

7.3 Raden (ter kennisname)

Terugkoppeling Olaf Prinsen

Bijlagen:

- 7.3.1 Programma raadsconferentie 19 november
- 7.3.2 Agenda raadsadviescommissie 26 november

7.4 Rondje P-beraden

8 Bedrijfsvoering

8.1 Benoeming accountant (boekjaar 2025 – 2028) (Hamerstuk)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met het verstrekken van een opdracht aan Stolwijk Kelderman Accountants tot het uitvoeren van controlewerkzaamheden voor de jaarrekeningen 2025 t/m 2028, inclusief rapportage over de jaarrekening aan het algemeen bestuur, accountantsverslag, (goedkeurende) -verklaring en adviesfunctie, voortvloeiend uit en verbonden met de controles en de certificerende functie.

Bijlagen:

- 8.1.1 Memo Benoeming accountant
- 8.1.2 Offerte Stolwijk Kelderman

8.2 Archief KPI (Hamerstuk)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. de Rapportage Archief KPI's 2022 – 2023 vast te stellen en de aanbevelingen uit de rapportage nader uit te werken.
2. De besluitvorming over de rapportage mee te delen aan de gemeentearchivaris en het vastgestelde verslag toe te zenden aan de provinciaal toezichthouder.

Bijlagen:

- 8.2.1 Memo Archief KPI's
- 8.2.2 Rapportage Archief KPI's 2022-2023
- 8.2.3 Bijlage 1 - Totaaloverzicht KPI's
- 8.2.4 Bijlage 2 - Grafische weergave KPI's

9 Rondvraag en sluiting

Besluit

Algemeen bestuur van Regio Stedendriehoek
Zutphenseweg 6^E
7418 AJ DEVENTER

Datum
5 november 2024

Zaaknummer
2024-004621

Onderwerp
Begroting 2025

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 3

Geachte leden van het bestuur,

U heeft uw begroting 2025 aan ons toegestuurd. Gelet op het bepaalde in artikel 35, lid 7, Wet gemeenschappelijke regelingen jo. artikel 203 Gemeentewet hebben wij uw begroting beoordeeld.

Besluit en motivering

De begroting 2025 is naar ons oordeel structureel en reëel in evenwicht. Dit betekent dat uw gemeenschappelijke regeling voor het jaar 2025 onder *repressief* toezicht staat. Dit is de lichtste vorm van toezicht. De begroting 2025 en ook de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen behoeven daarmee geen goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Risicogerichte aanpak financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen

In onze brief met zaaknummer 2024-007166 hebben wij u geïnformeerd over onze risicogerichte aanpak voor het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen. Op basis van een kwalitatieve check en een aantal kwantitatieve indicatoren maken we een onderscheid in gemeenschappelijke regelingen met een hoog risicoprofiel en een laag risicoprofiel. Deze classificatie geldt voor twee jaren. Deze werkwijze wordt in de bijlage kort uiteengezet.

Risicoprofiel

Op basis van uw begroting 2025 classificeren wij u als gemeenschappelijke regeling met een *laag risicoprofiel*. Dit betekent dat er voor u in de werkwijze niets wijzigt. Dat wil zeggen, dat u de stukken die onderdeel uitmaken van de P&C-cyclus dient in te zenden binnen de daarvoor gestelde termijnen.

Vanuit het financieel toezicht wijzigt de werkwijze wel. Na ontvangst van uw begroting verwerken wij deze in onze datasystemen. Daarin gaan wij ervan uit dat uw begroting structureel en reëel in evenwicht is.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum
5 november 2024

Zaaknummer
2024-004621

Blad
2 van 3

U ontvangt van ons elk jaar een standaardbrief met het besluit over de toezichtvorm. Hierin nemen wij geen aandachtspunten op, waar wij dat in de vorige werkwijze eventueel wel deden. Uw risicoclassificatie *laag risicoprofiel* geldt voor twee jaren. Indien er binnen uw gemeenschappelijke regeling fundamentele veranderingen plaatsvinden, dan dient u hierover uw contactpersoon bij de provincie Gelderland tijdig te informeren.

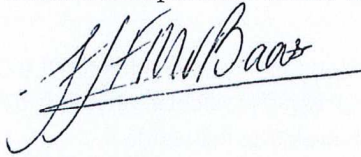
Wij adviseren u de inhoud van de brief ter kennisname te brengen aan de raden en colleges van de deelnemende gemeenten.

Meer informatie

Wilt u meer informatie over deze brief?

Neem dan contact op met het provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Judith van Baast
Teammanager Bestuur, Toezicht en Weerbaarheid

Bijlage:

- De werkwijze risicogericht financieel toezicht in het kort

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient en u wilt niet dat een besluit in werking treedt, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Bijlage

De werkwijze risicogericht financieel toezicht in het kort

De gemeenschappelijke regelingen worden op basis van de taken die zij uitvoeren onderverdeeld in een aantal categorieën met een bijbehorend risicoprofiel. De categorisatie is als volgt:

Categorie	Hoog of laag risicoprofiel
Werkorganisaties/sociale diensten	Hoog
Veiligheidsregio's	Hoog
Bedrijfsvoeringsorganisaties/ambtelijke fusies	Hoog
Archieven	Laag
Regio-organisaties	Laag
Belastingorganisaties	Laag
Externe diensten	Laag
Bedrijventerreinen	Laag

Wanneer een gemeenschappelijke regeling in een van de categorieën valt met een hoog risicoprofiel, dan is de classificatie *hoog risicoprofiel* van toepassing. Wanneer een gemeenschappelijke regeling in een van de categorieën valt met een laag risicoprofiel, dan worden de kwantitatieve indicatoren toegepast.

Is er sprake van een laag of hoog kwantitatief financieel risico?

- Op basis van het aantal deelnemers
- Op basis van de hoogte van de omzet
- Op basis van het balanstotaal
- Op basis van de bijdrage per deelnemer als percentage van de begroting van de desbetreffende deelnemer

Wanneer een gemeenschappelijke regeling in ten minste twee van de vier indicatoren de grenswaarden overschrijdt, is alsnog de classificatie *hoog risicoprofiel* van toepassing. Wanneer dit niet het geval is, is de classificatie *laag risicoprofiel* van toepassing.

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Ministerie van
Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening**

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2024-0000820011

Uw referentie

Datum 12 november 2024
Betreft Uitkomsten Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2024

Op 6 en 7 november heb ik samen met de bewindspersonen van Infrastructuur en Waterstaat de jaarlijkse landsdelige Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving (BO's Leefomgeving) en Bestuurlijke Overleggen Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (BO's MIRT) gevoerd. De staatssecretaris Herstel Groningen nam deel aan het BO Leefomgeving voor landsdeel Noord. De BO's Leefomgeving vinden normaliter in het voorjaar plaats, maar vanwege de kabinetswissel zijn deze eenmalig in het najaar gehouden.

Tijdens de BO's Leefomgeving hebben mijn collega-bewindspersonen en ik gesproken met vertegenwoordigers van de verschillende regio's over de voortgang van NOVEX en de woningbouwopgave.

Met deze brief wil ik u graag informeren over de uitkomsten van de BO's Leefomgeving. De minister en staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, namens wie ik deze brief mede stuur, informeren uw Kamer separaat over de uitkomsten van de BO's MIRT in relatie tot de MIRT-projecten en programma's.

Positionering van de Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving

Bij het vormgeven van de ruimtelijke inrichting van Nederland en de realisatie van de ruimtelijke opgaven is samenwerking tussen Rijk en medeoverheden cruciaal. Tijdens de BO's Leefomgeving voeren Rijk en medeoverheden (provincies, gemeenten en waterschappen) daarom jaarlijks het gesprek over de ruimtelijke vraagstukken met als doel het uitvoeren van de Nationale Omgevingsvisie (en straks de Nota Ruimte) door:

- Ruimtelijke vraagstukken inhoudelijk verder te brengen en voortgang te bewaken (inclusief monitoring);
- Te komen tot bestuurlijke afspraken over de opgaven in de leefomgeving waar gezamenlijke inzet voor nodig is (werken als één overheid);
- Te zorgen voor bijbehorende investeringsstrategieën en de relatie te leggen met besluitvormingstrajecten over investeringsmiddelen (zoals de BO's MIRT voor het Mobiliteitsfonds) en andere bekostigingsmogelijkheden, zodat afspraken ook daadwerkelijk tot uitvoering kunnen komen.

Ik licht de uitkomsten hieronder toe.

Schaarse ruimte goed ordenen

Ruimte is een schaars en waardevol goed. Uiteenlopende maatschappelijke opgaven hebben ruimtelijke consequenties. Zonder keuzes hebben we meer ruimte nodig dan er in Nederland beschikbaar is. Als we keuzes maken, slim combineren en een integrale aanpak hanteren, kunnen we een balans vinden

tussen het beschermen van een veilige en gezonde leefomgeving en het optimaal benutten van de ruimte om ontwikkeling mogelijk te maken. Zo creëren we een fijne leefomgeving waar het prettig wonen en werken is.

Datum
12 november 2024

Onze referentie
2024-0000820011

Het streven is om voor de zomer van 2025 de ontwerp-Nota Ruimte aan uw Kamer te sturen. De Nota Ruimte geeft een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De nieuwe Nota Ruimte bevat de ruimtelijke keuzes die daarvoor nodig zijn voor nu (2030), straks (2050) en later (2100). Zo worden hierin nieuwe locaties voor grootschalige woningbouw aangewezen. En staan er afspraken in over verstedelijking, bereikbaarheid van werk en voorzieningen, recreatieplekken en energievoorziening van gebieden, landbouw, natuur en ruimte voor defensie. Het voorontwerp van de Nota Ruimte, dat voor de zomer van 2024 aan de Tweede Kamer is gestuurd¹, geeft een overzicht van de grote ruimtelijke opgaven van ons land. Er staat ook al een aantal oplossingsrichtingen in voor de korte en langere termijn. De Ontwerp-Nota Ruimte zal hierop voortbouwen, maar op onderdelen zal het kabinet kiezen voor een andere koers in lijn met het regeerprogramma. Zo legt dit kabinet sterker de nadruk op wat wel kan, bijvoorbeeld door slim combineren en innoveren. Daarnaast werkt het kabinet aan de bescherming van hoogwaardige landbouwgrond en gaan woningen boven windmolens als er sprake is van concurrentie om grond. De nieuwe Nota Ruimte zal vergezeld worden van een Uitvoeringsagenda en een planMER en kent een participatieproces. Zodoende gaat het kabinet verder met het hernemen van de regie in de ruimtelijke ordening.

De Nota Ruimte is een zelfbindend Rijkskader. Om te zorgen voor doorwerking naar provincies, gemeenten en waterschappen werken alle overheden binnen NOVEX samen aan de ruimtelijke inrichting van Nederland. NOVEX kent twee samenhangende sporen: regie per provincies en gebiedsgerichte regie in 16 NOVEX-gebieden. In het spoor regie per provincie willen Rijk en provincies aan de voorkant afspraken maken in zogenaamde ruimtelijke arrangementen om nationaal en provinciaal omgevingsbeleid op elkaar af te stemmen en sneller tot uitvoering van ruimtelijke opgaven in een provincie te komen. Dit op basis van ruimtelijke voorstellen die provincies begin dit jaar hebben aangeboden, nationale programma's en de Nota Ruimte die in voorbereiding is. In de NOVEX-gebieden werken Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en het bedrijfsleven samen aan een gebiedsgerichte ordening, prioritering en uitvoering van de ruimtelijke opgaven aan de hand van een gemeenschappelijk toekomstbeeld voor het gebied; een ontwikkelperspectief. In een uitvoeringsagenda per NOVEX-gebied worden afspraken gemaakt om de doelen en ambities uit het ontwikkelperspectief gezamenlijk te realiseren met daarbij een regionale investeringsagenda.

Het Rijk en de medeoverheden zijn in gesprek om de inhoudelijke richtingen in de Ontwerp-Nota Ruimte te toetsen en ambities te verbinden. De resultaten van beide NOVEX-sporen zijn belangrijke bouwstenen voor de Nota Ruimte en de bijbehorende uitvoeringsagenda.

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023-2024, Kamerstuk 29 435, nr. 267

1. Voortgang NOVEX

Opmaat naar ruimtelijke arrangementen per provincie

Begin dit jaar hebben provincies hun ruimtelijke voorstellen aangeboden aan het Rijk. Hierin hebben zij de nationale opgaven en doelen uit het Startpakket Fysieke Leefomgeving² zo goed mogelijk geordend en verbonden met decentrale opgaven. Uit de ruimtelijke voorstellen blijkt dat Rijkskeuzes in samenhang met provinciale keuzes nodig zijn, omdat de ruimte schaars is en het daardoor niet lukt om sommige nationale opgaven in te passen.

Een brede hoog-ambtelijke vertegenwoordiging van het Rijk is dit voorjaar met elk van de provincies in gesprek gegaan over de voorstellen. In deze gesprekken zijn de ruimtelijke samenhangende vraagstukken besproken die in ieder geval afspraken behoeven in de ruimtelijke arrangementen.

Het ruimtelijke arrangement tussen Rijk en provincie bevat wederkerige afspraken over de afstemming, doorwerking en realisatie van omgevingsbeleid. Vaststelling van de eerste ruimtelijke arrangementen is voorzien tijdens de BO's Leefomgeving in juni 2025 parallel aan de ontwerp-Nota Ruimte.

Afspraken worden jaarlijks tijdens de BO's Leefomgeving gemonitord en waar nodig bijgesteld om zo tegemoet te komen aan de noodzaak om in te spelen op nieuwe kansen en ontwikkelingen en om rekening te houden met onzekerheden. De ruimtelijke arrangementen zijn dan ook een cyclisch instrument.

Waar in 2023 de gesprekken tijdens de BO's Leefomgeving nog gericht waren op het agenderen van ruimtelijke vraagstukken en de samenhang van nationale en decentrale keuzes, gingen de gesprekken in de BO's Leefomgeving dit jaar over de verbanden tussen de vraagstukken. Zo werd duidelijk dat de beschikbaarheid van (zoet)water en energie steeds meer bepalend is voor waar welke ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn. Daarnaast werd er gesproken over het belang van een evenwichtige balans tussen wonen en werken en nabijheid van voorzieningen, ook om extra vraag naar mobiliteit te beperken. Het belang van een gezonde en groene leefomgeving voor het bereiken dan wel in standhouden van deze balans werd nog eens benadrukt.

Hieronder wordt thematisch geschetst hoe de grote ruimtelijke vraagstukken tijdens de BO's Leefomgeving in samenhang aan de orde zijn gekomen. De specifieke afspraken die per provincie zijn gemaakt, zijn opgenomen in de bijgevoegde afsprakenlijst.

Water

Dat er in bepaalde periodes minder water is en de vraag naar water alleen maar toe zal nemen, is bekend. Daarom is er in verschillende landsdelen gesproken over zoetwater in relatie tot landbouw, natuur, energievoorzieningen, economie en verstedelijking.

---

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 34 682, nr. 107

Watervraagstukken overstijgen provinciegrenzen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de afhankelijkheid van Noord-Nederland van zoetwater uit het IJsselmeergebied.

De provincies Fryslân, Groningen en Drenthe hebben daarom met het Rijk afgesproken het vraagstuk rond vraag en aanbod van zoetwater nader uit te werken.

Tijdens de gesprekken met Zeeland en Zuid-Holland werd nog eens duidelijk dat deze provincies voor zoetwater ten behoeve van de industrie en de drinkwaterbehoefte afhankelijk zijn van aanvoer van andere provincies. De provincies Zeeland en Zuid-Holland hebben net als de provincies Utrecht, Noord-Holland en de overige provincies te maken met enerzijds een beperktere zoetwaterbeschikbaarheid en anderzijds een toenemende vraag ook vanuit bijvoorbeeld de energietransitie en landbouw.

In Overijssel raakt het belang van zoetwaterbeschikbaarheid nu al aan de woningbouwopgave en de verstedelijkingsstrategie in Twente. Zoetwaterbeschikbaarheid is ook in Gelderland een belangrijke opgave.

Noord-Brabant stelt toekomstscenario's op voor een deel van het zeekeleigebied van de Zuidwestelijke Delta, de Naad van Brabant en het Groene Woud om meer grip te krijgen op gevolgen van de potentiële zoetwatervraag en het zoetwateraanbod voor ruimtelijke opgaven.

De komende jaren werken we keuzes uit om de watervraag te beperken en het aanbod te verhogen. De nieuwe inzichten over waterbeschikbaarheid³ vormen de basis voor de herijking van de Deltabeslissingen in 2026 en de besluitvorming daarover in het Nationaal Waterprogramma 2028-2033. De herijking van het Deltaprogramma Zoetwater wordt momenteel door Rijk en regio gezamenlijk voorbereid. De vraagstukken rondom water en bodem in relatie tot de andere ruimtelijke opgaven krijgen een plek in de nieuwe Nota Ruimte.

De gesprekken in de BO's Leefomgeving laten zien dat keuzes in de ruimtelijke ordening die rekening houden met water en bodem van belang zijn voor toekomstige welvaart en veiligheid. Rekening houden met water en bodem doen we bijvoorbeeld bij het bouwen van huizen, door te voorkomen dat nieuwe huizen op termijn gaan verzakken of een groot risico kennen op wateroverlast en schade (zoals aan funderingen). Daar is niemand bij gebaat. Op 22 oktober jl. heeft de minister van IenW, mede namens de minister van VRO, een brief over de visie op water en bodem naar uw Kamer gestuurd. Hierin wordt de term 'rekening houden met water en bodem' nader gedefinieerd. Het accent komt te liggen op wat er wél kan, gebaseerd op de kennis die we hebben van ons water- en bodemsysteem in een veranderend klimaat.

Tegelijkertijd betekent 'rekening houden met' ook dat we meebewegen met water en bodem. 'Rekening houden met' werkt dus twee kanten op. We moeten creatief zijn en slimme keuzes maken met goede technische oplossingen, daar waar mogelijk, houdbaar en betaalbaar. Oplossingen die de verschillende belangen

---

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023-2024, 27 625, nr. 669

verenigen in plaats van scheiden, door bijvoorbeeld zoveel mogelijk multifunctioneel ruimtegebruik. Daarom hanteert het Rijk nu de term 'rekening houden met'. Dat doet recht aan wat ermee bedoeld is: we houden aan de voorkant rekening met water en bodem bij de te maken afwegingen voor een robuuste ruimtelijke ordening en inrichting. Water en bodem zijn immers letterlijk de basis; dan is er veel mogelijk.

Energie

Naast water is de beschikbaarheid van energie steeds meer bepalend voor andere ruimtelijke opgaven, bijvoorbeeld bij de aanleg van nieuwe grootschalige woningbouwlocaties en voor welke economische ontwikkeling op welk moment mogelijk is. Daarnaast is er spanning tussen urgentie van het oplossen van de netcongestie in het heden en het voor de toekomst zorgvuldig ordenen en inpassen van deze energievoorzieningen in het kwetsbare open cultuurlandschap en in (wereld)erfgoed. Hierover is in de BO's Leefomgeving Noord en Noordwest gesproken.

In het gesprek met de provincies Flevoland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg werd nog eens duidelijk hoe belemmerend netcongestie op dit moment al is voor gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Met de provincies Utrecht en Noord-Holland is gesproken over de mogelijkheden van een integrale benadering bij de inpassing van energie-infrastructuur.

Fryslân, Groningen en Drenthe spelen een belangrijke rol in de Nederlandse energievoorziening en -transitie. Rijk en regio streven naar een goede inpassing in de leefomgeving met oog voor lokale en regionale meerwaarde.

Zuidoost-Drenthe heeft te maken met een transformerende industrie en sociaaleconomische problematiek. Aantakking op energie infrastructuur en gezamenlijk onderzoek naar veiligheid en mogelijkheden voor opslag van waterstof waren onderwerp van gesprek.

In de BO's Leefomgeving Zuid en Zuidwest is gesproken over knooppunten waar nationale opgaven een groot (milieu)ruimtebeslag met zich meebrengen en woningbouwopgaven maar ook leefbaarheid en omgevingskwaliteit onder druk zetten.

Zo heeft er een gesprek plaatsgevonden over de gebiedsgerichte uitwerking van Powerport regio Moerdijk. Er spelen veel ruimtelijke opgaven zoals de energietransitie, goederenvervoer, woningbouw en de leefbaarheid in het dorp Moerdijk en meerdere omliggende dorpen. Dit vraagt om een integrale afweging. Daarom werkt het Rijk samen met de regio toe naar een besluit over een houdbaar toekomstperspectief voor de Powerport regio Moerdijk en omgeving.

De Limburgse energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Graetheide spelen nu en in de toekomst een cruciale rol in de (inter)nationale en regionale energie- en grondstoffentransitie. De komende jaren komen er vele urgente ontwikkelingen op dit gebied af. Rijk en provincie hebben indringend gesproken over een gebiedsgerichte aanpak voor deze knooppunten met respect voor

omgevingskwaliteit en leefbaarheid en met toekomstperspectief voor de inwoners en ondernemers. Daarbij zijn de opgaven leidend voor het te volgen proces.

Datum

12 november 2024

Onze referentie

2024-0000820011

Samenhangend met de ontwikkeling van de nationale energie- en industrieclusters is met Brabant en Limburg gesproken over de relatie tussen enkele belangrijke goederencorridors door stedelijke regio's in Noord-Brabant en Limburg. Rijk en provincies hebben erkend dat in dit ruimtelijke vraagstuk een goede balans tussen economische ontwikkeling, bereikbaarheid, verstedelijking, leefbaarheid en veiligheid van belang is.

Wonen en werken in balans in een gezonde, groene en aantrekkelijke leefomgeving

De opgave van het vinden en behouden van een balans tussen wonen en werken in een gezonde en groene leefomgeving is in iedere provincie net even anders.

De provincies Overijssel en Gelderland zijn zich ervan bewust dat het toevoegen van woningen in de Stedendriehoek en in Twente in balans met groei van de werkgelegenheid moeten plaatsvinden om extra vraag naar mobiliteit te voorkomen.

Ook de provincie Limburg is zich ervan bewust dat wonen en werken met elkaar in balans moeten zijn. En dat ontwikkelingen op dit vlak hand in hand gaan met opgaven op het vlak van groenblauwe dooradering, klimaatadaptatie, netcongestie en mobiliteit. Voor Noord- en Midden-Limburg geldt dat de verstedelijkingspotentie mede wordt beïnvloed door de verdere groei van de Brainport Eindhoven. Zuid-Limburg ontwikkelt zich meer op basis van een eigen onderscheidend ruimtelijk economisch profiel en binnen de landsgrensoverschrijdende context.

Met de provincie Flevoland is gesproken over de ambitie om een vitale samenleving te bouwen. De werkgelegenheid in Flevoland blijft achter. Er zijn afspraken gemaakt over het opbouwen van een passende (kennis)economie, binnenstedelijke herstructurering als vervolg op recent onderzoek naar de opgaven van new towns (groeikernen) en de aanpak van overgangsgebieden stad-land.

Utrecht profiteert van een grote aantrekkingskracht door de centrale positie van de provincie. De opgave is om tussen wonen en werken en leefbaarheid een gezonde balans te vinden. In dat kader is gesproken over het opstellen van een investeringsagenda voor de Utrechtse gezondheidsmetropool en het belang van recreatief groen en vloeiende stad-landverbindingen.

Ook de provincie Noord-Holland kent als gevolg van haar economisch profiel een enorme aantrekkingskracht. In de provincie liggen belangrijke nationale functies zoals de aanlanding van wind op zee, Schiphol en grootschalige industrie in het Noordzeekanaalgebied. Deze nationale functies leggen druk op een reeds dichtbevolkt gebied waarin (wereld)erfgoed en belangrijke natuurgebieden zijn gesitueerd en landbouw wordt bedreven. Dat maakt het een uitdaging om voor iedereen een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving te blijven bieden. Rijk en

provincie zijn voornemens om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken in de lopende onderzoeken naar 1. de ruimtelijke impact en milieu-impact van circulaire economische ontwikkelingen en 2. de economie van de toekomst. Het ministerie van OCW zal waar nodig vroegtijdig betrokken worden bij de vraagstukken gerelateerd aan erfgoed binnen de provincie Noord-Holland.

In de Zuidelijke Randstad is er de laatste jaren veel ingezet op het voorzien in woningen in combinatie met noodzakelijke verbeteringen in het HOV-netwerk. Ook de komende jaren worden nog grote aantallen woningen toegevoegd. Maar uit onderzoeken naar leefbaarheid en de economie blijkt dat op deze aspecten nog grote opgaven liggen in deze regio. Het gesprek in het BO Leefomgeving Zuidwest met de provincies Zeeland en Zuid-Holland ging vooral over de wijze waarop Rijk en provincie hierin gezamenlijk kunnen optrekken. Het voornemen is om het gezamenlijk instrumentarium te verkennen dat bijdraagt aan het vergroten van de omgevingskwaliteit, gezondheid, klimaatbestendigheid en veiligheid voor een toekomstbestendige leef- en werkomgeving. Dan wordt gekeken naar inzet van (bestaande) middelen, aanpassen van wet- en regelgeving (o.a. gericht op kwaliteitsversterking) en heldere afspraken over onderlinge bevoegdheden die bijdragen aan het vergroten van uitvoeringskracht.

Met de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe is gesproken over het beter benutten en verbeteren van de bestaande woningvoorraad. Rijk en provincies zijn voornemens om tot een nadere uitwerking van dit vraagstuk te komen en streven ernaar om hierover afspraken te maken in het ruimtelijk arrangement.

Startsein Rijk-Regio Verstedelijkingsstrategie Stedendriehoek, Twente en Limburg Centraal

Rijk en regio hebben afgesproken om voor de regio's Stedendriehoek (Apeldoorn, Deventer en Zutphen), Twente, en Limburg Centraal gezamenlijk integrale verstedelijkingsstrategieën op te stellen. Deze drie regio's bieden kansen voor een brede schaa sprong op verstedelijking (wonen, werken, voorzieningen) die moet aansluiten op een te maken regionale economische ontwikkeling. Rijk en regio werken hier een gedeeld beeld over uit met urgentie, aard, omvang, onderbouwing en aanpak. De inzichten die Rijk en regio in dit proces gezamenlijk ophalen, benutten we als input voor de ontwerp-Nota Ruimte. Waar mogelijk en nodig wordt de verstedelijkingsstrategie in samenhang uitgewerkt met relevante gebiedsgerichte programma's. De op te stellen verstedelijkingsstrategie is van belang voor het vormgeven van de toekomstige samenwerking tussen Rijk en regio. De komende tijd wordt bezien of er –in aanvulling op de huidige zeven NOVEX-verstedelijkingsgebieden– nog nieuwe verstedelijkingsgebieden worden aangewezen.

Ruimte voor Defensie

Als gevolg van toenemende internationale dreigingen zoekt Defensie ruimte voor uitbreiding van activiteiten. Dit gebeurt in het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Eind mei is de Nota van Antwoord in reactie op de zienswijzen bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gepubliceerd. In oktober is een eerste ronde Bestuurlijke Overleggen met alle provincies en meest betrokken gemeenten gehouden. Ruimte voor Defensie is ook tijdens de BO's Leefomgeving besproken

in samenhang met de andere ruimtelijke vraagstukken per provincie. De staatssecretaris van Defensie informeert separaat de direct betrokkenen, andere overheden en de Tweede Kamer over welke locatie-alternatieven in het vervolg wel en niet verder worden onderzocht op basis van de planMER-resultaten en na afronding van de eerste ronde Bestuurlijke Overleggen.

Het kabinet zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 de voorkeurslocaties bekend maken, waarbij uiteraard ook rekening gehouden wordt met de andere ruimtelijke opgaven zoals woningbouw, landbouw, economie, energie en dergelijke. De voorkeurslocaties worden gepresenteerd in het ontwerp van de Nationale Beleidsvisie Ruimte voor Defensie. De uiteindelijke ruimtelijke keuzes over de voorkeurslocaties die nu worden uitgewerkt in het NPRD landen ook in de Nota Ruimte.

Uitvoeringsagenda's 1.0 per NOVEX-gebied

In de 16 NOVEX-gebieden spelen gebiedsontwikkelingen waar opgaven van het Rijk, provincie(s), gemeente(n) en waterschap(pen) in het fysieke domein dusdanig stapelen dat een gebiedsgerichte ordening en prioritering van opgaven noodzakelijk is. De 16 NOVEX-gebieden zijn op de hoofdoggaven verdeeld in drie clusters, te weten haven-/industrie-, landelijke en verstedelijkingsgebieden.

Alle overheden werken van meet af aan samen in een NOVEX-gebied aan programmering, planning en financiering ten behoeve van de uitvoering van de opgaven tussen nu en de komende 10 à 15 jaar. Hierbij worden stakeholders uit de regio tijdig betrokken. Dat maakt gebiedsgericht werken krachtig: maatwerk voor het gebied, afdoende draagvlak en voortgang richting uitvoering zijn daar de resultaten van.

Van de 16 NOVEX-gebieden hebben 14 gebieden inmiddels een ontwikkelperspectief bestuurlijk vastgesteld. In het ontwikkelperspectief is een gezamenlijk toekomstbeeld voor het gebied beschreven, dat de basis vormt voor strategische besluiten en uitvoeringsafspraken. Het ontwikkelperspectief is onderdeel van het ruimtelijke voorstel van de betreffende provincie. Het opstellen van het ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Groningen – Masterplan Zeehavens loopt samen op met Nij Begun en volgt daardoor in het tweede kwartaal van 2025. Het ontwikkelperspectief Lelylijn was in afwachting van de uitkomsten van het MIRT-onderzoek en is inmiddels vastgesteld. Tijdens het BO Leefomgeving Zuid is het ontwikkelperspectief Zuid-Limburg 'Voorbij Grenzen' vastgesteld.

Momenteel werken Rijk en regionale partijen per NOVEX-gebied aan het opstellen van een uitvoeringsagenda met afspraken om de doelen en ambities uit het ontwikkelperspectief gezamenlijk te realiseren. De NOVEX-verstedelijkingsgebieden Utrecht-Amersfoort, Zuidelijke Randstad, Stedelijk Brabant en de landelijke NOVEX-gebieden Groene Hart, Arnhem Nijmegen Foodvalley en De Peel hebben tijdens de BO's Leefomgeving uitvoeringsagenda's versie 1.0 aangeboden.

In de NOVEX-verstedelijkingsgebieden werken Rijk en regionale partijen samen aan verstedelijking. Daarbij worden de opgaven integraal in beeld gebracht en

gewogen. Wonen, banen en bereikbaarheid moeten goed in balans zijn. In de uitvoeringsagenda's 1.0 worden de eerder gemaakte afspraken over woningbouw en mobiliteit herbevestigd en worden er aanvullende afspraken gemaakt over het verbeteren van recreatiemogelijkheden in en rondom de stad, ruimtelijke economie en leefbaarheid. Zo worden er bijvoorbeeld afspraken gemaakt om de kosten en baten van regionale groeninvesteringen in beeld te brengen en over het revitaliseren van bestaande woonwijken.

Via de uitvoeringsagenda brengen Rijk en regio naast binnenstedelijk bouwen ook buitenstedelijk bouwen voor diverse NOVEX-verstedelijkingsgebieden in beeld. Daarmee wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie van het lid Minhas⁴, die verzoekt om in samenspraak met provincies, gemeenten en waterschappen binnen het programma NOVEX naast binnenstedelijk bouwen ook de focus te leggen op buitenstedelijk bouwen om de uitvoering van het ruimtelijke beleid te versnellen.

In de uitvoeringsagenda's voor de landelijke NOVEX-gebieden worden afspraken gemaakt over het realiseren van een toekomstbestendige leefomgeving, met expliciete aandacht voor landbouw- en natuuropgaven. Bijvoorbeeld door middel van sleutelprojecten met ruimtelijke opgaven, waar meervoudig doelbereik van toepassing is en die bijdragen aan de ontwikkeling van het gebied. De sleutelprojecten richten zich op het uitvoeren van vastgestelde ontwikkeldoelen voor de gebieden en bevinden zich nu in de ontwikkelfase.

In de regionale investeringsagenda versie 1.0 koppelen alle overheden en mogelijk derde partijen financiële middelen aan de opgaven uit de uitvoeringsagenda versie 1.0. Hiermee worden de opgaven in alle NOVEX-gebieden van papier naar uitvoering gebracht. Dit proces zal zich herhalen in de komende jaren totdat alle opgaven gerealiseerd zijn.

De specifieke afspraken die tijdens de BO's Leefomgeving per NOVEX-gebied zijn gemaakt, zijn opgenomen in de afsprakenlijst (bijlage bij deze brief).

2. Woningbouw en mobiliteit

We gaan in heel Nederland aan de slag om de woningbouwproductie zo snel mogelijk te verhogen naar 100.000 woningen per jaar erbij. Om deze bouw te ondersteunen, stelt het kabinet verschillende middelen beschikbaar. Voor het stimuleren van de woningbouw heeft het kabinet € 5 miljard vrijgemaakt. Een deel van deze middelen is voor een zogeheten realisatiestimulans. Aanvullend op de realisatiestimulans zet het Rijk met een gebiedsgerichte aanpak in op locatie specifieke uitdagingen, onder andere met het voortzetten van de woningbouwimpuls en het gebiedsbudget. Om de nieuwe woningen te ontsluiten wordt door het kabinet € 2,5 miljard toegevoegd aan het Mobiliteitsfonds.

De komende periode werken VRO en IenW de investeringsrichtingen, uitgangspunten en criteria voor de inzet van de vanuit het Regeerprogramma extra beschikbare middelen verder uit. Het is de bedoeling om de uitgangspunten op de Woontop in december 2024 te delen tussen Rijk, regio en andere bij de

---

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 29 383, nr. 378

**Ministerie van
Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening**

woningbouw en infrastructuur betrokken partijen. Uw Kamer wordt per brief over de Woontop geïnformeerd.

Datum
12 november 2024

De verwachting is om komend voorjaar de eerste concrete beslissingen te nemen over de inzet van de gebiedsgerichte middelen voor de 'reguliere' woningbouwlocaties. Parallel voert het Rijk het gesprek met de bestaande grootschalige woningbouwlocaties. Het kabinet wijst in de Nota Ruimte (ontwerp-Nota Ruimte verwacht voor de zomer van 2025) door heel Nederland nieuwe locaties voor grootschalige woningbouw aan. Investeringsbeslissingen voor de bestaande en nieuwe grootschalige woningbouwlocaties zullen worden genomen bij de BO's MIRT 2025.

Onze referentie
2024-0000820011

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Mona Keijzer

Afsprakenlijst Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 6 en 7 november 2024

Regio Zuidwest-Nederland	2
Regio Zuid-Nederland	4
Regio Noord-Nederland	7
Regio Noordwest-Nederland	8
Regio Oost-Nederland	11

Regio Zuidwest-Nederland

1	<p>Ruimtelijke opgaven Zuidwest-Nederland (NOVEX)</p> <p><u>Zuid-Holland</u></p> <p>Rijk en regio gaan samen aan de slag om:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Gezamenlijk instrumentarium te verkennen dat bijdraagt aan het vergroten van de kwaliteit, gezondheid, klimaatbestendigheid en veiligheid voor een toekomstbestendige leef- en werkomgeving. Onder meer voor gezonde stedelijke ontwikkeling en groen in en om de stad. ❖ Waarbij o.a. gekeken wordt naar inzet van (bestaande) middelen, aanpassen van wet- en regelgeving (o.a. gericht op kwaliteitsversterking) en heldere afspraken over onderlinge bevoegdheden die bijdragen aan het vergroten van uitvoeringskracht. ❖ Een verdiepingsslag te maken op het "hoe?": hoe kunnen we de toekomstbestendigheid en Brede Welvaart vergroten. Bijvoorbeeld: hoe kunnen we het verdienvermogen van de provincie en haar inwoners versterken (vgl. Groeiagenda Zuid-Holland); hoe zorgen we voor de nabijheid en bereikbaarheid van voldoende voorzieningen; hoe vinden we ruimte om energie- en circulaire doelen te realiseren? ❖ Te verkennen hoe herstructurering van bedrijventerreinen/werklocaties/(glas)tuinbouwlocaties kan worden gestimuleerd, waarbij naast het sturen op gewenste verplaatsing ook gestimuleerd kan worden dat verplaatste bedrijven bijdragen aan verduurzaming en circulair ondernemen. <p><u>Zeeland</u></p> <p>Rijk en regio gaan samen aan de slag om:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ De economie te versterken en te verduurzamen in combinatie met versterken van de leefkwaliteit zonder dat dit ten koste gaat van bodem en water. ❖ Te concretiseren hoeveel ruimte nodig is voor reguliere bedrijventerreinen in Zeeland voor economische groei, de omslag naar circulaire economie en verduurzaming van de economie als ook voor de ontwikkeling van energiehub's. ❖ Nut en noodzaak te verkennen van beter benutten en/of uitbreiden van het haven- en industriecomplex in verband met de economische groei, de verduurzaming van de industrie, de uitvoering van het klimaat en energiebeleid (PEH en VAWOZ 2030 en 2031-2040) en de mogelijke komst van twee kerncentrales. Uitgangspunt hierbij is de balansgedachte zoals opgenomen in het ontwikkelperspectief NOVEX gebied NSPD, waarbij naast economische ontwikkeling ook rekening wordt gehouden met de kwaliteit van de leefomgeving en randvoorwaarden vanuit water en bodem. ❖ Op basis van de uitkomsten van het onderzoek met betrekking tot het watergebruik in het kader van waterstofproductie, dat op initiatief van EZK in samenwerking met IenW is uitgevoerd, nadere afspraken te maken over sturing op vraag en aanbod van zoetwater voor waterstofproductie in Zeeland.
2	<p>Ruimte voor energie</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en decentrale overheden werken aan interbestuurlijke afspraken rond de verdere ontwikkeling van het energiesysteem, en verkennen in dit verband wenselijke (proces)afspraken rond ruimte voor het energiesysteem.
3	<p>NOVEX-gebied North Sea Port District (NSPD)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ In december 2023 werd het ontwikkelperspectief voor het North Sea Port District vastgesteld. Met de grensoverstijgende Uitvoerings- en

	<p>Investeringsagenda (UIA) voor NSPD zetten Rijk en regio de volgende stap richting de uitvoering.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ De samenwerking met Vlaanderen om te komen tot een UIA wordt intensiever. In het zeer recent Vlaamse regeerakkoord staat het als volgt 'We ondersteunen en faciliteren de geïntegreerde havensamenwerking in het North Sea Port District' ❖ De toekomstige ontwikkeling van het NSPD is cruciaal voor de transitie van Nederland maar ook van een grensoverstijgend ambitie niveau. Dus ook voor Vlaanderen. De gewenste ontwikkeling van dit haven- en industriegebied, met name op het gebied van de energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en mobiliteit, logistiek & transport vraagt samenwerking én dient hand in hand te gaan met het versterken van de onder druk staande leefkwaliteit en kan niet ten koste gaan van bodem en water. Alleen dan zal de ruimtelijke kwaliteit en de brede welvaart van dit gebied verbeterd kunnen worden. ❖ Rijk en regio spreken af dat het NSPD wordt geagendeerd op de Vlaams-Nederlandse Top begin 2025.
4	<p>NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio onderschrijven het ontwikkelperspectief NOVEX Zuidelijke Randstad als basis om met elkaar verder samen te werken binnen de regio. In de komende periode wordt er met alle partijen binnen de geografische scope van het gebied verder gewerkt aan het ontwikkelperspectief en wordt dit, waar nodig, verdiept of aangescherpt. ❖ Rijk en regio stemmen in met de uitvoeringsagenda Zuidelijke Randstad 1.0 en de daarin opgenomen vier hoofdopgaven voor de komende periode (1. groene, klimaatadaptieve en gezonde verstedelijking, 2. de toekomst van de metropool, 3. instrumentarium voor gebiedsontwikkeling (waar onderzoek wordt gedaan naar de toekomstige economie van de Zuidelijke Randstad), 4. blijven inzetten op het behalen van onze doelen m.b.t. verstedelijking en mobiliteit), de aanzet voor de bijbehorende prioritaire afspraken en acties en deze uitvoeringsagenda verder uitwerken richting het BO Leefomgeving 2025. ❖ Gemeenten, waterschappen, Rijk en provincie in dit NOVEX-gebied spreken af samen instrumentarium te verkennen dat bijdraagt aan het vergroten van de kwaliteit, gezondheid, klimaatbestendigheid en veiligheid voor een toekomstbestendige leef- en werkomgeving. Onder meer voor gezonde stedelijke ontwikkeling en groen in en om de stad.
5	<p>NOVEX-gebied Rotterdamse haven</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ In december 2023 werd het ontwikkelperspectief "Samenwerken aan de toekomst van de Rotterdamse haven" vastgesteld. Met het programma NOVEX-gebied Rotterdamse haven zetten Rijk en regio de volgende stap richting de uitvoering. Om recht te doen aan de omvang en complexiteit van de opgaven wordt gekozen voor een programmatische aanpak, waarin rijk, regionale overheden, bedrijfsleven en natuur- en milieuorganisaties langjarig zullen samenwerken om de afgesproken ambities te realiseren. De transitie van de Rotterdamse haven is cruciaal voor de transitie van Nederland. Daarom krijgt de transitie van deze haven, met name op het gebied van energie, grondstoffen en materialen, prioriteit in het nationaal ruimtelijk-economisch beleid. ❖ In en rond de Rotterdamse haven komen veel maatschappelijke opgaven samen die allemaal (milieu)ruimte vragen. Denk aan de ontwikkeling van de Delta Rhine Corridor, de visie Waterstof, windenergie, kernenergie, ruimte voor defensie, lokale en regionale vergunningverlening en woningbouw. Tegelijkertijd is de (milieu)ruimte schaars. De transitie van de haven dient in goede balans met de omgeving te worden gerealiseerd. Dit vraagt de komende tijd ingewikkelde keuzes in onderlinge samenhang en slimme combinaties, want niet alles past. Daarom sturen de NOVEX-partners gezamenlijk op realisatie van de transitie van de Rotterdamse

	<p>haven en bereiden de bijbehorende keuzes gezamenlijk voor; ieder vanuit diens eigen rol en verantwoordelijkheid. Zo behouden en verstevigen we de bijdrage van de havens aan onze welvaart nu en in de toekomst.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ De komende periode werken de partners een uitvoerings- en investeringsagenda uit. Daarnaast krijgt het Ontwikkelperspectief doorwerking in het omgevingsbeleid, zoals de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en de nationale Nota Ruimte.
6	<p>Versnelling woningbouw en woningbouwvoorwaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Vanaf 2022 t/m het eerste kwartaal van 2024 zijn in Zuid-Holland 46.350 en in Zeeland 4.650 woningen gebouwd. Hiermee is de bouwproductie op gang. Om de doelstelling in 2030 te halen, is blijvende aandacht nodig voor de aanpak van de opgave en van de woningbouwvoorwaarden. Het Rijk ondersteunt de inzet en een pilot van de provincie Zuid-Holland om te komen tot een alternatieve methode voor soortenbescherming.

Regio Zuid-Nederland

1	<p>Ruimtelijke opgaven Zuid-Nederland (NOVEX) <i>Provincie Noord-Brabant</i> <u>Powerport regio Moerdijk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ De Powerport regio Moerdijk is vanwege zijn strategische ligging, hoge milieucategorieën en uitgebreide transportnetwerken een belangrijk knooppunt voor Nederland. Samenhang en balans tussen grootschalige industrieontwikkeling en structurele leefbaarheidsinterventies zijn een voorwaarde voor een kansrijke uitwerking van de nationale en provinciale ambities op het gebied van klimaat-, energie- en grondstoffentransitie. Daar hoort een gedeelde verantwoordelijkheid bij. ❖ Een eerste ruimtelijke verkenning heeft laten zien dat de ruimtebehoefte vanuit energie-infrastructuur, circulaire energie en goederenvervoer het aanbod binnen de hekken van het Haven- en Industrieterrein (Moerdijk) en het Amergebied (Geertruidenberg) ver overstijgt. Daarom is de verkenning verbreed naar het vinden van ruimte "buiten de hekken" op drie schaalniveaus. Het Programma Energie Hoofdstructuur is hierbij uitgangspunt. ❖ Op basis van de uitkomsten van deze verkenning werken Rijk en regio in het eerste kwartaal van 2025 toe naar een besluit over het globaal beoogde programma voor een houdbaar toekomstperspectief voor Powerport regio Moerdijk. Na dit besluit werken Rijk en regio gezamenlijk aan een integraal gebiedsgericht ontwikkelperspectief. Participatie maakt onderdeel uit van dit traject. Het Rijk neemt de uitnodiging van de provincie Noord-Brabant en de gemeente Moerdijk aan voor een werkbezoek aan Powerport regio Moerdijk. <p><u>Energie en goederenstromen in relatie tot leefbare steden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Bij het Rijk en de regio is er serieuze aandacht voor de relatie tussen energie- en goederenstromen i.r.t. verstedelijking en veiligheid. Er lopen belangrijke energie- en goederencorridors door Brabant en Limburg. De toekomstige ontwikkeling van energie- en goederenstromen en de gedeelde ambitie voor verstedelijking in de verschillende stedelijke regio's in Brabant en Limburg vraagt om samenhangende ruimtelijke keuzes en een goede balans tussen economische ontwikkeling, bereikbaarheid, verstedelijking en leefbaarheid. ❖ Begin december 2024 zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over de wijze waarop de Delta Rhine Corridor verder door zal gaan. De regio wordt meegenomen in dit proces. Gezien de oplopende vertragingen en
----------	---

	<p>urgentie voor de vergroening van onze industrie, staat de ambitie voor het klimaat- en energiebeleid hierbij centraal. Naar aanleiding van deze Kamerbrief zal er richting het BO Leefomgeving 2025 (hoog) ambtelijk overleg tussen Rijk en regio zijn over de consequenties van deze herijking en welke vervolgspraken kunnen worden gemaakt in het BO Leefomgeving met het oog op de energie- en goederenstromen.</p> <p><u>Zoetwaterbeschikbaarheid, natuur en landbouw</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Nieuwe klimaat- en deltasceario's laten zien dat er op termijn onvoldoende zoetwater beschikbaar is om alle opgaven te kunnen realiseren. Rijk en regio erkennen de noodzaak samenhangende richtinggevend keuzes voor de nationale zoetwaterverdeling en de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Brabant agendeert in het ruimtelijk voorstel expliciet de zoetwaterverdeling tussen Limburg, Brabant, Zeeland en Zuid-Holland en de verdeling van het water van de Maas. De deltabeslissing van het Deltaprogramma Zoet Water wordt in 2026 herijkt, waarna dit in 2028 landt in het Nationaal Waterprogramma. Daarna kan duidelijkheid worden geboden over de precieze zoetwaterverdeling. Brabant stelt voor het Zeekleigebied van de Zuidwestelijke Delta, de Naad van Brabant en het Groene Woud toekomstscenario's op om meer grip te krijgen op de gebiedsgerichte uitwerking van de potentiële zoetwatervraag- en aanbod. <p><i>Provincie Limburg</i></p> <p><u>Chemelot en aansluiting energiehoofdstructuur: gebiedsgerichte aanpak Maasbracht – Graetheide</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en provincie erkennen het belang van de energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Graetheide voor de verduurzaming van de industrie in Limburg en hechten belang aan een toekomstbestendige en samenhangende ontwikkeling van deze knooppunten. Zij starten daarom op de kortst mogelijke termijn met een gezamenlijke gebiedsgerichte aanpak voor de duurzame ontwikkeling van de energieknooppunten Maasbracht en Chemelot/Graetheide waarbij omgevingskwaliteit centraal staat. Hiertoe wordt onder regie van de provincie Limburg een overkoepelende gebiedstafel ingericht. Op deze tafel worden ruimtevragende (fysieke en milieu) opgaven van lokaal, regionaal en nationale belang in beeld gebracht en afgestemd. Vanuit deze tafel zullen voorstellen worden voorbereid, met inachtneming van bestaande procedures en bevoegdheden, waardoor een dwingend proces kan worden ingezet.
2	<p>Startsein Rijk-regio verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio zien beiden kansen voor verstedelijking volgens Limburg Centraal tot 2040 en trekken hierin samen op conform het Plan van Aanpak op Hoofdlijnen Limburg Centraal. ❖ Partijen starten met de ontwikkeling van een Verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal; voor woningbouw, economie, groen/blauw, klimaatadaptatie, netcongestie en mobiliteit(transitie). ❖ Rijk en provincie delen de kosten van het opstellen van de verstedelijkingsstrategie. ❖ De inzichten die we in dit proces ophalen benutten we als input voor de (ontwerp) Nota Ruimte. ❖ Eveneens stellen gemeenten, met medewerking van provincie en Rijk, in 2025 Business Cases op voor de zes stationsgebieden om verder vorm en inhoud te geven aan het zoekgebied Grootchalige Woningbouw. De kosten van de businesscases worden door de provincie en de gemeenten gedragen. ❖ Rijk en regio werken samen volgens de in het PvA overeengekomen governance-structuur; diverse ministeries (o.a. VRO, EZK, I&W)

	<p>gemeenten, waterschap, netbeheerder en provincie pakken samen de handschoen op.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio leggen de contouren van de verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal voor tijdens het BO Leefomgeving 2025. ❖ Binnen het kader van het programma Limburg Centraal, geeft de gemeente Maastricht ProRail opdracht voor een studie naar een optimaler ruimtegebruik van emplacement Maastricht (oostzijde). Doel van de studie is om ruimte te creëren voor verstedelijking en een haalbare en goede oplossing voor het transferknelpunt in combinatie met een interwijkverbinding.
3	<p>NOVEX-gebied Stedelijk Brabant</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Tijdens het BO Leefomgeving Zuid is ingestemd met de uitvoeringsagenda voor het NOVEX-gebied Stedelijk Brabant (versie 1.0). Tevens is de bestuurlijke ambitie uitgesproken om in 2025 korte termijn maatregelen op het gebied van verstedelijking, mobiliteit en leefbaarheid uit te werken. Deze maatregelen dienen haalbaar, maakbaar en betaalbaar zijn. Rijk en regio sturen daarbij gezamenlijk op de kritische succesfactoren die nodig zijn om deze maatregelen uit te kunnen voeren.
4	<p>NOVEX-gebied De Peel</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio hebben de eerste Regionale Uitvoerings-Investeringsagenda (RUIA) NOVEX De Peel vastgesteld als gezamenlijke stap in de ontwikkeling naar een ondernemende, leefbare en natuurlijke Peel. Dit op basis van het "Zich Ontwikkeld Perspectief 2050 voor de Peel", die bestuurlijk omarmd is door Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten in de gezamenlijke stuurgroep NOVEX De Peel (december 2023). De RUIA zal de komende tijd verder uitgewerkt worden (inhoudelijk, financieel en anderszins) vanuit de drie ontwikkellijnen naar de toekomst -ondernemend, leefbaar en natuurlijk- met de sleutelprojecten die hier concreet aan bijdragen. ❖ Provincies Noord-Brabant en Limburg en Waterschappen Limburg en Aa en Maas hebben reeds de bereidheid uitgesproken om een significant bedrag uit eigen middelen en gedecentraliseerde rijksmiddelen te willen investeren in innovatie, natuur, water, leefbaarheid en brede welvaart van de Peel.
5	<p>NOVEX-gebied Zuid-Limburg</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio stellen gezamenlijk het ontwikkelperspectief van NOVEX Zuid Limburg, 'Voorbij Grenzen' vast. Hierin beschrijven Rijk en regio gezamenlijk de ontwikkelrichting voor Zuid-Limburg met als horizon 2050. Het ontwikkelperspectief is het resultaat van een samenwerking die Rijk, Provincie, Waterschap en 16 Zuid-Limburgse gemeenten - waarvan een deel samenwerkt in Stadsregio Parkstad Limburg- in 2020 zijn aangegaan.
6	<p>Project 'Beethoven' – Brainport Eindhoven <u>Grootschalige woningbouwlocaties (gebiedsbudget)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en Regio maken bij het BO Leefomgeving 2025 afspraken over de nadere invulling van de gebiedsmaatregelen in Fellenoord en de Ontwikkelas Zuidwest. Deze maatregelen worden voorbereid via de stuurgroep Ontwikkelas Zuidwest en de bestuurlijke kerngroep Knoop XL. ❖ Rijk en regio verkennen gezamenlijk 1) de mogelijkheden van Publiek-Private Samenwerkingsverbanden (PPS), 2) het participeren in de ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord BV én 3) het inzetten op het versnellen van processen en procedures om het tempo op de realisatie van de woningbouw maximaal te houden. De gesprekken met VRO over de gewenste vorm van participatie worden voortgezet en gemeente Eindhoven, provincie, VRO en de ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord BV verkennen gezamenlijk de mogelijkheden van het inzetten een 1) rijksgrondfaciliteit, 2) inzet

	<p>(rijks)personeel en 3) flexibilisering van het financieel kader van diverse regelingen, waaronder de WBI.</p> <p><u>Onderdeel versnelling woningbouw</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ In het Beethovenconvenant zijn belangrijke doelen gesteld voor de regio Brainport Eindhoven, met name op het gebied van talentontwikkeling, mobiliteit en woningbouw. Voor het onderdeel versnelling woningbouw wordt deze opgave gedeeld in een uniek partnerschap tussen het Rijk, de Regio en private Brainportpartijen. De totale investering bedraagt € 245 miljoen, waarbij alle partners een substantiële bijdrage leveren. Deze gezamenlijke inzet benadrukt het belang dat deze partijen hechten aan de ontwikkeling van de Brainportregio. De partijen realiseren zich dat elke gemeente in de regio unieke uitdagingen en kansen kent. Daarom kiezen we voor een aanpak met maatwerk per gemeente. Gemeenten worden intensief ondersteund door een regionaal team met expertise op juridisch, planeconomisch en procesmatig gebied. De samenwerkende partijen vinden het belangrijk dat de middelen op een verantwoorde en effectieve manier worden besteed. Daarom wordt de voortgang van de projecten nauwgezet gemonitord en worden de resultaten periodiek geëvalueerd. De partners hebben er vertrouwen in dat met dit programma een significante bijdrage wordt geleverd aan het versnellen van de woningbouw in de regio Brainport Eindhoven. ❖ Verder hebben Rijk en Regio een gezamenlijke verkenning naar de sociaal-maatschappelijke opgave afgesproken op te leveren voor het einde van 2024. De verkenning heeft tot doel om in beeld te krijgen wat deze opgave zowel fysiek als financieel betekent en welke fasering mogelijk is. Door middel van een Quick Scan wordt dit jaar gekeken naar het instrumentarium en de systematiek tot bekostiging/financiering, waaronder de mogelijkheden van het Gemeentefonds. Dit wordt afgerond in het eerste kwartaal van 2025 en vormt vervolgens een basiskader om tot meerjarige financieringsafspraken te komen. Het streven is om voor de zomer in 2025 hierover tot eerste concrete afspraken te komen. Op basis hiervan kan een uitvoeringsplan worden gemaakt waarin de financiële kaders staan in een nader te bepalen aanpak/regeling. <p><u>Helmond</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio spreken de ambitie uit om bij het BO Leefomgeving 2025 en/of BO MIRT 2025 (financiële) afspraken te maken over het ontwikkelperspectief en bijhorende businesscase.
7	<p>Verstedelijkingsopgave Roosendaal</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk (IenW en VRO), provincie Noord-Brabant en gemeente Roosendaal steunen allen het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de (gedeeltelijke) uitplaatsing van functies op het spooreplacement in Roosendaal op middellange en lange termijn ten behoeve van de verstedelijking. Gemeente en provincie zijn opdrachtgevers en financiers voor dit onderzoek.

Regio Noord-Nederland

1	<p>Ruimtelijke opgaven Noord-Nederland (NOVEX)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe werken gezamenlijk de komende maanden een aantal prioritaire ruimtelijke vraagstukken voortvarend uit. Het gaat daarbij om vraagstukken rond vraag en aanbod van zoetwater - mede gelet op de afhankelijk van Noord-Nederland van zoet water uit het IJsselmeergebied - , de energietransitie en (circulaire) economie in relatie tot energie-infrastructuur en een zorgvuldige
----------	---

	<p>landschappelijke inpassing en een betere benutting en verbetering van de bestaande woningvoorraad. Rijk en provincies streven ernaar om tijdens het BO Leefomgeving van 2025 over deze vraagstukken afspraken te maken in het ruimtelijk arrangement.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Voor Zuid en Oost Drenthe wordt door de regio een ontwikkelperspectief opgesteld dat de inzet vormt voor verdere uitwerking op regionaal niveau en dat input kan vormen voor de relevante nationale programma's. Het perspectief heeft betrekking op zowel brede welvaart thema's als de ruimtelijk-economische opgaven in de regio en hangt samen met de mogelijke aanleg van de Nedersaksenlijn. Rijk en regio spreken af dat Emmen wordt opgenomen in het Stedelijk Netwerk Nederland. ❖ Met de provincie en de betrokken Friese gemeenten wordt verkend wat de opties zijn voor het stedelijk netwerk Fryslân ('bouwstrategie').
2	<p>NOVEX-gebied Groningen-Assen</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ In het NOVEX-gebied Regio Groningen-Assen ligt de woningbouw en de ontwikkeling van de werkgelegenheid tot op heden goed op schema. Wel voorziet de Regio knelpunten voor deze opgave tot 2030 en richting 2040, waarbij betrokkenheid van het Rijk gewenst is. ❖ Rijk en Regio bouwen richting BO Leefomgeving 2025 samen voortvarend voort op de Aanzet Uitvoeringsagenda die is opgesteld. De Regio wil in dit proces met het Rijk in gesprek over het ontschotten van geldstromen, bijzondere aandacht voor dorpen en stedelijke ontwikkeling, ring- en randwegen, barrièrewerking van bestaande infrastructuur en functieverhuizing in de stedelijke gebieden. Rijk en Regio werken ook samen bij het creëren en behouden van ruimte voor economie, en onderzoeken hiervoor een pilot voor de herontwikkeling en verduurzaming van bedrijventerreinen. Een mogelijk onderdeel hiervan is een nog op te richten herontwikkelingsmaatschappij.
3	<p>NOVEX-gebied Groningen – Masterplan Zeehavens</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio werken voortvarend samen verder aan het ontwikkelperspectief en gebiedsprogramma voor het NOVEX-gebied Groningen - globaal het gebied van Stad Groningen, Hoogezand tot en met Delfzijl en de Eemshaven (Waddenzee/Eems-Dollard) - waarbij inhoudelijk en qua aanpak de verbinding wordt gemaakt tussen de verschillende lopende programma's zoals Nij Begun, Toekomstagenda, Aanlanding Wind op Zee, kust- en landschapsprogramma's, XXL bedrijventerreinen en NOVEX-gebieden. Daarbij hebben Rijk en regio afgesproken om nu al via de gebiedsaanpak van het NOVEX-gebied Groningen beter te sturen op samenhang en efficiëntie in het NOVEX-gebied.

Regio Noordwest-Nederland

1	<p>Ruimtelijke opgaven Noordwest-Nederland (NOVEX) <i>Provincie Flevoland</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Provincie Flevoland is een jonge levendige en aantrekkelijke provincie, waar mensen graag wonen, werken en recreëren. Dit met behoud van eigen karakter waarbij benutten van innovatiekracht goed past. ❖ Rijk en provincie Flevoland werken toe naar wederkerige afspraken over de ruimtelijke elementen van deze opgaven in een af te spreken Ruimtelijk Arrangement. ❖ Rijk en provincie hebben een aantal afspraken gemaakt in aanvulling op al lopende afspraken in het kader van de Strategische Agenda Flevoland en NOVEX MRA onder andere voor gemeenten Almere en Lelystad. ❖ Deze in het BO Leefomgeving gemaakte afspraken hebben betrekking op het bouwen van een vitale samenleving. Onder meer door het in balans brengen van de woon-werk balans, wegnemen van barrières
----------	---

netcongestie, vervolgstappen 'netbewuste woningbouw', het opbouwen van een passende (kennis)economie, binnenstedelijke herstructurering als vervolg op recent onderzoek naar de opgaven van new towns en de aanpak overgangsgebieden stad-land.

- ❖ Almere is binnen het meerjarenprogramma "Bouwstenen voor bovenregionale samenwerking hightech brandpunten", dat op 1 januari 2025 van start gaat, beschouwd als een toekomstig hightech brandpunt en zal meedraaien binnen dit programma. Ook wordt verder gesproken over de ruimtelijke ordening in relatie tot Defensie-opgaven in Flevoland.

Provincie Noord-Holland

- ❖ De provincie Noord-Holland heeft met een veelheid aan ruimtelijke opgaven te maken, waaronder diverse nationale opgaven zoals aanlanding wind op zee en het faciliteren van Schiphol en grootschalige industrie zoals Tata Steel. Daarnaast heeft het economisch profiel van de provincie een enorme aantrekkingskracht. Hiermee neemt de druk op een reeds dichtbevolkt gebied, met (wereld)erfgoed, belangrijke natuurgebieden en landbouw steeds verder toe.
- ❖ Het ruimtelijk voorstel onderstreept de urgentie om te sturen op ruimte en het maken van moedige keuzes. Rijk en provincie Noord-Holland werken toe naar wederkerige afspraken in een Ruimtelijk Arrangement. Vooruitlopend daarop hebben Rijk en regio in het BO Leefomgeving Noordwest 2024 voor een aantal urgente opgaven afspraken gemaakt.
- ❖ Zo is er afgesproken om de samenwerking op het kennisgebied van water en bodem voor de regio Noord-Holland te versterken en er is afgesproken om de samenwerking op het gebied van water en bodem in Centraal Holland (Deltaprogramma) te agenderen op het BO Leefomgeving 2025. Daarnaast zullen Rijk en provincie zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken in de lopende onderzoeken naar 1. de mogelijkheden en beperkingen van de ruimtelijke impact en milieu-impact van circulaire economische ontwikkelingen en 2. de economie van de toekomst. OCW zal waar nodig vroegtijdig betrokken worden bij erfgoed gerelateerde vraagstukken binnen de provincie Noord-Holland. En er is afgesproken om de goede samenwerking tussen betrokken organisaties bij energieprojecten vast te houden en wederzijds meer openheid te geven over belangen en afwegingen die bij de projecten spelen binnen de verschillende organisaties. Daarnaast zal de (beperkt beschikbare) ambtelijke ondersteuning vanuit het Rijk (VRO) bij het opstellen van het ontwikkelperspectief voor Noord-Holland Noord voortgezet worden.

Provincie Utrecht

- ❖ De provincie Utrecht heeft met een veelheid aan nationale en regionale ruimtelijke opgaven te maken op het gebied van water, bodem, landbouw, natuur, energie, economie, bereikbaarheid, wonen, gezondheid, groen, defensie en erfgoed. Daarnaast heeft de centrale positie van de provincie een grote aantrekkingskracht. Hiermee neemt de druk op de beschikbare ruimte steeds verder toe. Het ruimtelijk voorstel van Utrecht benoemt 27 samenhangende agendapunten met bijbehorende acties voor Rijk en regio t.a.v. deze opgaven.
- ❖ Rijk en provincie Utrecht werken toe naar wederkerige afspraken in een Ruimtelijk Arrangement. Vooruitlopend daarop zijn in het BO Leefomgeving Noordwest 2024 voor een aantal urgente opgaven afspraken gemaakt.
- ❖ Vanuit de Metropoolregio Utrecht komt het initiatief om een 'Investeringsagenda voor de Utrechtse gezondheidsmetropool' op te stellen. Hiermee wordt in kaart gebracht wat het gezondheidscluster in

	<p>de Metropoolregio Utrecht nodig heeft om het verdienvermogen en de Europese koploperpositie op het gebied van gezondheidsinnovatie toekomstbestendig te houden (zowel ruimtelijk als qua talent). Dit als basis voor een gesprek met het Rijk over samenwerking.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Daarnaast zullen Rijk en provincie één of enkele bijeenkomsten organiseren over de inpassing van energiestructuren i.r.t. andere ruimtelijke functies en kwaliteiten, bijvoorbeeld in de vorm van een 'Energy Board special'. Hierin wordt aan de hand van de concept p-MIEK Utrecht 2.0 naar de integrale afstemming m.b.t. de langere termijn gekeken. De lessen uit recente projecten, de ervaringen uit de Energy Board en het ruimtelijk ontwerpend onderzoek van Mooi Nederland voor inpassing van energiestructuren worden hierbij benut. Het initiatief tot het organiseren van deze specials ligt bij de provincie Utrecht. ❖ Verder is afgesproken om binnen het lopende gezamenlijke onderzoek van het Kromme Rijn Linielandschap te bekijken of koppelkansen tussen sectorale programma's benut kunnen worden om groen mee te laten groeien met verstedelijking. ❖ Tenslotte is in het kader van de herijking van het Deltaprogramma afgesproken dat het Rijk de vernatting van veenweiden meeneemt als één van nieuwe grote watervragers.
2	<p>NOVEX-gebied Metropoolregio Amsterdam (MRA)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA) onderschrijven Rijk en Regio dat een goede woon-werkbalans essentieel is voor een evenwichtige meerkernige ontwikkeling in de MRA. Het gezamenlijke doel is om deze balans niet verder te laten verslechteren, en waar mogelijk te verbeteren. Verder hebben rijk en regio afgesproken om samen te werken aan economisch ruimtelijke maatregelen voor bedrijventerreinen binnen de MRA die noodzakelijk zijn voor meerkernige ontwikkelingen en het verbeteren van de woon-werkbalans. Deze maatregelen worden opgenomen in de NOVEX Uitvoeringsagenda 1.0. Uitgangspunten hiervoor zijn om met zorg om te gaan met de ruimte die beschikbaar is voor economie, in te spelen op de veranderende vraag naar ruimte voor economie en rekening te houden met de ruimtelijke behoefte voor economische bedrijvigheid. Een integrale afweging met andere ruimtelijke vraagstukken, ruimteclaims en randvoorwaarden is onderdeel van deze uitwerking om te komen tot maatregelen. ❖ Voor het BO MIRT 2025 worden nadere afspraken uitgewerkt om de bestaande voorraad bedrijventerreinen te beschermen binnen de kaders van de MRA Bedrijventerreinenstrategie. Dit wordt inclusief mogelijkheden voor compensatie, intensiveren en beter benutten, en mengen/ontmengen van functies in beeld gebracht. ❖ Voor de MRA hebben Rijk en regio de groenblauwe maatregelenpakketten onderschreven die voor 2030 noodzakelijk zijn voor het behouden en versterken van het groenblauwe netwerk in en om de stad en het robuust maken van (bovenregionale) watersystemen. En in te zetten op het beschermen van de metropoolregio tegen wateroverlast door in samenhang maatregelen te gaan nemen in zowel (bovenregionale) watersystemen als in de fysieke ruimte. Uitgangspunt is dat het groenblauwe netwerk en het watersysteem meegroeien met de verstedelijkingsopgaven in de MRA. Waarbij de verstedelijkingsopgaven niet worden afgewenteld op het watersysteem en het groen in en om de stad. Dit is noodzakelijk voor een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving in de MRA met daarin circa 2,6 miljoen mensen en grote economische waarde. ❖ Rijk en regio nemen de geselecteerde maatregelpakketten op in de Uitvoeringsagenda NOVEX MRA 1.0. Voor BO Leefomgeving 2025 brengen Rijk en regio voor de investeringsvraagstukken uit deze

	maatregelpakketten de kosten, baten en financieringsmogelijkheden in beeld.
3	<p>NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ In het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort werken Rijk en regio samen aan een forse en complexe verstedelijkingsopgave: wonen, werken, voorzieningen, bereikbaarheid en leefbaarheid en de daarbij behorende randvoorwaarden als groen, bodem en water, klimaatadaptatie en energie. De (complexe) besluiten die hiermee samenhangen zijn in beeld gebracht in de adaptieve ontwikkelstrategie waarbij de richtinggevende keuzes zijn opgenomen in een ontwikkelpad. Doel is om de opgaven zoals geschetst in het Ontwikkelperspectief "Gezond groeien in nabijheid" gezamenlijk aan te pakken. ❖ De Ontwikkelstrategie maakt duidelijk dat het grootste deel van de nieuwe woningen en werkgelegenheid pas zal kunnen worden gerealiseerd in de gebieden Groot Merwede en Rijnenburg, als er eerst bestuurlijke afspraken zijn gemaakt over de ruimtelijke invulling en de ontsluiting van deze gebieden. Verder is afgesproken om in het Kromme Rijn Linielandschap samen inzichtelijk te maken op welke manier groenblauwe maatregelen (t.b.v. klimaat, recreatie en natuur) in en om de stad kunnen worden verbonden.
4	<p>NOVEX-gebied Groene Hart</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Het NOVEX-gebied Groene Hart ligt goed op koers. De realisatieagenda geeft invulling aan zowel de structurerende keuzes die gemaakt moeten worden als de realisatie in zo genoemde sleutelprojecten.
5	<p>NOVEX-gebied Noordzeekanaalgebied (NZKG)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Voor het Noordzeekanaalgebied (NZKG) hebben Rijk en Regio afgesproken om met het NZKG als nieuwe groene energiehoofdstructuur van Nederland de basis te leggen voor de verduurzaming van onze industrie, de productie van groene brandstoffen en de ontwikkeling van een circulaire economie. Terwijl tegelijkertijd deze transitie bijdraagt aan een gezondere leefomgeving in de regio en helpt om klimaatverandering tegen te gaan. Op drie sleutelelementen binnen de NOVEX samenwerking zijn nadere afspraken gemaakt, te weten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gezamenlijk optrekken in de voorbereiding van de stedelijke vernieuwing IJmond; ○ Verkenning maatschappelijk draagvlak inpassing energie infrastructuur in het NZKG; ○ Herbevestiging belang Energiehaven IJmond.

Regio Oost-Nederland

1	<p>Ruimtelijke opgaven Oost-Nederland (NOVEX)</p> <p><i>Provincie Gelderland</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Na indienen door Gelderland van het ruimtelijk voorstel werken Rijk en provincie samen verder aan uitwerking van de afspraken in het ruimtelijk arrangement. Daarbij komen (onder andere) opgaven aan de orde voor een toekomstbestendige landbouw, zoetwaterbeschikbaarheid en ruimtelijke inpassing van (circulaire) economie en energie-infrastructuur. ❖ Dit proces wordt komend jaar voortgezet, waarbij ook uitkomsten van de herijking van de Nota Ruimte worden betrokken en ook inzichten voor de nieuwe omgevingsvisie van Gelderland. <p><i>Provincie Overijssel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Op 8 februari jl. diende Overijssel het concept-ruimtelijk voorstel in. Momenteel werken Rijk en provincie samen verder aan uitwerking van de afspraken in het ruimtelijk arrangement. De opgaven waar in dat
----------	--

	<p>verband over wordt gesproken gaan ook hier onder andere over landbouw, beschikbaarheid zoetwater, verstedelijking en de ruimtelijke inpassing van (circulaire) economie en energie-infrastructuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Dit proces wordt komend jaar voortgezet. Daarbij worden naast de herijking van de Nota Ruimte ook inzichten betrokken voor de nieuwe omgevingsvisie van Overijssel.
2	<p>Startsein Rijk-regio verstedelijkingsstrategie regio Stedendriehoek (Apeldoorn, Deventer en Zutphen)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio (provincies, gemeenten, waterschappen) spreken af gezamenlijk een integrale verstedelijkingsstrategie voor de regio Stedendriehoek op te stellen.
3	<p>Startsein Rijk-regio verstedelijkingsstrategie regio Twente</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio (provincie, gemeenten, waterschap) spreken af gezamenlijk een integrale verstedelijkingsstrategie voor regio Twente op te stellen.
4	<p>NOVEX-gebied Regio Zwolle</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Voor NOVEX-gebied Regio Zwolle is als vervolg op de Verstedelijkingsstrategie en het Ontwikkelperspectief een eerste versie van de Uitvoeringsagenda uitgewerkt. Aandachtspunten uit de Uitvoeringsagenda zijn o.a. verstedelijkingsafspraken na 2030, regionale mobiliteitstransitie (Woningbouw en Mobiliteit; WoMo), klimaatadaptie (nationaal, boven-regionaal en lokaal) en afstemming met aanpalende dossiers zoals de Ruimtelijke Economische Bouwsteen, energie en drinkwater. Onderdeel van de uitvoeringsagenda is dat de Regio bovenstaande aandachtspunten (verstedelijking, WoMo en klimaatadaptatie) concretiseert en in gesprek gaat met het Rijk over invulling van opgaven en bijbehorende middelen uit het regeerprogramma. Rijk en regio hebben afgesproken dat in het deelprogramma stationsomgevingen gewerkt wordt aan een concretisering van de aandachtspunten, en dat gezamenlijk gezocht wordt naar aansluiting op o.a. een mogelijk vervolg WoMo, nieuwe verstedelijkingsafspraken na 2030 en dit te koppelen aan de definitieve Uitvoeringsagenda en Regionale Investeringsagenda .
5	<p>NOVEX-gebied Arnhem Nijmegen Foodvalley</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Regio en Rijk werken in het NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley samen om de doelen en ambities uit het Ontwikkelperspectief te kunnen realiseren. Hierin staan drie hoofdopgaven centraal: de schaa sprong verstedelijking, natuurherstel en een robuust watersysteem, en de doorontwikkeling van de landbouw. Tijdens het BO Leefomgeving Oost van 7 november 2024 is de uitvoeringsagenda besproken waarin de bestuurlijke ambitie is uitgesproken om kansen te verkennen om verdere stappen te zetten in de ontwikkeling van het Veluwe Waalpad, de doorfietsroute KennisAs Ede-west - Barneveld, Arnhem-Oost en drie onderdelen die voortvloeien uit het Regionaal perspectief Landelijk Gebied regio Foodvalley.
6	<p>Bestaande woningbouwafspraken: uitplaatsing spooreplacement en ontwikkeling Arnhem Oost</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Rijk en regio onderzoeken in een pre-verkenning aanvullende mogelijkheden voor uitplaatsing van het spooreplacement Arnhem Goederen. Inzet is deze pre-verkenning voor het einde van dit jaar af te ronden en dan tevens zicht te hebben op financiering, passend bij deze fase van onderzoek. ❖ Indien de pre-verkenning daar aanleiding toe geeft, maken Rijk en regio in een separaat BO afspraken over de vervolgfase. Dit betreft een volgende stap in de planvorming, middels een derdenwerkenopdracht aan ProRail en met nauwe betrokkenheid van NS. Scope van dit vervolg omvat de inpassing en planologische, milieutechnische, spoorse en

	<p>logistieke haalbaarheid van uitplaatsing. Daarnaast worden afspraken gemaakt over de governance van deze vervolgfase.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ De partijen streven ernaar om eind 2025 vast te kunnen stellen of de spooreplacements uitgeplaatst kunnen worden en afspraken daarover vast te leggen in een Bestuursovereenkomst. Dit betreft onder andere afspraken over de voorkeurslocatie(s), de verdeling van risico's, de governance en organisatie van het vervolg.
--	--

Aan de directeur-generaal Volkshuisvesting en Bouwen
en aan de directeur-generaal Ruimtelijke Ordening
Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum

19 november 2024

Zaaknummer

2024-013637

Onderwerp

Grootschalige woningbouwlocaties

Inlichtingen bij

Martijn Vellekoop

026-3599206

m.vellekoop@gelderland.nl

Blad

1 van 2

Geachte mevrouw Jansen en heer Kuijpers,

Vanwege de groeiende woningnood wil Gelderland bijdragen aan grootschalige woningbouw. Op 27 augustus 2024 waren we met een aantal wethouders op uw ministerie, vanwege bestuurlijk overleg over de woondeal. Toen gaf de minister aan op zoek te zijn naar meer grootschalige woningbouwlocaties. Dit staat ook genoemd in het regeerprogramma. En we zagen een recente motie van de Tweede Kamer over het aanwijzen van locaties (motie 30 van 24 oktober). Daarom willen wij, met steun van de betreffende gemeenten, extra locaties voorstellen voor grootschalige woningbouw. Hier kunnen tot en met 2035 zo'n 45.000 woningen gerealiseerd worden, als we samen optrekken.

We nodigen u uit om een werkbezoek te brengen aan één of meerdere van deze locaties. Dan gaan we graag in gesprek over onze voorstellen. In de bijlage vindt u meer informatie over deze locaties.

Stedendriehoek: Apeldoorn, Deventer en Zutphen

In de Stedendriehoek is het mogelijk tot en met 2035 circa 30.000 woningen te realiseren, vooral in Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Deze regio is al genoemd in de Contourennotitie Nota Ruimte en we zien graag dat dit wordt omgezet naar een definitieve aanwijzing. In Apeldoorn gaat het om locaties zoals de Spoorzone (2.000 woningen), de Kanaalzone (1.750 woningen) en Apeldoorn-zuid. Zutphen kijkt naar locaties rond de binnenstad, bij de spoorzone en bij De Hoven. Ook in Deventer zijn er heel wat kansen.

Doetinchem

In Doetinchem kunnen tot en met 2035 circa 5.500 woningen gerealiseerd worden, vooral nabij het station. In 2022 is al besloten om € 150 miljoen te investeren in de Regioexpres tussen Arnhem-Nijmegen en Doetinchem; deze spoorlijn krijgt meer maatschappelijk rendement met extra woningbouw bij station Doetinchem. Groei van Doetinchem geeft ook draagkracht voor voorzieningen die van grote waarde zijn voor de Achterhoek, van het ziekenhuis tot onderwijs. Zo kan de regio een vitale en aantrekkelijke woonplek blijven.

Liemers: Duiven, Westervoort en Zevenaar

Uit recente verkenningen blijkt dat in de Groene Metropool ruim 8.000 woningen gebouwd kunnen worden in Duiven, Westervoort en Zevenaar. Dat is fors meer dan tot voor kort in beeld was. Het gaat om drie kernen langs de A12 en het spoor Arnhem-Duitse grens / Doetinchem, waarbij er verdichtingskansen zijn bij de drie stations. Bouwen nabij deze

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

19 november 2024

Zaaknummer

2022-006793

Blad

2 van 2

stations – in combinatie met robuust openbaar vervoer en een goed fietsnetwerk – voorkomt dat de doorstroming op de A12 onnodig veel meer gestremd wordt.

Gelderland wil fors bijdragen aan het verminderen van de woningnood in Nederland, ook omdat we zien dat de trek van de randstad naar het oosten blijft groeien. Naast de drie genoemde locaties zien we ook ruimte voor de realisatie van veel woningen bij Tiel (bijna 5.000 woningen), bij Nijkerk (bijna 6.000 woningen) en in meer gemeenten in Gelderland. Aan het verminderen van de woningnood werken we ook op de volgende manieren:

- In onze zes woondeals zijn al afspraken gemaakt over het realiseren van ruim 100.000 woningen tot en met 2030. Ondanks lastige omstandigheden liggen we redelijk op schema en kunnen we woningen realiseren.
- Momenteel overleggen we met de regio's over de vraag van uw ministerie of er voor 2030 méér gebouwd kan worden. We verwachten op dat vlak een stap extra te kunnen zetten. Hierover sturen we de minister in december van dit jaar een brief, zoals eerder toegezegd.
- Daarnaast kijken we vooruit naar de jaren ná 2030. Daarover zijn we dit jaar in gesprek met de regio's en de aantallen zijn bijna helder. Als we in die jaren ook veel woningen willen realiseren, is het noodzakelijk dat we nu bouwplannen ontwikkelen en binnenkort zekerheid krijgen over de status in de Nota Ruimte. Vandaar dat we u deze brief sturen.

We trekken graag samen op met het ministerie. Dat is ook nodig, want op diverse vlakken is steun van de rijksoverheid noodzakelijk om tot realisatie te komen. Het aanwijzen van meer Gelderse grootschalige woningbouwlocaties zien we als een belangrijke stap om onze samenwerking meer vorm en inhoud te geven. Ook geeft het aanwijzen van deze locaties invulling aan de wens van het kabinet om elke regio te laten tellen.

Graag ontvangen we u komende weken voor een werkbezoek aan één of meerdere locaties, om door te spreken over ons aanbod voor grootschalige woningbouw in Gelderland.

Met vriendelijke groet en in afwachting van uw reactie,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink
Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne
Secretaris

Bijlage

- Beknopte toelichting op de voorgestelde woningbouwlocaties

Toelichting kansen grootschalige woningbouw in Gelderland

Bijlage bij de brief aan het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Zaaknummer 2024-013637

Stedendriehoek: Apeldoorn, Deventer en Zutphen

De Stedendriehoek is centraal gelegen in Nederland en ligt in Gelderland en Overijssel. De regio bestaat uit acht gemeenten met bijna een half miljoen inwoners. De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen maken deel uit van de regio. De Stedendriehoek is erg divers: er zijn grotere steden, waarvan twee met een middeleeuwse binnenstad, en diverse kernen in een groene omgeving. De regio wordt doorkruist door de A1, de A50 en spoorlijnen.

De Stedendriehoek is al genoemd in de Contourennotitie Nota Ruimte en we zien graag dat dit wordt omgezet naar een definitieve aanwijzing als grootschalige woningbouwlocatie.

Aantallen en locaties

De gezamenlijke gemeenten hebben in 2021 samen met beide provincies een ambitie vastgelegd voor toevoegen van 40.000 woningen in de periode tot en met 2040. Momenteel werkt de regio deze ambitie uit in een verstedelijkingsstrategie: verstedelijking in balans. Deze strategie heeft een doorkijk naar 2050 met de verschillende ruimtelijke opgaven waar we voor staan, passend bij de kwaliteiten, principes en in balans met het landelijk gebied en de natuur en hoe we deze opgaven willen uitvoeren.

Voor de periode tot 2035 heeft de Stedendriehoek zich tot doel gesteld om **circa 30.000 woningen** te realiseren, vooral in Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Zeker een derde van de opgave gaat naar verwachting vormkrijgen in Apeldoorn, op locaties zoals de Spoorzone (2.000 woningen) en de Kanaalzone (1.750 woningen). In Deventer gaat ook bijna een derde van de opgave vormkrijgen. Bij Zutphen worden nabij de binnenstad en het station nog mogelijkheden voorzien voor minstens 1.000 woningen en ook op ander locaties zijn er nog mogelijkheden. Een deel van de locaties in de genoemde periode nemen we mee in de verkenning van de verstedelijkingsstrategie.

Waar het proces nu staat

In de Stedendriehoek zijn er al heel wat locaties in beeld en zijn er al afspraken over een ambitie tot 40.000 woningen die door alle gemeenten zijn geaccordeerd. Veel is al helder, maar een beperkt deel van de locaties voor woningbouw op de langere termijn moet nog bepaald worden. Dit gebeurt binnen de uitwerking van de verstedelijkingsstrategie, die dit jaar van start is gegaan.

Waar hulp bij nodig is

Samenwerking met het rijk is nodig om onder meer de volgende knelpunten goed aan te kunnen:

- Voor deze regio is het qua **mobilititeit** van belang het bereikbaar maken en houden van de kernen, het opwaarderen van treinstations en treinverbindingen, regionale fietsverbindingen en een betere doorloop op het wegennet. Betere infra, en ontsluiting van Apeldoorn en Zutphen, is hard nodig bij deze woningbouwopgave.
- Voor de woningbouwopgave is hulp nodig rond **stikstofopgave**. Want in de stedendriehoek is er veel agrarisch gebied, veel natuur en een forse woningbouwopgave. Er zijn drie grote Natura2000 gebieden: de Veluwe, de uiterwaarden van de IJssel en de landgoederen bij Brummen. Alle woningbouw ligt daarmee in de nabijheid van stikstofgevoelige natuur.
- Er is duidelijkheid nodig wat betreft **netcongestie**, rond de uitbreiding en capaciteit van het elektriciteitsnetwerk. Wanneer is de capaciteit op orde en welke oplossingen zijn er tot die tijd? Met wat we nu weten is er in de regio ruimte voor nog slechts 7.000 nieuwbouwwoningen en voor de verduurzaming van 7.000 bestaande woningen. Dat is te weinig voor wat nodig is.
- Ook de uitgangspunten rond de omgang met **water en bodem** zijn cruciaal voor het bepalen van woningbouwlocaties. Want de IJssel stroomt door de Stedendriehoek en vanaf de Veluwe loopt een bekensysteem naar de rivier. Duidelijkheid in het beleid rond water en bodem, en keuzes rond de IJssel, zijn nodig om de woningbouw goed in te kunnen passen.

Doetinchem

Doetinchem heeft een verzorgingsgebied van circa 400.000 inwoners van de Achterhoek en wil zelf doorgroeien naar 70.000 inwoners. Groei is nodig om regionale voorzieningen overeind te houden, zoals het streekziekenhuis, de schouwburg en het winkelgebied. Groei is ook van belang om voldoende arbeidskrachten aan te trekken nu de Achterhoek te maken krijgt met een dubbele vergrijzing. De Achterhoek wordt in het voorontwerp van de Nota Ruimte beschouwd als een luwere regio.

In 2022 is besloten € 150 miljoen te investeren in de RegioExpress tussen Arnhem-Nijmegen en Doetinchem, deze lijn kan meer maatschappelijk rendement krijgen met hoogstedelijke bebouwing bij station Doetinchem. De woningnood in de Groene Metropool is groot en groeiende (5,9%). Doetinchem kan hierbij iets verlichting bieden en een alternatief zijn voor mensen die geen huis kunnen vinden in bijvoorbeeld Arnhem of Nijmegen, of verder weg vanuit de Randstad.

Aantallen en locaties

In de Doetinchem kunnen tot en met 2035 **circa 5.500 woningen** gerealiseerd worden. Ongeveer 4.000 woningen daarvan worden gerealiseerd in de Spoorzone, de binnenstad en centrum Noord onder de noemer 'Stad aan de Oude IJssel'.

Waar het proces nu staat

De groeiambitie van Doetinchem ligt vast in de omgevingsvisie 'Doetinchem, kloppend hart van de Achterhoek' (raadsbesluit november 2023). Onderdeel daarvan is de woonvisie 'Stad met dorpse allure' (raadsbesluit april 2023) waarin meer specifiek het woonbeleid is omschreven. Uitgangspunt is Doetinchem als compacte stad met 75% binnenstedelijk ontwikkeling en 25% ontwikkeling aan stads- en dorpsranden.

In de Spoorzone zijn al meerdere grondposities verworven door de gemeente. En aan de stadsranden zijn een aantal hectare grond aangekocht.

Waar hulp bij nodig is

Doetinchem kent relatief weinig knelpunten als het gaat om woningbouw. Zo is stikstof geen issue in Doetinchem. En met water en bodem rekening houden, dat is al praktijk; zo is recent een wijk in het centrum wateradaptief gebouwd. Netcongestie vormt momenteel geen probleem voor woningbouw, maar wel voor alle andere functies die tegelijk ontwikkeld moeten worden om een veelzijdige, levendige wijk te creëren. Wel is samenwerking en ondersteuning nodig voor de volgende knelpunten:

- In het stationsgebied zijn meerdere **bedrijven** gelegen. Voor een eventuele sanering of verplaatsing van de industrie langs de Oude IJssel ontbreekt het aan expertise en investeringsvermogen.
- Doetinchem kende de afgelopen vijf jaar een bouwproductie van gemiddeld zo'n 275 woningen per jaar. Dit is onvoldoende om de groeiambitie waar te maken, daarvoor moet de productie naar 600 woningen per jaar, meer dan een verdubbeling. Qua **ambtelijke capaciteit** is ondersteuning noodzakelijk om die versnelling aan te brengen.
- Op het vlak van **mobilititeit** zijn diverse investeringen nodig, investeringen die ook bredere regionale effecten hebben. Zo moeten er knelpunten in centrumring opgelost worden. Ook ondertunneling van de Europaweg lijkt nodig, omdat daar nu veel doorgaand en regionaal verkeer overheen rijdt; ,et de komst van de geplande grootschalige ruimtelijke ontwikkeling en de Regioexpress (die zorgt voor het frequenter afsluiten van de spoorwegovergang) is ondertunneling noodzaak. Daarnaast is in de spoorzone een mobiliteitshub gepland, met ook een regionale functie. De benodigde investering in deze hub (al dan niet in combinatie met een stadsrandhub aan de A18) staat onder druk.

Liemers: Duiven, Westervoort en Zevenaar

Duiven, Westervoort en Zevenaar (samen 85.000 inwoners) zijn drie forse kernen langs de A12 en de spoorlijn Arnhem-Duitse grens/Doetinchem. Er zijn verdichtingskansen bij de drie stations in deze kernen. Bouwen nabij de stations in combinatie met een robuust openbaar vervoers- en fietsnetwerk voorkomt dat de doorstroming op de A12 onnodig veel meer gestremd wordt dan nu al het geval is.

Deze gemeenten zijn onderdeel van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Het woningtekort in Nijmegen behoort tot de landelijke top en ook in Duiven, Westervoort en Zevenaar is er sprake van een fors woningtekort (4,5%). De gemeenten werken met de regio aan een gebiedsprogramma vanuit de ambities uit de verstedelijkingsstrategie en het NOVEX-ontwikkelperspectief. Dit geeft een doorkijk naar 2040 met de verschillende ruimtelijke opgaven.

Een belangrijke doelstelling is om in deze gemeenten zoveel mogelijk binnenstedelijk woningen te realiseren, onder andere omdat dit leidt tot een kleinere toename van automobilititeit, zeker als nabij stations gebouwd wordt. Dit is noodzakelijk vanwege de vele reeds aanwezige mobiliteitsknelpunten in de regio. Door te verdichten in de spoorzones, kunnen de groene ruimtes tussen deze kernen opengelaten en versterkt worden, als contramal voor de verstelijking. Door verdichting nabij het spoor en snelfietsroutes ontstaat meer draagvlak voor hoogwaardig openbaar vervoer en voor lagere parkeernormen. Deze gemeenten en de regio zetten in op een integrale gebiedsaanpak waarbij de mobiliteitsvisie, onze visie qua stedelijke uitloopgebieden en de woon(zorg)visie samenkomen.

Aantallen en locaties

In Duiven, Westervoort en Zevenaar kunnen **8.000 woningen** gerealiseerd worden, waarvan een groot deel in Zevenaar. Dit blijkt uit recente verkenningen naar de spoorzones en dat is fors meer dan de 4.100 woningen die tot voor kort in beeld waren in het kader van de woondeal van 2023. Ruim de helft van deze 8.000 woningen kan vormkrijgen nabij de drie stations in deze kernen.

Waar het proces nu staat

In de omgevingsvisies van de betrokken gemeenten zijn de stationslocaties van Duiven, Westervoort en Zevenaar benoemd als locaties voor woningbouw. Recente verkenningen laten hier ook een gebiedspotentieel zien voor woningbouw, al zal daarvoor wel onder meer een bedrijventerrein en ander bestaand vastgoed getransformeerd moeten worden. De eerste gesprekken met grote grondeigenaren zijn gevoerd en voor een deel zijn de gemeenten zelf eigenaar. Vooruitlopend op het MIRT-onderzoek spoorcorridor Utrecht-Arnhem-Duitse grens is, in opdracht van de regio, recent een onderzoek naar de gelijkvloerse overwegen in deze gemeenten door Movares afgerond.

Waar hulp bij nodig is

Samenwerking met het rijk is nodig om onder meer de volgende knelpunten goed aan te kunnen:

- Er is steun nodig om te zorgen dat de regio niet verder vastloopt qua **mobilititeit**. In de huidige plannen wordt uitgegaan van de aanleg en verbreding van de A12 en A15, maar dit is met de nieuwe woningbouwplannen niet afdoende. Belangrijk hierbij zijn de aanleg van ontbrekende schakels in de fietsinfrastructuur en de realisatie hoogwaardig openbaar vervoer.
- In de stationsgebieden zal het, conform het uitgevoerde Movares-onderzoek, nodig zijn om tot **ongelijkvloerse spoorwegovergangen** te komen.
- Deze gemeenten hebben baat bij procesbegeleiding rond **bedrijfsverplaatsingen**, want in de stationsgebieden zijn diverse bedrijven gelegen.
- Er is steun nodig bij het opstellen van een **gezamenlijk gebiedsprogramma** om de plannen te concretiseren, met aandacht voor onder meer mobiliteit, milieu, water en bodem.

Tiel

Tiel ligt centraal in Nederland, dichtbij Utrecht en Den Bosch. De woningvraag is er groot. De gemeente vervult een centrumfunctie voor de regio Rivierenland.

Tiel is een belangrijk logistiek knooppunt over weg en water, dankzij de centrale ligging aan de A15, het Amsterdam-Rijnkanaal en de Waal. Er is 200 hectare bovenregionaal bedrijventerrein ontwikkeld, wat veel nieuwe werkgelegenheid geeft. Deze werknemers willen graag in de omgeving van Tiel wonen. Woningbouw draagt er ook aan bij dat er voldoende opgeleid personeel beschikbaar is voor bedrijven.

Grootschalige woningbouw is ook essentieel om de centrumfunctie van Tiel voor de regio Rivierenland toekomstbestendig te maken; het gaat dan onder meer om voorzieningen rond boodschappen, zorg, welzijn en cultuur. De combinatie van een centrumfunctie met de beschikbaarheid van veel betaalbare woningen heeft er helaas toe geleid dat de samenstelling van de bevolking uit balans is geraakt: er zijn relatief veel inwoners met minder financiële en sociale draagkracht.

- De leefbaarheid in Tiel is het zwakst van heel Gelderland.
- De Tielse woningvoorraad bestaat voor meer dan 70% uit betaalbare woningen, waarvan de helft sociale huur en ook veel woningen met een relatief lage WOZ-waarde.
- Tiel vangt veel arbeidsmigranten op: er wonen nu 4.000 arbeidsmigranten, terwijl er maar 400 in de gemeente werken. Ook andere kwetsbare doelgroepen wonen bovengemiddeld vaak in Tiel.

Dit alles heeft effect op de leefbaarheid en het draagvlak onder voorzieningen. Daarom is het voor Tiel belangrijk om te groeien, om de leefbaarheid en sociaal-economische draagkracht van de stad te versterken.

Aantallen en locaties

In Tiel kunnen **bijna 5.000 woningen** gerealiseerd worden, waarvan 1.600 via de uitbreidingswijk Passewaaij en ruim 1.200 nabij het station (o.a. Veilingkwartier en Lingehoven) en binnenstedelijk. Voor nog eens ruim 2.000 woningen is voldoende ruimte te vinden op andere locaties in Tiel.

Waar het proces nu staat

Voor woningbouwontwikkeling steekt Tiel haar nek uit en is er een actieve samenwerking met marktpartijen. Een PPS gaat Tiel niet uit de weg. Tiel heeft ook twee woningbouwversnellers aangenomen, om het bouwtempo te verhogen. Verder is een 'opgaveregisseur schaalsprong' aangesteld om de regio te versterken. Bestuurlijk is er draagvlak voor het opnemen van de stevige woningbouwambitie in de nog te ontwikkelen omgevingsvisie van Tiel.

Waar hulp bij nodig is

Met de provincie werkt Tiel al samen, onder andere rond het project Passewaaij. Ook samenwerking met het rijk is nodig, onder meer om de volgende knelpunten goed aan te kunnen:

- Er zijn nog **onderzoeken** te doen rond stikstof en water en bodem. Hierbij zijn middelen en expertise vanuit de rijksoverheid nodig om tot goede analyses en conclusies te komen.
- Er zijn oplossingen nodig voor de **netcongestie**. De netcongestie is zeer nijpend in de regio Rivierenland. We gaan aan de slag met tijdelijke en structurele oplossingen. Daarvoor vragen we middelen (opvang kosten vraagreductie en energie-efficiëntie, lokale optimalisatie en meer).
- Ondersteuning qua **ambtelijke capaciteit** is noodzakelijk om een versnelling aan te brengen. Want Tiel kende de afgelopen vijf jaar een bouwproductie van gemiddeld zo'n 160 woningen per jaar en de productie moet naar circa 400 woningen per jaar.
- Verbetering van de **bereikbaarheid** over weg en spoor is nodig om de woningbouw verantwoord te kunnen realiseren. Denk daarbij aan het verbeteren van de ontsluiting van Tiel met een derde ontsluitingsweg op de rijksweg A15. En denk aan het tegengaan van de structurele files op de A15 tussen Deil en Valburg, die zullen toenemen met het doortrekken van de A15 bij Arnhem. Ook het versterken van de spoorverbindingen met de omliggende grote steden en het behoud van goed openbaar vervoer dragen bij aan een goed woonklimaat in Tiel.

Nijkerk

Nijkerk ligt centraal in Nederland, naast Amersfoort en op het schakelpunt van de Randstad en de 'Bandstad' bij de Veluwe. Vanwege de centrale ligging, de goede bereikbaarheid en het landschap is Nijkerk een heel gewilde gemeente voor woningzoekenden, ook voor mensen uit de Randstad.

Nijkerk is gelegen aan de A28 en A1, bij knooppunt Hoevelaken. En aan de spoorcorridors Zwolle-Amersfoort-Utrecht en Amersfoort-Ede/Wageningen. Het gebied Oostelijk Nijkerk (ook wel Regiopoort Nijkerk) ligt bij het stationsgebied aan de oostkant van de stad en heeft met de aanwezigheid van landgoed de Salentein een bijzondere groene kwaliteit op loopafstand. Ook ligt het station op loopafstand van het centrum van Nijkerk. Grenzend aan het station liggen woonwijken, scholen en sportvoorzieningen.

Er zijn kansen om samen met Putten de woningbouwopgaven aan te pakken. Zo kunnen integrale ontwikkelingen vorm krijgen die gemeentegrenzen overstijgen. Denkend vanuit een regionale verstedelijkingsopgave is bijvoorbeeld een aaneenschakeling van 'parels' van woningbouwlocaties te maken langs de spoorcorridor richting Harderwijk. Zo kan ook een goede bereikbaarheid van deze locaties worden gerealiseerd.

Defensie zoekt een locatie voor een grootschalige kazerne van circa 500 hectare, die plek moet bieden aan ruim 8.000 militairen en opleidingsplaatsen. Een van de mogelijke locaties ligt vlakbij Nijkerk, in Zeewolde. Dit zou de urgentie van forse woningbouw vergroten.

Nijkerk beschikt al over vrij veel harde plancapaciteit, de aantallen woningen die we noemen zijn daardoor ook reëel om te bouwen. Ook de afgelopen jaren heeft Nijkerk flink gebouwd. Nijkerk ligt bij de Veluwe, maar er is nog geen sprake van grote knelpunten vanwege stikstof.

Aantallen en locaties

In Nijkerk is de **ambitie circa 5.800 woningen** te realiseren, waarvan circa 3.600 in de kern en een deel in hoge dichtheden rond het station. In het gebied Oostelijk Nijkerk gaan circa 2.000 woningen gerealiseerd worden. Als we de grootschalige woningbouw gezamenlijk met Putten gaan oppakken, is de realisatie van nog eens 1.400 woningen extra denkbaar.

Waar het proces nu staat

Voor de woningbouwplannen zijn al locaties in beeld en opgenomen in de gemeentelijke omgevings-visie, wel is nadere afstemming met de gemeenteraad nodig. Met Putten is verdere afstemming nodig.

Waar hulp bij nodig is

Samenwerking met het rijk is nodig om onder meer de volgende knelpunten goed aan te kunnen:

- Op het vlak van **mobilititeit** zijn diverse investeringen nodig, te denken valt onder meer aan mobiliteitsmaatregelen bij Knooppunt Hoevelaken, op provinciale wegen en de aansluiting op de A28. Door frequenter treinen te laten rijden tussen Harderwijk en Amersfoort, wordt de trein naar Utrecht en Amsterdam concurrerend ten opzichte van de auto. Zo worden ook knooppunt Hoevelaken en de ring rond Utrecht ontlast. De verkeersveiligheid rond het station is een aandachtspunt.
- Afdekking van **onrendabele toppen** is van belang, vooral bij de binnenstedelijke locaties.
- Ook zijn oplossingen nodig voor de **netcongestie**. Wanneer is de capaciteit op orde en welke oplossingen zijn er tot die tijd? De realisatie van een extra onderstation is al in voorbereiding.
- Ook is ondersteuning qua **ambtelijke capaciteit** noodzakelijk om de voorgestelde versnelling in de woningbouw te realiseren.

Welkom in de gemeente Heerde!

Beste colleges van de Regio Stedendriehoek,

Het college van Heerde nodigt u van harte uit voor een informatieve middag op dinsdag 3 december op en rond De Nijenstein te Veessen.

- 13.00 uur   Ontvangst / inloop
- 13.30 uur   Welkom door De Nijenstein
- 13.40 uur   Beschouwing over het belang van eigenheid en identiteit door Olaf Prinsen
- 14.00 uur   Eenheid in heterogeniteit door gastspreker Roeland van Delden
- 14.30 uur   Wandeling van een kleine 10 minuten naar Vila Bakhuis en ontmoeting met agrariër Albert Hassink
- 15.15 uur   Wandeling van 5 minuten naar uitzichtpunt Hoogwatergeul
- 15.45 uur   Wandeling terug naar De Nijenstein
- 16.00 uur   Afsluiting en tijd om elkaar te ontmoeten onder het genot van een drankje en een hapje

Laat u aan Janneke Brugman van het secretariaat van de gemeente Heerde weten of u wel óf niet aanwezig bent? bestuurssecretariaat@heerde.nl / Tel: 0578-699494

Locaties:

Tot dinsdag 3 december op De Nijenstein!

Aan de slag in 2025 met ‘Groei in balans’ en ‘Groei in veerkracht’

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 3.1
Onderwerp: Structurering uitvoeringsagenda en P-beraden
Opsteller: Geert Janssen / Ineke Lijnema
Portefeuillehouder: Eva Boswinkel
Bijlagen: n.v.t.

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur:

1. onderschrijft dat het voorstel over de structurering van de uitvoeringsagenda en de P-beraden en de vervolgaanpak van het ontwikkelperspectief een juiste vertaling is van wat er tijdens de vergaderingen van 3 juli, 26 september en 8 oktober is besproken en geeft dit vrij voor bespreking met de P-beraden.

1. Aanleiding

Het algemeen bestuur heeft op 3 juli 2024 aangegeven het Ontwikkelperspectief 2050 als leidend te zien voor de samenwerking in de regio de komende jaren. Ook heeft het algemeen bestuur de opdracht meegegeven om met die blik naar de Uitvoeringsagenda 2023-2030 te kijken (is herstructurering nodig?) en naar het bestuurlijke gesprek/de inrichting van de P-beraden (hoe voeren we het juiste gesprek met elkaar?).

Vervolgens heeft het algemeen bestuur op 26 september een gesprek gevoerd over ‘het verhaal van de regio’. Voor onze (toekomstige) inwoners is dat het ontwikkelperspectief. Maar wat is dit voor de provincie, voor Den Haag en voor Brussel? Aandacht is onder andere besteed aan actuele ontwikkelingen die op de regio afkomen. Hoe reageren we veerkrachtig op de toenemende geopolitieke onrust, op technologische ontwikkelingen, op klimaatverandering? Over dit vraagstuk hebben leden van de Strategische Board zich de afgelopen maanden gebogen, waarbij de vraag centraal stond waar we als regio sterk in zijn en waar we economische groeikansen zien. Wat zetten we als regio specifiek in de etalage bij externe partijen, waaronder Brussel? De thema’s veiligheid, duurzaamheid en digitalisering werden hierbij met name genoemd als belangrijk onderdeel van een economische propositie. Aan portefeuillehouder Economie is gevraagd om, in afstemming met het P-beraad Economie en de Strategische Board, de verdere uitwerking van de economische propositie op de thema’s veiligheid, duurzaamheid en digitalisering op te pakken. Waarbij het algemeen bestuur expliciet heeft aangegeven veiligheid breder te zien dan alleen defensie, het gaat om de weerbaarheid van de regio op allerlei terreinen, bijvoorbeeld voedselveiligheid- en beschikbaarheid (korte voedselketen), energievoorziening en een sterke infrastructuur. Het gaat erom een krachtige en heldere externe propositie te maken, waarvoor bestuurlijke keuzes gemaakt moeten worden.

Bovenstaande overwegingen zijn meegenomen in de opdracht tot herijking van de uitvoeringsagenda en de P-beraden, waar we hieronder een voorstel voor uitwerken.

Een derde punt dat besproken is, is de scope van de Uitvoeringsagenda. Deze is met name ruimtelijk-economisch ingericht. Houden we vast aan deze scope (wat het advies van de gemeentesecretarissen is) of kiezen we voor verbreding richting bijvoorbeeld het sociaal domein of cultuur? Het algemeen bestuur heeft in de extra vergadering op 8 oktober aangegeven de huidige lijn te willen behouden en niet te kiezen voor verbreding met andere thema’s. Wel is uitgesproken dat bij de uitvoering van de agenda brede welvaart leidend is en alle keuzes die gemaakt worden gericht moeten zijn op het behoud/versterken van voorzieningen en het leefklimaat in onze regio. Dat gaat verder dan een focus op de fysieke leefomgeving.

Ten slotte heeft het algemeen bestuur op 8 oktober ook gesproken over de volgende fase van het proces ‘verstedelijking in balans’. Een intensief en succesvol startproces is gelopen onder leiding van de gemeente Apeldoorn. In de initiatiefase was snelheid geboden en de opdracht richtte zich in eerste instantie op het stedelijk bundelingsgebied; om die reden heeft het algemeen bestuur in november 2023 de opdracht buiten de regionale organisatie belegd en is een tijdelijke organisatiestructuur ingericht rondom de gemeenten

Apeldoorn, Deventer, Zutphen en Voorst die hier ook extra middelen voor vrijgemaakt hebben. Met het aanbieden van de Contourenschets aan de minister tijdens het BO-Leefomgeving (7 november) is de eerste fase afgerond. Met als resultaat de Contourenschets 2050 als product en met stevige contacten met het rijk, de provincies, waterschappen en gemeenten. En bovenal de afspraak met het Rijk om gezamenlijk een integrale verstedelijkingsstrategie (= Ontwikkelperspectief 2050) op te stellen. Nu we aan de slag gaan met het Ontwikkelperspectief 2050, de scope van de opdracht verbreed is naar de acht gemeenten en naar de volledige regionale agenda is een governance nodig die ingebed is in de reguliere regionale bestuurlijke en ambtelijke processen. Het algemeen bestuur heeft verzocht op 18 december een bestuursopdracht voor te leggen hoe de komende jaren de governance wordt ingericht.

Al deze ontwikkelingen komen samen in onderstaand voorstel dat ingaat op:

- A. De structurering van de uitvoeringsagenda in twee ontwikkelsporen.
- B. De hernieuwde inrichting van de bestuurlijke regiodag (P-beraden)
- C. De governance van het Ontwikkelperspectief 2050.

2. Toelichting

A. Structurering van de uitvoeringsagenda in twee ontwikkelsporen

Met de uitspraken van het algemeen bestuur op 3 juli, 26 september en 8 oktober is gekeken naar de structurering van de Uitvoeringsagenda. Met bovenstaande opdracht is het niet noodzakelijk de Uitvoeringsagenda te herstructureren of herschrijven. Het Ontwikkelperspectief 2050 wordt wel leidend. De vijf programma's (Slimme groene verstedelijking, Vitaal landelijk gebied, Regionale economie van de toekomst, Mobiliteit en Energiesysteem van de toekomst/RES) leveren hier waardevolle bouwstenen voor. En veel van de overige opgaven uit de Uitvoeringsagenda zijn gericht op de grote transities van deze tijd. Basisuitgangspunt is dan ook dat de vijf programma's van de uitvoeringsagenda blijven bestaan maar er veel meer vanuit productfocus enerzijds en integrerend anderzijds gewerkt wordt. Het programma Gebiedsontwikkeling zal een rol krijgen in de algehele coördinatie met de andere programma's. We leggen dit hieronder uit.

De komende jaren staan twee ontwikkelsporen centraal, die de hoofdambities van de regio weergeven:

- **Groei in balans** (*de regio ruimtelijk zo inrichten dat inwoners een hoge kwaliteit van leven blijven ervaren*)
- **Groei in veerkracht** (*als regio veerkrachtig reageren op grote trends / maatschappelijke opgaven, met een economische focus op veiligheid in brede zin, duurzaamheid, digitalisering*)

Groei in balans

Het Ontwikkelperspectief 2050 richt zich op de toekomst van de regio op langere termijn. We willen als regio groeien, omdat dat nodig is voor onze duurzame toekomst. Gelijktijdig willen we de kwaliteiten die we nu hebben niet verliezen. We willen groeien in balans.

De vijf programma's (Slimme groene verstedelijking, Vitaal landelijk gebied, Regionale economie van de toekomst, Mobiliteit en Energiesysteem van de toekomst/RES) vormen samen de strategische input voor het Ontwikkelperspectief 2050. Daarnaast leveren zij de producten die we moeten opleveren vanuit wet- en regelgeving. Veel bouwstenen voor het ontwikkelperspectief staan in de uitvoeringsagenda en worden ontwikkeld in de programma's, waaronder:

- Woondeal
- Visie groen-blauwe dooradering
- Ruimtelijk Economische Visie / Regionale Programmering Werklocatie
- Regionale Energiestrategie 2.0
- Mobiliteitsvisies (spoor, weg, water)

De programmamanagers zijn gezamenlijk verantwoordelijk om, vanuit hun eigen bouwsteen, de ruimtelijke consequenties van ons Ontwikkelperspectief 2050 op regionale schaal in beeld te brengen en met elkaar te verbinden, knelpunten te identificeren en keuzes voor te leggen aan de bestuurders.

Integrerende gesprekken en p-beraden

Op de regiodag vinden in het ochtenddeel de integrerende gesprekken plaats over portefeuille-overstijgende vraagstukken rondom onze groei in balans. Op die manier borgen we dat het bestuurlijke gesprek altijd gevoerd wordt vanuit kennis van de brede context en er keuzes gemaakt kunnen worden 'alsof de regio één gemeente is'. In de middag vinden dan de p-beraden plaats. Die zullen korter en meer productgericht zijn dan op dit moment. Doordat een aantal programmamanagers onderdeel is van het rijk-regio-team borgen we dat er gewerkt wordt aan één en hetzelfde verhaal.

Groei in veerkracht

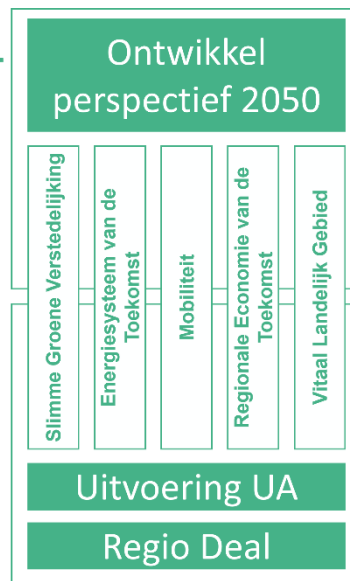
De wereld om ons heen staat niet stil, autonome ontwikkelingen raken ook de regio, bijvoorbeeld klimaatverandering, geopolitieke ontwikkelingen of technologische ontwikkelingen. We zijn zelf al volop aan de slag in de regio om hier veerkrachtig op te reageren. In onze Uitvoeringsagenda zijn hiervan veel voorbeelden te vinden.

Naast strategische inzet binnen het Ontwikkelperspectief voeren de programma's de lopende zaken uit vanuit de uitvoeringsagenda en zorgen zij voor inbedding van projecten uit de Regio Deal in de regio (leren, verder uitrollen, structureel maken). Hiermee geven zij invulling aan het tweede ontwikkelspoor: Groei in veerkracht. Zaken die uit de Uitvoeringsagenda komen en in dit spoor naar voren komen zijn bijvoorbeeld:

- circulair- en biobased bouwen
- korte voedselketens
- economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt, logistiek netwerk, krachtig en digitaal MKB
- lobby goederenvervoer, North Sea Baltic, realisatie fietssnelwegen
- smart energyhubs bedrijventerreinen, lobby waterstof.

Samenvattend:

- Woondeal
- RPW/REV
- Groen-blauwe dooradering
- Infrastructuur (spoor, weg, water)
- RES 2.0

Groei in veerkracht

- Circulair- en biobased bouwen
- Korte voedselketens
- Veerkrachtige arbeidsmarkt
- Lobby infra
- Smart energyhubs

Uitvoeringsagenda 2023 - 2030

B. Inrichting bestuurlijk gesprek

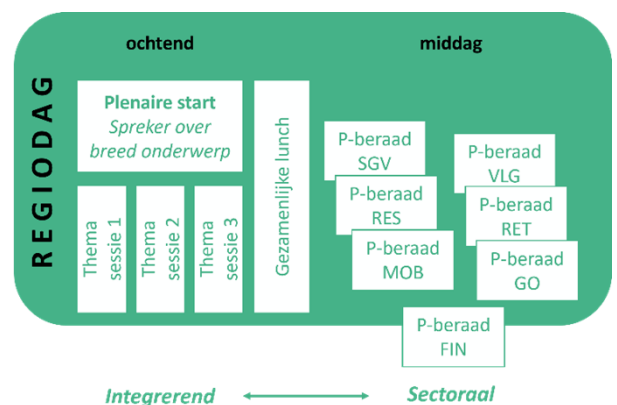
De wens vanuit het algemeen bestuur en de P-beraden is om ook te kijken naar de opzet van de regiodagen. De integrale blik op onderwerpen mist en combi P-beraden zijn niet altijd de beste manier voor het gesprek.

Voorgesteld wordt om de regiodagen in twee delen in te delen:

1. De ochtend voor integrale thematische besprekingen (plenair of in twee of drie deelsessies)
2. De middag voor de sectorale bespreking binnen de P-beraden

De ochtend zal over het algemeen in het teken staan van de diverse onderwerpen die spelen rond het Ontwikkelperspectief. Uiteraard kunnen ook andere onderwerpen die om een integrale bespreking vragen daar worden geagendeerd.

In de middag worden de sectorale 'producten' van het ontwikkelperspectief besproken en vraagstukken die specifiek spelen in het programma besproken (met name uitvoering Uitvoeringsagenda). Deze P-beraden zijn korter dan normaal (één uur). Wanneer het nodig is, kan een overlappend combi P-beraad worden ingepland. Mogelijk dat in de ochtend een P-beraad gepland wordt voorafgaand aan het plenaire deel. *Het P-beraad Financiën zal niet elke regiodag plaatsvinden*

C. Governance en opdracht ontwikkelperspectief

Op 8 oktober heeft het algemeen bestuur uitgesproken dat de nieuwe fase om te komen tot het Ontwikkelperspectief 2050 vraagt om een nieuwe structurele opzet, waarbij het proces van het ontwikkelperspectief (het oude 'verstedelijking in balans') is opgenomen in de structuur van de regio. Het algemeen bestuur ziet een rol voor de portefeuillehouder gebiedsontwikkeling (straks ontwikkelperspectief) die verantwoordelijk is voor de integratie van alle sectorale portefeuilles in het ontwikkelperspectief. Daarnaast ziet het algemeen bestuur een rol voor de voorzitter van de regio, Ron König, als (technisch) voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Rijk-regio. Dit bestuurlijk overleg van de betrokken partners (rijk, provincies, waterschappen en regio) neemt de besluiten met betrekking tot het proces van het Ontwikkelperspectief.

We stellen het volgende voor (zie ook onderstaand schema) als werkwijze vanaf 1 januari 2025:

Voor het Rijk-regio spoor

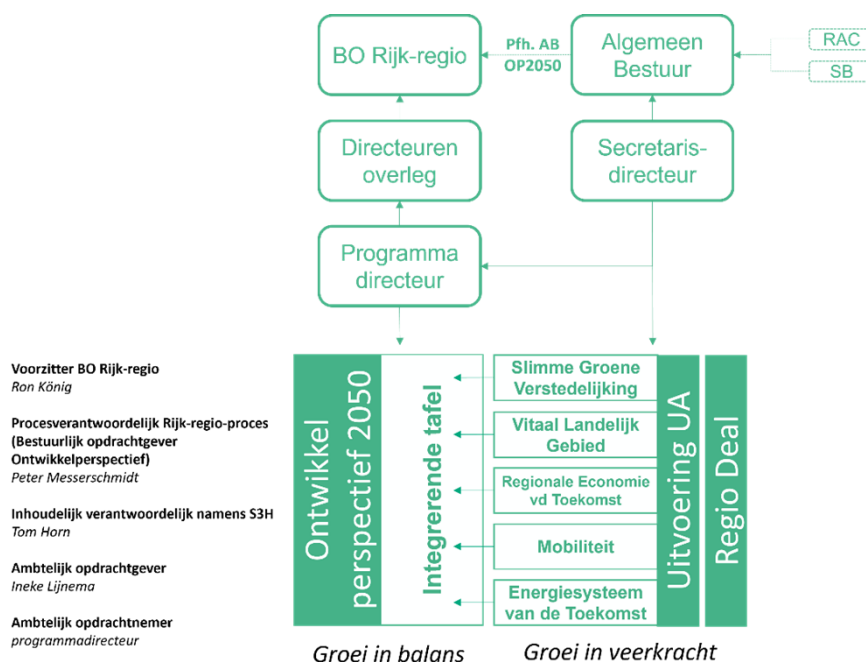
- Het Bestuurlijk Overleg Rijk-regio wordt voorgezeten door de voorzitter van de Regio Stedendriehoek, Ron König.
- De procesverantwoordelijkheid voor 'Ontwikkeling in Balans' (rijk-regio) blijft in handen van Peter Messerschmidt als bestuurlijk opdrachtgever (voor dit onderdeel sluit hij als adviseur aan bij het algemeen bestuur).
- Ambtelijk opdrachtgever en daarmee opdrachtgever van de programmadirecteur is de secretaris/directeur van de regio, Ineke Lijnema.
- De programmadirecteur is verantwoordelijk voor het opleveren van het ontwikkelperspectief 2050, het bijbehorend uitvoeringsprogramma en de regionale investeringsagenda (RIA). De programmadirecteur stuurt de teams aan die werkzaam zijn binnen het rijk-regiospoor (zie het vastgestelde PvA). De programmadirecteur bereidt het BO Rijk-regio voor. De programmadirecteur verhoudt zich rechtstreeks tot de bestuurlijk opdrachtgever en de ambtelijk opdrachtgever. Er wordt een profiel opgesteld voor de programmadirecteur. Vanaf 1 januari 2025 is een kwartiermaker actief, Jan Willem de Kleuver, tot het moment dat de programmadirecteur er is.

Voor het inhoudelijke regionale spoor vanuit de acht gemeenten:

- Bestuurlijk opdrachtgever voor het Ontwikkelperspectief vanuit het algemeen bestuur is Tom Horn, met de secretaris/directeur als ambtelijk opdrachtgever.
- De programmamanager Gebiedsontwikkeling is ambtelijk opdrachtnemer en verantwoordelijk voor de interne integratie van de vijf programma's en de voorbereiding van de regiodagen (ochtend).

De drie betrokken bestuurders kunnen elkaar onderling vervangen.

Voor de opdracht die meegegeven wordt aan de programmadirecteur verwijzen we naar het Plan van Aanpak Ontwikkelperspectief 2050 dat in het Bestuurlijk Overleg van 18 oktober jl. is vastgesteld.

3. Vervolgstappen

Na instemming van het algemeen bestuur met bovenstaande lijn, worden eventuele opmerkingen verwerkt. Het aangepaste voorstel wordt besproken in de gezamenlijke p-beraden van 4 december a.s..

Het algemeen bestuur stelt het voorstel op 18 december a.s. vast.

Het jaarprogramma 2025 wordt op basis van de 2 ontwikkelsporen opgezet. De 1^e regiodag van 2025 wordt in de nieuwe opzet georganiseerd.

Portefeuilleverdeling algemeen bestuur

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 3.2
Onderwerp: Portefeuilleverdeling algemeen bestuur
Opsteller: Geert Janssen
Portefeuillehouder: Ron König
Bijlagen: n.v.t.

Kernvoorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. In te stemmen met de voorgestelde portefeuilleverdeling.

Aanleiding

In het algemeen bestuur van 3 juli is de portefeuilleverdeling van het algemeen bestuur vastgesteld. Daarbij is besloten om de portefeuilleverdeling opnieuw te bespreken naar aanleiding van de voorstellen over de structurering van de Uitvoeringsagenda en de P-beraden (agendapunt 3a).

Toelichting

PROGRAMMAPORTEFEUILLES

Voortvloeiend uit de 6 programma's van de Uitvoeringsagenda wordt momenteel gewerkt met 6 programmaportefeuilles. Hier zijn 6 programmaberaden (P-beraden) aan gekoppeld, waar het AB-lid voorzitter van is. De P-beraden fungeren als adviescommissie van het AB en voeren regie op het programma. In het jaarprogramma staan de resultaatafspraken vermeld. De P-beraden komen bij elkaar op de bestuurlijke Regiodag. Deze wordt een aantal weken voorafgaand aan elke vergadering van het Algemeen Bestuur georganiseerd. De P-beraden bestaan uit de wethouders van de 8 gemeenten en, op basis van de inhoudelijke scope, uit vertegenwoordigers vanuit de woningcorporaties, waterschappen, netbeheerders, ondernemers, onderwijsinstellingen etc..

Binnen de programma's wordt gewerkt met verschillende opgaven waar wethouders uit het P-beraad als bestuurlijk trekker zijn benoemd. Deze verdeling is terug te vinden in het jaarprogramma 2024 en wordt hier niet vermeld.

Met de voorstellen over de structurering Uitvoeringsagenda en P-beraden verandert er in de portefeuilleverdeling een aantal zaken. Dit geldt met name voor het Ontwikkelperspectief, dat een nieuwe fase in gaat: Ron König wordt voorzitter van bestuurlijk overleg Rijk-regio 'Ontwikkelperspectief 2050' en Peter Messerschmidt wordt bestuurlijk opdrachtgever voor het proces Ontwikkelperspectief vanuit alle betrokken partners (regio, provincies, waterschappen, Rijk). De inhoudelijke bestuurlijke coördinatie vanuit de regio op het Ontwikkelperspectief (verbinding van de programma's) wordt belegd bij de portefeuillehouder Ontwikkelperspectief 2050 Tom Horn, die daarmee inhoudelijk opdrachtgever Ontwikkelperspectief vanuit de Regio Stedendriehoek wordt. Met het voorliggende voorstel wordt dit bevestigd.

Daarnaast wordt met dit voorstel het beleggen van het voorzitterschap Energiesysteem van de Toekomst / RES bij Pouwel Inberg bevestigd.

Programmaportefeuille	Portefeuillehouder	Adviseur van AB ¹
Slimme groene verstedelijking	Eva Boswinkel	
Vitaal landelijk gebied	Paula Jorritsma	
Regionale Economie van de Toekomst	Nick Derks	
Mobiliteit	Ron König	
Energiesysteem van de Toekomst / RES		Pouwel Inberg (<i>voorzitter stuurgroep RES</i>)
Ontwikkelperspectief 2050 (en overige ruimtelijke processen)	Tom Horn	Peter Messerschmidt (<i>bestuurlijk opdrachtgever proces OP2050</i>)

¹ De bestuurlijk opdrachtnemers/adviseurs sluiten op uitnodiging in de vergadering van het AB aan.

THEMAPORTEFEUILLES

Naast de 6 programmaportefeuilles zijn er verschillende themaportefeuilles die bestuurlijke aandacht vragen. Aan deze themaportefeuilles zijn geen P-beraden gekoppeld, met uitzondering van Financiën. Aan het Ontwikkelperspectief 2050 is het BO Rijk-regio gekoppeld, waarbij op de Regiodag integrale thematische bespreking plaatsvindt (onder verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder Gebiedsontwikkeling). Aan de Regio Deal Sterker in 3D is het triple helix Partneroverleg verbonden.

Met dit voorstel wordt het beleggen van de themaportefeuille Ruimte voor Defensie bij Nick Derks en het voorzitterschap BO Rijk-regio Ontwikkelperspectief bij Ron König bevestigd.

Themaportefeuille	Portefeuillehouder	Opmerking
Uitvoeringsagenda 2023-2030	Eva Boswinkel	Dit is inclusief de opgave herijking uitvoeringsagenda en inrichting bestuurlijke tafels
Ontwikkelperspectief 2050	Ron König (voorzitter)	Voorzitter BO Rijk-regio
Regio Deal Sterker in 3D	Nick Derks en Paula Jorritsma (lid Partneroverleg namens AB)	Ron König is onafhankelijk voorzitter van het Partneroverleg
Cleantech Regio Deal (afronding)	Ron König	
Ruimte voor Defensie	Nick Derks	In afstemming met overige betrokken gemeenten (m.n. Epe, Heerde, Lochem)
Raden (raadsadviescommissie, regeling, raadsconferenties)	Olaf Prinsen	Dit is inclusief de evaluatie van de nieuwe governance (verhouding AB, DB en Strategische Board) en uitvoering aanbevelingen Rekenkamer
Lobby, communicatie en externe betrekkingen	Ron König (voorzitter)	Deze portefeuille is een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de voorzitter de Strategische Board, Ton Heerts
Organisatie en financiën	Ron König (voorzitter)	Dit is inclusief de opgave 'versterking financiële infrastructuur'
Monitoring en datagedreven werken	Sebastiaan van 't Erve	Deze portefeuille is nauw verbonden aan het congres 'de staat van de regio' die naar verwachting in het 1 ^e kwartaal van 2025 wordt georganiseerd

Gemeente	Portefeuillehouder	Portefeuille
Apeldoorn	Nick Derks	Regionale economie van de toekomst, Ruimte voor Defensie, Regio Deal
	Peter Messerschmidt	Bestuurlijk opdrachtgever proces Ontwikkelperspectief 2050 (namens alle partners)
	<i>Ton Heerts</i>	<i>Voorzitter Strategische Board</i>
Brummen	Geert van Rumond	
	Pouwel Inberg	Energiesysteem van de Toekomst / RES
Deventer	Ron König	Voorzitter AB, Mobiliteit, bestuurlijk opdrachtgever Regio Deals, Lobby, Communicatie en externe betrekkingen, Organisatie en financiën
Epe	Tom Horn	Ontwikkelperspectief 2050 (en overige ruimtelijke processen) (inhoudelijk bestuurlijk opdrachtgever RS3H)
Heerde	Olaf Prinsen	Raden (rac, regeling, raadsconferenties)
Lochem	Sebastiaan van 't Erve	Monitoring en datagedreven werken
Voorst	Paula Jorritsma	Lid DB, Vitaal landelijk gebied
Zutphen	Eva Boswinkel	Vice-voorzitter, Slimme groene verstedelijking, Uitvoeringsagenda

Veerkrachtige arbeidsmarkt

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 6
Onderwerp: Economische verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt
Opsteller: Rosanne Engberts – Projectleider Veerkrachtige Arbeidsmarkt
Portefeuillehouder: Rick Verschure
Bijlagen: 1. Notitie – Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek'.
2. de Strategische Board en het bestuur van Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek om advies te vragen over deze economische verkenning.
3. in te stemmen met het besluitvormingsproces, zoals opgenomen in deze memo.
4. Aandachtspunten, zoals opgenomen in het verslag van de vergadering, mee te geven voor de verdere uitwerking om van een Economische Verkenning naar een Human Capital Agenda te komen, in nauwe afstemming met het bestuur Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek.

1. Aanleiding

Voor u ligt een concept 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek'. Deze notitie is het resultaat van een uitgebreide verkenningfase, waarin gebruik gemaakt is van onderliggend onderzoek en inzichten uit landelijk beleid. Ook zijn potentiële stakeholders bezocht en uitgedaagd hun ideeën en ambities te delen om te komen tot een gezamenlijke strategie en aanpak voor een veerkrachtige arbeidsmarkt voor de Regio Stedendriehoek. Deze input is verwerkt tot een strategie en een programma op hoofdlijnen. Er worden suggesties gedaan voor de te nemen vervolgstappen en hoe invulling te geven aan uitvoering en monitoring. Aan de hand van deze eerste uitwerking kan een goede basis gelegd worden om van een economische verkenning naar een Human Capital Agenda (HCA) te komen. Verdere vormgeving van de uitvoering en financiering is de volgende stap die de regio zal moeten gaan zetten.

2. Toelichting

Samen bouwen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt

Samenwerking in de Regio Stedendriehoek is volop in ontwikkeling. De acht gemeenten staan voor de uitdaging om nu en in de toekomst een aantrekkelijke en leefbare regio te zijn en te blijven voor inwoner en ondernemers. Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen werken daarom samen met de provincies Gelderland en Overijssel, het Rijk (Regio Deal), ondernemers en kennisinstellingen, met als doel gezamenlijk de brede welvaart van de regio te versterken. Hiervoor heeft de Regio Stedendriehoek in 2023 een meerjarige uitvoeringsagenda opgesteld. De regio toont hiermee haar ambitie en haar focus. Het laten groeien van de samenwerking en het verder uitwerken van de programmalijnen (Slimme Groene Verstedelijking, Vitaal Landelijk Gebied en Regionale Economie van de Toekomst) worden expliciet genoemd. Op het vlak van een Regionale Economie van de Toekomst, zijn met de mkb-pilot en de gezamenlijke wens om te komen tot een Human Capital Agenda de eerste stappen gezet worden om die samenwerking verder invulling te geven.¹

Er is gekozen voor een aanpak voor de hele regio. Een inhoudelijke agenda die focus geeft met vier focusthema's gekoppeld aan het economisch profiel en die qua impact ook werkt aan de versterking en weerbaarheid van het mkb. Daarnaast is meegewogen op welke thema's de regionale agenda van toegevoegde waarde kan zijn. Dit laat onverlet dat er in de regio al verschillende activiteiten ten aanzien van human capital worden ondernomen. Voorbeelden hiervan zijn inspanningen binnen de sector Leisure rondom Vitale Vakantieparken, programma's gericht op het behouden van talent zoals ook plek heeft in de HCA van Deventer en activiteiten binnen de sector Transport en Logistiek en van het Expat Centre Central Netherlands. Met de keuze voor de focusthema's wordt het belang van de lopende, vaak sectorale of lokale, activiteiten niet minder.

¹ Uitvoeringsagenda 2023-2030, Regio Stedendriehoek, maart 2023.

Samenvatting Economische Verkenning

Deze verkenning om te komen tot een HCA vertrekt vanuit het economisch domein. Uitgangspunten van een inhoudelijke agenda is dat deze moet bijdragen aan 1) het versterken van het economisch profiel van de regio en 2) de weerbaarheid en wendbaarheid van het mkb, (3) een adequaat aanbod van opleidingen en (4) het ondersteunen van een regiobeleid gericht op verbeteren van arbeidsproductiviteit d.m.v. innovatie, digitalisering, robotisering en AI. Om te komen tot een evenwichtige en impactvolle invulling van de inhoudelijke agenda Regio Stedendriehoek zijn de volgende punten nodig:

- houd rekening met de ontwikkelfase waarin de regionale samenwerking zich bevindt en stel realistische ambities en doelen, die bij deze fase passen. Neem de consensus over het economische profiel van de regio, die binnenkort wordt vastgesteld, als uitgangspunt voor een meerjarige agenda en de keuze (niet alles kan) van de vier focusthema's daarbinnen;
- kies voor een reikwijdte passend bij de veranderende arbeidsmarkt, op basis van een "en-en-en" benadering waarbij niet alleen aandacht is voor het verhogen van instroom, behoud van medewerkers en hun doorontwikkeling, maar juist voor het groeiende sector overstijgende karakter van banen en beleid gericht op meer doen met minder mensen door innovatie, digitalisering en organisatievernieuwing binnen ondernemingen;
- combineer een (diepte-)strategie op kennis- en innovatie en een impactstrategie gericht op spreiding en bereik (volume). Zet in de kennis- en innovatiestrategie vier focusthema's centraal: Veiligheid (Veiligheid & Digitalisering), Digitalisering (Digitalisering & Verstedelijking), Duurzaamheid (Vakmanschap & Technologie) en Leefbaarheid (Zorg & Innovatie). En koppel daaraan ook het vraagstuk van een passend onderwijsaanbod bij deze ontwikkelingen. Richt de impactstrategie in rondom de pilot mkb-dienstverlening, met het Ondernemershuis als trekker; zorg voor vraaggerichte arrangementen met en voor MKB-bedrijven met inzet van alliantiepartners uit de focusthema's.
- kies voor een organisatorische aanpak voor de hele regio, voortbouwend op waar de energie zit en gebruikmakend van lokale netwerken en allianties die er zijn. Breng de uitvoerende regie onder bij het Regiobureau, gebruik makend van de bestaande governancestructuur, en benoem bestuurlijke portefeuillehouders per focusthema die een activerende en stimulerende rol kunnen vervullen in het proces;
- wat betreft de financiering van de meerjarige agenda zal de komende periode verder uitgewerkt worden hoe de regio uitvoering kan geven aan de agenda en een daarbij passende tripartite financiering. Daarnaast is er koppeling gemaakt met meerdere projecten die een aanvraag gaan indienen bij de Regio Deal 'Sterker in 3D'. In afwachting van de uitkomst zal dit ook meegenomen kunnen worden in de verdere uitwerking van de financiering.

Hoe kwam de notitie tot stand?

De notitie is het resultaat van een uitgebreide verkenningsfase, waarin gebruik gemaakt is van onderliggend onderzoek en inzichten uit landelijk beleid. Ook zijn potentiële stakeholders geïnterviewd en uitgedaagd hun ideeën en ambities te delen om te komen tot een gezamenlijke strategie en aanpak voor een veerkrachtige arbeidsmarkt voor Regio Stedendriehoek. Deze input is verwerkt tot een strategie en een programma op hoofdlijnen. Er worden suggesties gedaan voor de te nemen vervolgstappen en hoe invulling te geven aan uitvoering en monitoring. Aan de hand van deze eerste uitwerking kan een goede basis gelegd worden om van een economische verkenning naar een Human Capital Agenda (HCA) te komen, ook in verbinding met het lopende traject rondom de Regio Deal 'Sterker in 3D'.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur

In april is de kamerbrief verschenen 'Hervorming Arbeidsmarktinfrastructuur'. Hierin benoemt het Kabinet maatregelen om de arbeidsmarktdienstverlening structureel te verbeteren door hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Een van de maatregelen is het versterken van de publiek – private – governance waarin wordt toegewerkt naar een eenduidige governance voor duurzame samenwerking en coördinatie in arbeidsmarktbeleid. De arbeidsmarktregio's worden om die reden vanaf januari 2025 aangejaagd om in dit jaar toe te werken naar één regionale meerjarenagenda. Deze agenda bestaat uit twee onderdelen: 1) beleidsagenda waarin de sociale, economische en onderwijs opgaven worden toegelicht en waarin een overzicht is gemaakt van ambities en 2) uitvoeringsagenda waarin de beleidsambities worden vertaald naar acties. Een aandachtspunt in de meerjarenagenda is ook om de verbinding met Human Capital Agenda's en Economic Boards te maken.

Het Werkcentrum Veluwe – Stedendriehoek heeft op woensdag 23 oktober een werkconferentie georganiseerd waarbij een start is gemaakt in het ontwikkelproces van de meerjarenagenda en de verbinding met economie door de wethouders economie uit te nodigen. In 2025 zal het Werkcentrum Veluwe – Stedendriehoek dit proces verder vormgeven. De 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt' kan ingebracht worden als een bouwsteen voor input voor de meerjarenagenda op de economische opgaven en ambities vanuit de Regio Stedendriehoek.

Vervolg stappen

De 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek' biedt handvaten om een belangrijk programma te worden voor de regio. Hiertoe zijn nog wel vervolgstappen nodig. Het regiobureau

Stedendriehoek zal in de periode vanaf november 2024 tot april 2025 werken aan een meerjarig uitvoeringsprogramma 2025 - 2028. Daarin wordt een concretisering verwacht per focusthema en breedtestrategie op ambitie, doelen, activiteiten, betrokken partners en beoogde mijlpalen verwacht. Een onderdeel van deze uitwerking is ook het voorstel om te komen tot een goed werkend netwerk en bijbehorende sturingsprincipes (governance). Aandachtspunt is daarbij om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande structuren. Hetzelfde geldt voor monitoring en communicatie, ook daarbij wordt aangesloten bij bestaande aanpakken van het regiobureau.

Vervolg ontwikkeltraject MJAA Werkcentrum Veluwe – Stedendriehoek

In 2025 is afstemming met het Werkcentrum Veluwe – Stedendriehoek nodig om de verbinding te maken op de sociale, economische en onderwijs opgaven die centraal staan in de, nog te ontwikkelen, meerjarenagenda. Hiertoe is het ook van belang om actief betrokken te blijven in dit ontwikkelproces en de arbeidsmarktregio te voorzien van input door de regio Stedendriehoek vanuit Veerkrachtige Arbeidsmarkt.

Besluitvorming

De 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek' wordt vastgesteld middels de besluitvormingscyclus van de regio Stedendriehoek. Hiermee stappen alle samenwerkingspartners op één moment in om van de economische verkenning toe te werken naar een Human Capital Agenda. De volgende stappen worden daarin genomen:

Wanneer	Wie	Wat en uitkomst
4 november	<i>P-beraad 'Regionale economie van de toekomst'</i>	<i>De economische verkenning is besproken en wordt van een positief advies voorzien door het P-beraad om op route te gaan naar het Algemeen Bestuur. Er wordt een extra proces verzoek gedaan om naast de Strategische Board, ook het bestuur van het Werkcentrum Veluwe – Stedendriehoek, om formeel advies te vragen.</i>
27 november	Algemeen Bestuur Regio Stedendriehoek	Bespreken de economische verkenning en adviesvraag aan de Strategische board en het Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek.
11 december	Strategische Board	Bespreken en advies formuleren economische verkenning
n.t.b.	Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek	Bespreken en advies formuleren economische verkenning
Begin 2025	Algemeen Bestuur Regio Stedendriehoek	Vaststellen economische verkenning en vervolg stappen

3. Financiële aspecten

Er zijn op dit moment nog geen financiële aspecten.

4. Risico's

Er zijn geen risico's op dit moment.

5. Communicatietraject

Geïnterviewden en betrokkenen bij de Economische Verkenning

Concept notitie

'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt' de Regio Stedendriehoek

Rosanne Engberts – Projectleider Veerkrachtige Arbeidsmarkt

De regio is waar het gebeurt

De afgelopen jaren wordt de regio steeds meer omarmd als dé plek waar maatschappelijke opgaven het beste te realiseren zijn. Het landelijke of provinciale speelveld wordt vaak als te groot beschouwd om de opgaven scherp te definiëren, terwijl het gemeentelijke schaalniveau te klein is om deze opgaven op een effectieve en efficiënte manier aan te pakken. Daarom werken gemeenten, provincies, waterschappen en ook het Rijk, in allerlei samenstellingen en verbanden samen op publieke taken uit te voeren en strategische, maatschappelijke, vraagstukken het hoofd te bieden. De regio is waar het gebeurt.¹

Ook in Regio Stedendriehoek weten deze partijen elkaar te vinden in een samenwerkingsverband van acht gemeenten. Regio Stedendriehoek staat voor de uitdaging om nu en in de toekomst een aantrekkelijke en leefbare regio te zijn en te blijven, voor inwoners en ondernemers. Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen werken daarom samen met de provincies Gelderland en Overijssel, het Rijk (Regio Deal), ondernemers en kennisinstellingen, met als doel gezamenlijk de brede welvaart van de regio te versterken.²

De regio is hard op weg naar een half miljoen (500.000) inwoners, tweehonderdvijftig duizend (250.000) werkenden en vijftigduizend (50.000) ondernemingen. 74% van de banen valt onder de definitie van het mkb. In termen van werkgelegenheid is de doelgroep middenbedrijf (50 tot 250 banen) van groot belang voor de economie. Deze doelgroep is in 2022 goed voor bijna de helft (47%) van alle banen in de regio. Dienstverlening en ICT is de grote sector in de regio (goed voor 30% van de werkgelegenheid), gevolgd door maakindustrie en HTSM (24%). Logistiek staat, met 17%, op de derde plek qua werkgelegenheid, maar wordt vooral gezien als een 'enabler' voor andere sectoren waar mee samengewerkt wordt. Voorbeelden hiervan zijn de Agri&Food sector, industrie, groothandelsactiviteiten en de transitie naar een circulaire economie. De regio kent sinds 2013 een sterke groei van banen.³ Tegelijkertijd is de arbeidsparticipatie in Regio Stedendriehoek relatief laag en ligt ook de arbeidsproductiviteit flink lager dan het landelijk gemiddelde (-13%).⁴ In het realiseren van een toekomstbestendige economie, is het realiseren van een veerkrachtige arbeidsmarkt daarom van groot belang. In dit kader wil Regio Stedendriehoek aan de slag met economische verkenning om te komen tot een Human Capital Agenda (HCA).

---

¹ Benut de kracht van de regio. Eddy van Hijum en Erik Ronnes, BOOM uitgevers, herfst 2021. En <https://vng.nl/artikelen/toekomstgericht-regionaal-samenwerken>.

² Regio Deal 'Sterker in 3D', 2023. En: Uitvoeringsagenda 2023-2030, Regio Stedendriehoek, maart 2023.

³ Ruimtelijk Economische Visie, STEC Groep i.o.v. Regio Stedendriehoek, 5 juni 2024.

⁴ Monitor Brede Welvaart, Provincie Overijssel, 2022.

Regio Stedendriehoek in ontwikkeling

De kijkwijze en aanpak van de regio rondom veerkrachtige arbeidsmarkt is gerelateerd aan de context waarin de regio opereert als ecosysteem. Regio's verschillen in profiel, werkwijze, wijze van samenwerking en professionaliteit en bevinden zich in verschillende fasen van ontwikkeling, waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van keuzes en plannen.

In 2023 is een onderzoek gedaan naar bestuurlijk regionale ecosystemen en de verschillende ontwikkelfasen waar zij zich in kunnen bevinden. Grofweg worden hierin drie fasen onderscheiden⁵:

- 1) *De regio als ontmoetingsplek*: De nadruk ligt in deze fase op ontmoeten en afstemmen, nog niet op samen aan de slag gaan. Er is nog geen gezamenlijke visie of agenda voor de regio.
- 2) *De regio als startup*: Er bestaat consensus over het waarom van samenwerking in de regio en partijen werken aan het uitwerken van de concrete ambities en opgaven (wat) om hier invulling aan te geven. Er wordt geëxperimenteerd met hoe deze samenwerking vorm moet krijgen, ten aanzien van besluitvorming en het gezamenlijk uitvoeren van projecten.
- 3) *De regio als draaiend systeem*: Er is consensus over het waarom, wat en hoe van de strategische samenwerking, er is een gedeelde visie en agenda en er zijn afspraken gemaakt over besluitvorming en het organiseren van capaciteit.

De regio Stedendriehoek maakt een grote ontwikkeling door waarin opgaven, organisaties, menskracht zijn samengevoegd door middel van een gemeenschappelijk regeling. De gemeenschappelijke en regionale belangen worden door de regio Stedendriehoek behartigd met als doel het bevorderen van een regio 'in balans' en het versterken van brede welvaart. In de afgelopen 9 maanden zijn hier ambitieuze stappen in gezet in het scherper richten van deze samenwerking. Kijkend naar bovenstaande ontwikkelfasen, zit Regio Stedendriehoek in fase 2 en wordt volop ingezet om zich te ontwikkelen richting fase 3, waarbij de regio zich door ontwikkeld op professionaliteit en uitvoering, doorzettingsmacht en resultaatgerichtheid. De regio heeft in 2023 een meerjarige uitvoeringsagenda opgesteld. De regio toont hiermee haar ambitie en is tegelijkertijd realistisch in de verwachtingen. Het laten groeien van de samenwerking en het verder uitwerken van de programmalijnen (Slimme Groene Verstedelijking, Vitaal Landelijk Gebied en Regionale Economie van de Toekomst) worden expliciet genoemd. Op het vlak van een Regionale Economie van de Toekomst, zijn de mkb-pilot en de gezamenlijke wens om te komen tot een HCA de eerste stappen die gezet worden om de samenwerking verder invulling te geven.⁶

Er is op dit moment nog sprake van 'eilandjes' binnen de regio; de drie grote steden in de regio hebben ieder hun eigen focuspunten. Deze ontwikkelingen hebben weinig effect op de vijf kleinere gemeenten, die bovendien ook ieder hun eigen opgaven en aanpakken kennen. Dit vertaalt zich, onder andere, in veel losse initiatieven die naast elkaar ondernomen worden. De regio moet groeien in het daadwerkelijk samen oppakken van thema's. Een gezamenlijke HCA moet relevant zijn voor alle steden binnen de regio (over de 'eilandjes' heen) en vraagt om uitvoeringskracht en bestuurlijke doorzettingskracht. In deze fase van ontwikkeling is het van belang dat de regio zich niet overschat in het stellen van ambities en doelen. Maar juist in te zetten op het aanbrengen van focus en op basis daarvan keuzes te maken. Er zijn verschillende dossiers waarop de regio bouwt aan een profiel waarin keuzes gemaakt worden, zoals het ontwikkelperspectief vanuit ruimtelijk economische visie en de verstedelijgingsstrategie. Ook de HCA draagt daar aan bij door te kiezen voor 2-4 profielen die maatschappelijk en economisch gezien voor de regio van groot belang zijn en daar ook een professionele uitvoering met daadkracht op te organiseren. Met andere woorden, om door te groeien naar de regio als draaiend systeem.

---

⁵ Besturen in regionale ecosystemen. Eindanalyse BRE-onderzoek, Dreef et.al, maart 2024.

⁶ Uitvoeringsagenda 2023-2030, Regio Stedendriehoek, maart 2023.

Human Capital: Een veranderende arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is aan verandering onderhevig. Traditioneel stond de sector centraal; er werd in de sector en voor de sector opgeleid en samengewerkt. En bij tekorten in een of meer sectoren, kon met gericht beleid gezorgd worden voor het prioriteren van die sectoren en het trekken van meer jongeren en werkenden naar deze sectoren. Anno 2024 zijn er grote tekorten op de arbeidsmarkt en deze raken alle sectoren. Er is sprake van een gespannen arbeidsmarkt, waarin sectoren met elkaar in concurrentie zijn waar het gaat om toeleiding van talenten en professionals. De grote tekorten op de arbeidsmarkt zijn niet conjunctureel van aard, de verwachting is dat de arbeidsmarkt – door vergrijzing en ontgroening – de komende jaren gespannen zal blijven en de tekorten structureel zijn.⁷ Er is meer werk dan er mensen zijn en we redden het niet meer met het herverdelen van de schaarste. Arbeidsmigratie is een van de oplossingen die wordt ingezet, maar ook het onbenutte potentieel binnen de eigen arbeidsmarkt moet worden aangesproken. Dit is, in een regio met een relatief lage arbeidsparticipatie en een arbeidsproductiviteit die flink lager ligt dan het landelijk gemiddelde (-13%)⁸ een uitdaging.

Het vergroten van arbeidsproductiviteit houdt bovendien nauw verband met innoveren, vernieuwen en anders organiseren. Evenals met anders opleiden en Leven Lang Ontwikkelen, de continue om-, her- en bijscholing van werknemers om mee te kunnen bewegen met veranderende economie, arbeidsmarkt en bedrijfsprocessen. Regio Stedendriehoek staat hierbij, als regio die gekenmerkt wordt door mkb, voor een extra uitdaging. Uit onderzoek blijkt dat het midden- en kleinbedrijf meer moeite heeft om innovatie, bedrijfsontwikkeling en kennisadaptatie tot stand te brengen. Het vereiste verandervermogen om in te spelen op transitie op het gebied van bijvoorbeeld digitalisering en daar gebruik van te maken om de arbeidsproductiviteit te verhogen, is met name bij mkb in mindere mate aanwezig.⁹

Voor de te ontwikkelen HCA betekent de huidige arbeidsmarktsituatie dat er sprake moet zijn van een 'en-en-en' redenering. Een agenda waarin niet alleen aandacht is voor het verhogen van instroom, behoud van medewerkers en doorontwikkeling, maar ook voor het groeiende sector overstijgende karakter van banen en beleid gericht op meer doen met minder mensen, innovatie en vernieuwing. Een agenda bovendien, die ook een bijdrage doet aan de weerbaarheid en wendbaarheid van het mkb in tijden van transitie (digitalisering, energie, verduurzaming) en vernieuwing en het bedrijfsleven ondersteunt bij het vergroten van de arbeidsproductiviteit en te onderzoeken wat er nodig is om de mensen, het *human capital*, daarop voor te bereiden.

Regio Stedendriehoek – veerkrachtige arbeidsmarkt

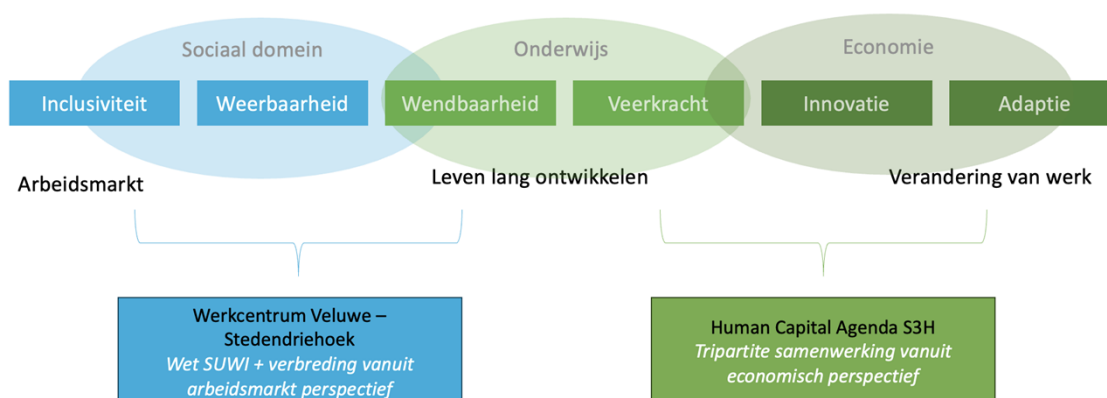
De regio als speelveld voor het aanpakken van maatschappelijke opgaven, de ontwikkelfase waar Regio Stedendriehoek zich als regio in bevindt en de ontwikkelingen op een veranderende arbeidsmarkt en in een veranderende economie zijn gezamenlijk van invloed op de te maken keuzes voor de HCA van de Regio Stedendriehoek.

---

⁷ Lezing Kim Putters, SER, voor Vereniging Hogescholen, 3 juni 2024.

⁸ Monitor Brede Welvaart, Provincie Overijssel, 2022.

⁹ RaboResearch 2024. En: Vier op de tien bedrijven heeft te weinig verandervermogen voor de transitie naar een duurzame en inclusieve economie, Hardeman en Bijkerk, Rabobank, 28 april 2023.

De opdracht is om, in deze fase, vanuit het economisch domein te vertrekken bij de economische verkenning om te komen tot een HCA. Uitgangspunten zijn dat de agenda moet bijdragen aan 1) het versterken van het economisch profiel van de regio en 2) de weerbaarheid en wendbaarheid van het mkb, (3) instroom en de opleiding en scholing van werkenden en (4) support te bieden aan een regiobeleid dat innovatie, digitalisering, robotisering en AI als belangrijke speerpunten heeft.

Op basis van de stand van zaken in de regio, wordt gekozen voor een aanpak voor de hele regio. Gegeven het fase 2 kenmerk van de regio is het advies om voort te bouwen op waar de energie zit, gebruikmakend van de netwerken en allianties die er zijn maar die wel tegelijkertijd op regionaal niveau te verbinden en waar nodig te versterken. Een inhoudelijke agenda die daar "focus" aan geeft en die qua impact ook werkt aan de versterking van het mkb is het tweede uitgangspunt. Hiertoe wordt voor de agenda gebruik gemaakt van een combinatie van een diepte- en een breedtestrategie, oftewel een combinatie van een strategie op kennis- en innovatie enerzijds en een impactstrategie gericht op spreiding en bereik (volume) anderzijds. De kennis- en innovatiestrategie omvat initiatieven die zich richten op de ontwikkeling van kennis, de toepassing van kennis, overdragen van kennis en de inzet op innovatie (nieuwe kennis). Dit type strategieën is vaak opgavegericht of thematisch van aard. De breedte- of impactstrategie omvat de activiteiten die gericht zijn op het maken van massa (volume) en het realiseren van een zo breed mogelijk bereik in de regio. De dieptestrategie is daarbij van betekenis voor de breedtestrategie en breedtestrategie biedt op haar beurt input voor dieptestrategie.

Dieptestrategie: Focusthema's voor kennis en innovatie

Er lijkt consensus te ontstaan over het economische profiel van de regio en de zwaartepunten daarin. Op basis van hiervan is ervoor gekozen om binnen de dieptestrategie te werken met een viertal focusthema's, die aansluiten bij profiel van de regio, te weten:

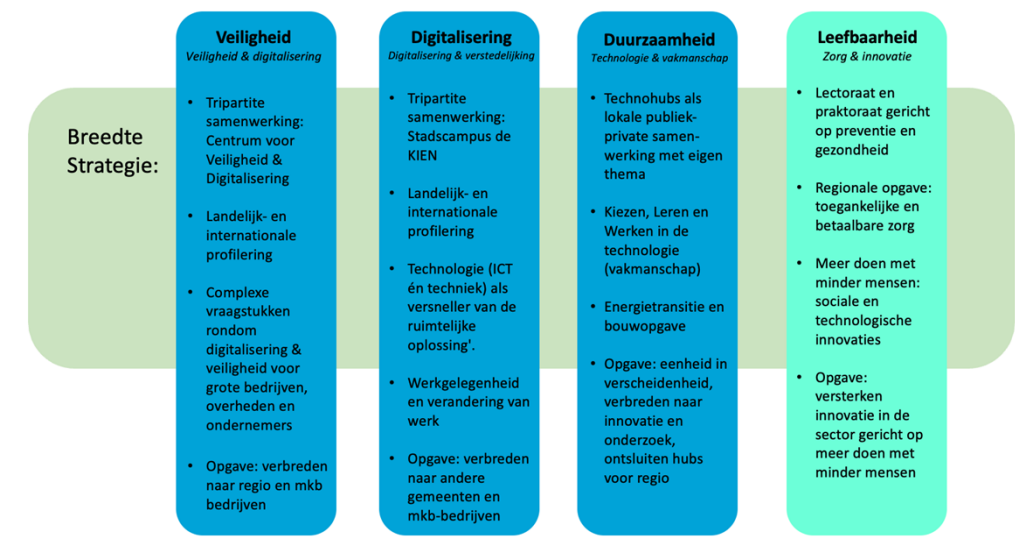
- Veiligheid (*Veiligheid en Digitalisering*)
- Digitalisering (*Digitalisering en Verstedelijking*)
- Duurzaamheid (*Vakmanschap en Technologie*)
- Leefbaarheid (*Zorg en Innovatie*)

Deze focusthema's komen voort uit een afweging van prioriteiten en keuzes op basis van het economische profiel. Daarnaast is meegewogen op welke thema's de regionale agenda van toegevoegde waarde kan zijn. Dit laat onverlet dat er in de regio al verschillende activiteiten worden ondernomen. Voorbeelden hiervan zijn inspanningen binnen de sector Leisure rondom Vitale Vakantieparken, programma's gericht op het behouden van talent zoals ook plek heeft in de HCA van Deventer en activiteiten binnen de sector Transport en Logistiek en van het Expat Centre Central

Netherlands. Met de keuze voor de focusthema's wordt het belang van de lopende, vaak sectorale of lokale, activiteiten niet minder.

Met de dieptestrategie kies je voor een ontwikkelperspectief, waarin kennis, scholing en innovatie bij elkaar komen. De passendheid van het onderwijsaanbod hierbij is een belangrijk thema. Krachtenbundeling voor talentontwikkeling, vakmanschap en innovatie, van bedrijfsleven, overheden en onderwijs (PO/ WO/ MBO/ Praktijkvakscholen/ HBO) gaat het verschil maken om de economische positie die de regio nu heeft te behouden in het licht van de opgaven waar de regio voor staat.

Veiligheid

Het focusthema Veiligheid centreert zich rondom het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD). Dit is een tripartiete netwerksamenwerking van de Politieacademie, Universiteit van Twente, Hogeschool Saxion, ROC van Twente, Gemeente Apeldoorn, en het NIVP. Het centrum organiseert kennis – en innovatieprogramma's om de complexe vraagstukken rond digitalisering en veiligheid voor ondernemers, burgers en overheden behapbaar te maken. Het CVD richt zich op de thema's; Kritieke data en infrastructuur; Informatie gestuurd werken en actionable intelligence; en Cybersecurity en cyberweerbaarheid. Het CVD is ook aangesloten bij het landelijk consortium om gezamenlijk op dit thema op te trekken richting het Rijk en Europa.

In de aanpak wordt onderscheid gemaakt tussen drie doelgroepen, te weten; grote data-instellingen zoals Belastingdienst, Kadaster en Achmea; publieke instanties met een veiligheidstaak (gemeenten, politie, brandweer, veiligheidsregio's, defensie); en het mkb (waaronder de maakindustrie, waar wordt samengewerkt met de EDIH Oost-Nederland). Op dit moment bedient het CVD met hun aanpak de eerste twee doelgroepen, waardoor het CVD landelijk en internationaal positie heeft gekregen. De opgave in de HCA richt zich op de verbinding met mkb uit de regio.

De kennis- en innovatiestrategie voor dit focusthema richt zich in de huidige situatie op de volgende onderdelen:

1. Onderzoek

In het CVD werken de partners op diverse manieren samen aan kennisontwikkeling op het gebied van veiligheid en digitalisering. Practoraten (mbo), lectoraten (hbo) en vakgroepen van de UT voeren kortlopende onderzoeken uit waarbij studenten en docent-onderzoekers praktijkgerichte thema's aanpakken. Studenten van de aangesloten kennisinstellingen krijgen de kans om uitdagende traineeships te volgen, waarin ze werken aan actuele

vraagstukken uit de praktijk. Samen met praktijkpartners worden consortia geformeerd waarin onderzoekers uit de gehele kenniskolom samenwerken aan vraagstukken rond cybersecurity, informatie gestuurd werken of kritische data en infrastructuur. Deze coalities worden ook betrokken bij de ontwikkeling van LLO-programma's en bij de ontwikkeling van gezamenlijke hoogwaardige onderzoekslaboratoria.

2. Onderwijs

De aangesloten kennisinstellingen ontwikkelen samen nieuw onderwijs op het snijvlak van veiligheid en digitalisering om nieuwe professionals op te leiden voor dit (relatief) nieuwe vakgebied. Het gaat om bijvoorbeeld een 2-jarige HBO-opleiding (Ad) Information- en Cybersecurity, een 4-jarige bachelor Applied Data Science en AI en een master Veiligheid en Digitalisering (voltijd en deeltijd).

3. Leven lang ontwikkelen

Er zijn in het werkkterrein van veiligheid en digitalisering veel nieuwe ontwikkelingen die om regelmatige actualisatie vragen van kennis en vaardigheden. Het CVD-programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO) ontwikkelt een stelsel van leergemeenschappen waarin telkens experts uit bedrijven, maatschappelijke instellingen en kennispartners samenwerken. Naast de leergemeenschappen wordt er modulair LLO-aanbod ontwikkeld.

4. Ondernemerschap en innovatie

Steeds vaker zoeken startups en scale-ups een plekje in de schaduw van hogescholen en universiteiten, om kennis en ervaringen uit te wisselen. Het blijkt een uitstekende manier om innovatie aan te jagen. Daarom bieden onze kennispartners ruimte aan een Innovation- en Startup Lab en het Ondernemershuis: plekken waar bedrijfsleven en onderwijs elkaar ontmoeten rond digitale veiligheid.

In de gewenste situatie wordt in de HCA toegewerkt naar een sterkere verbinding met en groter bereik van het mkb. Vragen die vanuit de breedtestrategie worden opgehaald op, met name, de Leven Lang Ontwikkelen (3) en Ondernemerschap en innovatie (4) moeten vanuit dit focusthema invulling krijgen. De opgave voor het CVD is om voor deze twee onderdelen, samen met partners als het Ondernemershuis, een passend arrangement te maken dat telkens aangepast kan worden op de behoefte van mkb.

Digitalisering

Nederland, en Regio Stedendriehoek daarbinnen, staat voor grote maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzaamheid, verstedelijking en slimmer werken. De Kien (Deventer) is een unieke samenwerking tussen IT-, techniek en researchgerichte advies/ingenieursbureaus, softwarebedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden die zich richt op digitale oplossingen en slimme verstedelijking. Als trekkers op het focusthema Digitalisering, hebben de partners in De Kien zich verenigd om op het snijvlak van digitalisering en techniek een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven en dan specifiek met betrekking tot de fysieke leefomgeving: zowel in de ondergrond, de openbare ruimte als de gebouwde omgeving. Tevens ontwikkelt de Kien zich naar een kenniscentrum op het gebied van digitalisering met de ambitie om de plek van de regio te worden om te wonen en werken voor technologisch talent. Daarnaast ambiëert de Kien dat de opgedane kennis en innovaties beter benut worden door mkb en andere gemeenten uit de regio. De opgave in de HCA is om deze slag te maken.

De kennis- en innovatiestrategie op dit focusthema richt zich in de huidige situatie op:

1. Experimenteerprogramma

Nieuwe technologische oplossingen en effectievere werkwijzen zijn nodig om de stapeling van complexe verstedelijkingsopgaven aan te pakken. Hiervoor wordt een experimenteerprogramma ontwikkeld dat zich richt op het verzamelen en toepasbaar krijgen van digitale data die relevant zijn voor stedelijke ontwikkelingsvraagstukken. Bijvoorbeeld data over de ondergrond, maar ook over het gebruik en de beleving van de openbare ruimte of de energie-efficiënte van gebouwen. Door de combinatie van dit soort data in digitale instrumenten zoals apps en gegevensfundamenten (voorbeeld: digital twin gemeente Deventer) kunnen effectievere scenario-analyses en variantenstudies bijdragen aan snellere

voorbereiding van democratische besluitvormingsprocessen over een duurzame en gezonde stedelijke ontwikkeling. De directe omgeving van de Kien (Centrumschil) wordt als living lab doorontwikkeld om datagedreven experimenten te kunnen doen, in beginsel voor de ontwikkeling van de Centrumschil, maar deze experimenten leveren ook bruikbare kennis, ervaring en oplossingen op die elders toepasbaar zijn. En vraagstukken van elders kunnen ook in het living lab van de Kien uitgetest worden. Voor het verdiepen, verrijken van de diversiteit en vergroten van de uitwisseling van vraagstukken wordt een community of practise opgestart.

2. Talentprogramma: professional van de toekomst

Om de opgedane kennis, ervaringen en oplossingen uit de experimenten te kunnen delen onder een bredere groep van werkzame professionals in het fysieke domein is een talentontwikkelingsprogramma nodig. Dit programma is tevens een learning community waar leren én innoveren samen opgaan en zo ook voeding terug te geven aan het experimenteerprogramma. Door de arbeidsmarktkrapte is innovatie niet alleen nodig om meer te gerealiseerd te krijgen met minder mensen. Innovatie is ook nodig om interessante regio te blijven om toekomstig talent te blijven trekken en te behouden. Het talentprogramma richt zich op twee doelen: 1) aantrekken en behouden van talent en 2) professional van de toekomst klaar te stomen die essentieel is voor een slimme realisatie van een duurzame verstedelijkingsstrategie van de regio Stedendriehoek en stedelijke opgaven elders.

3. Kennisontwikkeling voor en over het realiseren van digitale oplossingen voor de fysieke leefomgeving

Om de opgedane kennis, ervaringen en oplossingen uit de experimenten te kunnen delen is ook een kennisinfrastructuur nodig. Met als uiteindelijke doel dat deze kennis: 1) zich vertaalt in handelingsperspectieven en nieuw opleidingsaanbod waar bedrijven en medewerkers binnen en buiten de regio Stedendriehoek gebruik van kunnen maken en 2) leidt tot onderzoeksbijdragen aan de ontwikkeling van nationale en internationale standaarden voor data-uitwisseling 3) ontwikkeling van nieuwe producten voor start-ups en scale-ups.

Om de slag te maken naar het mkb en de gemeenten uit de regio, zal de Kien onderdelen van hun programma vertalen naar een arrangement waarop ingestapt kan worden. In de gewenste situatie kunnen bijvoorbeeld vraagstukken van andere gemeenten over verstedelijkingsopgaven als casus ingediend worden bij het experimenteerprogramma. Vragen van mkb die opgehaald worden uit de breedtestrategie kunnen een plek krijgen in het talentprogramma en de kennisontwikkeling. Een belangrijk onderdeel daarvan is nieuw ondernemerschap en de samenwerking met startup & scale-up.

Duurzaamheid

Binnen 'Be Boost' (RIF) werken Aventus, bedrijfsleven en overheden binnen de Stedendriehoek samen aan de grote maatschappelijke opgaven rondom de energietransitie, circulariteit en de bouwopgaven. Om tot oplossingen te komen, zijn aan de ene kant voldoende vakkrachten nodig met de juiste kennis en vaardigheden. Aan de andere kant zijn innovatieve (technologische) oplossingen nodig om meer te kunnen doen met minder mensen en om de energietransitie te realiseren. Dit vraagt om praktijkgericht onderzoek naar nieuwe technologische oplossingen, dat vertaald kan worden naar onderwijsaanbod om vakkrachten te bij te scholen en bedrijven te ondersteunen. Om dit dichtbij de beroeps- en onderwijspraktijk vorm te geven kent de regio een netwerk van Technohubs. Dit zijn lokale publiek-private-samenwerkingsverbanden van bedrijven, gemeenten, kennis- en onderwijsinstellingen: 1) Technieffabriek en Schildersvakopleiding in Zutphen, 2) Technicampus en Fieldlab Energy 4 Business in Deventer, 3) Techniekbrouwerij in Epe en 4) Transitiehuis Stedendriehoek en Newtechpark in Apeldoorn. Er is ook een nieuwe hub in ontwikkeling, Energyhub, bij het vliegveld Teuge.

Aventus zet zich met Be Boost in om, de nog vaak los van elkaar werkende, Technohubs door te ontwikkelen naar een regionaal ecosysteem, waarin sprake is van eenheid in verscheidenheid. Een

ecosysteem waarbij ieder hub over zijn eigen (fysieke) grenzen heen kijkt en waarbij zowel de leeromgevingen als de onderwijs- en onderzoeksprogramma's met elkaar verbonden worden. Op deze manier beoogt Be Boost sneller in te kunnen spelen op de opleidings- en innovatievraagstukken vanuit het bedrijfsleven en opgaven van de regio. Hiervoor is het volgende nodig:

1. Regionaal Conceptlab

Voor veel bedrijven is het een grote uitdaging om in te spelen op de ontwikkelingen van de energietransitie of de benodigde inzet te leveren voor de bouwopgaven. Het ontbreekt voor een deel van het regionale mkb vaak aan capaciteit, tijd, materialen en kennis om innovaties door te voeren in de dagelijkse praktijk. De Technohubs zien om die reden de noodzaak om intensief samen te werken bij het oplossen van opleidings- en innovatievraagstukken. Daarbij hebben bedrijven echter behoefte aan een regionaal verwijscentrum, waar zij terecht kunnen met vragen over ontwikkelingen in de energietransitie, ondersteuning bij het testen van innovaties en kennis over mogelijkheden voor scholing of inzet van studenten bij vraagstukken. Het Conceptlab kan bedrijven doorverwijzen naar een van de Technohubs om innovaties te testen en opleidingsmogelijkheden te verkennen voor hun medewerkers.

2. Doorontwikkeling van de Technohubs (eenheid in verscheidenheid)

De Technohubs hebben een sterk lokaal netwerk en voeren lokale (samenwerkings-) activiteiten uit. Daarnaast kenmerken sommige hubs zich door contextrijke leeromgeving of onderzoekomgeving op een specifieke thema waarvan meer bedrijven, werknemers en studenten uit de regio kunnen leren werken met deze specifieke nieuwe technologieën. De omslag van lokaal georiënteerd zijn naar regionaal samenwerken vraagt van de Technohubs een doorontwikkeling, waarbij ze hun activiteiten en kennisontwikkelingen kunnen ontsluiten voor de regio. Daarin wordt gewerkt naar een eenduidige programmering en werkwijze om dit te realiseren.

In relatie tot de HCA is het op dit focusthema vooral van belang om te komen tot een gezamenlijke visie op de hubontwikkeling in de regio. In deze visie moet aandacht zijn voor de inhoudelijke doorontwikkeling, waarin de stap naar 'innoveren' als thema gezet kan worden. Anderzijds moet worden uitgewerkt hoe regionaal bredere impact gemaakt kan worden, meer massa maken, door de technohubs sterker aan elkaar te verbinden en zowel de hubs als het contentlab voor meer bedrijven/ondernemers toegankelijk te maken.

Leefbaarheid

Regio Stedendriehoek kenmerkt zich als een regio die zowel vergrijsst als ontgroent. Daarbovenop zal de regio de komende jaren groeien doordat er meer woningen worden gebouwd, wat ook extra zal vragen van de zorgsector. Deze combinatie maakt dat de sector zorg- en welzijn tegen de grenzen aanloopt en kwetsbaar maakt om te voldoen aan deze groei: De zorgvraag neemt toe met een oplopend personeelstekort. De opgave is niet meer op te lossen door steeds meer mensen buiten de zorg aan te trekken, daar zijn immers ook grote tekorten. De sector zal het moeten doen met de mensen die nu werken in de zorg en de natuurlijke aanwas: meer doen met minder mensen.

Om het zorgsysteem toegankelijk en betaalbaar te houden is innovatie noodzakelijk. Echter, innovatie in de zorg kost veel tijd doordat er gezocht moet worden naar geschikte partners om innovatie vorm te geven en toe te passen. Of er is onvoldoende tijd, ruimte en kennis beschikbaar omdat alle mens- en denkkraft nodig is voor het primaire proces. De twee zorgkantorregio's, Apeldoorn-Zutphen en Midden-IJssel, zijn de stuwende kracht op het focusthema Zorg en Innovatie en samen werken zij aan oplossingsrichtingen binnen de zorg- en welzijnsketen. Deze vinden plaats bij de Regiotafel Human Capital (Apeldoorn) en Salland United (Deventer e.o), en zijn (bestuurlijk) verenigd in het 'Bouwteam' waar verbinding ervaring wordt uitgewisseld. In de agenda's is expliciet ruimte gemaakt voor technologie en innovatie. Belangrijke partners om te innoveren zijn de kennis- en onderwijsinstellingen. Er vinden al op verschillende thema's en niveaus goede samenwerkingen plaats. Voor het thema zorg & innovatie binnen de HCA is het vooral zaak om met elkaar het gesprek opnieuw te voeren, de samenwerking te richten en concrete opbrengsten te formuleren. Andere interessante partners zijn bedrijven uit andere sectoren zoals de ICT of technologie. Samenwerkingen

met dit soort bedrijven komt op dit moment onvoldoende tot stand en kan interessant om nieuwe technologieën te verbinden of te ontsluiten voor de zorg – en welzijn. De kennis- en innovatiestrategie op dit focusthema richt zich op:

1. Artificial Intelligence

AI-toepassingen kunnen bijdragen aan gezondheid door preventie en zorg te verbeteren op verschillende niveaus: in de straat, de wijk, de gemeente en de populatie kunnen AI-toepassingen gunstige en ongunstige trends op tijd signaleren, op het moment dat er nog ruimte is om bij te sturen. AI-toepassingen kunnen zorgverleners op diverse manieren ondersteunen in hun werk, bijvoorbeeld door diagnostiek en behandeling op maat. Tevens wordt er nu geëxperimenteerd met AI inzet op vermindering administratieve druk (zoals benoemd in regeerakkoord) en laagdrempelige kennisdeling in de regio (gefaciliteerd door WGV Zorg en Welzijn). Organisaties, (zorg)professionals en (groepen) burgers kunnen veel beter dan nu leren van de beschikbare data, doordat met AI bepaalde patronen eerder worden gezien dan met menselijke waarneming.

2. Sociale innovatie

Door in te zetten op veranderkracht en samen anders kijken naar de Zorg en Welzijn maken we in de regio de transitie op de arbeidsmarkt mogelijk. Technologie is ondersteunend hierbij, de uitdaging zit in de cultuurverandering die hierbij nodig is voor professionals en niet-professionals in de zorg.

Breedtestrategie: Impact maken via de pilot mkb-dienstverlening

Het ministerie van EZK is recent gestart met de Actieagenda mkb-dienstverlening 2024-2026. Het doel van deze agenda is om de dienstverlening aan de individuele mkb'er te verbeteren door korte termijn acties te ondernemen en structurele versterking van ondernemersdienstverlening te realiseren, met een focus op het peloton (de grote middengroep) van het mkb. Om dit te realiseren wordt ingezet op:

- Vraagactivatie en vraaggerichte ondersteuning van mkb'ers;
- Dienstverlening die zich kenmerkt door simpel, dichtbij en intuïtief te zijn;
- Samenwerking van publieke dienstverleners als 'één overheid'.

EZK wil 100.000 mkb-ondernemers bereiken, activeren en ondersteunen om stappen te zetten bij het toekomstbestendig maken van hun onderneming. Regio Stedendriehoek sluit aan op deze actieagenda, met een pilot gericht op het activeren en stimuleren van 8.000 bedrijven en het daadwerkelijk ondersteunen van 4.000 mkb-bedrijven bij het zetten van een stap richting toekomstbestendigheid van de onderneming. De regio kiest daarbij voor een focus op het laten bloeien van ondernemersgemeenschappen en het verhogen van de kwaliteit en bereik van regionale mkb-ondersteuning. Het Ondernemershuis vormt de basisinfrastructuur voor de ondernemersondersteuning voor alle gemeenten in de regio. Om de regionale doelen te bereiken werkt de regio aan het uitbouwen van een regionale mkb-ondersteuningsinfrastructuur, waarin de gemeenten Apeldoorn en Deventer het voortouw nemen.

Binnen deze impact- of breedtestrategie gericht op vraaggerichte ondersteuning van het regionale mkb wordt de verbinding gezocht met de kennis- en innovatiestrategie. Waar een mkb'er op een van de vier focusthema's vragen heeft of mee wil doen in de ontwikkeling en/of uitvoering, worden de allianties die de focusthema's trekken gevraagd om met deze bedrijven aan de slag te gaan en invulling te geven aan vraagarticulatie die binnen de impactstrategie wordt opgehaald. Vanuit de allianties op de focusthema's worden hiertoe verschillende arrangementen ontwikkeld.

Professionaliseringsfonds Ondernemers

In de gesprekken is er door verschillende partijen voor gepleit om binnen de breedtestrategie de mogelijkheden te onderzoeken voor een fonds dat zich richt op de professionalisering van ondernemers. Ondernemers vervullen, zeker in een regio als Regio Stedendriehoek waar het mkb

de motor van de economie vormt, een spilfunctie in het realiseren en versterken van wendbaarheid en weerbaarheid en het vormgeven aan transities. Tegelijkertijd zijn er geen opleidingsfondsen voor ondernemerschap, om hen te ondersteunen deze functie goed op te pakken. Van een budget (100k) of fonds - op basis van cofinanciering - voor de professionalisering van ondernemers, kan een aanjagende werking uitgaan voor zowel de ondernemers als op de *human capital* doelstellingen die zij binnen de HCA mede moeten vormgeven.

Aanvullende thema's sociaal domein

In de verkenningsfase voor de HCA Regio Stedendriehoek is, ondanks dat er wordt uitgegaan van een economische invalshoek, ook gesproken met partijen uit het sociale domein.

In gesprekken met partners uit gemeente Zutphen, van het UWV en FNV kwam de relatie tussen een *human capital* aanpak, laaggeletterdheid en armoedeproblematiek ter sprake. Vanuit het uitgangspunt dat iedereen mee moet kunnen doen in de samenleving, ook wanneer deze aan (grote) verandering onderhevig is, is het van belang om extra te letten op de groep mensen die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben, bijvoorbeeld degenen die te maken hebben met laaggeletterdheid of armoede en daardoor minder gelegenheid hebben om bijvoorbeeld digitale vaardigheden op te doen, een opleiding te volgen om zich om-, her- of bij te scholing richting een (andere) baan. Kim Putters besprak dit thema, onder andere, tijdens zijn lezing voor de Vereniging Hogescholen op 3 juni jl., waarbij hij stelling nam dat er veel groepen zijn in de samenleving waar onze systemen afstand van houden, bijvoorbeeld omdat zij lastiger te bereiken of te motiveren zijn. Om te voorkomen dat er steeds groter wordende ongelijkheden blijven bestaan, is het van belang iedereen te willen bereiken met initiatieven rondom *human capital* en Leven Lang Ontwikkelen.¹⁰

Leven Lang Ontwikkelen voor iedereen biedt een aanknopingspunt om, wanneer in een later stadium ook thema's uit het sociale domein bij de HCA betrokken gaan worden, de verbinding te zoeken met bijvoorbeeld armoedebeleid en beleid rondom laaggeletterdheid. Bij de uitwerking van thema's binnen het sociale domein moet overigens rekening gehouden worden met de lijn die vanuit de arbeidsmarktregio gehanteerd wordt. Waarbij gezegd moet worden dat Regio Stedendriehoek onderdeel is van een veel grotere arbeidsmarktregio, wat van invloed is op de keuze voor thema's in het sociale domein en de uitvoering daarvan.

Uitvoering van de HCA Regio Stedendriehoek

Het advies is om voor de HCA te kiezen voor een lichte uitvoeringsstructuur, waarbij op regionaal niveau ruimte moet zijn voor programmaregie. Het ligt voor de hand om de uitvoerende regie van HCA Regio Stedendriehoek onder te brengen bij het Regiobureau en gebruik te maken van de bestaande verantwoordingslijnen tussen het Regiobureau en het bestuur van de regio, via de bestaande governancestructuur.

In de basis is het idee dat de samenwerkende partijen binnen de HCA ook samen verantwoordelijk zijn voor de HCA. Projectmanagement en uitvoering van projecten zou daarom ook bij de samenwerkende partijen moeten liggen. Om van de HCA een succes te maken moet de samenwerking van partners in de kennis- en innovatiestrategie enerzijds en de impactstrategie anderzijds gearrangeerd worden. Het is daarbij van belang om aan de voorkant partijen te betrekken en de arrangementen te sluiten. Het Regiobureau kan partijen hierbij ondersteunen. Daarnaast verdient het de aanbeveling om, vanuit de verantwoordelijke bestuurlijke structuur, bestuurlijk portefeuillehouders te benoemen, die een activerende en stimulerende rol kunnen vervullen en daadkrachtig de voortgang kunnen bevorderen.

De HCA is in potentie een belangrijk programma voor de regio, waarbij veel gevraagd wordt van de betrokken partijen om er een succes van te kunnen maken. Het goed inregelen van de monitoring is daarbij essentieel. De HCA en de samenwerking hierop moet groeien. De lerende aanpak, gekoppeld aan een goede feedback loop en onafhankelijke toetsing – zoals de regio op dit moment inricht voor de Regio Deal – is een goede basis voor de HCA. Het advies is daarom om, ook met het oog op het

---

¹⁰ Lezing Kim Putters, SER, voor Vereniging Hogescholen, 3 juni 2024.

gebruiken van bestaande structuren, dat wat werkt voor de Regio Deal ook in te zetten voor de HCA. Juist omdat de regio in de opbouwphase van regionale samenwerking zit (van fase 2 naar fase 3 in het BRE-model) is het belangrijk dat een onafhankelijke groep de spiegel kan voorhouden aan de bestuurders/governance van de regio over wat er van de plannen terecht komt. Om tussentijds bij te kunnen stellen, is het daarbij van belang om de voortgang gaandeweg de uitvoering te monitoren en hierop terugkerend te reflecteren in plaats van alleen achteraf.

Aan de slag

De Regio Deal Regio Stedendriehoek – Sterker in 3D – biedt een kans om snel meters te maken met de HCA en deze aanpak nu te implementeren. In verschillende gesprekken zijn de kansen van het leggen van een inhoudelijke verbinding met de Regio Deal naar voren gekomen. Een aantal van de partners hebben in navolging hiervan al een connectie gelegd tussen hun inzet rondom de HCA en hun aanvragen in het kader van de Regio Deal.

Samenvatting Economische Verkenning

Deze verkenning om te komen tot een HCA vertrekt vanuit het economisch domein.

Uitgangspunten zijn dat de HCA moet bijdragen aan 1) het versterken van het economisch profiel van de regio en 2) de weerbaarheid en wendbaarheid van het mkb, (3) een adequaat aanbod van opleidingen en (4) het ondersteunen van een regiobeleid gericht op verbeteren van arbeidsproductiviteit d.m.v. innovatie, digitalisering, robotisering en AI. Om te komen tot een evenwichtige en impactvolle invulling van de HCA Regio Stedendriehoek zijn de volgende punten nodig:

- houd rekening met de ontwikkelfase waarin de regionale samenwerking zich bevindt en stel realistische ambities en doelen, die bij deze fase passen. Neem de consensus over het economische profiel van de regio, die binnenkort wordt vastgesteld, als uitgangspunt voor een meerjarige agenda en de keuze (niet alles kan) van de vier focusthema's daarbinnen;
- kies voor een reikwijdte passend bij de veranderende arbeidsmarkt, op basis van een "en-en-en" benadering waarbij niet alleen aandacht is voor het verhogen van instroom, behoud van medewerkers en hun doorontwikkeling, maar juist voor het groeiende sector overstijgende karakter van banen en beleid gericht op meer doen met minder mensen door innovatie, digitalisering en organisatievernieuwing binnen ondernemingen;
- combineer een (diepte-)strategie op kennis- en innovatie en een impactstrategie gericht op spreiding en bereik (volume). Zet in de kennis- en innovatiestrategie vier focusthema's centraal: Veiligheid (Veiligheid & Digitalisering), Digitalisering (Digitalisering & Verstedelijking), Duurzaamheid (Vakmanschap & Technologie) en Leefbaarheid (Zorg & Innovatie). En koppel daaraan ook het vraagstuk van een passend onderwijsaanbod bij deze ontwikkelingen. Richt de impactstrategie in rondom de pilot mkb-dienstverlening, met het Ondernemershuis als trekker; zorg voor vraaggerichte arrangementen met en voor MKB-bedrijven met inzet van alliantiepartners uit de focusthema's.
- kies voor een organisatorische aanpak voor de hele regio, voortbouwend op waar de energie zit en gebruikmakend van lokale netwerken en allianties die er zijn. Breng de uitvoerende regie onder bij het Regiobureau, gebruik makend van de bestaande governancestructuur, en benoem bestuurlijke portefeuillehouders per focusthema die een activerende en stimulerende rol kunnen vervullen in het proces;
- wat betreft de financiering van de meerjarige agenda zal de komende periode verder uitgewerkt worden hoe de regio uitvoering kan geven aan de agenda en een daarbij passende tripartite financiering. Daarnaast is er koppeling gemaakt met meerdere projecten die een aanvraag gaan indienen bij de Regio Deal 'Sterker in 3D'. In afwachting van de uitkomst zal dit ook meegenomen kunnen worden in de verdere uitwerking van de financiering.

Bijlage 1. Lijst met geïnterviewden

Wat	Naam	Organisatie
Gemeenten (bestuurlijk)	Nick Derks Jaimi van Essen Steven van de Graaf Maarten Heere Ria Leliveld Rick Verschure Klaas Harink William van Ommen	Gemeente Apeldoorn Gemeente Deventer Gemeente Brummen Gemeente Epe Gemeente Lochem Gemeente Zutphen Gemeente Heerde Gemeente Heerde
Gemeenten (ambtelijk)	Daan van Empel Aryan de Maat Loes Klanderman Ingeborg Boshuis Hanneke van de Weg Sandra van Hoorn	Gemeente Voorst Gemeente Zutphen Gemeente Apeldoorn Gemeente Apeldoorn Gemeente Deventer Gemeente Deventer
Provincies (ambtelijk)	Armagan Onder Sander Karnebeek Peter Oosterhof Maaïke Swart	Gelderland Overijssel Overijssel Overijssel
Onderwijs (bestuurlijk)	Maggie Feng Timo Kos Ellen Marks	Wittenborg University Saxion Aventus
Onderwijs (management)	Ilse Schreurs Keklik Yücel Marije Nije Bijvank Martijn Braber Petjo Molenaar Inge van Baalen Marthe Hevik	Saxion Saxion Saxion Saxion Aventus Aventus Aventus
Bedrijfsleven	Peter Apeldoorn Arko van Brakel Ed den Besten Alfred Liefers Pascal Hulsegge	Achmea Strategische board MKB Deventer Ondernemershuis VNO-NCW Midden
Regio Stedendriehoek	Ron König Ton Heerts Sebastiaan van 't Erve Ineke Lijnema Myriam de Jong	Voorzitter Algemeen Bestuur Voorzitter Strategische Board Algemeen bestuur Secretaris Directeur Projectleider Regio Deal I
Arbeidsmarktregio	Marianne Lentz Gerald Knuiman Coby Adema	UWV UWV FNV
Overig	René Nelissen Marc Dorenbusch Ben Kokkeler Jorieke Tubben Ruth Berns Suzanne Weibergen Irma van der Fluit Shira van Lohuizen Renate Smit Hans Visser	De Kien CVD CVD CVD WGV Oost WGV Oost WGV Oost Ondernemershuis Ondernemershuis Be Boost

Strategische Board Regio Stedendriehoek
t.a.v. voorzitter Ton Heerts

Post- en bezoekadres
Zutphenseweg 6
7418 AJ Deventer

Kenmerk:	xx
Plaats, datum:	Deventer, 26 september 2024
Behandeld door:	Rosanne Engberts
Onderwerp:	Adviesaanvraag Economische Verkenning: Veerkrachtige Arbeidsmarkt Regio Stedendriehoek

info@regiostedendriehoek.nl
www.regiostedendriehoek.nl

Beste leden van de Strategische Board,

Een sterke regionale economie en goed functionerende bedrijven creëren werk en inkomen. Het midden – en kleinbedrijf is de drijvende kracht van de regionale economie in de Stedendriehoek. Tegelijkertijd zijn er opgaven: van personeelstekorten tot grote maatschappelijke opgaven zoals de klimaatadaptatie, energietransitie, digitalisering en verduurzaming. U heeft aangegeven dit een belangrijk onderwerp is voor alle partners van de board. Een aantal themaleden heeft hierover in februari een verdiepende bijeenkomst gehad, waarbij verkend is hoe de verbinding tussen onderwijsinstellingen, bedrijven en overheid verbeterd kan worden. Uit de sessie is gebleken dat er veel goede voorbeelden in de regio zijn waar dit al gebeurt, zoals bij het Centrum voor Veiligheid & Digitalisering, de Kien en Tint. Echter de constatering was ook dat dit in de regio versnipperd gebeurt en samenhang nodig is om de verbinding te verbeteren. De vraag die daarop volgde: wie gaat er zijn of haar schouders de onderzetten?

De regio heeft daarnaast in de uitvoeringsagenda de ambitie gesteld om te komen tot een human capital agenda. De schouders er onderzetten kan alleen gezamenlijk. Zo is in het ontwikkelproces een bestuurlijke opgavetafel samengesteld, waarin twee leden van de board, Aventus en Achmea, deelnemen. Andere deelnemers zijn VNO-NCW, Saxion en de portefeuillehouder Human Capital als bestuurlijk kartrekker. De tafel geeft richting aan het proces, strategisch advies en bevordert de regionale (tripartite) samenwerking. Hiertoe heeft de tafel ingestemd met de uitvoering en oplevering van eerst fase: Economische Verkenning - Veerkrachtige Arbeidsmarkt. De notitie 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt' is het resultaat van een uitgebreide verkenningfase, waarin gebruik gemaakt is van onderliggend onderzoek en inzichten uit landelijk beleid. Ook zijn potentiële stakeholders geïnterviewd en uitgedaagd hun ideeën en ambities te delen om te komen tot een gezamenlijke strategie en aanpak voor een veerkrachtige arbeidsmarkt.

Zo is er gekozen voor een aanpak voor de hele regio. Een inhoudelijke agenda die focus geeft met vier focusthema's (Veiligheid, Digitalisering, Vakmanschap en Leefbaarheid) gekoppeld aan het, nog vast te stellen, economisch profiel en die qua impact ook werkt aan de versterking en weerbaarheid van het mkb. Daarnaast is meegewogen op welke thema's de regionale agenda van toegevoegde waarde kan zijn. Dit laat onverlet dat er in de regio al verschillende activiteiten ten aanzien van human capital worden ondernomen. Voorbeelden hiervan zijn inspanningen binnen de sector Leisure rondom Vitale Vakantieparken, programma's gericht op het behouden van talent zoals ook plek heeft in de HCA van Deventer en activiteiten binnen de sector Transport en Logistiek en van het Expat Centre Central Netherlands. Met de keuze voor de focusthema's wordt het belang van de lopende, vaak sectorale of lokale, activiteiten niet minder.

De notitie 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt' heeft de potentie om een belangrijk programma te worden voor de regio. Hiertoe zijn nog wel vervolgstappen nodig en concretisering per focusthema en breedtestrategie op ambitie, doelen, activiteiten, betrokken partners en beoogde mijlpalen. Echter, daarvoor is het eerst van belang deze verkenningfase met elkaar, en met u als Strategische Board, af te ronden. Daarom bieden wij u deze notitie 'Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt' aan om ons te adviseren over wat voor u belangrijk is om te komen tot een gedragen human capital agenda. Daarnaast wordt in de afronding van deze fase ook het bestuur van het Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek om advies gevraagd, om een goede verbinding te maken en afstemming te organiseren rondom de ontwikkelingen van de hervorming van de arbeidsmarkt en de nog op te stellen meerjarenagenda.

Wij vragen u om ons te adviseren over de volgende vragen:

- 1. Wat spreekt u aan uit de Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt? Wat ziet u als kansrijke elementen?**
- 2. Wat mist u in de Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt of wilt u extra aandacht geven?**

3. Wat wilt u meegeven voor het vervolgtraject?

Wij vinden het van groot belang dat u als adviescommissie van het algemeen bestuur betrokken bent bij de strategische ontwikkelingen in onze regio. Wij kijken uit naar uw advies en nemen deze mee in het vervolgproces.

Hoogachtend,

Algemeen Bestuur Regio Stedendriehoek

Ineke Lijnema
Secretaris

Ron König
Voorzitter

Voortgang NP Ruimte voor Defensie

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 5
Onderwerp: Voortgang Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)
Opsteller: Emmy de Jager / Jean Louis Hoefnagels / Jacob Spronk
Portefeuillehouder: Nick Derks
Bijlagen: 5.1.2 Kamerbrief NPRD resultaten eerste trechtering
5.1.3 Bijlage bij kamerbrief – Ruimtebehoeften Infographic
5.1.4 Raadsinformatiebrief Apeldoorn
5.1.5 Raadsinformatiebrief Heerde
5.1.6 Raadsinformatiebrief Lochem

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur:

1. Besluit kennis te nemen van de stand van zaken Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

1. Aanleiding

Het algemeen bestuur heeft gevraagd om regelmatig geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen binnen het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Op 12 november heeft het ministerie van Defensie een kamerbrief verstuurd over deze voortgang. Met deze memo wordt het algemeen bestuur hierover geïnformeerd.

2. Toelichting

Tussentijdse resultaten MER NPRD

Het Ministerie van Defensie is op zoek naar ruimte voor verschillende activiteiten. In 2024 hebben ze bekend gemaakt welke locaties hiervoor onderzocht gaan worden en hoe de (MER)toetsing zal plaatsvinden. Ook zijn er verschillende informatieavonden gehouden. In oktober hebben de meest betrokken gemeente- en provinciebestuurders ook gesproken met staatssecretaris Tuinman. In deze gesprekken is er bij het Ministerie op aangedrongen om zo snel mogelijk duidelijkheid te verstrekken over de gemaakte keuzes.

Op dinsdag 12 november heeft het Ministerie van Defensie de eerste tussentijdse resultaten van het MER onderzoek in het kader van het NPRD bekend gemaakt. Deze hebben betrekking op locaties voor 13 ruimtebehoeften. Op basis van deze resultaten heeft het ministerie een schifting gemaakt tussen locaties die niet en die wel nader onderzocht worden. Voor de locaties die niet verder onderzocht worden, is de kans zeer klein dat ze uiteindelijk in het voorkeursalternatief van Defensie worden.

De zoektocht naar locaties voor deze 13 activiteiten dekt zeker nog niet de volledige ruimtevrage van het Ministerie. Daarnaast wordt er ook gezocht naar ruimte voor locatiespecifieke activiteiten. Die zijn gekoppeld aan bestaande militaire terreinen. Het Ministerie geeft aan dat het MER-onderzoek nog onvoldoende gevorderd is om hierover keuzes te maken.

Regionale relevantie

Defensie is in de bestaande situatie nadrukkelijk aanwezig in onze regio. Op basis van de informatie van het Ministerie moeten we ervan uitgaan dat deze aanwezigheid nog verder versterkt gaat worden. Uit de tussentijdse resultaten wordt duidelijk dat de kans op een explosievenspringterrein bij Loenen en Wapenveld erg klein is. Deze locaties worden niet verder onderzocht. Een meer intensieve aanwezigheid van helikopters wordt nog wel verder onderzocht. Dit heeft betrekking op laagvlieggebieden en landingsplaatsen voor helikopters en routes voor cargodrones. De route voor incidenteel gebruik van cargodrones van vliegveld Deelen naar Twente Airport wordt verder onderzocht. De langere routes tussen Deelen en Twente wordt niet verder onderzocht. Voor het overige verwijzen wij u naar de infographic die het Ministerie heeft opgemaakt.

Van de locatiespecifieke opgaven is nog geen nadere informatie bekend. Een uitbreiding of intensiever gebruik van bestaande locaties (bijvoorbeeld kazernes, laagvlieggebieden, Artillerie Schiet Kamp (ASK), eskadrons van de Militaire Politie in Apeldoorn) zal ook zeker effect hebben op onze omgeving.

Het Ministerie geeft zelf al aan dat het kabinet bij het opstellen van het NPRD keuzes moet maken omdat er meer ruimtevragen zijn. Zelf noemt het Ministerie bijvoorbeeld de behoeftes aan ruimte voor wonen, energie

en landbouw. Maar er zijn er natuurlijk meer te noemen, zoals bereikbaarheid. De Regio Stedendriehoek werkt inmiddels aan een verstedelijkingsstrategie/regioperspectief. Het lijkt voor de hand te liggen om de ruimtevrage van het Ministerie van Defensie hierin een plek te geven.

Apeldoorn, Lochem en Heerde zijn rechtstreeks betrokken bij het provinciaal overleg met het Ministerie van Defensie. Inmiddels hebben zij hun gemeenteraden op de hoogte gesteld van de laatste ontwikkelingen. De raadsinformatiebrieven treft u in de bijlagen aan. Daarnaast wordt momenteel ook gezien of er in samenspraak met de provincie Gelderland een Veluwebrede propositie opgesteld kan worden.

Vervolg

Het MER-onderzoek wordt naar verwachting in januari 2025 afgerond en de planning is om in het voorjaar het ontwerp van het NPRD te publiceren. Met de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. In de komende periode wordt het overleg met het Ministerie van Defensie voortgezet.

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag
de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie

BS2024036142

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en
onderwerp vermelden.*

Datum 12 november 2024
Betreft Niet verder te onderzoeken locatie-alternatieven voor het NPRD

Geachte voorzitter,

Sinds een aantal jaar wordt weer geïnvesteerd in Defensie: meer mensen, meer materieel, meer training en meer activiteiten. Dit kabinet zet die lijn met kracht voort. De veiligheidssituatie in de wereld verslechtert helaas steeds meer. De krijgsmacht moet daarom worden versterkt, in het bijzonder op hoofdtaak 1 (de verdediging van ons grondgebied en dat van onze bondgenoten) zodat Defensie in staat is om te verdedigen wat ons dierbaar is. Dit vraagt om extra ruimte, zowel fysieke, milieu- als geluidsruimte. In het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) is die extra ruimtevraag in beeld gebracht en zoeken we zorgvuldig naar goede locaties en ruimte voor defensie-activiteiten in samenhang met andere urgente ruimtevragen.

Op 31 augustus jl. heb ik een Nota van Reactie (NvR) aan uw Kamer gestuurd (kamerstuk 36 124 nr. 47) waarin ik heb toegelicht dat bij veel betrokkenen een grote behoefte bestaat om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen als een locatie-alternatief niet verder wordt onderzocht, de zogenaamde eerste trechtering. Bezoekers van de informatiebijeenkomsten gaven aan dat juist de onzekerheid over hun situatie datgene is waar ze zich grote zorgen over maken. Daarnaast heb ik in het tweeminutendebat Ruimte voor Defensie van 10 september jl. met uw Kamer het gesprek gevoerd over het NPRD. In dit debat heeft uw Kamer mij met een motie (kamerstuk 36 124, nr. 51) opgeroepen om de informatievoorziening rond de uitbreidingsplannen van Defensie te verbeteren, zonder vertraging in de uitvoering van het programma op te lopen. Ik onderschrijf beide oproepen tot snelle en heldere informatievoorziening en wil, in lijn met de motie, zo spoedig mogelijk duidelijkheid geven. Daarom communiceer ik in dit stadium van het proces de locatie-alternatieven die wij in deze fase van het NPRD niet verder zullen onderzoeken.

In de afgelopen periode hebben we op vele manieren gesprekken gevoerd met bewoners, belanghebbenden en bestuurders door middel van onder andere informatiebijeenkomsten en bestuurlijk overleggen. Tijdens deze gesprekken is naar voren gekomen wat de impact is van het onderzoeken van bepaalde locatie-alternatieven op de omwonenden en wat de (on)mogelijkheden zijn voor bepaalde locatie-alternatieven, kansen voor ontwikkeling en mogelijkheden tot koppeling met plannen van mede-overheden.

Eerste trechtering van locatie-alternatieven

In de NvR heb ik aangegeven dat een eerste moment om direct betrokkenen te informeren over de eerste trechtering na de eerste ronde van de bestuurlijke overleggen zou zijn. In deze overleggen heb ik toegelicht welke locatie-alternatieven voor welke ruimtelijke behoeften op basis van de nu beschikbare uitkomsten van het planMER niet verder worden onderzocht. In het planMER worden alle locatie-alternatieven van de verschillende ruimtelijke behoeften gelijkwaardig onderzocht op alle relevante thema's van de fysieke leefomgeving. De uitkomsten laten zien dat realisatie op die locaties op basis van één of meerdere aspecten van de leefomgeving niet gemakkelijk uitvoerbaar is.

Voor deze locaties geldt daarom dat de kans zeer klein is om als voorkeursalternatief in het ontwerp van de Beleidsvisie Ruimte voor Defensie te worden opgenomen.

In de bijlage treft uw Kamer per ruimtebehoefte van Defensie een toelichting op de uitkomsten van het onderzoek naar locatie-alternatieven met een bovenregionale afweging uit het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) die niet verder onderzocht zullen worden. Het gaat hierbij om de locatie-alternatieven waarvan nu planMER-resultaten beschikbaar zijn. Ook is een overzicht opgenomen van de locatie-alternatieven die wel verder worden onderzocht. Voor de overige behoeftes met een bovenregionale afweging geldt dat óf alle locatie-alternatieven nog in onderzoek zijn, óf dat de planMER-resultaten nog niet beschikbaar zijn. Ik realiseer mij dat dit niet de zorgen wegneemt rond de locatie-alternatieven die wel verder worden onderzocht.

In deze fase van het NPRD is het nog niet mogelijk om locatie-alternatieven definitief te laten afvallen. Dit gebeurt als de Beleidsvisie Ruimte voor Defensie in 2025 door het kabinet definitief wordt vastgesteld. De reden hiervoor is dat bij het verschijnen van het planMER voor iedereen inzichtelijk moet zijn hoe alle locatie-alternatieven die in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD; kamerstuk 36 124 nr. 41) en in de Nota van Antwoord (kamerstuk 36 124, nr. 44) zijn opgenomen, zijn beoordeeld. Het planMER moet dus aansluiten bij de door het kabinet vastgestelde NRD voor alle locatie-alternatieven.

Locatie-alternatieven in het mijnbouwschadegebied in Groningen

Ik sta specifiek stil bij de locatie-alternatieven voor de behoefte Munitieopslag Snel-Inzetbare-Capaciteit in het mijnbouwschadegebied in Groningen (locatie-alternatieven Slochteren, Luddeweer en Tjuchem) omdat over deze locaties grote maatschappelijke onrust is ontstaan. Defensie heeft op 19 september jl. een speciale informatiebijeenkomst voor de omwonenden in dit gebied georganiseerd. De hier uitgesproken zorgen en de emoties van de omwonenden hebben mij nog sterker doen beseffen wat de bewoners van dit gebied vanwege de mijnbouwschade al hebben moeten meemaken en hoe ongelukkig de ligging van deze locaties is. Bewoners van woningen die recent zijn versterkt of waarvan de plannen voor versterking in een vergevorderd stadium zijn, zouden door de mogelijke vestiging van een munitieopslag hun woning opnieuw moeten verlaten. Ik vind dit, naast bestaande zorgen en emoties, onacceptabel en wil de zorgen van de getroffen bewoners zoveel mogelijk verlichten door duidelijkheid te geven dat de genoemde locaties in het mijnbouwschadegebied niet verder worden onderzocht. Dit is in lijn met de wens van uw Kamer, die mij via een motie (kamerstuk 33 529, nr. 1249) heeft verzocht tot een verbod te komen op het bouwen van munitiedepots in het mijnbouwschadegebied.

Naast signalen uit de omgeving en de motie van uw Kamer laten de uitkomsten van het planMER zien dat de locatie-alternatieven Slochteren, Luddeweer en Tjuchem om meerdere redenen niet geschikt zijn als locatie voor een dergelijke munitieopslag. Deze locaties worden dan ook niet verder onderzocht. De schrijnende situatie die ontstaat bij een eventuele vestiging van een munitieopslag op één van deze locaties maakt dat het kabinet toezeegt deze locaties definitief niet in overweging te nemen bij het vaststellen van de ontwerp Beleidsvisie en de keuze van de voorlopige voorkeurslocaties begin volgend jaar.

Vervolgproces

In de genoemde bestuurlijke overleggen heb ik de provincies en gemeenten geïnformeerd over de eerste uitkomsten van het planMER-onderzoek en wat dit betekent voor de in die provincie onderzochte locatie-alternatieven. In de komende dagen worden direct betrokkenen, zowel provincies als gemeenten en omwonenden, hierover persoonlijk door Defensie geïnformeerd.

Op basis van het planMER zal het kabinet na verder bestuurlijk overleg met de provincies en gemeenten naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 de voorlopige voorkeurslocaties bekend maken. Deze worden als onderdeel van het ontwerp van de Nationale Beleidsvisie Ruimte

voor Defensie opnieuw ter inzage gelegd. Bewoners en andere stakeholders kunnen hier wederom zienswijzen op indienen die zullen worden meegenomen in de besluitvorming van definitieve locaties door het kabinet.

Defensie heeft de afgelopen periode ook veel waardering gekregen voor de opzet van het NPRD en de openheid over het proces. Ik waardeer de brieven die ik heb ontvangen van provincies, gemeenten en burgers waarin dit ook is benoemd. Ook in de motie van uw Kamer staat dat Defensie een zorgvuldig en transparant proces doorloopt. Voor de volgende fase in de NPRD-aanpak, het toewerken naar de ontwerp-Beleidsvisie Ruimte voor Defensie en de zogenaamde voorkeurslocaties, is tijdige berichtgeving richting de direct betrokkenen, zowel provincies, gemeenten als omwonenden, nog belangrijker.

Hogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Gijs Tuinman

Bijlage bij brief over niet en wel verder te onderzoeken locatie-alternatieven voor het NPRD

Deze bijlage bevat een toelichting op de locatie-alternatieven met een bovenregionale afweging uit het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) die niet verder onderzocht zullen worden. Het gaat hierbij om de locatie-alternatieven waarvan nu planMER-resultaten beschikbaar zijn. Voor de overige behoeftes met een bovenregionale afweging zijn óf alle locatie-alternatieven nog in onderzoek, óf zijn de planMER-resultaten nog niet beschikbaar.

Ook is een overzicht aan het eind van de bijlage opgenomen van de locatie-alternatieven die wel verder worden onderzocht.

Overzicht per behoefte

Behoefte	Niet verder te onderzoeken locatie-alternatieven
I: Concentreren en versterken ondersteunende eenheden	Zeewolde-Gooiseweg
	Biddinghuizen-Noord
	Stroe (de uitbreidingsalternatievenalternatieven zoals genoemd in paragraaf 2.2. van de Nota van Antwoord
	Ermelo (de uitbreidingsalternatieven zoals genoemd in paragraaf 2.2. van de Nota van Antwoord)
	Landbouwtransitiegebieden
II: Extra locatie grootschalige munitieopslag	Zevenaar
	Toldijk
	Zoelen-Oost
	Zoelen-West
	Dronten
	Dalfsen
III: Nieuwe munitieopslag snel-inzetbare-capaciteit (SIC)	Luddeweer
	Slochteren
	Exloo
	Zweeloo
	Tjuchem
IV: Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven (springterrein)	Swifterbant
	Nijverdalen
	Loenen
	Wapenveld
	Uitbreiding Reek

V: Oefendorp	Vughtse Heide
	Crayelheide
	Rucphense Heide
	Havelte-West
	Vlasakkers
	Doorn-Driebergen
VI: Amfibisch oefengebied	Petten
	Ouddorp
	Oostvoorne
IX: Onbemande maritieme helikopters	Rechtstreeks
	Langs Natura2000
X: Stationering en corridors onbemande car-godrones	Permanente stationering Twente Airport

Voor de behoeftes VII. Host Nation Support, XI. Laagvlieggebieden helikopters en XII. Helikopterlandingsplaatsen worden alle locatie-alternatieven in de huidige fase van het NPRD verder onderzocht. Voor behoeftes VIII. Uitbreiding jachtvliegtuigcapaciteit en XIII. Onverharde landingsbaan en de locatiespecifieke behoeftes zijn momenteel nog geen planMER-resultaten beschikbaar.

Nadere toelichting

Behoefte I: Concentreren en versterken ondersteunende eenheden

Voor de locatie-alternatieven voor deze behoefte zijn vooral de effecten op het gebied van natuur, water en bodem en landschap en natuur onderscheidend. Met name op basis van deze thema's worden de volgende locaties niet verder onderzocht:

Stroe en Ermelo:

Voor deze locatie-alternatieven is gekeken naar zowel uitbreiding op Stroe óf Ermelo als Stroe én Ermelo samen. Het gaat hierbij om de uitbreidingsalternatieven die opgenomen zijn in de Nota van Antwoord (NvA). Deze uitbreidingsalternatieven worden beperkt door de ligging in Natura 2000-gebied en zijn niet eenvoudig uitvoerbaar binnen het geldende juridisch kader en de vigerende natuur- en milieuwetgeving.

Voor Stroe en Ermelo wordt wel de mogelijkheid van intensivering van activiteiten op bestaande defensielocaties verkend.

Gooiseweg:

De locatie Gooischeweg gaat ten koste van zeer waardevolle biologische akkerbouwgrond in een waardevol open landschap.

Biddinghuizen Noord:

Het alternatief Biddinghuizen Noord scoort in het planMER zeer negatief als het gaat om o.a. geohydrologisch effecten. Ook is gebruik van de locatie Biddinghuizen Noord gekoppeld aan gebruiksbepalingen door o.a. interferentie met Lelystad Airport en is

de locatie relatief ver weg gelegen van de regio met een groot arbeidspotentieel.

Landbouwtransitiegebieden: Bij de aantal onderzochte landbouwtransitiegebieden zijn in het planMER-onderzoek zeer negatieve resultaten naar voren gekomen. Deze gebieden ondervinden voornamelijk een zeer negatief effect als het gaat om het aantal geraakte bedrijven en woningen, maar ook als het gaat om impact op de landschappelijke waarde.

Behoefte II: Extra locatie grootschalige munitieopslag

Voor deze behoefte komt in het planMER het aantal geraakte woningen als grootste onderscheidende effect naar voren. Voor de locatie-alternatieven die niet verder onderzocht zullen worden gelden de volgende effecten:

Zevenaar: Voor Zevenaar betreft het in het meest negatieve geval dat 33 woningen geraakt worden. Verder zijn er voor deze locatie zeer negatieve effecten op het gebied van waardevolle landbouwgrond en infrastructuur uit het planMER naar voren gekomen.

Toldijk: Uit het planMER-onderzoek is gebleken dat er voor de locatie Toldijk in het meest negatieve geval 74 woningen geraakt worden.

Zoelen Oost en West: Voor deze locaties is naar voren gekomen dat er in het meest negatieve geval 21-25 woningen geraakt worden. Ook zijn de onderzochte effecten op deze locaties zeer negatief als het gaat om landschap, aardkundige aspecten en de infrastructuur.

Dalfsen: Voor Dalfsen kwamen in het planMER in het meest negatieve geval 32 geraakte woningen naar voren. Ook kwam tijdens het onderzoek naar voren dat er op de locatie sprake is van hoogspanningsleidingen. De aanwezigheid van deze hoogspanningsleidingen in de zogenaamde 'A-zone' rond de opslag, vormt een dermate groot risico voor de munitie die moet worden opgeslagen dat munitieopslag hier niet mogelijk is.

Dronten: Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat er op de locatie in Dronten windturbines aanwezig zijn. Deze aanwezigheid is strijdig met de selectiecriteria voor locatie-alternatieven. Ook raakt de locatie Dronten aan de provinciale weg N307 en/of aan de Hanzelijn. Het in gebruik nemen van dit locatie-alternatief zou het verleggen van vitale infrastructuur tot gevolg hebben wat een onderscheidend groot negatief effect is.

Behoefte III: Nieuwe munitieopslag snel-inzetbare-capaciteit

Op basis van het planMER zijn de effecten op de volgende locatie-alternatieven dusdanig negatief dat niet verder onderzocht zullen worden. Ook is voor deze behoefte het aantal geraakte huizen als zwaarwegend onderscheidend effect meegenomen:

Tjuchem: De resultaten uit het planMER voor locatie-alternatief Tjuchem zijn zeer negatief vanwege de omliggende woningen en infrastructuur.

- Slochteren:* De resultaten voor Slochteren uit het planMER zijn zeer negatief, voornamelijk als het gaat om bodemdaling, het aantal woningen, het waardevolle landschap en vruchtbare landbouwgrond.
- Luddeweer:* Voor de locatie Luddeweer gelden dezelfde uitkomsten als voor Slochteren.
- Exloo:* Het planMER-onderzoek toont aan dat op deze locatie het aantal geraakte woningen en een aantasting van waardevol landschap een onderscheidende rol spelen.
- Zweeloo:* Ook voor Zweeloo kwamen het aantal woningen en aantasting van waardevol landschap in het planMER naar voren. Ook is bij deze locatie sprake van hinder voor recreatiegebieden.

Behoefte IV: Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven

Voor deze behoefte geldt, net als voor behoeftes II en III, het aantal geraakte woningen als belangrijk onderscheidend aspect voor de locatie-alternatieven die niet verder onderzocht zullen worden. Daarnaast is ook de impact op landbouw als onderscheidend kenmerk uit het planMER gekomen. De volgende locatie-alternatieven zullen niet verder worden onderzocht:

- Reek:* Het planMER-onderzoek wijst uit dat uitbreiding van het bestaande defensieterrein in Reek tot gevolg heeft dat er veel hinder op de omgeving komt alsook dat er veel woningen geraakt zouden worden. Daarnaast is de impact op landbouw en natuur groot.
- Swifterbant:* Tijdens het planMER-onderzoek is gebleken dat op de onderzochte locatie-alternatief in Swifterbant een hoogspanningsleiding aanwezig is. Hierdoor is het uitvoeren van de behoefte op deze locatie niet mogelijk.
- Nijverdal:* De locatie in Nijverdal ligt in Natura 2000-gebied en is niet eenvoudig uitvoerbaar binnen het geldende juridisch kader en de vigerende natuur- en milieuwetgeving. Daarnaast zijn er op deze locatie andere significant negatieve effecten zoals het aantal geraakte woningen en hinder op omgeving.
- Wapenveld:* Voor het locatie-alternatief in Wapenveld gelden vergelijkbare uitkomsten als voor het alternatief in Nijverdal.
- Loenen:* Ook voor het locatie-alternatief in Loenen gelden vergelijkbare uitkomsten. Het in gebruik nemen van de locatie Loenen is daarnaast onwenselijk door de directe nabijheid van het Ereveld Loenen.

Behoefte V: Oefendorp

Voor de behoefte voor een oefendorp zijn de negatieve effecten uit het planMER naar voren komen verspreid over de hele linie van onderzochte thema's. Voor deze behoefte worden de volgende locatie-alternatieven niet meegenomen in een vervolgonderzoek:

Crayelheide, Vughtse Heide, Rucphense Heide, Havelte-West, Vlasakkers, Doorn-Driebergen:

Deze locaties scoren zeer negatief in het planMER-onderzoek. Het gaat daarbij voornamelijk om effecten op natuur- en landschapswaarden en/of een gezonde en veilige leefomgeving.

Behoefte VI: Amfibisch oefengebied

Voor amfibisch oefenen bestaat de behoefte om vanuit zee op strand te landen en, in het meest gunstige geval, door te stoten naar achterliggend gebied. Natuur is daarom een belangrijke factor waarop locatie-alternatieven die hier in het planMER zeer negatief op scoren uit te sluiten van vervolgonderzoek.

Petten: Uit het planMER is gebleken dat effecten op de natuur bij het locatie-alternatief bij Petten zeer negatief zullen zijn. Deze locatie is gelegen in een zeer kwetsbaar en verstoringsgevoelig gebied. Het is daarom onwenselijk om deze locatie te voet of per machine te betreden. Defensie is momenteel nog in gesprek met de Gemeente Schagen en de Provincie Noord-Holland over een mogelijk locatie-alternatief voor deze behoefte elders in de gemeente Schagen. Er wordt hierbij gekeken naar een mogelijk locatie-alternatief in de buurt van Grootte Keeten.

Ouddorp en Oostvoorne: Ouddorp en Oostvoorne zijn beide locaties die in Natura 2000-gebied liggen en die intensief recreatief worden gebruikt. Ook liggen beide gebieden in verstoringsgevoelige gebieden en zijn er rijksmonumentale panden aanwezig. In het planMER scoren deze locaties dan ook zeer negatief.

Behoefte IX: Onbemande maritieme helikopters

In het planMER zijn de resultaten op het gebied van natuur en het doorkruisen van bestaande zones in het luchtruim negatief voor de volgende alternatieve routes voor onbemande drones. Een belangrijk onderscheidend criterium is hierbij het verminderen van hinder voor zowel mens als natuur.

Rechtstreeks: Resultaten van het planMER tonen aan dat een rechtstreekse route bestaande zones en activiteiten in het luchtruim doorkruist. Dit is een negatief effect wat niet inpasbaar is.

Langs Natura2000: Uit het planMER komt naar voren dat de route langs Natura 2000 negatief scoort op het thema Natuur. Vliegen over de lange (landinwaartse) route langs de kust is te dicht bij gevoelig duingebied gelegen. Hierbij zijn er ook negatieve effecten op de route van trekvogels en stikstofgevoelig duingebied.

In het vervolgproces wordt de route langs vaarroutes verder geoptimaliseerd waarbij wordt gekeken naar het meenemen van positieve elementen uit de alternatieve routes die niet verder worden onderzocht.

Behoefte X: Stationering en corridors onbemande cargodrones

Voor de behoefte van stationering en corridors onbemande cargodrones kwam uit het planMER naar voren dat langere vliegroutes aanzienlijk meer overlast op de leefomgeving en natuur tot effect heeft. Deze effecten zijn van dergelijk negatieve aard dat de volgende locatie-alternatief niet verder wordt onderzocht:

Permanente Stationering Twente Airport: Uit het planMER komt voor Twente Airport naar voren dat permanente stationering leidt tot onnodige lange

vliegroutes met meer negatieve effecten. Permanente stationering van drones op Twente Airport wordt daarmee niet verder onderzocht. Echter wordt op aangeven van de lokale overheden de corridor van vliegveld Deelen naar Twente Airport wel verder onderzocht met het doel van incidenteel gebruik van cargodrones op Twente Airport.

Locatie-alternatieven die wel verder worden onderzocht

Het volgende schema geeft een overzicht van locatie-alternatieven die voor de genoemde behoeftes met een bovenregionale afweging in de huidige fase wel worden onderzocht:

Behoefte	Verder te onderzoeken locatie-alternatieven
I: Concentreren en versterken ondersteunende eenheden	Zeewolde – Spiekweg
	Zeewolde – Oosterwold
	Intensivering van activiteiten op bestaande defensielocaties in Stroe en Ermelo
II: Extra locatie grootschalige munitieopslag	Staphorst
	Weerselo
	Biddinghuizen
III: Nieuwe munitieopslag snel-inzetbare-capaciteit	Kollumerwaard – West
	Lemmer
	Kollumerwaard - Oost
IV: Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven (springterrein)	Arnhem – Rozendaal
	Kollumerwaard
	Lelystad
V: Oefendorp	Nassau-Dietz Kazerne
	Weerterheide
	Marnewaard
	De Haar
	Leusderheide
VI: Amfibisch oefengebied	Marnehuizen
	Vliehors
	Maasvlakte
	Groote Keeten

IX: Onbemande maritieme helikopters	Langs vaarroutes (onderzoek naar optimalisatie vliegroutes met evt. positieve elementen uit de niet verder te onderzoeken alternatieven)
X: Stationering en corridors onbemande cargo-drones	Stationering Deelen Directe routes hebben de voorkeur, maar wel met optimalisatie

Voor behoeftes VII (Gegarandeerde havencapaciteit Host Nation Support (HNS)), XI (Laagvlieggebieden helikopters) en XII (Helikopterlandingsplaatsen) geldt dat alle locatie-alternatieven verder worden onderzocht.

Uitleg ruimtebehoeften

1. Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden

Dit kan op drie manieren:

1. Versterken en concentreren van de geneeskundige en logistieke eenheden op een bestaande defensielocatie en de Information manoeuvre op een andere plek.
2. Al deze eenheden op één bestaande Defensielocatie (Ermelo of Stroe) concentreren en die locatie uitbreiden.
3. Alle eenheden op een nieuwe locatie concentreren. Ook wordt gekeken naar mogelijkheden waarbij een mogelijke locatie valt in landbouwtransitiegebied

2. Extra locatie grootschalige munitieopslag

Er is meer ruimte nodig om munitie op te slaan. Daar zijn zeven locaties voor geschikt, waaronder in landbouwtransitiegebied. De voorkeur gaat uit naar één grote locatie. Is dat niet mogelijk, dan zijn er twee kleinere locaties nodig. Ook wordt gekeken naar mogelijkheden waarbij een mogelijke locatie valt in landbouwtransitiegebied.

3. Nieuwe munitieopslag SIC (Snel Inzetbare Capaciteit)

Munitie in zeecontainers moet klaar staan om eenheden in Navo-verband snel in te kunnen zetten. Voor de opslag van deze munitie zijn zes locaties geschikt. Ook hier geldt dat één grote locatie de voorkeur heeft, maar meerdere kleinere locaties zijn te overwegen.

4. Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven

Het springterrein voor explosieven in Reek is te klein in omvang en capaciteit. Het is nodig dit terrein uit te breiden of er is een nieuw extra terrein nodig in de buurt van de genie-eenheden in de regio Arnhem-Apeldoorn-Zwolle of in de regio Marnehuizen waarbij een mogelijke locatie valt in landbouwtransitiegebied.

5. Oefenen in verstedelijkt gebied (oefendorp)

Stedelijk gebied is steeds vaker de locatie van het gevecht. Het is dan ook nodig meer te oefenen in verstedelijkt gebied. Daarvoor zou een nieuwe oefenlocatie in Budel geschikt zijn. Op dit moment is Budel een opvanglocatie van het COA. Met opname van Budel in het planMER is er nog geen besluit genomen over het eventueel aanpassen van de huidige functie of het combineren van beide functies, al dan niet gefaseerd in de tijd. Een ander alternatief is een onbebouwd terrein aanwenden.

6. Amfibisch oefengebied

Er is een grote behoefte om meer amfibisch te trainen. Dit zou kunnen op een nieuwe locatie. Daarvoor komen Petten, Marnehuizen, de Maasvlakte en Vliehors geschikt in aanmerking. Of de oefenplaatsen landingsvaartuigen in Vliehors (incl. schieten) worden uitgebreid.

7. Gegarandeerde havencapaciteit Host Nation Support

In Navo-verband is afgesproken dat er voldoende havencapaciteit in Nederland moet zijn voor het doorvoeren van materieel, munitie en militairen. Alternatieve locaties hiervoor zijn de Eemshaven, Rotterdam en/of Vlissingen.

8. Toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit

Jachtvliegtuigen hebben nu en in de toekomst meer ruimte nodig. Onderzocht wordt een derde en eventueel een vierde luchthaven voor het uitbreiden van het aantal vluchten in Eindhoven,

Gilze-Rijen, Woensdrecht en/of De Peel. Ter vergelijking wordt uitbreiding van het aantal vluchten op de twee bestaande vliegbases ernaast gezet. En er wordt gekeken naar samenwerking met civiele luchthavens.

9. Onbemande maritieme helikopters

Om met onbemande helikopters voor mijnenbestrijding en maritieme verkenning te vliegen, zijn er corridors nodig (veilige gangen in het luchtruim) vanaf marinevliegbasis De Kooy in Den Helder naar oefengebieden op de Noordzee. Deze corridors kunnen in een directe lijn lopen, langs vaarroutes of via een route waarbij kwetsbare gebieden worden ontzien.

○ Directe routes en langs vaarroutes.

10. Stationering en corridors onbemande drones voor cargo

De landmacht wil graag oefenen met cargodrones en wil corridors (veilige gangen in het luchtruim) van vliegbasis Deelen naar een aantal oefengebieden en naar marinevliegbasis De Kooy, Vliegbasis Twenthe en Marknesse. Deze corridors kunnen via de kortste route lopen of via een route waarbij kwetsbare gebieden zo veel mogelijk worden vermeden.

○ Directe vliegroute van en naar oefengebieden.

11. Laagvlieggebieden helikopters

Voor het oefenen met laagvliegen met helikopters is het van belang om de huidige laagvlieggebieden te behouden door een streng planologisch juridisch regime. Of er zijn meer laagvlieggebieden nodig met een licht planologisch regime.

● *Strenger juridisch-planologisch regime voor ruimtelijke ontwikkelingen in huidige laagvlieggebieden.*

✂ *Nieuwe laagvlieggebieden aanwijzen.*

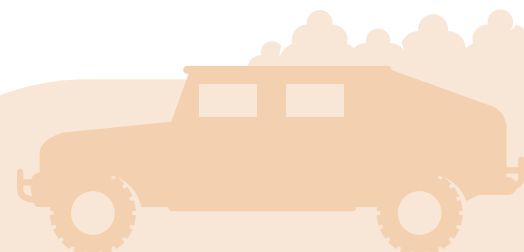
12. Helikopterlandingsplaatsen

Helikopterbemanningen willen kunnen oefenen met tactisch landen en opstijgen. De alternatieven hiervoor zijn: het flexibeler en intensiever gebruiken van de bestaande helikopterlandingsplaatsen of nieuwe locaties op bestaande oefenterreinen dicht bij de eenheden waarmee wordt geoefend.

● *Intensiveren bestaande helikopterlandingsplaatsen.*

13. Korte/smalle onverharde landingsbaan tactisch luchttransport

Transportvliegtuigen moeten soms op onverharde grond landen en opstijgen, bijvoorbeeld bij evacuaties. Om dit te oefenen is er een dirtstrip nodig. Eventuele locaties zijn luchthaven Deelen, De Peel, Gilze-Rijen of een dirtstrip aanleggen op een bestaand oefenterrein.

Aan de gemeenteraad

Ons kenmerk: 5473060

Datum: 13 november 2024

Betreft: Nationaal Programma Ruimte voor Defensie – verkleining van het aantal militaire zoeklocaties

Beste leden van de gemeenteraad,

In deze brief informeren wij u over een [kamerbrief](#) van het ministerie van Defensie van 12 november jl. naar aanleiding van de verkleining van het aantal militaire zoeklocaties van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Daarbij is voor Apeldoorn van belang dat Loenen afvalt als onderzoeksalternatief voor een nieuw springterrein, dat voor de bestaande kazernes in Stroe en Ermelo in de buurt van Nieuw-Milligen wordt ingezet op inbreiding van de bestaande terreinen en dat voor een aantal van de ruimtebehoeften in de lucht (waaronder laagvliegroutes van helikopters) nog geen keuze is gemaakt. Defensie nam dit besluit op basis van de eerste resultaten van de milieueffectrapportage (PlanMER), bestuurlijke overleggen in alle provincies en gesprekken met inwoners in heel het land. Ten behoeve van onder meer die bestuurlijke gesprekken stelde het college op 1 oktober jl. een overzicht van de Apeldoornse afweging per ruimtebehoefte vast in bijgevoegde analyse 'Apeldoorn en Defensie'. Op 21 november aanstaande gaan wij over deze ontwikkelingen met u in gesprek tijdens de PMA over het NPRD.

Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

Op 29 januari jl. berichtten wij u over het [Nationaal Programma Ruimte voor Defensie \(NPRD\)](#), het proces daaromheen, de mogelijke implicaties daarvan voor Apeldoorn en de Veluwe en de zienswijze die wij als college aan het ministerie van Defensie hebben gestuurd. Ook was het ministerie van Defensie aanwezig tijdens de raadsconferentie in Orpheus op 8 april jl, en hebben wij u op 11 juni jl. een raadsbrief gestuurd over de [Nota van Antwoord](#) van 31 mei jl. Recentelijk stuurden wij u bovendien een raadsbrief over de planning voor dit najaar.¹

Vervolgens is op 12 november bovenvermelde kamerbrief openbaar gemaakt, waarin Defensie heeft aangegeven welke locatie-alternatieven verder óf niet verder worden onderzocht waar het gaat om de bovenregionale ruimtebehoeften zoals hierboven genoemd. De keuzes over zoeklocaties voor regionale ruimtebehoeften, waaronder de eskadrons van de Militaire Politie van de Koninklijke Marechaussee, worden op een later moment bekend gemaakt.

Apeldoorn als Stad van Veiligheid en samenwerking met provincie en Veluwse gemeenten

Apeldoorn is als stad van Veiligheid sterk verbonden met Defensie. Als gemeente waarderen wij dan ook de inzet om de krijgsmacht toekomstgericht te maken. Dat biedt de kans tot clustering van in onze gemeente al aanwezige defensieactiviteiten, zoals het Operationeel Ondersteuningscommando Land en de Koninklijke Marechaussee op de Willem III-kazerne en de binnenstedelijke herontwikkeling inclusief het Lerend District. Om dit alles in goede banen te leiden, werken wij nauw samen met (bedrijven in) de regio Stedendriehoek en stellen wij samen met omliggende Veluwse gemeenten in afstemming met de provincie Gelderland een 'Veluwse propositie' op.²

---

¹ Raadsbrief van 1 oktober jl.

² Zie in dit verband ook voornoemde raadsbrief van 1 oktober jl.

Behandeld door: EJ de Jager

Bijlage(n): Analyse Apeldoorn en Defensie
Statement van de gemeenten Bergheld, Ermelo en Apeldoorn

Tegelijkertijd is onze inzet er vanzelfsprekend op gericht om eventuele hinder van activiteiten als laagvliegende helikopters en springterreinen zoveel mogelijk te beperken, zoals ook vermeld in bijgevoegde analyse.

Springterrein bij Loenen; onderzoek wordt niet voortgezet

Wat betreft het mogelijke springterrein bij Loenen geeft Defensie in de kamerbrief aan deze locatie niet verder te onderzoeken. Dit betekent dat de kans zeer klein is dat deze locatie uiteindelijk wordt opgenomen als voorkeurslocatie in de ontwerp Nationale Beleidsvisie NPRD. Voor een aantal andere locatie-alternatieven elders in het land gaat het onderzoek wél door. Hoewel het kabinet, naar verwachting, in het eerste kwartaal van 2025 uiteindelijk besluit over de uiteindelijke locaties, is dit goed nieuws. Het college ziet vele ruimtelijke bezwaren voor een springterrein op deze locatie. Bovendien ontbreekt het aan maatschappelijk draagvlak. Dat alles is herhaaldelijk op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau aan Defensie meegegeven. Het college is dan ook verheugd met de keuze van Defensie om de locatie in Loenen niet verder te onderzoeken.

Kazernes in Stroe, Ermelo en Nieuw-Milligen; geen uitbreiding, wél inbreiding

Voor de activiteit 'versterken en concentreren van ondersteunende eenheden' heeft Defensie meerdere alternatieven in de PlanMER onderzocht, waaronder Stroe en/of Ermelo. Zoals wij u eerder berichtten in onze brief van 1 oktober jl. willen de gemeenten Barneveld, Ermelo en Apeldoorn ruimte bieden voor upgradering van de kazernes Stroe en Ermelo ten behoeve van ondersteunende eenheden, eventueel in combinatie met beschikbare ruimte op het nabijgelegen AOCS Nieuw-Milligen. Het is positief dat Defensie in de kamerbrief de keus heeft gemaakt om verder te onderzoeken of op de bestaande kazerneterreinen intensivering mogelijk is, zonder dat daarbij uitbreiding aan de orde is. Wij zien als gemeenten met de nu al bestaande (ruimtelijke) kaders mogelijkheden voor intensivering, waarbij wel aandacht wordt gevraagd voor inpassing, zoals onder andere bereikbaarheid.³

Ruimtebehoeften in de lucht en stapeling

Een aantal opgaven van Defensie, zoals laagvlieggebieden voor helikopters en helikopterlandingsplaatsen, vereisen specifieke ruimte in de 'lucht'. Voor deze opgaven geldt dat Defensie hier nog géén keuze in heeft gemaakt en nog verder onderzoek doet naar alle locatie-alternatieven. Voor de activiteit 'stationering en corridors voor onbemande cargodrones' geeft Defensie in de kamerbrief aan dat het verdere onderzoek zich toespitst op stationering op vliegveld Deelen, in de nabijheid van Apeldoorn. Onze inzet daarbij is blijvend gericht op nauwe betrokkenheid bij de verdere uitwerking van eventuele routes over ons grondgebied vanwege de aanwezigheid van onder meer natuur, recreatie, voorziene woningbouw en vliegveld Teuge. De laagvliegroutes en de routes voor cargodrones kunnen toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen wat ons betreft niet in de weg staan.

Hoe nu verder; besluitvorming kabinet in eerste kwartaal van 2025

Na de eerste ronde van bestuurlijke overleggen tussen de staatssecretaris van Defensie en de provincies vindt nog verdere uitwerking plaats van het PlanMER. Bovendien is er in december nog een tweede ronde bestuurlijke overleggen. In naar verwachting het eerste kwartaal van 2025 neemt het kabinet een besluit over de voorkeurslocaties en worden deze, als onderdeel van het ontwerp Nationale Beleidsvisie Ruimte voor Defensie, ter inzage gelegd.

---

³ Zie ook bijgevoegd statement van de gemeenten Barneveld, Ermelo en Apeldoorn.

Daarna kan iedereen in Nederland nog een zienswijze indienen. In de tussenliggende periode gaan wij op 21 november a.s. met uw raad het gesprek aan, van waaruit wij zowel bestuurlijk als ambtelijk het Apeldoorns standpunt aan Defensie mee kunnen geven. En bouwen we verder aan de Veluwe propositie, samen met Veluwe gemeenten en de provincie.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

S. de Bruin

A.J.M. Heerts

Actieve raadsinformatie

Registratienummer 2024-88

Datum: 12 november 2024
Van collegelid: O. Prinsen en S. Nienhuis
Aan: Raads- en commissieleden
Onderwerp: Tussentijdse resultaten MER Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)

Inleiding

Op basis van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) wordt door het Ministerie van Defensie een Milieu Effect Rapport (MER) gemaakt. Aan de NRD is later een nadere locatie voor een explosievenspringterrein in Wapenveld toegevoegd. Op 4 september 2024 is hiervoor ook een informatieavond in Heerde gehouden met medewerking van Defensie. Daarnaast zijn voor Heerde ook van belang het mogelijk intensiever gebruik van het Artillerie Schiet Kamp (ASK) en de mogelijke nieuwe ontwikkelingen op dit terrein. Hierover heeft het Ministerie van Defensie op 17 september in een bijeenkomst informatie verstrekt. In oktober hebben de betrokken gemeenten op provinciaal niveau voor de eerste maal met de staatssecretaris gesproken over het NPRD. Aan het Ministerie is gevraagd om zo spoedig mogelijk informatie te verstrekken over de (tussentijdse) uitkomsten van het MER-onderzoek.

Kernboodschap

De locatie voor het explosievenspringterrein in Wapenveld wordt niet verder onderzocht.

Op basis van de tussentijdse resultaten van het MER-onderzoek heeft het kabinet bekend gemaakt dat de locatie voor een springterrein in Wapenveld (Zwolse Bos) niet verder wordt onderzocht. Het onderzoek wijst uit dat er te veel (milieu)belemmeringen zijn om dit terrein te gebruiken als springterrein. Formeel is de locatie nog niet definitief afgevallen, maar dat de kans dat deze als voorkeursalternatief benoemd wordt, is zeer klein. Dit houdt ook in dat deze locatie geen onderwerp meer is in de bestuurlijke gesprekken die over het NPRD worden gevoerd.

Met een goed gevoel kijken we terug op een periode waarin inwoners en gemeentebestuur zich gezamenlijk hebben ingespannen om het Ministerie van Defensie ervan te overtuigen dat het gebruik van deze locatie bij Wapenveld als springterrein het woon- en leefklimaat in onze omgeving zeer ernstig zou aantasten. Zeker in combinatie met de andere (defensie)activiteiten in de omgeving. Mooi dat het MER-onderzoek dit bevestigt. In overleg met de actiegroep gaan we bekijken hoe we deze intensieve periode kunnen afsluiten. Waarbij we uiteraard alert blijven. Het is immers nog niet definitief.

Over de uitbreiding van het ASK kan nog geen nieuws gemeld worden.

De uitbreiding van het ASK is een zogenaamde locatiespecifieke behoefte. Deze kan vanwege de huidige ligging niet elders plaatsvinden. ER zijn echter wel verschillende opties. Een keuze daarin is nog niet gemaakt, omdat het MER-onderzoek daarvoor nog niet voldoende ver is gevorderd.

Geen droneroutes vanaf het ASK.

Wel heeft het kabinet besloten om de droneroutes vanaf het ASK niet verder te onderzoeken. Wel is de droneroute van Marknesse naar Deelen nog onderwerp van onderzoek. Deze gaat ook over de Noord-Veluwe.

Laagvliegen en landingsplaatsen voor helikopters op het ASK.

Het huidige laagvlieggebied voor helikopters op de Noord-Veluwe blijft gehandhaafd. Voor extra oefeningsmogelijkheden worden nieuwe gebieden aangewezen. Deze zijn niet op de Noord-Veluwe gelegen. Wel is aangegeven dat waarschijnlijk een strenger planologisch regime voor de laagvlieggebieden zal gaan gelden. Het MER-onderzoek naar landingsplaatsen voor helikopters op het ASK wordt wel voortgezet. Tot op heden mogen die hier niet landen.

Van andere locatiespecifieke behoeften op het ASK zijn nog geen resultaten bekend gemaakt. Wij blijven de ontwikkelingen op de voet volgen en zullen de kwaliteit van het woon- en leefklimaat in onze omgeving zo goed mogelijk voor het voetlicht blijven brengen.

Bestaande vergunning ASK.

Het ministerie van Defensie heeft op de bijeenkomst van 17 september 2024 duidelijk gemaakt dat op dit moment beperkt gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheden die de vergunning voor het ASK biedt. Deze ruimte wordt dus ook niet gevraagd in het NPRD omdat dit bestaande ruimte betreft. Uit de woorden van het ministerie kan wel opgemaakt worden dat het gebruik van deze vergunning wel behoorlijke effecten kan hebben op de omgeving.

Vervolgproces.

Het MER-onderzoek wordt voortgezet ten aanzien van de aangegeven locaties en activiteiten. Afronding vindt waarschijnlijk plaats in januari 2025 en het ontwerp van het NPRD met het bijbehorende MER wordt waarschijnlijk in maart 2025 gepubliceerd. Met een mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Ondertussen vindt ook het bestuurlijk gesprek over het NPRD plaats. De gemeente Heerde is daarbij betrokken. Wij werken hierin samen met andere gemeenten.

Bijlagen:

1. Infographic
2. Kamerbrief

Weerbaarheid en veerkracht (whole of society)

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: oktober 2024
Agendapunt: 7a
Onderwerp: Inzet rondom weerbaarheid en veerkracht
Opsteller: Maaïke Reijlink
Portefeuillehouder: Ron König (AB) en Ton Heerts (SB)
Bijlagen: 7a. Plan van aanpak 'Whole of society approach'

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de lijn waarbij de Regio Stedendriehoek partners ondersteunt bij de uitwerking van de whole of society approach, aansluitend bij het deel versterken veerkracht van de regio organisatie.
2. Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering te vragen om opdrachtnemer te zijn en partijen regiobreed te verbinden.
3. In kind bij te dragen en € 10.000 te reserveren.

1. Aanleiding

In juni bracht de Strategische Board van de Regio Stedendriehoek een bezoek aan Den Haag. Tijdens dit bezoek sloegen verschillende aanwezigen aan op de oproep van het ministerie van Defensie voor een samenleving die meer weerbaar is in het licht van de geopolitieke onrust. Het ministerie gaf daarbij aan in te zetten op een 'whole of society' approach waarbij partners in de samenleving samen werken aan het weerbaar maken van de maatschappij. Hierbij werden concrete voorbeelden genoemd als hoe gaan we om met stroomuitval en verstoring van voedselketens. Kunnen regio's lokaal energie opwekken en investeren in korte voedselketens. Ook de rol van publieke partijen als versterking van Defensie kwam hierbij aan de orde. In september nodigden Saab, het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), Oost NL daarop een aantal partners uit de regio Stedendriehoek (waaronder VNO NCW, Auping, Qlip, de politie academie, aventus, saxion) uit om gezamenlijk te verkennen op welke wijze we hier vorm aan kunnen geven.

2. Toelichting

Na decennialang in relatieve "rust" geleefd te hebben, wordt de dreiging van grootschalige rampen groter in onze samenleving. Deze rampen variëren van terreuraanslagen, overstromingen of andere natuurrampen tot een reële oorlogsdreiging. Deze landelijke crisisplannen worden op regionaal niveau vertaald in regionale crisiskaarten. Veel van de maatschappelijke weerbaarheid is echter op overheidsniveau georganiseerd, is (te) onbekend bij burgers, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties en daardoor ontbeert een praktisch handelingsperspectief in het geval een dergelijke crisis optreedt.

Er is een conceptplan gemaakt tijdens de sessie bij Saab waarbij partijen in onze regio over op welke wijze we de regio weerbaarder kunnen maken en deze kennis mogelijk ook met andere regio's kunnen delen. Zie in de bijlage de concept outline. Het CVD zal dit als regienemer verder uitwerken.

3. Financiële aspecten

Voor de eerste stappen wordt 60.000 euro beschikbaar gesteld. Deze wordt deels betaald door NIPV (30.000 euro) en de Infra Capacity alliance waar het bedrijf uit onze regio Bredenoord lid van is. Mogelijk komt nog een verzoek van rond de 10.000 euro onze kant op. Dit zou geacommodeerd kunnen worden uit de gelden die gereserveerd staan voor Boardondersteuning.

Plan Whole of Society Oost-Nederland

Ondertitel

Wat

In 2025 een programma uitvoeren in de regio Stedendriehoek/Oost-Nederland (provincies Gelderland / Overijssel) dat aan de hand van 1 of meer overeen te komen crisissituaties, op basis van regionale crisisprofielen (denk daarbij aan bijvoorbeeld natuurramp of oorlog) uit te werken en te toetsen hoe de maatschappij weerbaar(der) kan worden gemaakt om effectief met alle aspecten van een dergelijke crisis om te gaan.

Het programma zou een blauwdruk moeten opleveren voor andere crises en voor andere regio's. Essentieel is hierbij dat duidelijk wordt welke partijen hierbij een rol te spelen en wat die rol inhoudt.

In dit programma zal 'de gehele samenleving' betrokken worden, dus niet alleen de geijkte overheden en diensten, maar juist ook opleidingen, bedrijfsleven en burgers.

Het programma is geslaagd als er voor ieder type crisis dat is onderzocht adequate en concrete lessen zijn geleerd en er een richtlijn of handeling is (of: kan worden) opgesteld om in voorkomende gevallen met een crisis kan worden omgegaan; Scenario's met een hieraan gerelateerd handelingsperspectief.

Wie

Najaar 2024 wordt het programma gedefinieerd door een compact team dat kwartier maakt en het programma voor 2025 definieert. Rondom dit compacte en slagvaardige team bevinden zich 2 'schillen' die actief worden geraadpleegd (schil 1, 'need to know') en die worden geïnformeerd en die informatie kunnen aandragen (schil 2, 'nice to know').

De organisatie van het daadwerkelijke programma wordt in overleg en door het kernteam samengesteld.

Kernteam:

Caroline vd Molen, Ille Stelstra, Erik Jonker, Maaïke Reijlink

Schil 1:

Overheid (Gem. Apeldoorn, Veiligheidsregio's), Defensie, Politie, Gezondheid (Ziekenhuizen, Defensie), Onderwijs (CVD/Mark Dorenbusch), Ondernemers (Rijn Platteel), Financiën (OostNL),

Schil 2:

Schil bedrijven in de regio stedendriehoek (oa via Strategisch Netwerk Apeldoorn), DEP (Deventer Economisch perspectief), bredere opschaling naar bovenregionale samenwerking (Twenteboard/techland/Think East)

Waar

Programma wordt uitgevoerd in Oost-Nederland (provincies Gelderland en Overijssel), globaal gedekt door de Veiligheidsregio's (Ijsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden en -Zuid).

Wanneer

Ambitie is om het plan voor het programma eind november gereed te hebben en per 1 januari 2025 te starten met de uitvoering. De looptijd zal een jaar zijn. Het plan zal een fasering bevatten, beschrijving van de betrokken partijen en stakeholders alsook een financiële paragraaf.

Hoe

Het programma wordt uitgevoerd door een programma-organisatie met programma-management, een stuurgroep en een uitvoerende organisatie, met steun van betrokken partijen en (deels) gefinancierd met overheidssubsidie.

In de uitvoering zal voor ieder type crisis een scenario worden ontwikkeld die vervolgens ook middels simulatie zal worden getoetst. Er zullen ten minste 2 uitvoeringsrondes nodig zijn voor initiële toetsing en verificatie van lessons-learned.

Regio Deal 'Sterker in 3D'

Update 14 november 2024

De prachtige Regio Stedendriehoek, met daarin de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen, is hard op weg naar een half miljoen inwoners, tweehonderdvijftig duizend werkenden en vijftigduizend ondernemingen. Onze regio, in zowel Overijssel als Gelderland, staat bekend om de historische steden, mooie dorpen, prachtige IJssel die een verbinding leggen tussen de Veluwe, IJsselvallei en Achterhoek.

We staan voor de uitdaging om nu en in de toekomst deze aantrekkelijke en leefbare regio voor onze inwoners en ondernemers te behouden: een regio in balans. Daarom doen we samen met het Rijk een investering van minstens €40 miljoen in onze Brede Welvaart langs de vier programmalijnen: Duurzaam, Divers, Dichtbij en Krachtige Regio.

Aanvragen zijn binnen!

Vrijdagavond 1 november sloot de indieningstermijn voor aanvragen voor de Regio Deal 'Sterker in 3D'. We ontvingen 24 aanvragen, met een totaal gevraagd bedrag van ongeveer € 27 miljoen.

Het is absoluut indrukwekkend hoe enorm veel werk is verzet door veel partijen! De aanvragers en alle partners in projecten voorop. Maar daarnaast ook alle meedenkers, verbinders, draagvlakwerkers, kritische tegenlezers, schrijvers en vast nog veel meer partijen die bij de vorming van aanvragen betrokken waren.

Vervolg voor de aanvragers

De aanvragen worden komende tijd getoetst aan de subsidievereisten en gaan vervolgens door naar de onafhankelijke adviescommissie voor de inhoudelijke beoordeling. De scorekaart en de verdeelregels die worden gehanteerd, tref je aan in de '[subsidieregeling](#)' van de Regio Deal Sterker in 3D'. Ook in de '[routekaart](#)' staan de vervolgstappen toegelicht. Uiterlijk eind januari ontvangen aanvragers bericht of hun voorstel wel of niet in de Regio Deal wordt opgenomen.

De onafhankelijke adviescommissie

Inhoudelijk worden de voorstellen beoordeeld door de onafhankelijke adviescommissie. De onafhankelijke adviescommissie brengt advies uit aan het Partneroverleg (bestuurders van onderwijs, bedrijfsleven, gemeenten en provincies die de achterbannen vertegenwoordigen en in verbinding staan met de Strategische Board van de Regio). De samenstelling van de commissie is zo dat met een brede en kritische blik de aanvragen in deze Regio Deal worden getoetst.

Uiteindelijk besluit de regiokassier - op basis van het ontvangen advies - over toekenning van de subsidie.

Ondertekening convenant met minister

Donderdag 14 november organiseert het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een feestelijk ondertekeningmoment van alle Regio Deals die in afgelopen maanden tussen rijk en regio zijn gesloten. Voor de Regio Stedendriehoek zijn de voorzitter van de Regio en gedeputeerden van Overijssel en Gelderland daar aanwezig.

Parallel daaraan bevestigen de partijen binnen de regio de afspraken die zij maakten over samenwerking. Voor die ondertekening dragen vertegenwoordigers van ondernemers, onderwijs, Strategische Board, gemeenten en provincies de pen aan elkaar over!

Komende tijd stiller

Na een periode van volop dynamiek voor veel partijen en frequente berichten vanuit het Regio Deal team, zal het nu komende periode even iets 'stiller' zijn. Althans, in algemene communicatie en berichten vanuit ons.

Ondertussen is het goed om te zien dat tussen allerlei partijen allianties zijn gevormd en gesprekken gestart zijn, die komende tijd gewoon doorgaan!

Geen aanvraag ingediend, wel een goed plan?

Heb je in afgelopen tijd aan een plan gewerkt maar was er een reden waarom je het toch niet indiende? Wij zijn nieuwsgierig! Wat is nodig om jullie plan of initiatief verder te brengen?

We gaan graag in gesprek, hierover!
Je kunt contact met ons opnemen via de mail: regiodealS3D@regiostedendriehoek.nl.

Memo Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 7b
Onderwerp: Vaststelling definitieve samenwerkingsovereenkomst Regio Deal
Opsteller: Geert Janssen
Portefeuillehouder: Paula Jorritsma / Nick Derks
Bijlagen: 7b. Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal

Kernvoorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. in te stemmen met ondertekening van de definitieve Samenwerkingsovereenkomst 'Regio Deal Sterker in 3D' (SOK).

1. Aanleiding

In juni ontving u de conceptversie van de samenwerkingsovereenkomst voor de Regio Deal 'Sterker in 3D'. In de samenwerkingsovereenkomst leggen partners in de regio afspraken vast over de wijze waarop zij samen sturen, en samen werken aan de Regio Deal 'Sterker in 3D'. Ook het proces van selectie van projecten staat in de samenwerkingsovereenkomst beschreven. Deze 95% versie is in alle achterbannen besproken, waaronder het algemeen bestuur van 3 juli 2024. U heeft hier toen mee ingestemd. In afgelopen tijd is de samenwerkingsovereenkomst naar een 100%-versie gebracht. Dit ligt nu aan u voor.

2. Toelichting

De aanvullingen die zijn gedaan in de voorliggende versie:

- Gelijkschakeling met de formuleringen in de definitieve versie van het convenant voor de Regio Deal tussen rijk en regio, zoals dat in september aan de Tweede Kamer werd aangeboden.
- Gelijkschakeling met de subsidieregeling, zoals die in oktober is vastgesteld door het college van de gemeente Apeldoorn. De gemeente Apeldoorn heeft het selectieproces, de vereisten waar projecten aan moeten voldoen, de beoordelingscriteria en de onafhankelijke advisering die eerder in het Partneroverleg aan de orde zijn geweest, verwerkt in de subsidieregeling. Met daarbij een aanscherping op de formulering van rollen en verantwoordelijkheden.
- Een extra check op de verwoording van de positie en juridische grondslag van de regiokassier, zodat deze zo goed mogelijk geborgd is.
- Op een enkel punt – de afspraken over de gang van zaken bij de administratieve afhandeling van de cofinanciering van de provincies Gelderland en Overijssel – is verwezen naar uitvoeringsafspraken die daarover worden gemaakt.
- Een finale juridische check.

3. Financiële aspecten

Niet van toepassing

4. Risico's

De juridische check op de samenwerkingsovereenkomst is gedaan, daarmee verwachten wij geen risico's.

5. Communicatietraject

De ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst loopt – zoals afgesproken – ongeveer parallel aan het ondertekenenmoment van de Regio Deal door de minister op 14 november. Ron König zal de SOK namens de Regio Stedendriehoek ondertekenen.

Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal 'Sterker in 3D'

Partijen

1. Gemeenschappelijke Regeling Regio Stedendriehoek, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de voorzitter, de heer Ron König, handelend ter uitvoering van een besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 3 juli 2024 verder te noemen de **Regio Stedendriehoek**.
2. De provincie Gelderland, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw Ans Mol, regiogedeputeerde voor de regio Stedendriehoek, handelend ter uitvoering van een besluit van het college van Gedeputeerde Staten d.d. 2 juli 2024 verder te noemen de **Provincie Gelderland**.
3. De provincie Overijssel, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Erwin Hoogland, gedeputeerde, handelend ter uitvoering van een besluit van het college van Gedeputeerde Staten d.d. 2 juli 2024 verder te noemen de **Provincie Overijssel**.
4. Strategische Board Regio Stedendriehoek, vertegenwoordigd door de heer Ton Heerts, voorzitter, verder te noemen **Strategische Board**.
5. **Hogeschool Saxion**, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Timo Kos, lid van het College van Bestuur.
6. **ROC Aventus**, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw Ellen Marks, voorzitter van het College van Bestuur.
7. **VNO-NCW Midden**, vertegenwoordigd door de heer Rijn Plateel, voorzitter van het Bestuur Regio Stedendriehoek.
8. **Deventer Economic Board**, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw Monique Van Haaf, voorzitter van het Bestuur.
9. **Bedrijven Kring Apeldoorn**, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw Priscilla Trip, voorzitter van het Bestuur.
10. De gemeente Apeldoorn in haar positie als regiokassier, rechtsgeldig vertegenwoordigd door Henk van den Berge, handelend ter uitvoering van een besluit van het College van Burgemeester en Wethouders d.d. 2 juli 2024 verder te noemen de **gemeente Apeldoorn**.

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: **Partijen**

Overwegingen

- In het kader van de *Regeling specifieke uitkering Regio Deals vijfde tranche*, van kracht geworden op 5 juli 2024, hebben partijen samen met private- en publieke regiopartners op 31 oktober 2023 een propositie voor een Regio Deal voor de Regio Stedendriehoek ('Sterker in 3D') ingediend bij het Rijk.
- Op 9 februari 2024 heeft het Rijk bekendgemaakt dat het 20 miljoen euro beschikbaar stelt voor een uit te werken Regio Deal voor de Regio Stedendriehoek. Inmiddels is een specifiekere en evenwichtig samengestelde deal door partijen uitgewerkt en gesloten. Dit is vastgelegd in een Convenant Regio Deal Stedendriehoek. Dit convenant is door het Rijk (ministeries van VRO, BZK, EZ, LVVN) en Partijen vastgesteld op 3 juli 2024 en is gepubliceerd op Rijksoverheid.nl op 10 oktober 2024 als bijlage bij de kamerbrief.
- De Regio Deal 'Sterker in 3D' is een instrument om een extra impuls te geven op de bestaande regionale inzet door vernieuwing of innovatie in inzet, aanpak en/of resultaat. Het gaat daarbij om de in het convenant geformuleerde opgaven – doelen en aanpak. Zo maakt de Regio Deal extra impact op de brede welvaart in de Regio Stedendriehoek.
- De in het convenant benoemde Rijksbijdrage van maximaal € 20.000.000,- (inclusief BTW) wordt in een aantal tranches in de periode 2024 - 2028 beschikbaar gesteld aan partijen via een Regio Deal.
- Partijen erkennen dat voor het efficiënt en effectief vaststellen van de subsidieregeling voor de uitvoering van de Regio Deal een centrale entiteit vereist is, waarbij partijen de gemeente Apeldoorn hebben verzocht als regiokassier op te treden en daarmee de gemeente Apeldoorn de exclusieve bevoegdheid geven om namens alle Partijen op te treden bij het vaststellen van de subsidieregeling 'Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.

- Deze overeenkomst verbindt de partijen tot het einde van de Regio Deal op 31 december 2028 of als dit later is, op de datum dat alle door de Regiokassier genomen besluiten op grond van de Subsidieregeling onherroepelijk zijn geworden en kwijting door het Rijk over de verantwoording van de Regio Deal is verleend.
- Het doel van deze samenwerkingsovereenkomst is om de afspraken vast te leggen voor alle partijen onder welke uitgangspunten en voorwaarden zij bijdragen aan de Regio Deal en vast te stellen de wijze van samenwerken, werkwijzen bij financieren, sturen en besluiten, monitoren en verantwoorden. De samenwerkingsovereenkomst sluit aan op de gemaakte afspraken tussen rijk en regio in het genoemde covenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.
- De financiering van individuele projecten met Regio Deal middelen is geen onderwerp van deze overeenkomst. Die financiering geschiedt door middel van subsidieverlening en valt daarmee onder het subsidierecht.
- Partijen onderschrijven de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Apeldoorn vaststelde Subsidieregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D', welke is gepubliceerd in het Gemeenteblad 2024, 447670, van 23 oktober 2024.

Partijen komen het volgende overeen:

Artikel 1: Definities

In deze overeenkomst gelden de volgende begripsbepalingen:

1. Samenwerkingsafspraken, overeenkomst of SOK: deze samenwerkingsovereenkomst.
2. Regio Deal: de definitieve afspraken tussen Rijk en Partijen uitgewerkt en vastgelegd in het *Convenant Regio Deal Stedendriehoek*, gepubliceerd op 10 oktober 2024. Als bijlage 1 is de integrale tekst van het *Convenant Regio Deal Stedendriehoek* bijgevoegd. Deze Regio Deal wordt in de regio aangehaald als Regio Deal 'Sterker in 3D'.
3. Rijk: De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Minister van Economische Zaken, de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan.
4. Regio: De (geografische) regio Stedendriehoek die bestuurlijk vertegenwoordigd is middels de partijen die de Regio Deal namens de regio met het Rijk sluiten.
5. (Bestuurlijk) Partneroverleg: het bestuurlijk overlegorgaan, zoals omschreven in artikel 7 van de Overeenkomst.
6. Werkgroep Partners: het voorbereidend overlegorgaan, zoals omschreven in artikel 8 van de Overeenkomst.
7. Regiokassier: de gemeente Apeldoorn die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult.
8. Programmateam Uitvoering Regio Deal: de programmaorganisatie die voor de regio de coördinatie verzorgt op de uitvoering van de Regio Deal en de afspraken zoals die in het *convenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D'* en in deze samenwerkingsovereenkomst zijn gemaakt.
9. Onafhankelijke Adviescommissie: specifiek voor dit doel en op grond van deze samenwerkingsovereenkomst samengestelde commissie die de initiatieven beoordeelt en daarover advies uitbrengt aan het Bestuurlijk Partneroverleg.
10. Rijksbijdrage: het in het *convenant* opgenomen bedrag dat via een specifieke uitkering door het Rijk aan Partijen wordt uitgekeerd ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal en de medefinanciering van individuele projecten.
11. Budget: het totaal aan middelen van het Rijk en de Regio zoals vastgelegd in artikel 5 van de Regio Deal.
12. Regionale private financiering: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regiopartner.
13. Regionale publieke financiering: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regiopartner, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk.

14. Bijdrage in natura: een bijdrage van eigen arbeid, het verlenen van een dienst en het inbrengen of ter beschikking stellen van (on)roerende goederen zonder dat daar een directe tegenprestatie tegenover staat.
15. VAT-kosten: kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht.
16. Programmalijnen: specifieke onderdelen van de Regio Deal, beschreven in het convenant, art. 1 en 2. De vier programmalijnen Duurzaam, Divers, Dichtbij en Krachtige Regio sluiten aan bij de regionale opgaven. Per programmalijn zijn sporen met interventies gebouwd. De sporen zijn: *Duurzaam*: biobased en circulair bouwen en maken, (smart) energie hubs met bedrijven, agrariërs en inwoners, duurzaam multifunctioneel landgebruik. *Divers*: innovatieve clustervorming, MKB klaar voor de toekomst. *Dichtbij*: vergroten leefbaarheid en *Krachtige Regio*: stevig samen doorwerken. Tussen de programmalijnen en sporen wordt nadrukkelijk wisselwerking nagestreefd, wat het realiseren van de doelen versterkt.
17. Projecten: individuele projectvoorstellen (binnen een programmalijn) van samenwerkende publieke- en private regionale partners om invulling te geven aan onderdelen van de Regio Deal.
18. Subsidieregeling: door de gemeente Apeldoorn opgestelde en door alle Partijen onderschreven Subsidieregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.

Artikel 2: Intentie

1. Partijen erkennen het belang van de Regio Deal en onderschrijven de daarin gemaakte afspraken.
2. Partijen verbinden zich aan in de Regio Deal genoemde opgaven, doelen en aanpak en zullen zich inspannen om de Regio Deal tot een succes te maken. Partijen zullen daarom binnen en buiten deze overeenkomst en de bestaande samenwerkingsverbanden de uitgangspunten en doelstellingen uit de Regio Deal actief uitdragen.
3. Partijen werken binnen de genoemde Regio Deal en deze samenwerkingsovereenkomst samen op basis van gelijkwaardigheid, waarbij is gezocht naar een zo goed mogelijke representatie van de belangen van private- (bedrijven en kennisinstellingen) en publieke regiopartners (Regio Stedendriehoek, de individuele gemeenten en de provincies Gelderland en Overijssel).

Artikel 3: Doel van deze overeenkomst

1. Partijen beogen met deze overeenkomst de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de samenwerking in het kader van de uitvoering van Regio Deal 'Sterker in 3D' vast te leggen en inhoudelijke en procedurele afspraken te maken over de wijze van samenwerken, werkwijzen bij financieren, sturen en besluiten, monitoren en verantwoorden ter uitvoering van de Regio Deal, waaronder de verdeling van taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en risico's tussen de partijen.
2. Deze overeenkomst regelt uitdrukkelijk niet de (rand)voorwaarden voor en de verantwoording over de inzet van de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor de Regio Deal Stedendriehoek. Deze afspraken zijn vastgelegd in het convenant voor de Regio Deal 'Sterker in 3D'.
3. Deze overeenkomst regelt niet de wijze waarop de rijksmiddelen worden verstrekt of de omvang van en wijze waarop de precieze regionale publieke en private cofinanciering wordt geregeld. Op de verstrekking van de rijksmiddelen is het vigerende subsidierecht van toepassing. Voor de regionale publieke cofinanciering dragen de betreffende publieke regiopartners en voor de regionale private cofinanciering de betreffende private regiopartners in de verschillende projecten verantwoordelijkheid.

Artikel 4: Algemene verplichtingen partijen

1. Partijen spreken af de Regio Deal doelmatig, doeltreffend, rechtmatig, transparant en solidair uit te voeren. Daarbij werken partijen binnen de relevante Europese en nationale wettelijke kaders.
2. Partijen bewaken zowel de samenhang bij de uitvoering van de Regio Deal zelf, alsook de samenhang met flankerende programma's, projecten en initiatieven. Waar mogelijk vindt de verbinding van initiatieven en projecten plaats. Partijen onderschrijven dat de integrale afweging van belangen wordt gewaarborgd.

3. Partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisatie van de afspraken uit de Regio Deal en stellen voldoende capaciteit beschikbaar voor de uitvoering van de Regio Deal, aansluitend bij de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zoals in deze overeenkomst zijn bepaald.
4. Partijen zorgen voor een adequate informatievoorziening richting Provinciale Staten, Gemeenteraden, besturen van betrokken partijen en al hun achterbannen.
5. Partijen informeren elkaar doorlopend, gevraagd, ongevraagd, volledig en tijdig over alle ontwikkelingen ter zake van de Regio Deal.
6. Partijen spannen zich maximaal in om alles te doen respectievelijk na te laten, dat de samenwerking bevordert respectievelijk belemmert.
7. Partijen verplichten zich, als door enige oorzaak de samenwerking wordt vertraagd of verhinderd of de dreiging daartoe aanwezig is, onverwijld met elkaar in overleg te treden om gezamenlijk te bezien of en zo ja, op welke wijze alsnog aan het doel van de overeenkomst kan worden tegemoetgekomen.

Artikel 5: Aanwijzing en taken regiokassier

1. De Rijksbijdrage wordt via een specifieke uitkering in het kader van de *Regeling Specifieke uitkering vijfde tranche Regio Deals* uitgekeerd aan de regiokassier.
2. De gemeente Apeldoorn vervult, conform artikel 4 van het convenant Regio Deal Stedendriehoek, namens alle Partijen de rol van regiokassier voor de Regio Deal 'Sterker in 3D' invult.
3. De gemeente Apeldoorn is als regiokassier verantwoordelijk voor:
  - a. Het opstellen van een subsidieregeling en verstrekken van subsidie voor projecten die specifiek invulling geven aan (onderdelen van) de programmalijnen van de Regio Deal zoals vastgelegd in het convenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.
  - b. Het bijhouden van de (financiële) administratie.
  - c. Financiële verslaglegging en verantwoording richting het Rijk zoals bepaald in het convenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.
4. De regiokassier maakt samen met de provincies Gelderland en Overijssel nadere uitwerkingsafspraken over de feitelijke wijze van uitkeren van cofinanciering en de voorwaarden die daaraan worden verbonden.
5. Partijen stemmen ermee in dat Apeldoorn haar eigen voortgangsrapportages gebruikt voor verantwoording aan het Rijk. De verantwoordingsplicht voor subsidieontvangers wordt via de subsidievoorwaarden aan hen doorgelegd.
6. De gemeente Apeldoorn wordt voor het uitvoeren van deze taken financieel gecompenseerd uit het % VAT binnen de Regio Deal middelen (zie artikel 6 van deze overeenkomst).
7. Subsidieaanvragen worden bij de regiokassier exclusief btw ingediend. Aanmeldende overheden geven bij de aanmelding aan of (en voor hoeveel) zij in aanmerking komen voor teruggave van btw via het btw-compensatiefonds. Het eventuele bedrag aan btw dat niet voor een bijdrage uit het btw-compensatiefonds in aanmerking komt, dient wel in de begroting te worden opgenomen. Private partijen die hun btw bij de belastingdienst niet kunnen terugvragen, kunnen hun begroting en de gewenste Regio Deal bijdrage inclusief btw formuleren
8. Het gestelde in deze Overeenkomst (meer in het bijzonder, doch niet uitsluitend hetgeen in artikel 7.4f) laat de krachtens publiekrechtelijke voorschriften of regelingen op Apeldoorn rustende verplichtingen en verantwoordelijkheden onverlet. Het handelen van Apeldoorn of het nalaten van handelen door Apeldoorn krachtens publiekrecht, ook in het geval dat dat niet in het belang is van één of meer Partijen, kan niet worden uitgelegd als een tekortkoming van Apeldoorn in de nakoming van deze Overeenkomst en zal nimmer leiden tot een verplichting van Apeldoorn tot vergoeding van kosten en/of schade van Partijen, in welke vorm of in welke hoedanigheid dan ook.
9. Met uitzondering van gevallen waarin sprake is van grove schuld of opzet, is de gemeente Apeldoorn *niet* aansprakelijk voor fouten bij het uitvoeren van deze Overeenkomst. Voor zover fouten, waarvoor de gemeente Apeldoorn niet aansprakelijk is, financiële gevolgen hebben, worden deze gezamenlijk door de publieke partijen gedragen.

10. De uitvoering van de functie van regiokassier en de samenwerking met het Programmteam uitvoering Regio Deal zal jaarlijks geëvalueerd worden. Eventuele bespreekpunten vanuit de kassier krijgen een plek op de agenda van het Bestuurlijk Partneroverleg.

Artikel 6: Financiële middelen

1. Het Rijk heeft blijkens artikel 4 van de Regio Deal, een bedrag van € 20.000.000, -, inclusief eventueel verschuldigde btw als Rijksbijdrage voor alle programmalijnen beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt via twee uitkeringen door het Rijk beschikbaar gesteld aan de regiokassier.
2. Partijen hebben in het convenant Regio Deal daar een minimale regionale bijdrage van € 20.000.000 mln. tegenover gesteld. Deze bijdrage zal worden ingevuld via publieke- en private regionale financiering en bijdragen in-kind die ingebracht worden in individuele projecten.
3. Bij inzet van cofinanciering van de provincies Gelderland en Overijssel wordt een voor beide provincies gelijke werkwijze afgesproken die zo min mogelijk administratieve en procedurele belasting (bij aanvraag, toekenning en verantwoording) oplevert voor alle partijen, recht doet aan het besluitvormingsproces binnen provincies en helder uitlegbaar is. Hierover worden nadere uitwerkingsafspraken gemaakt.
4. Inzet, verdeling en verantwoording van rijksmiddelen geschiedt op grond van de subsidieregeling (Subsidieregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D').
5. Rijksbijdragen worden via deze subsidieregeling van de gemeente Apeldoorn verdeeld over projecten binnen 4 programmalijnen. Bedragen voor de programmalijnen per doel zijn benoemd in het convenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D', artikel 4. Partijen kunnen, na bespreking met het Rijk, een gewijzigde verdeling afspreken.
6. Maximaal 3% van de totaal ontvangen rijksbijdrage mag door Partijen aan uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) worden besteed. Het betreft een bedrag van € 600.000,-.
7. Partijen spreken af dat dit % VAT wordt verdeeld ten gunste van de gemeente Apeldoorn (rol regiokassier) en de Regio Stedendriehoek (uitvoering programmamanagement). Betrokken partijen zullen op voorhand een zo goed mogelijke inschatting geven van de kosten. Voorwaarde voor uitbetaling van een bijdrage voor VAT-kosten is dat daadwerkelijk prestaties zijn geleverd ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht van de Regio Deal.
8. Overige kosten verdelen de partijen als volgt:
  - a. Voor de kosten voor het Programmteam Uitvoering Regio Deal (inclusief regiokassier) die niet gedekt worden vanuit de % VAT vanuit de rijksbijdrage worden door provincies Overijssel en Gelderland en Regio Stedendriehoek separaat afspraken gemaakt, tot in elk geval een hoogte gelijk aan de rijksbijdrage voor VAT-kosten. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de regionale cofinanciering van de rijksbijdrage voor de VAT-kosten.
  - b. Urenbesteding voorbereiding adviezen en deelname in Werkgroep Partners neemt iedere organisatie voor eigen rekening.
  - c. Beide provincies zorgen voor een coördinator voor de inzet van provinciale cofinanciering en nemen de kosten hiervan voor rekening.
  - d. Nulmeting/monitoring neemt de Regio Stedendriehoek voor haar rekening.
9. Indien afgeweken dient te worden van bovenstaande, gaan Partijen met elkaar in overleg.

Artikel 7: Governance – (bestuurlijk) Partneroverleg

1. Partijen stellen een bestuurlijk Partneroverleg in ten behoeve van de Regio Deal 'Sterker in 3D'. De voorzitter van de Regio Stedendriehoek, zit het Partneroverleg voor. Bestuurders in het Partneroverleg zijn:

Gemeenten (AB Regio Stedendriehoek)	Paula Jorritsma, gemeente Voorst
Gemeenten (AB Regio Stedendriehoek)	Nick Derks, gemeente Apeldoorn
Onderwijs en Strategische Board	Timo Kos, Saxion
Onderwijs en Strategische Board	Ellen Marks, Aventus
Bedrijfsleven en Strategische Board	Erik Visser, VNO-NCW Midden

Bedrijfsleven en Strategische Board	Monique van Haaf, Deventer Economic Board
Bedrijfsleven en Strategische Board	Robert Levoleger, Bedrijven Kring Apeldoorn
Provincie	Erwin Hoogland, provincie Overijssel
Provincie	Ans Mol, provincie Gelderland

Wanneer een van de bestuurders de rol in het Partneroverleg definitief niet meer kan vervullen wordt vanuit de geleding een andere bestuurder aangedragen.

2. Partners in het overleg hebben de verantwoordelijkheid om tijdens de looptijd van de Regio Deal achterbannen te informeren of consulteren, en nemen dus deel aan het Partneroverleg met ruggenspraak. Voor de gemeenten wordt dit gefaciliteerd via het DB van de Regio Stedendriehoek. Voor de leden van onderwijs en bedrijfsleven geldt dit voor de achterban door wie zij zijn voorgedragen, evenals naar de Strategische Board. Specifiek bij ondernemers wordt aandacht gevraagd voor MKB en ondernemers uit de totale regio.
3. De voorzitter van het Partneroverleg informeert de voorzitter van de Strategische Board.
4. Het Partneroverleg draagt zorg voor:
  - a. Het bewaken van de randvoorwaarden en de afspraken ten aanzien van de uitvoering van de Regio Deal, waaronder de integrale afweging van de verschillende belangen binnen de regio.
  - b. De definitieve vaststelling van de inhoudelijke en financiële verantwoording op Regio Deal niveau en de voortgangsrapportages zoals bedoeld in artikel 7 van het convenant Regio Deal, een en ander met inachtneming van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.
  - c. De invulling van bestuurlijk overleg met het Rijk.
  - d. Overleg en besluitvorming over voorstellen met betrekking tot eventueel noodzakelijke herijkingen van de inhoud van de Regio Deal (conform artikel 11 van het convenant) en uitvoeringsafspraken van de Regio Deal.
  - e. Advies (richting college van Burgemeester en Wethouders van Apeldoorn) over de selectie van initiatieven op basis van gezamenlijk vastgestelde selectiecriteria (zie bijlage) en een gezamenlijk vastgesteld selectieproces.
  - f. De advisering van het Partneroverleg alsmede de instelling en waarborging van de onafhankelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 9 van de Subsidieregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.
5. Het Partneroverleg vergadert ten minste tweemaal per jaar, waaronder in ieder geval in de eerste helft van mei, ten behoeve van de bespreking van de in artikel 8 van de Regio Deal bedoelde jaarlijkse voortgangsrapportage. Daarnaast zal de advisering over de selectie van initiatieven in de beginperiode extra vergadermoment(en) bepalen. Of aanvullende overleggen nodig zijn wordt in overleg tussen de voorzitter en de Regio Deal Manager bepaald.
6. Het Partneroverleg beslist op basis van consent.

Artikel 8: Werkgroep Partners

1. Partijen stellen een Werkgroep Partners in die bestaat uit vertegenwoordigers van de diverse geledingen. Dat betekent dat vanuit onderwijs, bedrijfsleven, gemeenten en provincies een vertegenwoordiger wordt afgevaardigd die voor de breedte van de achterban deelneemt.
2. De Werkgroep Partners is verantwoordelijk voor:
  - a. Het adequaat informeren en adviseren van het Partneroverleg over de uitvoering van de Regio Deal, in lijn met de afspraken in het convenant.
  - b. Het ambtelijk overleg met het Rijk over de voortgang van de Regio Deal. Waar het gaat over de voorbereiding van het Rijk-Regio overleg, maar ook informeel tussentijds.
  - c. Afstemming en uitvoering van communicatie over de Regio Deal naar alle betrokken stakeholders, binnen en buiten de regio.
  - d. Het zorgdragen voor het uitvoeren van het door het Partneroverleg vastgestelde selectieproces (zie artikel 10 van deze overeenkomst), met de vastgestelde selectiecriteria (zie bijlage). En het vervolgens zorgdragen voor aanlevering van het resultaat van

beoordeling en het advies van de Onafhankelijke Adviescommissie richting het Partneroverleg voor besluitvorming. Hierbij wordt door de Werkgroep Partners in beeld gebracht:

- i. Of er wijzigingen zijn ten opzichte van het convenant
    - ii. Hoe de advisering en rangschikking van de Onafhankelijke Adviescommissie zich verhoudt tot het beschikbare budget en de consequenties voor de verdeling over programmalijnen zoals opgenomen in het convenant.
    - iii. Eventuele advisering rondom kanttekeningen en/of opmerkingen van de Onafhankelijke Adviescommissie
  - e. Het signaleren van de eventuele noodzaak tot herijking van de inhoud van de Regio Deal, (art. 11 convenant Regio Deal) en uitvoeringsafspraken (vastgelegd in de samenwerkingsafspraken), en het formuleren van aansluitende voorstellen om hieraan invulling te geven. Deze voorstellen worden voor overleg en besluitvorming voorgelegd aan het Partneroverleg en als nodig aan het Rijk
3. De Werkgroep Partners wordt gevoed vanuit en ondersteund door het Programmteam Uitvoering Regio Deal.
  4. De Werkgroep Partners beslist over haar voorbereiding van het Partneroverleg op basis van consent.

Artikel 9: Programmteam Uitvoering Regio Deal

1. Partijen vragen de secretaris – directeur van de Regio Stedendriehoek een Programmteam voor de Uitvoering van de Regio Deal te formeren. Het Programmteam Uitvoering Regio Deal zorgt ervoor dat het Partneroverleg en de Werkgroep Partners hun verantwoordelijkheden kunnen invullen. En draagt zorg voor de realisatie van de Regio Deal zoals afgesproken in convenant en deze regionale samenwerkingsafspraken. De Regio Stedendriehoek en de regiokassier maken nadere afspraken over de concrete invulling van de onderlinge samenwerking in het kader van deze overeenkomst.
2. De Regio Deal Manager is secretaris van het (bestuurlijk) Partneroverleg, trekker en voorzitter van de Werkgroep Partners en verantwoordelijk voor de werkzaamheden van het Programmteam Uitvoering Regio Deal. In het Programmteam Uitvoering Regio Deal wordt gezorgd voor de coördinatie op de programmalijnen van de Regio Deal (Duurzaam, Divers, Dichtbij, Krachtige Regio. Ondersteuning en communicatieadvies maken onderdeel uit van het team. De Regio Deal Manager zorgt voor de samenwerking met de regiokassier.
3. De regionale werkorganisatie zorgt ervoor dat de coördinatoren voor de programmalijnen van de Regio Deal zo gepositioneerd zijn dat de Regio Deal versterkend werkt aan de Regionale Uitvoeringsagenda 2023 – 2030. De goede samenwerking met de programmamanagers van de regionale werkorganisatie is essentieel. In de verschillende fasen van de Regio Deal 'Sterker in 3D' (voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering) kan sprake zijn van verschillende bemensing).
4. Tot de taken van het Programmteam Uitvoering Regio Deal horen:
  - a. Het faciliteren van de doorontwikkeling van initiatieven tot volwaardige programmalijnen of projecten (via tafelsessies, persoonlijke ontwikkelgesprekken, leggen van verbindingen tussen partijen, instructies). De coördinator voor de specifieke programmalijn voor de Regio Deal betreft leden van de Werkgroep Partners bij dit proces.
  - b. Het desgevraagd door de regiokassier ten behoeve van deze uitvoeren van de technische toets van voorstellen (toets op technische criteria, toets op staatssteun, toets op subsidiabele activiteiten).
  - c. Het, in samenwerking met de regiokassier, coördineren en voorbereiden van de inhoudelijke en financiële verantwoording op Regio Deal niveau en de voortgangsrapportages zoals bedoeld in artikel 7 van het convenant Regio Deal.
  - d. Monitoring en rapportage (overzicht op vorderingen initiatieven binnen onderscheiden programmalijnen, contactpersoon voor initiatieven in de onderscheiden programmalijnen, zorgdragen voor beschikbaar maken van leerervaringen en het leggen van verbindingen over de programmalijnen heen).

- e. Het leveren van input en voorwerk op basis waarvan de Werkgroep Partners haar rol kan invullen.

Artikel 10: Selectieproces en criteria

1. De regiokassier heeft in artikel 9 van de subsidieregeling de rol van het (bestuurlijk) Partneroverleg beschreven..
2. Het Partneroverleg legt de beoordeling van de aanvragen neer bij een onafhankelijke adviescommissie. De onafhankelijke adviescommissie:
  - a. Beoordeelt en rangschikt de ingediende projecten en uitwerkingen van programmalijnen op basis van de behaalde scores op de inhoudelijke beoordelingscriteria (zoals omschreven in de subsidieregeling).
  - b. Adviseert het Partneroverleg over de impact van de voorstellen op de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten in de Regio Deal 'Sterker in 3D'.
3. Het Partneroverleg vergewist zich ervan dat het advies van de onafhankelijke commissie onafhankelijk tot stand is gekomen, dat de juiste procedures zijn gevolgd en dat het advies voldoende draagkrachtig is om een besluit op de aanvraag te motiveren. Tevens beoordeelt het Partneroverleg of op basis van advies vastgesteld kan worden in welke mate de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten van de Regio Deal 'Sterker in 3D' worden bereikt en wat daarvan de consequenties zijn voor de afspraken in het convenant Regio Deal Regio Stedendriehoek.
4. Leden van de onafhankelijke adviescommissie of het Partneroverleg nemen geen deel aan de beraadslagingen en de totstandkoming van een advies, resp. de beoordeling van het advies van de onafhankelijke adviescommissie als bedoeld in het voorgaande lid, indien en voor zover daarbij (de schijn van) hun belang dan wel onpartijdigheid in het geding is of kan zijn.
5. De Werkgroep Partners zorgt voor aanlevering van het resultaat van beoordeling en het advies van de Onafhankelijke Adviescommissie richting het Partneroverleg voor besluitvorming (zie de uitwerking van de Werkgroep Partners in artikel 8).
6. Het Partneroverleg deelt binnen twaalf weken na ontvangst van het adviesverzoek aan de regiokassier schriftelijk mede of het schriftelijk advies van de Onafhankelijke Adviescommissie kan worden overgenomen. Deze mededeling wordt door het Partneroverleg gemotiveerd en bevat de namen van degenen die bij mededeling betrokken zijn. Het advies van de onafhankelijke adviescommissie wordt bij deze mededeling gevoegd.
7. Als een lid van het Programma Team Uitvoering Regio Deal of de Werkgroep Partners of een andere betrokkene bij de beoordeling of advisering betrokkenheid heeft bij een project, zal deze niet betrokken zijn bij de beoordeling of het voorbereiden van de mededeling van het Partneroverleg aan de regiokassier.
8. Voor de looptijd van de Regio Deal 'Sterker in 3D' wordt op grond van deze samenwerkingsovereenkomst een onafhankelijke adviescommissie ingesteld die het Partneroverleg adviseert. De onafhankelijke adviescommissie bestaat uit:
  - Een oud-bestuurder of deskundige vanuit kennisinstelling of onderwijs
  - Een oud-(gemeente)bestuurder
  - Een oud-ondernemer
  - Een jongerenlid / student

De Regio Deal Manager ondersteunt de onafhankelijke adviescommissie.

9. De onafhankelijke adviescommissie deelt haar inzichten over het totale proces van de uitvoering van de Regio Deal, de impact en effecten daarvan op de regio Stedendriehoek, met het Partneroverleg. Dit advies wordt jaarlijks gevraagd bij het opmaken van de voortgangsrapportage en wordt samen met de voortgangsrapportage aangeboden bij het Partneroverleg, en vanuit daar richting achterbannen, waaronder de Strategische Board.

Artikel 11: Citeertitel

1. Deze overeenkomst kan worden aangehaald als 'Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D'', of afgekort 'SOK Regio Deal 'Sterker in 3D''.

Artikel 12: Inwerkingtreding, duur en beëindiging

1. Deze overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag van ondertekening door Partijen.
2. Deze overeenkomst is gesloten voor bepaalde tijd en eindigt voor alle Partijen per 31 december 2028 of als dit later is, op de datum dat alle door de Regiokassier genomen besluiten op grond van de Subsidieregeling onherroepelijk zijn geworden en kwijting door het Rijk over de verantwoording van de Regio Deal is verleend.

Artikel 13: Tussentijdse wijziging

1. Als zich gedurende deze overeenkomst omstandigheden voordoen, die niet in redelijkheid voorzienbaar waren ten tijde van de ondertekening van deze overeenkomst en die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van deze overeenkomst, zullen partijen ten spoedigste met elkaar in overleg treden over de omstandigheden, noodzaken en voorstellen tot wijziging van deze overeenkomst.
2. De partijen overleggen binnen en zo nodig buiten het Partneroverleg over de wijziging, als bedoeld in het vorige lid. Eventuele besluiten in het Partneroverleg tot wijziging van de overeenkomst zijn slechts geldig met unanieme instemming.
3. Door alle partijen ondertekende wijzigingen worden als bijlage toegevoegd aan deze overeenkomst.

Artikel 14: Opzegging

1. Opzeggen van deze overeenkomst door een van de partijen, anders dan op de datum waarop deze overeenkomst op grond van het in artikel 9 bepaalde eindigt, kan na besluitvorming door de andere partijen op basis van een schriftelijk en met zwaarwegende redenen omkleed verzoek.
2. Op het moment dat een partij uittreedt, mag dat geen negatieve financiële gevolgen hebben voor andere partijen en moeten deze in de situatie worden gebracht als ware de partij niet uitgetreden.

Artikel 15: Geschillenbeslechting

1. Geschillen over de naleving van deze overeenkomst worden zo veel mogelijk in onderling overleg beslecht.
2. Als een geschil niet kan worden opgelost door middel van het vorige Artikel staat het Partij(en) vrij dit geschil voor te leggen aan de bevoegde rechter, te weten de Rechtbank Gelderland, locatie Arnhem.

Artikel 16: Evaluatie

1. Partijen evalueren de met deze Overeenkomst beoogde samenwerking en de inhoud van deze overeenkomst in onderling overleg.
2. Een tussentijdse evaluatie vindt plaats 1 jaar na ondertekening van deze Overeenkomst.
3. Een eindevaluatie vindt plaats aan het eind van de looptijd van de Overeenkomst.
4. Evaluaties vinden plaats in de Werkgroep Partners. Een kort verslag van de evaluatie wordt ter informatie voorgelegd aan het Partneroverleg.

Artikel 17: Openbaarmaking

1. Deze overeenkomst zal net als de afgesloten Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D' openbaar worden gemaakt door toevoeging aan het dossier Regio Deal 'Sterker in 3D' op de website van de regio Stedendriehoek.

Artikel 18: Slotbepalingen

1. De bij deze overeenkomst behorende bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze Overeenkomst.
2. Per door partijen ondertekend addendum kan een op grond van Artikel 13 door te voeren wijziging van deze overeenkomst worden vastgelegd dan wel andere bijlagen worden toegevoegd.

Artikel 19: Bijlagen

Onderstaande bijlagen maken onderdeel uit van de Overeenkomst. Het Partneroverleg is bevoegd om gewijzigde bijlagen vast te stellen zonder dat daarvoor de Overeenkomst hoeft te worden aangepast. De gewijzigde bijlagen treden in de plaats van de oudere versies van de betreffende bijlage(n).

- Bijlage 1: Convenant Regio Deal Stedendriehoek.
- Bijlage 2: Subsidieregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D', waarin opgenomen de door het Partneroverleg overeengekomen vereisten en beoordelingscriteria.

De Samenwerkingsovereenkomst kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Samenwerkingsovereenkomst is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Aldus overeengekomen en ondertekend op d.d. ....november 2024

BIJLAGE 1: CONVENANT REGIO DEAL STEDENDRIEHOEK

Regio Deal Stedendriehoek

Sterker in 3D

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Minister van Economische Zaken, D.S. Beljaarts, hierna te noemen: EZ;
4. De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, F.M. Wiersma, hierna te noemen: LNVN.

Partijen genoemd onder 1 tot en met 4 ieder handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: het Rijk.

5. Algemeen Bestuur van de Regio Stedendriehoek, namens deze: R. König, voorzitter, hierna te noemen: Regio Stedendriehoek;
6. Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel, namens deze: E. Hoogland, gedeputeerde, hierna te noemen: Provincie Overijssel;
7. Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland, namens deze: A. Mol, gedeputeerde, hierna te noemen: Provincie Gelderland.

Partijen genoemd onder 5 tot en met 7 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan hierna samen te noemen: Regio.

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

- Partneroverleg Regio Deal, onder andere:
  - Hogeschool Saxion;
  - ROC Aventus;
  - VNO-NCW Midden Regio Stedendriehoek;
  - Deventer Economisch Perspectief;
  - Bedrijvenkring Apeldoorn.
- Strategische Board Regio Stedendriehoek.

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, eventueel een andere minister/ staatssecretaris en één of meer Regiopartners is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een Regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke Regiopartner, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private Regiopartner;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke Regiopartner, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Specifieke uitkering/Bijzondere uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering of bijzondere uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een Regiokassier door het Rijk staan;

- *Partner*: organisatie die bij de Regio Deal betrokken wordt door Partijen, maar de Deal niet aangaat en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan;
- *Regio Stedendriehoek*: De Regio bestaat uit de acht gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen. Grotendeels in Gelderland en voor een klein deel in Overijssel gelegen;
- *Multiple of quadruple helix samenwerking*: Samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke instellingen;
- *Partneroverleg*: bestuurlijk overleg dat bedrijfsleven, onderwijs en overheid in de regio representeert, dat nauw betrokken is bij de ontwikkeling, sturing en uitvoering van de Regio Deal en de separate regionale samenwerkingsafspraken ondertekent;
- *Schaalsprong*: Een versnelde en grootschalige ontwikkeling van woningbouw die gepaard gaat met een behoefte aan opschaling van (maatschappelijke) voorzieningen en (economische) bedrijvigheid.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, Regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de Regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan Regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor Regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering of bijzondere uitkering op grond van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerk Regio

1. Het gaat goed met de Regio Stedendriehoek. Dankzij de centrale ligging is de Regio goed bereikbaar zowel over de weg, het spoor als het water, vanuit binnen- en buitenland. Er wonen bijna een half miljoen inwoners, tegen de 50.000 bedrijven zijn er gevestigd en er zijn bijna een kwart miljoen werkenden. De Regio heeft goed (beroeps)onderwijs. Regio Stedendriehoek kenmerkt zich door de kortste afstand tot en hoge kwaliteit van ruimte en openbaar groen.
2. Inwoners van de Regio zijn gelukkig¹ De economische ontwikkeling scoort – ten opzichte van de landelijke lijn – positief. En samenwerkende partijen (ondernemers, overheid, onderwijs & onderzoek en maatschappelijke instellingen) weten elkaar steeds beter te vinden. Kortom: de brede welvaart in de Regio Stedendriehoek is over het algemeen goed te noemen. De Regio is in balans.
3. De Regio Stedendriehoek kan met haar kwaliteiten en mogelijkheden een (extra) bijdrage leveren aan nationale vraagstukken, juist omdat de Regio nu in balans is. Het is daarmee de opgave om ook op de lange termijn deze balans te behouden, zodat het een fantastische Regio blijft om in te wonen, werken en recreëren. Ook wanneer een plek gegeven wordt aan grote opgaven.
4. De Regio biedt letterlijk ruimte aan de woonopgave. De Regio heeft afspraken gemaakt voor 24.000 nieuwe woningen tot 2030 en een flinke verduurzamingsopgave in de bestaande woningvoorraad. En in de Contourennotitie Nota Ruimte van het Rijk² wordt de Regio Stedendriehoek aangeduid als Regio voor een schaa sprong. Een ambitie die in de komende twee jaar wordt uitgewerkt in een verstedelijkingsstrategie, een integrale aanpak waarbij belangen vanuit leefbaarheid, economie,

---

¹ Monitor Brede Welvaart, Provincie Gelderland, 2022

² Contourennotitie Nota Ruimte, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2023

bereikbaarheid, landschap, natuur en wonen zorgvuldig worden afgewogen. Daarnaast draagt de Regio bij aan de klimaatopgave, aan de voor onze Regio relevante kwaliteit van het groene landschap en veranderend landgebruik.

Opgaven

5. Deze ambitie vraagt van de Regio focus (de goede dingen doen) op wat wordt uitgevoerd (ruimte & klimaat, economie en leefbaarheid) en in termen van duurzaamheid (dingen goed doen) en digitalisering (dingen slim doen) op hoe het wordt uitgevoerd. Voor het naar de toekomst toe behouden en versterken van de brede welvaart. De Regio werkt met deze Regio Deal aan 4 opgaven:

6. Opgave A: Druk op ruimte en klimaat

De druk op de ruimte is groot. Deze Regio Deal gaat niet over de verdeling van de ruimte, maar over hoe er zo groen en slim mogelijk gebruik van kan worden gemaakt. Met het bieden van ruimte aan de woonopgave, is er ook ruimte voor werken, mobiliteit, en recreëren nodig en is een blik op duurzaam multifunctioneel landgebruik gevraagd. Hierbij komen nog de zorgen rondom het gebrek aan capaciteit op het elektriciteitsnet, de leveringszekerheid van materialen en vraagstukken rondom klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Groen betekent zorg dragen voor de kwaliteit van bodem en water in het groene landschap van de Regio met balans in landschap en natuur. Daar waar gebouwd of gerenoveerd wordt (woningen en werklocaties), beter en slimmer gebruik maken van de nodige grondstoffen. Met aandacht voor de energietransitie om (nieuwe) woningen en bedrijven te voorzien van de nodige energie. Slim betekent beter gebruik maken van data en digitale technieken waardoor sneller doorbraken gerealiseerd worden in de complexe (ruimtelijke) puzzels.

7. Opgave B: Kwetsbaarheid economie

De Regio Stedendriehoek ontwikkelt naar 50.000 bedrijven met een grote diversiteit. Met name kleine en middelgrote ondernemingen, kenmerkend voor de Regio Stedendriehoek, zijn moeilijk in staat de duurzame en digitale transitie te maken³ Daarnaast is het in deze brede economie moeilijk om specialisatie te ontwikkelen die nodig is voor innovatiekracht. Op het gebied van duurzaamheid en digitalisering heeft de Regio kansen in huis om specialisatie op topniveau te ontwikkelen ('topsport') en zo ook de brede en diverse economie ('breedtesport') in de Regio naar een hoger niveau te tillen.

De arbeidsparticipatie is in de Regio relatief laag en het aantal theoretisch opgeleiden, nodig voor o.a. de ontwikkelingen in innovatiekracht, is al langere tijd iets onder het landelijk gemiddelde⁴ Sterk onderwijs op alle niveaus is van essentieel belang voor de scholing van (kandidaat)werknemers en onderzoek en (daarmee) voor de innovatiekracht van de bedrijven en organisaties in de Regio. Maar het verschil in tijdshorizon tussen midden- en kleinbedrijf (mkb) en onderwijs zorgt voor een mismatch. Het mkb vindt het lastig om een goede vraag te formuleren voor de behoefte aan arbeidskrachten op de langere termijn en het onderwijs heeft juist tijd nodig voor ontwikkeling van de benodigde scholing. Krachtenbundeling voor talentontwikkeling, vakmanschap en innovatie, van bedrijfsleven, overheden en onderwijs - primair onderwijs (PO), wetenschappelijk onderwijs (WO) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo), praktijkscholen en hoger beroepsonderwijs (HBO) - gaat het verschil maken om de economische positie die de Regio nu heeft te behouden in het licht van de opgaven waar de Regio voor staat.

8. Opgave C: Zorg om leefbaarheid

De samenhang en binding in de Regio vraagt aandacht, zeker als gehoor wordt gegeven aan de ambitie in de woonopgave. De verstedelijkingsopgave biedt kansen om de steden te versterken als aantrekkelijke leef-, leer- en werkgebieden en de schaa sprong biedt kansen voor de dorpen en kernen om niet alleen de lasten van meer woningen te dragen, maar ook te delen in de lusten in

---

³ RaboResearch, 2024.

⁴ Monitor Brede Welvaart, Provincie Gelderland, 2022.

termen van voorzieningen, het accommoderen van vergrijzing en het tegengaan van wegtrekken van jongeren.

Samenhang en binding uit zich in afstand tot en bereikbaarheid van voorzieningen als scholen, sport, winkels, zorg, cultuur en OV en in het versterken van de sociale cohesie in de steden, binnen wijken en buurten, en de dorpen en kernen. Het zorgt ervoor dat (nieuwe) mensen zich (snel) thuis voelen in de Regio en met plezier wonen, werken en recreëren. De leefbaarheid (en daarmee samenhang en binding) is ook voorwaardelijk voor het houden van talent, nodig om de economie te vernieuwen transities te helpen realiseren.

Het slim samenbrengen van functies op geschikte locaties, in het voorzien in randvoorwaarden (zoals infrastructuur voor mobiliteit hub of leerkrachten voor scholing) en in het verbinden van de stad en het platteland van de Regio. Zo kan de Regio werken aan vitale gemeenschappen waar mensen bereid zijn zich voor elkaar in te zetten.

9. Opgave D: Samen stevig staan ten tijde van flinke opgaven

De Regio Stedendriehoek heeft de afgelopen jaren ingezet op samenwerken en waarmaken. Allerlei recent in gang gezette ontwikkelingen in de Regio – zoals de actuele reorganisatie van de Regionale werkorganisatie, het opnieuw samenstellen en positioneren van de Strategische Board, het beter betrekken van de gemeenteraden – zijn hierbij ondersteunend. De eerdere Cleantech Regio Deal heeft hier zeker bij geholpen. De Regionale inzet loont, binnen de Regio en ook in contacten met het Rijk.

De Regionale samenwerking vraagt continue aandacht en is het essentieel de leerpunten uit de afgelopen periode om te zetten in structurele versterking van samenwerking en resultaten. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de energie van al onze partners goed vast te houden en tot zijn recht te laten komen. De leerervaringen uit de eerdere Regio Deal worden hier benut, net zoals leerervaringen op het vlak van samenwerken op bestuurlijk niveau en het monitoren van impact. Ook het duurzaam en gefocust werken aan gedeelde opgaven tussen Rijk en Regio vraagt investeren in de goede samenwerkingsmodus.

Met de Regio Deal werken we aan het verder versterken en verdiepen van de samenwerking in de regio. Zo zijn er bij de totstandkoming van aanvraag en convenant vele partners in de regio betrokken geweest. Er is intensief samengewerkt vanuit een (bestuurlijk) Partneroverleg van overheden, bedrijfsleven en onderwijs. Naast vertegenwoordigers van het AB van de Regio Stedendriehoek en de provincies Gelderland en Overijssel nemen hieraan deel - mede namens de Strategische Board, de multiple helix samenwerking van de regio - vertegenwoordigers van Hogeschool Saxion en ROC Aventus voor het onderwijs, vertegenwoordigers van VNO-NCW Midden Regio Stedendriehoek, Deventer Economisch Perspectief, Bedrijvenkring Apeldoorn voor het bedrijfsleven. Voor de periode van uitvoering van de Regio Deal worden samenwerkingsafspraken tussen partners binnen de regio vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. We streven ernaar om deze betrokkenheid te behouden en verder te ontwikkelen om onze gezamenlijke doelen te bereiken en de regio te versterken.

10. Aansluiting bij nationale beleidsdoelen of programma's.

De Regio Deal Stedendriehoek sluit vooral aan bij de Contourennotitie Nota Ruimte 2023 en het ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Daarnaast raakt de Regio Deal Stedendriehoek diverse nationale beleidsdoelen en vraagt samenwerking met meerdere nationale programma's. Dit vormt onderdeel van het gesprek tussen Rijk en Regio gedurende de uitvoering van de Regio Deal Stedendriehoek

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Stedendriehoek

Artikel 1 - Doelen

Iedere opgave is uitgewerkt in een programmalijn met doel, aanpak (opdeling in sporen met interventies) en bijbehorende resultaten.

De Regio Deal Stedendriehoek streeft de volgende doelen na:

1. Doel programmalijn Duurzaam: Duurzaam werken aan een groene Regio in balans om te kunnen blijven wonen, werken en recreëren met een gezond water- en bodemsysteem en een robuuste natuur.
2. Doel programmalijn Divers: De economische (innovatie)kracht aanjagen door het ontwikkelen van innovatieve clusters op digitalisering en duurzaamheid en het ondersteunen van (MKB-) ondernemers in de duurzame en digitale transitie.
3. Doel programmalijn Dichtbij: Het vergroten van toegang tot voorzieningen en het vergroten van de sociale cohesie om zo voor inwoners een prettige leefomgeving te bieden.
4. Doel programmalijn Krachtige Regio: Samenwerken en waarmaken! Als Regio duurzaam de doelen van deze Regio Deal realiseren en tegelijkertijd verstevigd vanuit deze Regio Deal de samenwerking met partners buiten de Regio aangaan.

Artikel 2 - Aanpak

Voor de invulling van deze Regio Deal zijn in het voorjaar van 2023 initiatieven en ideeën, geïnventariseerd die de basis waren voor de aanvraag van deze Regio Deal. Deze initiatieven en ideeën weerspiegelen de kracht en energie van de Regio en zijn dan ook een belangrijk toetspunt geweest voor de focus en programmatische uitwerking. Daarnaast wordt in de uitwerking en uitvoering nadrukkelijk ingezet op impact. Bij vormgeving van het selectieproces en bij de monitoring krijgt dit specifiek een plek, onder meer door het werken met een onafhankelijke adviescommissie. De Regio Deal levert een extra impuls op de bestaande Regionale inzet door vernieuwing of innovatie in inzet, aanpak en/ of resultaat. De Regio Deal zal zich gedurende de uitvoering van de deal verhouden tot actuele (landelijke) ontwikkelingen. De Regio Deal Stedendriehoek is bedoeld als een aanpak voor aangedragen vernieuwende initiatieven:

- Die schaalbaar zijn;
- Waarbij 50% cofinanciering is toegezegd;
- Waarbij meerdere partijen uit de quadruple helix actief zijn betrokken in de uitvoering;
- Die per definitie impact hebben op één of meer dan één 'D' (Duurzaam, Divers, Dichtbij);
- Die realiseerbaar zijn binnen de termijn van de Regio Deal;
- Die zicht hebben op toekomstperspectief na de Regio Deal, en
- Die Regionaal zijn of Regionaal betekenis hebben.

Bij het bepalen van de extra impuls wordt bij de Regio Deal Stedendriehoek het verwachte effect afgemeten in termen van:

- Versnellen: Met de Regio Deal projecten worden doelstellingen (van bestaande Regionale inzet) versneld gerealiseerd.
- Versterken: Met de Regio Deal projecten wordt een langduriger en groter effect van de huidige Regionale inzet gerealiseerd.
- Verbreden: Met de Regio Deal-projecten wordt verbinding gemaakt tussen partners in de quadruple helix samenwerking, door meerdere doelen en programmalijnen (D's) en/ of sporen te dienen en door resultaten en leereffecten binnen en buiten de Regio te delen.

Per programmalijn zijn sporen met interventies gedefinieerd, die regelmatig nauw met elkaar samenhangen en bijdragen aan een combinatie van doelen. Regio

1. Doel en Programmalijn Duurzaam (opgave: Druk op ruimte en klimaat)

Spoor 1: Biobased en circulair bouwen en maken

Terugdringen van grondstoffen gebruik en in lijn brengen met de Parijs doelstellingen voor CO2 uitstoot in zowel bestaande als nieuwbouw van woon- en werklocaties en productieprocessen. Met de interventies:

- Ontwikkelen en toegankelijk maken van (toepasbare) kennis op gebied van circulair en biobased bouwen en maken.
- Ontwikkelen en optimaliseren van enkele ketens voor biobased en circulair bouwen en productieprocessen in de Regio.
- Versterken van de samenwerkingsverbanden voor innovatie in de (land)bouw.

Spoor 2: (Smart) Energie hubs met bedrijven, agrariërs en inwoners

Komen tot doorbraken die een duurzame energievoorziening in de praktijk mogelijk maken. Met de interventie:

- Ontwikkelen en testen van 'nieuwe' elementen in (smart) energiehubs die opslag en conversie faciliteren, collectieve energiesystemen, flexibele beprijzing en slimme warmteoplossingen mogelijk maken en daarmee oplossingen bieden voor netcongestie.

Spoor 3: Duurzaam multifunctioneel landgebruik

Inzetten op duurzaam multifunctioneel landgebruik dat bijdraagt aan ecologische veerkracht, klimaatadaptatie, het behoud en herstel van biodiversiteit en toekomstgerichte landbouw en nieuwe teelten. Met de interventies:

- Bieden van experimenteerruimte voor groenblauwe dooradering om knelpunten aan het licht te brengen en doorbraken te kunnen realiseren.
- Inzetten op initiatieven gericht op innovatieve aanpak van de landbouw transitie.
- LVVN wil aan deze sporen bijdragen en zet zich in om de beoogde resultaten van deze programmalijn te bereiken voor zover dit aansluit bij haar beleid. Dit kan onder andere inhoudelijke ondersteuning betreffen zoals kennisuitwisseling over relevante beleidsinitiatieven, programma's en –instrumenten of zorg te dragen voor een goede aansluit daarop.

2. Doel en Programmalijn Divers (opgave: Kwetsbaarheid economie)

Spoor 4: Innovatieve clustervorming

Inzetten op ontwikkelen van innovatieve clusters rond digitalisering en duurzaamheid. Met in elk geval de interventie:

- Stimuleren van enkele vernieuwende leer- en innovatieomgevingen en netwerken op het gebied van digitalisering en duurzaamheid.
- EZ wil bijdragen aan dit spoor door kennis uit te wisselen en te zorgen voor een goede aansluiting op beleidsinitiatieven, programma's en –instrumenten van EZ gericht op het bevorderen van innovatie en digitalisering.

Spoor 5: MKB klaar voor de toekomst

Ondersteunen van bestaande en startende MKB-ondernemers en stimuleren van ondernemerschap (in verbinding met onderwijs) om deze klaar te maken voor duurzame en digitale transitie en ondersteunen van werknemers om zich (bij) te scholen voor deze transitie. Met de interventies:

- Versterken van bewustzijn bij werkgevers en het scherp krijgen van hun belemmeringen om te investeren in om- en bijscholing.
- Organiseren van Regio brede vraag gestuurde ondersteuning en dienstverlening in anders organiseren en werken gericht op bestaande en startende MKB-ondernemers (inclusief de agrarische sector) ten behoeve van de duurzame en digitale transitie.
- (Door)ontwikkelen van enkele contextrijke praktijkleeromgevingen gericht op technologische toepassingen en daarnaast opschalen en professionaliseren van begeleiding en scholing naar toekomstgerichte (land)bouw.
- EZ wil bijdragen aan dit spoor door kennisuitwisseling over en aansluiting op het beleid en de beleidsinstrumenten voor het mkb in het kader van de Strategie Digitale Economie.

3. Doel en Programmalijn Dichtbij (opgave: Zorg om leefbaarheid)

Spoor 6: Vergroten leefbaarheid

Vergroten van de bereikbaarheid van voorzieningen in de hele Regio en het stimuleren van vitale gemeenschappen. Met de interventies:

- Versterken van cultureel programma-aanbod en het makers klimaat op plekken met verschillend karakter (wijk in stad, kern in verstedelijkingsgebied, kern buiten verstedelijkingsgebied) om hiervan te leren en tot een bredere uitrol te komen binnen de cultuurRegio.
- Ontwikkelen en leren van gezondheidsbevordering door sport en bewegen op verschillende plekken in de Regio.
- Inzetten op de ontwikkeling van enkele 'multifunctionele hubs', met een combinatie van voor die locatie relevante voorzieningen, waaronder mobiliteit, waarbij de maatschappelijke/ particuliere initiatieven een plek krijgen die bijdragen aan de verbinding tussen inwoners in de Regio.
- Leren door uitvoeren van enkele innovatieve pilots voor wijk en dorpaanpak waarin meerdere (leefbaarheid)vraagstukken gecombineerd worden.

4. Doel en Programmalijn Krachtige Regio (opgave: Samen stevig staan ten tijde van flinke opgaven)

Spoor 7: Stevig samen doorwerken

Nog krachtiger samenwerken en leren binnen en buiten de Regio om zo doelen te realiseren. Met de interventies:

- Ondersteunen bij het tot ontwikkeling komen van goede initiatieven waarin partijen samenwerken en voor de Regio kansrijke initiatieven, die passen bij de langjarige Regionale investeringsagenda, verder ondersteunen.
- Neerzetten van structurele monitoring en evaluatie van ontwikkelingen voor de Regio, versterkt met Regionale kennisontwikkeling en -deling.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

De partijen beogen met de Regio Deal Stedendriehoek de doelen te verwezenlijken. Voor de invulling van deze Regio Deal zijn de initiatieven en ideeën, geïnventariseerd voor de aanvraag van deze Regio Deal, het vertrekpunt. In de komende periode van ontwikkeling richting uitvoering ligt de uitdaging er om tot de beste voorstellen te komen die zo impactvol mogelijk zijn voor de Regio. De Regio maakt voor de beoordeling en monitoring gebruik van een onafhankelijke adviescommissie. De Regio Deal levert een extra impuls op de bestaande Regionale inzet door vernieuwing of innovatie in inzet, aanpak en/ of resultaat. Per programmalijn streeft de Regio de volgende resultaten na en wordt waar passend een richtinggevend aantal genoemd:

1. Doel en programmalijn Duurzaam

Spoor 1: Biobased en circulair bouwen en maken

- Een kennisinstituut voor het Regionaal verspreiden van ontwikkelde kennis op het gebied van circulair, biobased bouwen en maken;
- Ketenprojecten (streefaantal 1 tot 4) op het gebied van circulair en biobased bouwen, maken en voedsel;
- Stevige Regionale samenwerkingsverbanden voor innovatie in de (land)bouw.

Spoor 2: (Smart) Energie hubs met bedrijven, agrariërs en inwoners

- Doorbraken op Regionaal niveau waarbij verschillende (vormen van) Energie Hubs bijdragen aan een toekomstbestendig energiesysteem in de Regio;
- Projecten (streefaantal 1 tot 4) in transport en opslag van energie die een duurzame energievoorziening in de praktijk mogelijk maken.

Spoor 3: Duurzaam multifunctioneel landgebruik

- Concrete initiatieven (streefaantal 1 tot 4) die knelpunten blootleggen en oplossingsrichtingen bieden voor realisatie van groenblauwe dooradering in de Regio;
- Innovatieve aanpakken (streefaantal 1 tot 4) voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van toekomstgerichte landbouw.

2. Doel en programmalijn Divers

Spoor 4: Innovatieve clustervorming

- Realisatie en doorontwikkeling van toonaangevende en vernieuwende leer- en innovatieomgevingen en/of netwerken (streefaantal 1 tot 3) op het gebied van duurzaamheid en digitalisering, aansluitend bij krachtige partners in de Regio.

Spoor 5: MKB klaar voor de toekomst

- Bedrijven die concreet aan de slag willen met om- en bijscholing ten behoeve van verduurzaming en digitalisering, kunnen rekenen op goede ondersteuning. De structuur daarvoor staat;
- Bestaande en startende MKB-ondernemers die concreet aan de slag willen met verduurzaming en/of digitalisering van hun bedrijfsvoering middels bestaand aanbod kunnen rekenen op goede ondersteuning. De structuur daarvoor in de Regio staat;
- Op verschillende plekken in de Regio staan praktijkleeromgevingen (streefaantal 1 tot 4) met een gezond (financieel) toekomstperspectief. Voor verschillende doelgroepen en gericht op brede technologische toepassingen.

3. Doel en programmalijn Dichtbij

Spoor 6: Vergroten leefbaarheid

- Initiatieven (streefaantal 3 tot 6) t.b.v. passender cultureel aanbod voor verschillende doelgroepen in verschillende gebieden in de Regio;
- Projecten (streefaantal 1 tot 3) waarin de gezondheid van inwoners is bevorderd door sport en bewegen;
- Nieuwe concepten en vormen van multifunctionele hubs die het voorzieningenniveau op verschillende plekken in de Regio kunnen versterken en beter toegankelijk maken voor inwoners, inclusief leerpunten voor volgende toepassing op andere plekken in de Regio;
- Innovatieve en integrale aanpakken (streefaantal 1 tot 3) die de leefbaarheid in wijken en dorpen verbeteren en waarvan de leerervaringen doorvertaalbaar zijn in de Regio;
- Concrete leerpunten voor de Regio hoe de bereikbaarheid van voorzieningen in wijken en dorpen vergroot kan worden en of dit de cohesie versterkt.

4. Doel en programmalijn Krachtige Regio

Spoor 7: Stevig samen doorwerken

- Capaciteit om initiatieven die buiten de Regiodeal vallen te helpen richting ondersteuning voor uitvoering;
- Monitor Regio Stedendriehoek die blijvend ontwikkelt en door kennisdeling bijdraagt aan een sterkere Regio;
- Efficiënte sturing op doelen van de Regio Stedendriehoek door verdere ontwikkeling van de netwerkorganisatie, explicietere rolinvulling en meer betrokkenheid en draagvlak in de Regio.

2. Inzet middelen Regio Enveloppe voor uitvoering Regio Deal Stedendriehoek

Artikel 4 - Uitgangspunten

1. Partijen beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Stedendriehoek zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen zich in om de Regionale opgave van de Regio Stedendriehoek te realiseren.
2. VRO reserveert maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage.

De Regio reserveert minimaal een bedrag van in totaal € 20 mln. aan Regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. De verdeling is gebaseerd op de ingediende aanvraag en de daarna aangebrachte aanscherping op doelen en aanpak:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage ¹⁾	Regionale financiering	Totaalbedrag
1. Programmalijn Duurzaam <i>Druk op ruimte en klimaat</i>	€ 6,8 mln.	€ 6,8 mln.	€13,6 mln.
2. Programmalijn Divers <i>Kwetsbaarheid economie</i>	€ 6,8 mln.	€ 6,8 mln.	€13,6 mln.
3. Programmalijn Dichtbij <i>Zorg om leefbaarheid</i>	€ 4,8 mln.	€ 4,8 mln.	€9,6 mln.
4. Programmalijn Krachtige Regio <i>Stevig samen doorwerken</i>	€ 1,0 mln.	€ 1,0 mln.	€ 2,0 mln.
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0,6 mln.	€ 0,6 mln.	€ 1,2 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 20,0 mln.	€ 20,0 mln.	€ 40,0 mln.

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, een gewijzigde verdeling over de programmalijnen afspreken. Op deze wijziging van Regio Deal Stedendriehoek is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 – Regiokassier

Partijen spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Stedendriehoek de gemeente Apeldoorn de rol zal vervullen van Regiokassier. De Regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering/Bijzondere uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

3. Governance Regio Deal Stedendriehoek

Artikel 6 – Rijk-Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Stedendriehoek en met andere publieke en/of private samenwerkingspartners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van de Regio Deal zoals beschreven in dit convenant.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
  - a. Vanuit de ministeries van het Rijk:
    - i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
    - ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
    - iii. Economische Zaken en Klimaat;
    - iv. Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
  - b. Vanuit de Regio zal altijd een vertegenwoordiging van het Partneroverleg Regio Deal Stedendriehoek aan het overleg deelnemen. De vertegenwoordiging bestaat uit drie tot maximaal vijf leden, waaronder in elk geval de voorzitter van het Partneroverleg, een van de provincies en een lid vanuit de andere geledingen.
4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
5. Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af.
6. Betrokken partijen zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Stedendriehoek

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De Regio brengt de beginsituatie van de Regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak zijn beschreven voor de start van uitvoering van de Regio Deal Stedendriehoek in 2025.
2. De Regio stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:
  - a. De voortgang van de initiatieven en projecten;
  - b. In hoeverre partijen op schema liggen om de beoogde (voorbeeld)resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke of bijzondere uitkering.
4. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken staten, gemeenteraden, besturen en bredere achterbannen informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van Regionale samenwerking binnen het stelsel van openbaar bestuur, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.⁵

---

⁵ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en niet-overheidspartners.

Artikel 8 - Communicatie

1. Partijen zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio in de lead is.
2. De Regio zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Stedendriehoek vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en Regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 – Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Stedendriehoek met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Stedendriehoek krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 – Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Stedendriehoek als nieuwe partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Stedendriehoek wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Stedendriehoek en gelden voor die partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Stedendriehoek gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met de Regeling Specifieke uitkering/Bijzondere uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 – Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 - Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 – Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Stedendriehoek kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Stedendriehoek.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2028.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen. Hierna moet door Regiokassier een verzoek tot wijziging van de beschikking Specifieke uitkering of bijzondere uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals worden gedaan bij VRO.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

BIJLAGE 2: SUBSIDIEREGELING REGIO DEAL REGIO STEDENDRIEHOEK 'STERKER IN 3D'

Subsidiereregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D'

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Apeldoorn;

Gelet op:

- titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht en de Algemene subsidieverordening gemeente Apeldoorn;
- het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche;
- het tussen de Rijksoverheid, de Regio Stedendriehoek en de provincies Gelderland en Overijssel afgesloten convenant Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D', de bijbehorende samenwerkingsovereenkomst tussen gemeenten, provincies, onderwijs en bedrijfsleven en de Specifieke uitkering/Bijzondere uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

Overwegende dat de brede inzetbaarheid van de hiervoor bedoelde middelen in de Regio Stedendriehoek mede de gemeente Apeldoorn ten goede komt.

BESLUIT:

Vast te stellen de volgende regeling:

Subsidiereregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D'.

Artikel 1 Algemene bepalingen en begripsomschrijvingen

1. Tenzij in deze regeling uitdrukkelijk anders wordt vermeld, gelden de voorwaarden en bepalingen zoals in de Algemene subsidieverordening gemeente Apeldoorn (Asv).
2. In deze regeling wordt verstaan onder:
  - a. Asv: Algemene subsidieverordening gemeente Apeldoorn.
  - b. Awb: Algemene wet bestuursrecht.
  - c. College van B&W: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Apeldoorn;
  - d. Regio Deal 'Sterker in 3D': de definitieve afspraken tussen Rijk en Partijen uitgewerkt en vastgelegd in het *Convenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D'*. Zie bijlage B.
  - e. Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal 'Sterker in 3D': de regionale afspraken tussen de verschillende partners, vertegenwoordigd in het Partneroverleg.
  - f. Medeoverheden: andere gemeenten, waterschappen en provincies.
  - g. Regio Stedendriehoek: de gemeenschappelijke regeling, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen met die naam.
  - h. Subsidietijdvak: de looptijd van de Regio Deal 'Sterker in 3D', tot 31 december 2028.
  - i. Periode van subsidieverlening: de periode waarvoor subsidie wordt verleend en waarbinnen de gesubsidieerde activiteiten uitgevoerd worden. De startdatum van de periode is de datum van de toekenningsbeschikking. De einddatum staat in het subsidiebesluit: op deze dag moeten alle gesubsidieerde activiteiten zijn uitgevoerd.
  - j. SiSa-methodiek: methode om aan de Rijksoverheid te melden hoe de door de Rijksoverheid verstrekte gelden zijn besteed (Single information; Single audit).
  - k. Subsidievaststelling: een besluit waarin is opgenomen op welk bedrag de penvoerder definitief recht heeft.
  - l. Penvoerder: een organisatie die de subsidie aanvraagt en verantwoordt. De penvoerder treedt namens het project op als officiële contactpersoon en is juridisch verantwoordelijk voor het project, naar de Regio Deal organisatie en de subsidieverstrekker. Penvoerder maakt afspraken met andere partners in een samenwerkingsverband over uitvoering van het project.
  - m. Samenwerkingsverband: een groep zonder rechtspersoonlijkheid waarin meerdere partijen samenwerken bij de uitvoering van subsidiabele activiteiten.
  - n. (Bestuurlijk) partneroverleg: het bestuurlijk overlegorgaan, bedoeld in artikel 7 van de Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal 'Sterker in 3D'.
  - o. Onafhankelijke adviescommissie: de commissie, bedoeld in artikel 10 van de Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal 'Sterker in 3D'.
  - p. Regiokassier: de gemeente Apeldoorn die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult.

- q. Programmteam Uitvoering Regio Deal: de programmaorganisatie die voor de regio de coördinatie verzorgt op de uitvoering van de Regio Deal en de afspraken zoals die in het convenant Regio Deal Stedendriehoek 'Sterker in 3D' en in de regionale samenwerkingsovereenkomst zijn gemaakt.

Artikel 2 Doelstelling

Deze subsidieregeling regelt de toekenning aan partijen van de middelen die de rijksoverheid in het kader van de Regio Deal Regio Stedendriehoek "Sterker in 3D" aan de gemeente Apeldoorn in haar rol van kassier van deze Regio Deal heeft verstrekt.

Artikel 3 Subsidievereisten en subsidiabele activiteiten

1. Subsidie kan worden verstrekt voor:
Een project of programma dat bijdraagt aan de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten van de Regio Deal 'Sterker in 3D', vastgelegd is in het convenant Regio Deal Stedendriehoek tussen rijk en regio.
2. Om voor subsidie in aanmerking te komen moet worden voldaan aan alle vereisten. De vereisten zijn:
  - a. 50% regionale cofinanciering is toegezegd.
  - b. Minimaal twee verschillende partijen uit de quadruple helix (ondernemers, overheid, onderwijs & onderzoek en maatschappelijke instellingen) zijn actief betrokken en leveren een financiële of in-kind bijdrage.
  - c. Het project is (financieel) realiseerbaar binnen de termijn van de Regio Deal met een planning en doelstellingen die zijn uitgewerkt volgens het SMART-principe (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden).
  - d. Het project is regionaal (over gemeentegrenzen heen) en/of heeft regionale betekenis (economisch en / of sociaal maatschappelijk).
  - e. Activiteiten passen (indien van toepassing) binnen de Europese staatssteunregels.
  - f. Het project past binnen de kaders van het convenant Regio Deal 'Sterker in 3D' met de daarin beschreven opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten.
  - g. Het project heeft een inhoudelijke beoordeling gekregen door de adviescommissie in het kader van deze subsidieregeling (het Partneroverleg) met een minimumaantal punten van 140.
3. De volgende kosten komen in aanmerking voor subsidie: de kosten van de uitvoering van het Regio Dealproject die naar het oordeel van het college van B&W noodzakelijk en aantoonbaar zijn en waarbij de verhouding tussen het totaal van de activiteiten en de kosten daarvan redelijk moet zijn.
4. De volgende kosten zijn niet subsidiabel:
  - a. De kosten die gemaakt zijn vóór 1 januari 2025.
  - b. De kosten van de voorbereiding en het indienen van de subsidieaanvraag.
  - c. Boetes, kosten van juridische bijstand voor rechtszaken, bankdiensten, financieringen, debetrente en leges.
  - d. Kosten van het aankopen, gebruiken of waardevermindering van onroerende zaken.
  - e. Kosten voor het inhuren van een subsidieadviesbureau of andere subsidiebemiddelaars.
5. Begrotingen en de gewenste Regio Deal bijdrage zijn in beginsel exclusief omzetbelasting (btw). Aanmeldende overheden geven bij de aanmelding aan of (en voor hoeveel) zij in aanmerking komen voor teruggave van btw via het btw-compensatiefonds. Het eventuele bedrag aan btw dat niet voor een bijdrage uit het btw-compensatiefonds in aanmerking komt, dient wel in de begroting te worden opgenomen. Private partijen die hun btw bij de belastingdienst niet kunnen terugvragen, kunnen hun begroting en de gewenste Regio Deal bijdrage inclusief btw formuleren.
6. De hoogte van de subsidie bedraagt maximaal 50% van subsidiabele kosten van het project.

Artikel 4 Subsidietijdvak

De Regio Deal 'Sterker in 3D' heeft een looptijd tot 31 december 2028. Alle activiteiten die vanuit deze regeling worden gesubsidieerd, dienen binnen die termijn te zijn afgerond.

Artikel 5 Aanvraagperiode

Subsidieaanvragen worden bij het college van B&W ingediend binnen de tenderperiode van 21 oktober 2024 tot en met 1 november 2024.

Artikel 6 Bij de subsidieaanvraag in te dienen gegevens

1. De penvoerder maakt gebruik van het beschikbaar gestelde digitale aanvraagformulier. En levert daarbij aan:
  - a. Een kort en bondig plan met een heldere kern. Elementen van het projectplan zullen in elk geval zijn:
Samenvatting: doel van het project, korte beschrijving van de activiteiten, verwachte resultaten en impact.
Projectbeschrijving: waarom dit project, beschrijving van het project en van de activiteiten en de looptijd.
Doelgroep en Stakeholders: doelgroep(en) van het project, wat zijn de stakeholders en partners en hoe ziet ieders rol en verantwoordelijkheid er precies uit.
Doelen en betekenis van het project: op welke wijze draagt het project bij aan de Regio Deal doelstellingen (opgave, doelen, programmalijnen, interventies en gewenste resultaten conform het convenant Regio Deal Sterker in 3D). Op welke wijze is er sprake van een regionaal effect en zijn er koppelingen met andere initiatieven en projecten.
Projectorganisatie en Management: projectstructuur, projectteam en verantwoordelijkheden. Maar ook de planning en mijlpalen met een overzicht van de te behalen resultaten per periode. Welke risico's zijn er en welke maatregelen zijn daarbij te treffen.
Financieel Plan: verwachte kosten en opbrengsten (begroting), inclusief de inzet van publieke en private cofinanciering. Begroting kan als bijlage.
Monitoring: hoe wordt nagegaan of doelen bereikt worden en wat zijn indicatoren voor succes.
Toekomst: hoe heeft het project zicht op toekomstperspectief na de Regio Deal en welke mogelijkheden zijn er voor opschaling of herhaalbaarheid.
2. Mee te sturen bijlagen:
  - a. Cofinancieringsverklaring of -bewijs.
  - b. Als het project door de penvoerder aangemeld wordt namens meerdere partners: een door alle partners ondertekende akkoordverklaring.
  - c. Staatssteunchecklist van alle projectpartners, evenals verleningsbrieven van de projectpartners, wanneer zij in drie voorgaande jaren de-minimissteun hebben ontvangen.
3. In afwijking van artikel 7 van de Asv hoeven volgende gegevens niet te worden toegestuurd: een afschrift van de oprichtingsakte of de statuten, het meest recente jaarverslag en de meest recente jaarrekening.

Artikel 7 Staatssteun

De aanvraag wordt getoetst op ongeoorloofde staatssteun. In geval van ongeoorloofde staatssteun komt een aanvraag niet voor subsidiering in aanmerking. Als later blijkt dat de subsidie ongeoorloofd was, moet deze worden terugbetaald. Voor de toets op staatssteun wordt van alle projectpartners de informatie gevraagd zoals aangegeven bij artikel 6.3.c. Een staatssteuntoets maakt ook onderdeel uit van de beoordelingsprocedure.

Artikel 8 Compleetheid van een subsidieaanvraag

1. Een subsidieaanvraag is compleet als:
  - a. Het digitale aanvraagformulier volledig ingevuld is.
  - b. De informatie en stukken zoals genoemd in artikel 6 zijn ontvangen.
2. Als het nodig is voor de beoordeling van de subsidieaanvraag, kan om een schriftelijke toelichting op de ingediende informatie gevraagd worden. Dit mag niet leiden tot een wijziging van de aanvraag en heeft geen gevolgen voor de datum van indiening van de subsidieaanvraag.

Artikel 9 Adviescommissie

1. Het college van B&W legt subsidieaanvragen voor advies voor aan het Partneroverleg.
2. Het Partneroverleg legt de beoordeling van de aanvragen neer bij een onafhankelijke adviescommissie. De onafhankelijke adviescommissie:
  - a. Beoordeelt en rangschikt de ingediende projecten en uitwerkingen van programmalijnen te beoordelen en te rangschikken op basis van de behaalde scores op de inhoudelijke beoordelingscriteria (zoals omschreven in artikel 10 en 11).
  - b. Adviseert het Partneroverleg over de impact van de voorstellen op de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten in de Regio Deal 'Sterker in 3D'.
3. Het Partneroverleg constateert op basis van het advies van de onafhankelijke commissie in welke mate de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten van de Regio Deal 'Sterker in 3D' worden

bereikt en wat daarvan de consequenties zijn voor de afspraken in het convenant Regio Deal Regio Stedendriehoek en het advies naar de kassier.

4. Leden van het partneroverleg of de onafhankelijke adviescommissie nemen niet deel aan de beraadslagingen en de totstandkoming van het advies, indien en voor zover daarbij hun belang dan wel onpartijdigheid in het geding kan zijn.
5. Het Partneroverleg formuleert binnen twaalf weken na ontvangst van het adviesverzoek een schriftelijk advies aan het college van B&W. Het advies wordt gemotiveerd en bevat de namen van degenen die bij het advies betrokken zijn. Het advies van de onafhankelijke adviescommissie wordt bij het advies van het partneroverleg gevoegd.

Artikel 10 Subsidieplafond en verdeelregels

1. Het college van B&W stelt het subsidieplafond voor de tenderperiode, genoemd in artikel 5 vast op € 19,4 miljoen, inclusief door mede-overheden te compenseren BTW en inclusief door private partijen niet terug te vragen BTW. Dit is de totale rijksbijdrage van € 20 miljoen minus de VAT kosten van 3%.
2. De volledige aanvragen voor projecten die binnen de aanvraagtermijn zijn ingediend en aan subsidievereisten voldoen, worden individueel inhoudelijk beoordeeld op grond van de beoordelingscriteria als genoemd in artikel 11 van de subsidieregeling. Daarna worden de aanvragen op basis van toegekende score in een rangorde geplaatst.
3. De aanvragen die de hoogste plaats in rangorde hebben, worden gehonoreerd tot het subsidieplafond is bereikt.
4. Indien de rangorde in relatie tot het subsidieplafond uitwijst dat door toekenning van de subsidieaanvragen geen totale invulling gegeven kan worden aan de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten van de Regio Deal 'Sterker in 3D', dan geldt de volgende regel. Het college maakt dan op advies van de adviescommissie een relatieve inhoudelijke beoordeling van de aanvragen en kent opnieuw een score toe aan de aanvragen in relatie tot elkaar en het behalen van de totale invulling van het convenant.
5. Bij projecten die naar aard (gedeeltelijk) overeenkomen, komt het project dat bij de beoordeling het hoogste in de rangorde is geëindigd in aanmerking voor subsidie. Bij gelijke score is de totaalscore op regionale impact en beoogd resultaat doorslaggevend bij de uiteindelijke toekenning.
6. Als het bij het eerste lid genoemde subsidieplafond na beoordeling van de voorstellen niet wordt bereikt kan het college van B&W een tweede tranche uitschrijven.

Artikel 11 Beoordelingscriteria

1. Aanvragen voor de subsidieregeling Regio Deal Regio Stedendriehoek 'Sterker in 3D' worden zoals benoemd in artikel 3.2.g op zichzelf gewogen op grond van de volgende beoordelingscriteria:
  - a. De mate waarin het initiatief impact heeft op één of meer dan één D (Duurzaam, Divers, Dichtbij) en/of Krachtige Regio zoals beschreven in de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten in het convenant Regio Deal 'Sterker in 3D'.
  - b. De mate waarin het initiatief regionale impact heeft.
  - c. De mate waarin het initiatief een extra impuls oplevert in termen van versnellen, versterken of verbreden.
  - d. De mate waarin de activiteiten vernieuwend zijn en zich onderscheiden.
  - e. De mate waarin het project zicht heeft op toekomstperspectief na de Regio Deal.
  - f. De mate waarin het project tot de beoogde resultaten zal leiden.
2. De beoordelingscriteria als bedoeld in het eerste lid en de wijze van beoordeling zijn nader uitgewerkt in bijlage A. Deze bijlage maakt onlosmakelijk onderdeel uit van deze subsidieregeling.

Artikel 12 Aanvullende weigeringsgronden

De subsidieverlening kan, naast de in artikelen 4:25, 4:35 Awb en artikel 9 van de Asv genoemde gevallen, geweigerd worden indien een gegronde reden bestaat om aan te nemen dat:

1. het project blijkens de ingediende begroting een onvoldoende betrouwbare financiële basis heeft;
2. het project niet voldoet aan de vereisten als bedoeld in artikel 3 of in strijd is met andere bepaling(en) van deze subsidieregeling.

Artikel 13 Termijn voor het beslissen op de aanvraag

1. Het college van B&W van de gemeente Apeldoorn neemt binnen 16 weken na sluitingsdatum voor het indienen van aanvragen een beslissing.

2. Indien de beslissing afwijkt van het advies van het partneroverleg, wordt in de beslissing de reden voor die afwijking vermeld.

Artikel 14 Bevoorschotting en betaling

1. Het college van B&W verstrekt een voorschot (in een of meerdere termijnen) tot in totaal het maximum van 90% van het verleende subsidiebedrag.
2. Het college van B&W bepaalt de hoogte van het voorschot, bedoeld in het eerste lid, op basis van de hoogte van de verleende subsidie.
3. Het college van B&W betaalt het voorschot in termijnen, waarvan de hoogte en de tijdstippen in de beschikking tot subsidieverlening worden bepaald op basis van mijlpalen, prestaties, besteding of liquiditeitsbehoefte van de subsidieontvanger.

Artikel 15 Melding van wijzigingen in de uitvoering

1. De subsidieontvanger is verplicht de volgende wijzigingen te melden:
  - a. Als de activiteiten voor meer dan 20% wijzigen.
  - b. Als de begroting meer dan 20% wijzigt;
  - c. Als de uitvoering niet lukt voor het einde van de projecttermijn;
  - d. Als er niet meer aan de aan subsidie verbonden voorwaarden en verplichtingen kan worden voldaan.
2. Voor het melden van wijzigingen wordt het formulier 'Indienen wijzigingsverzoek' gebruikt. De subsidieontvanger meldt de wijziging binnen vier weken nadat deze bekend is of had kunnen zijn.
3. Als gevolg van een melding kan de verleende of direct vastgestelde subsidie verlaagd worden, kunnen aanvullende afspraken over de gesubsidieerde activiteiten gemaakt worden of kunnen de verplichtingen die bij de subsidie horen gewijzigd worden.
4. Als de gesubsidieerde activiteit niet binnen de looptijd van het project wordt uitgevoerd en de penvoerder heeft daar op tijd een melding van gemaakt, dan kan het college van B&W van de gemeente Apeldoorn besluiten om uitstel te verlenen tot uiterlijk 31 december 2028.

Artikel 16 Indienen voortgangsrapportage

1. De subsidieontvanger levert met ingang van 2026 jaarlijks – voor de duur van het project - voor 1 april een concept voortgangsrapportage in bij het college van B&W.
2. Het is verplicht om het beschikbaar gestelde format voortgangsrapportage te gebruiken. In de tussenrapportage staat minimaal:
  - a. Hoever de uitvoering van de activiteiten is.
  - b. Hoeveel kosten er al zijn gemaakt; afgezet tegen de begrote kosten.
  - c. De eventuele ontvangen eigen bijdragen of de bijdragen van derden; afgezet tegen de begrote ontvangsten.

Artikel 17 Verantwoording en subsidievaststelling.

1. Een subsidie wordt eerst verleend en achteraf, nadat de subsidiabele activiteiten uitgevoerd zijn, vastgesteld.
2. De subsidieontvanger levert uiterlijk 13 weken na het einde van de periode waarvoor subsidie is verleend een aanvraag tot subsidievaststelling in.
3. Voor de aanvraag tot subsidievaststelling wordt het digitaal beschikbaar gestelde formulier 'Aanvraag tot subsidievaststelling' ingediend. Hierin staan:
  - a. De werkelijk gemaakte kosten voor de gesubsidieerde activiteiten.
  - b. Wat de werkelijk ontvangen bijdragen van (mede)overheden en private partners zijn.
  - c. Een afrondende inhoudelijke rapportage waaruit blijkt hoe de doelen en resultaten van het project zijn bereikt, de subsidiabele activiteiten zijn uitgevoerd en aan de voorwaarden die bij de subsidie horen is voldaan.
4. Bij subsidies tot en met €125.000,-:
  - a. Een verklaring van de penvoerder waarin staat aangegeven dat de financiële verantwoording volledig, juist en betrouwbaar is.
  - b. Het van college van B&W kan – wanneer zij daar aanleiding toe ziet - aanvullend om een accountantsverklaring verzoeken.
5. Bij subsidies vanaf €125.000,-:
  - a. Een accountantsverklaring waarmee de werkelijk gemaakte kosten en ontvangen bijdragen worden bewezen.
6. Als de subsidieontvanger een medeoverheid is, geschiedt de financiële verantwoording door middel van de SiSa-methodiek.

7. De subsidie wordt vastgesteld op het verleende bedrag als de activiteiten zijn uitgevoerd en aan alle voorwaarden is voldaan.
8. Het college van B&W stelt binnen 13 weken na ontvangst van het verzoek tot subsidievaststelling de subsidie vast.

Artikel 18 Controleerbare administratie

1. De subsidieontvanger zorgt voor een controleerbare administratie. Deze bestaat tenminste uit facturen, betaalbewijzen, subsidiebesluiten, toezeggingen van financiële bijdragen van derden en, voor zover van toepassing, een overzicht van de gewerkte uren.
2. Alle partners in een samenwerkingsverband moeten hun aandeel in deze controleerbare administratie leveren op verzoek van de penvoerder.
3. De subsidieontvanger bewaart de subsidieadministratie tenminste 24 maanden na de definitieve subsidievaststelling.

Artikel 19 Intrekking van de subsidieverlening

Het college van B&W kan de verleningsbeschikking intrekken als de activiteiten niet binnen twaalf maanden na subsidieverlening zijn gestart.

Artikel 20 Hardheidsclausule

Het college van B&W kan bepalingen in deze regeling buiten toepassing verklaren of daarvan afwijken voor zover toepassing gelet op het doel van de regeling leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 21 Mandatering

Het college van B&W mandateert de bevoegdheden voor uitvoering van deze regeling, met uitzondering van de bevoegdheden genoemd in artikel 20 (hardheidsclausule), aan het afdelingshoofd Financiën & Control.

Artikel 22 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op de dag na die van bekendmaking.

Artikel 23 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Subsidieregeling Regio Deal 'Sterker in 3D'.

Aldus vastgesteld op 21 oktober 2024

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

S. de Bruin

de burgemeester,

A.J.M. Heerts

BIJLAGE A bij de Subsidieregeling Regio Deal 'Sterker in 3D'

BEOORDELINGSCRITERIA	
De mate waarin het initiatief impact heeft op één of meer dan één D (Duurzaam, Divers, Dichtbij) en/of Krachtige Regio zoals beschreven in de opgaven, doelen, aanpak en beoogde resultaten in het convenant Regio Deal 'Sterker in 3D'.	
Het project heeft impact op 'Duurzaam', 'Divers', 'Dichtbij' of 'Krachtige Regio' of een combinatie van meerdere daarvan.	0 – 5 – 10 – 15 – 20
De mate waarin het project zich in het perspectief plaatst van de hoofdgave en de subopgaven zoals geschetst in de Regio Deal 'Sterker in 3D'.	0 – 5 – 10
De mate waarin het project bijdraagt aan (een of meerdere) doelen, aanpak en beoogde resultaten van de Regio Deal zoals verwoord in de Regio Deal 'Sterker in 3D'.	0 – 5 – 10 – 15 – 20
SUBTOTAAL (0-50)	

De mate waarin het initiatief regionale impact heeft	
De mate waarin het plan regionale impact heeft. Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • door regionale betrokkenheid van partijen (gemeentegrens overstijgend) • op de regionale profilering • als katalysator of hefboom voor ontwikkelingen in de regio • in regionale opschaling 	0 – 10 – 20 – 30 - 40
SUBTOTAAL (0-40)	

De mate waarin het initiatief een extra impuls oplevert in termen van versnellen, versterken of verbreden	
De mate waarin met het project doelstellingen van bestaande regionale inzet (publiek/privaat) versneld worden gerealiseerd. (Versnellen)	0 – 5 – 10
De mate waarin met het project een langduriger en groter effect van de bestaande regionale inzet (publiek/privaat) worden gerealiseerd. (Versterken)	0 – 5 – 10
De mate waarin met het project (nieuwe) verbindingen worden gemaakt tussen verschillende partners in de quadruple helix samenwerking, door meerdere doelen en programmalijnen en/of sporen en door resultaten en leereffecten binnen en buiten de Regio te delen. (Verbreden)	0 – 5 – 10
SUBTOTAAL (0-30)	

De mate waarin de activiteiten vernieuwend zijn en zich onderscheiden	
De mate waarin de activiteiten vernieuwend zijn en zich onderscheiden ten opzichte van en/of iets toevoegen aan bestaande regionale projecten. Bijvoorbeeld de Regionale Uitvoeringsagenda, de provinciale of gemeentelijke programma's, de Cleantech Regio Deal.	0 – 5 – 10 – 15 - 20
De mate waarin de activiteiten vernieuwend en onderscheidend zijn. Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • in werkwijze • samenwerking • in effecten 	0 – 5 – 10

<ul style="list-style-type: none"> • in doelgroepen 	
SUBTOTAAL (0-30)	

De mate waarin het project zicht heeft op toekomstperspectief na de Regio Deal	
De mate waarin... <ul style="list-style-type: none"> • reeds nu zicht is op bekostiging en/of toekomstig eigenaarschap van het project na de Regio Deal. • in het project, met experimenteel of vernieuwend karakter, een actief besluit over toekomstperspectief is opgenomen in het plan van aanpak, gebaseerd op leerervaringen en beoordelingscriteria. • het project herhaalbaar en/of schaalbaar is. 	0 – 5 – 10 – 15 – 20
SUBTOTAAL (0-20)	

De mate waarin het project tot de beoogde resultaten zal leiden	
De mate waarin het project SMART ((Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) is uitgewerkt.	0 – 5 – 10 – 15
De mate waarin het project een redelijke verhouding biedt tussen begroting en kwaliteit (het gevraagde bedrag en de te leveren resultaten).	0 – 5 – 10 – 15
SUBTOTAAL (0-30)	
TOTAALSCORE 0 – 200	
MINIMAAL AANTAL PUNTEN VEREIST 140	

BIJLAGE B bij de Subsidieregeling Regio Deal 'Sterker in 3D'

CONVENANT REGIO DEAL STEDENDRIEHOEK

TOELICHTING bij de Subsidieregeling Regio Deal 'Sterker in 3D'

Toelichting bij artikel 3: subsidiabele kosten

Loonkosten

Voor berekening van de interne loonkosten kan gebruik gemaakt worden van een van de volgende drie methodes of een combinatie daarvan.

Vast uurtarief systematiek: voor de ingezette uren wordt gerekend met een tarief van €60,-. Een vast uurtarief kan gebruikt worden voor:

1. Ureninzet van personen die in loondienst zijn.
2. Ureninzet van personen die niet op de loonlijst staan zoals bij een zelfstandig ondernemer, een eenmanszaak, vennootschap onder firma (vof), maatschap of een directeur-grotaandeelhouder.
3. Ureninzet van andere samenwerkingspartners dan de de partijen in het samenwerkingsverband zijn.
4. Ureninzet van overheden.

Loonkosten plus vaste opslagsystematiek: Het uurtarief voor de directe loonkosten wordt bepaald door de directe loonkosten per jaar te delen door de productieve uren. Het aantal productieve uren wordt bepaald door het aantal van 1.600 te vermenigvuldigen met de deeltijdfactor. Het uurtarief bedraagt ten hoogste €93,-. Daar bovenop kan een opslag van 20% over de directe loonkosten worden berekend als vergoeding voor de indirecte kosten. Deze werkelijke loonkosten moeten kunnen worden aangetoond en verantwoord.

Integrale kostensystematiek (IKS): De integrale kostensystematiek is een manier om directe en indirecte kosten toe te rekenen aan kostendragers. Hiermee berekent u onder meer arbeidsuren en machine-uren. Deze kosten moeten noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van activiteiten waarvoor u subsidie aanvraagt. Om de IKS te kunnen toepassen is een positief besluit nodig van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Kosten van derden

Kosten van derden zijn de kosten van:

1. De geleverde diensten.
2. De geleverde materialen.
3. Ingehuurde arbeid van derden. Hiervoor gelden de volgende maximale tarieven:

Specialistische kennis	€135,00
Adviseur	€110,00
Projectleider/programmamanager	€95,00

4. De aankoopkosten van machines en apparatuur die cruciaal zijn voor het realiseren van de in het kader van de subsidieaanvraag te realiseren doelstellingen. Daaronder vallen ook bijkomende kosten zoals licenties voor software en de onderhoudskosten van een machine of apparatuur.
5. De verzekeringspremies, lunches en andere vergelijkbare kosten die door de penvoerder gemaakt worden om inzet van vrijwilligers te faciliteren.

De penvoerder dient de gemaakte kosten van derden te kunnen bewijzen met facturen, betaalbewijzen.

Raadsconferentie 'Ontwikkeling in balans' (19 november)

Toelichting

Op 19 november vindt de vijfde raadsconferentie plaats in De Bronckhorst Hoeve in Brummen. Centraal staat het thema 'Contourenschets - Ontwikkeling in balans', waarin aandacht is voor de Contourenschets 2050 met daarin vier denkrichtingen (perspectieven, schetsen) hoe de ontwikkeling van de regio naar 2050 richting zou kunnen krijgen.

De deelnemers aan de conferentie worden door het programma geleid door **Tijmen Dokter**, theatermaker en publiekshistoricus. Hij zal als avondvoorzitter optreden en zijn historische kennis over de regio en de betekenis voor nu daarin verweven. Naast Tijmen, zal **Annemarie Jager** (Jager Betekent) van de avond een visueel verslag maken als samenvatting van de deelsessies.

Onderstaand het programma.

PROGRAMMA	
17.00u	Ontmoeting met diner
18.00u	Welkom & Introductie bijeenkomst door Steven van de Graaf (locoburgemeester Brummen)
18.05u	Introductie programma door Tijmen Dokter <i>Doel van de avond en verwachtingsmanagement.</i>
18.15u	Gemeenteraden in beeld <i>Even-tot-hier</i> <i>Een 'quiz' op basis van luchtige en inhoudelijke vragen over de regio en de gemeenten. De vragen worden gesteld op de manier zoals dat ook bij 'Even tot hier' gebeurt: iedereen gaat staan en krijgt drie kleuren briefjes. Iedere vraag krijgt drie antwoorden. Bij een fout antwoord ga je zitten. Wanneer er nog een paar deelnemers staan (of de tijd bijna om is) wordt een schattingsvraag gesteld. Tussendoor vragen stellen aan deelnemers. De winnaar wordt de vraag gesteld: wat zou jij wensen voor de regio?</i>
18.30u	Introductie Contourenschets en Ontwikkelen in balans - Peter Messerschmidt (wethouder Apeldoorn) <i>Achtergrond van de contourenschets, belang voor de regio, partners waar we mee samenwerken, wat betekent dit voor je gemeente. Rol van de raad. Relatie met andere trajecten.</i>
18.35u	Uitleg inhoud Contourenschets – Jan Willem de Kleuver / Sebastian van Berkel (MUST) <i>Vraaggesprek met Jan Willem de Kleuver / Sebastian van Berkel: Wat is de bedoeling van de contourenschets, wat zijn de vier perspectieven en hoe moet je daar mee om gaan. Wat gebeurt er met de gesprekken over de contourenschets.</i>
18.50u	Break naar de sessies

19.05u	Start deelsessies (2 x 4 deelsessies, totaal 8 groepen)
	<p>Raadsleden gaan in groepen uiteen en bespreken in vier rondes aan de hand van thema's de verschillende perspectieven uit de contourenschets:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat spreekt aan? • Welke kansen doen zich voor? • Welke knelpunten zien we? • Welke principes of keuzes komen hieruit voort? <p>Iedere ronde wordt voortgebouwd op wat een andere groep heeft ingebracht. De thema's die worden besproken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Water en bodem sturend 2. Netwerken voor energie en economie 3. Leefbare steden, dorpen en regio's 4. Natuur, landbouw en vitaal landelijk gebied
20.05u	Wisseling naar plenaire zaal
20.10u	Samenvatting deelsessie aan de hand van visueel verslag Annemarie Jager (in gesprek met Tijmen Dokter)
20.25u	Afsluiting door Olaf Prinsen (burgemeester Heerde)
20.30u	Start borrel
21.30u	Einde conferentie

Agenda Raadsadviescommissie – Lochem

Plaats en datum:	Lochem, 26 november 2024
Tijd:	18:00 – 20:00 uur
Locatie:	Twentsche Kabelfabriek
Genodigden:	Apeldoorn: <i>n.n.b.</i> Brummen: Jonathan Vondeling, Daniëlla Magermans Deventer: Bert Roetert, Tanja Eekhuis (vice-vz) Epe: Albert Oortgiesen, Henk Boon <i>plaatsvervanger: Joost Boermans</i> Heerde: Joke Grotenhuis, Geraldine Kwekkeboom Lochem: Marleen van der Meulen (vz.), Bertus Karssenberg <i>plaatsvervangers: Tonnie Verwoerd, Henk Datema</i> Voorst: <i>n.n.b.</i> Zutphen: Addy Garritssen, Frans Manders Regio S3H: Olaf Prinsen (AB-lid), Geert Janssen (bestuursadviseur) Ineke Lijnema (secretaris/directeur), Ineke Bijnsma (ondersteuner) Griffiers: Marit Stam (Apeldoorn), Ita Joosten (Voorst)
Afwezig:	Ineke Lijnema, Olaf Prinsen
Gasten:	
Kopie aan:	Griffiersoverleg, leden Strategische Team (ambtelijk contactpersonen)

tijd	Nr.	Onderwerp	Bijlage
17.00		Rondleiding Twentsche Kabelfabriek, Lochem	
17.45		Broodje	
18.00	1.	Opening en mededelingen	
18.10	2.	Benoeming leden raadsadviescommissie	2. Memo uitkomsten benoemingen
18.20	2.	Aanwijzing voorzitter en vicevoorzitter	3. Benoeming voorzitter en vicevoorzitter RAC
18.30	3.	Notulen vorige vergadering Voorgesteld besluit: De raadsadviescommissie besluit de notulen van 11 september 2024 vast te stellen.	4. Concept notulen 11 september 2024
18.35	4.	Terugblik Raadsconferentie - Wat volgende keer weer? - Wat volgende keer niet weer? - Mogelijk thema volgende keer?	4. Programma Raadsconferentie
18.50	5.	Langetermijnplanning	
18.55		a. Ontwikkelingsperspectief 2050 (<i>i.a.v. Bas van der Hurk en Elly Ruiter</i>)	
19.10		b. Woondeal (<i>i.a.v. Edwin Koning</i>)	
19.25		c. RES 2.0 (<i>i.a.v. Matthijs van der Jagt</i>)	
19.40	6.	Terugkoppelingen	

		a. Algemeen bestuur	
		b. Griffiersoverleg	
19.45	8.	Rondvraag en Sluiting	

Benoeming accountant

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 8a
Onderwerp: Benoeming Accountant boekjaar 2025-2028
Opsteller: Henk Beekhuis
Portefeuillehouder: Ron König
Bijlagen: 8a. Offerte Stolwijk Kelderman Accountants

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met het verstrekken van een opdracht aan Stolwijk Kelderman Accountants tot het uitvoeren van controlewerkzaamheden voor de jaarrekeningen 2025 t/m 2028, inclusief rapportage over de jaarrekening aan het algemeen bestuur, accountantsverslag, (goedkeurende) -verklaring en adviesfunctie, voortvloeiend uit en verbonden met de controles en de certificerende functie.

1. Aanleiding

Naar aanleiding van de aanbesteding accountant voor de jaarrekeningen 2025 t/m 2028 die is uitgeschreven in september jl. wil de selectiecommissie u informeren over de aanbesteding en voordracht van de accountant.

2. Toelichting

Wij hebben een meervoudige onderhandse aanbesteding uitgezet, waarbij onze huidige accountant en drie accountants zijn gevraagd om hieraan deel te nemen.

Twee van de aangeschreven bureaus hebben positief gereageerd, te weten Stolwijk Kelderman Accountants en Eshuis Accountant. De andere twee accountants hebben afgezien van verdere deelname. De Jong en Laan Accountants gaf in haar terugkoppeling aan dat ze primair niet de focus op de opdrachten in het kader van Wgr-organisaties hebben. Baker Tilly Berk informeerde ons dat hun planning helaas geen capaciteit biedt om deze opdracht in te plannen.

Bij het opstellen van de offerte door Eshuis Accountant kwamen zij er achter dat de strakke tijdsplanning die wij hanteren voor hun toch een probleem zou geven en hebben zich alsnog teruggetrokken in de aanbesteding. Na een grondige evaluatie van de offerte die Stolwijk Kelderman heeft ingediend, hebben wij geconcludeerd dat de voorgestelde dienstverlening volledig aansluit bij onze wensen en eisen. De offerte biedt een goede balans tussen kwaliteit en kosten, Stolwijk Kelderman heeft in de afgelopen jaren bewezen in staat te zijn onze organisatie optimaal te ondersteunen. Reden voor ons om af te zien van een eventuele hernieuwde uitvraag en te besluiten tot deze voordracht aan u.

3. Financiële aspecten

In de begroting van de Regio Stedendriehoek is een post opgenomen ten behoeve van de dekking van de accountantskosten, de in de offerte genoemde kosten kunnen hier uit gedekt worden.

4. Risico's

n.v.t.

5. Communicatietraject

n.v.t.

Gemeenschappelijke Regeling Regio Stedendriehoek
Zutphenseweg 6
7418 AJ Deventer

Doetinchem, 14 oktober 2024

Geachte bestuursleden,

Naar aanleiding van uw verzoek tot het opstellen van een offerte voor accountantscontrole voor de jaren 2025-2028 hebben wij dankbaar en met toewijding gewerkt aan een passende aanbieding. Hierbij treft u onze offerte aan.

In de afgelopen jaren hebben wij de controle van de jaarstukken van de Regio Stedendriehoek mogen uitvoeren. Wij hebben de organisatie zien groeien in haar professionalisering. De samenwerking met u hebben wij als bijzonder plezierig ervaren. Wij willen graag een kritische partner voor u blijven, zodat wij de organisatie constructief en duurzaam verder helpen om beter te worden. Onze dienstverlening is erop gericht helderheid te brengen in de betrouwbaarheid van de bedrijfsinformatie, zodat ook u controle en toezicht efficiënt en effectief kunt uitvoeren.

Onderscheidend vermogen

U mag van iedere accountant verwachten dat de accountantscontrole wordt uitgevoerd conform de wettelijke kwaliteitseisen. Ook bij Stolwijk Kelderman is deze kwaliteit zonder meer gewaarborgd. Wél onderscheidend is de wijze van samenwerken die wij voorstaan. Bij Stolwijk Kelderman werken gewone mensen met bijzondere kennis. Wij hebben veel aandacht voor individueel persoonlijk contact en houden van transparante communicatie en snelle interactie.

One stop consultancy

Stolwijk Kelderman maakt deel uit van het Stolwijk Kennisnetwerk. Een one-stop-consultancy samenwerkingsverband tussen verschillende specialisten op het gebied van accountancy, fiscaliteit, HRM, IT, procesoptimalisatie, publiek advies, governance en herstructurering.

Waarom samenwerken met Stolwijk Kelderman?

- Passie voor de controle van en advisering aan gemeentelijke organisaties
- Langdurige en brede ervaring in de dienstverlening van de teamleden aan gemeenten en gemeenschappelijke regelingen
- Menselijke benadering, zijnde betrokken en doelgericht
- (Maatschappelijk) betrokken regionale partner met een voor uw organisatie aantrekkelijke omvang
- Gedreven accountants die, binnen hun rol, verantwoordelijkheid durven nemen
- Heldere communicatie met korte lijnen afgestemd op de verschillende gremia in uw organisatie
- Ervaring met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties op het gebied van onder meer zorg, sport en welzijn en cultuur
- Actuele kennis van de relevante wet- en regelgeving voor gemeenschappelijke regelingen
- Duidelijkheid vooraf over (de kosten van) onze dienstverlening. Afspraak is afspraak.

Wij vertrouwen erop dat wij u met deze offerte een passende aanbieding doen en wachten uw reactie met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

Mevr. H.G.J. (Hester) de Feiter-Aalderink RA

Lid van: **stolwijk** **kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar

Keulenstraat 1
7418 ET Deventer

Nieuweweg 273
6603 BN Wijchen

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

t 0314 369 111
e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928
iban NL31RABO0105152153

Offerte accountancy diensten 2025-2028

Gemeenschappelijke Regeling Regio Stedendriehoek

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	4
1.1	Een duurzame samenwerking.....	4
1.2	Wie zijn wij?	4
2.	Onze controle aanpak	6
2.1	Controlefilosofie	6
2.2	Vorbereiding	6
2.3	Interimcontrole	6
2.4	Jaarrekeningcontrole	7
2.5	Evaluatie	7
3.	Ons controleteam	8
4.	Onze visie op de dienstverlening	9
5.	Prijs.....	10
5.1	Jaarrekening.....	10
5.2	Meer- en minderwerk.....	11
5.3	Overige (advies)werkzaamheden.....	11
	Tot slot.....	11
BIJLAGE 1	OVERZICHT CONTROLE KLANTEN STOLWIJK KELDERMAN	12
BIJLAGE 2	PRIJZENBLAD	13

1. Inleiding

U heeft ons uitgenodigd om een offerte uit te brengen voor de accountantsdiensten met ingang van het begrotingsjaar 2025. In deze offerte beantwoorden wij graag uw vragen en geven wij u graag inzicht in de wijze waarop wij de opdracht kunnen uitvoeren.

1.1 Een duurzame samenwerking

De Regio Stedendriehoek heeft ambitieuze doelen gesteld voor de komende jaren, zoals het versterken van de samenwerking tussen gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Maar ook het krachtig positioneren van de regio als een aantrekkelijke plek voor wonen, werken en ondernemen. Met onze dienstverlening geven wij ondersteuning aan de organisatie, zodat de doelen kunnen worden bereikt.

Wij erkennen het belang van het behoud van het mooie maar kwetsbare landschap van de Veluwe en de IJssel. Onze diensten zullen bijdragen aan een transparante en verantwoorde financiële verslaggeving, ondersteunend aan de duurzame ontwikkeling en het behoud van deze gebieden. De regio Stedendriehoek speelt een steeds belangrijkere rol in het aanpakken van grote keuzevraagstukken en ontwikkelopgaven die door het Rijk via de provincies worden neergelegd. Zoals verstedelijking, het landelijk gebied, mobiliteit, de arbeidsmarkt en de energietransitie.

Met de toekenning van de Regio Deal Sterker in 3D, investeert het Rijk €20 miljoen in de regio. Dit biedt een unieke kans om de regionale ontwikkeling te versnellen en te versterken. De nieuw ingerichte werkorganisatie is vanaf 2024 operationeel. De werkorganisatie wordt ondersteund door een Strategische Board die het Algemeen Bestuur adviseert en een raadsadviescommissie. In 2025 zal een verdere focus liggen op het versterken van de financiële functie van de regionale werkorganisatie en het ondersteunen van kansrijke initiatieven.

De begroting voor 2024 bedraagt €3,9 miljoen en voor 2025 €4,1 miljoen. Onze diensten zullen bijdragen aan een nauwkeurige en betrouwbare financiële administratie, die de basis vormt voor de uitvoering van programma's.

Wij hebben de Regio Stedendriehoek leren kennen als een organisatie die zich onderscheidt door haar unieke rol in de regio. De Regio Stedendriehoek heeft de afgelopen jaren een professionaliseringsslag doorgemaakt. Er zijn korte communicatielijnen en er is een compacte organisatie. Met onze controleaanpak sluiten wij hier op aan.

1.2 Wie zijn wij?

Stolwijk Kelderman is een accountantsorganisatie die goed thuis is in de dienstverlening voor uw organisatie. Ons kantoor kenmerkt zich door een cliëntgerichte opstelling, waarbij vakkennis en snelle bereikbaarheid door korte communicatielijnen, typerend zijn voor onze werkwijze.

Onze missie en visie

Als kennisorganisatie levert Stolwijk Kelderman toegevoegde waarde die bijdraagt aan het duurzame succes van klanten en onze medewerkers.

Kernwoorden voor onze dienstverlening zijn:

- o Diepgang, we hebben kennis en zijn professioneel
- o Betrokkenheid, we zijn er voor onze cliënt
- o Ondernemerschap, we denken mee en zijn proactief
- o Kwetsbaarheid, lef om onze mening te geven

Onze filosofie is dicht bij onze klanten staan, flexibel reageren op vragen en zichtbaar, herkenbaar en benaderbaar zijn. In onze optiek zijn de volgende aandachtsgebieden cruciaal voor organisaties die succesvol willen zijn:

- o Medewerkers (zij maken het verschil)
- o Processen (efficiënt en slim organiseren)
- o Informatievoorziening (hét stuurinstrumentarium voor een organisatie)
- o Financieel beheer ('in control zijn' van de organisatie)

Vanuit deze filosofie is het Stolwijk Kennisnetwerk de laatste jaren uitgebouwd tot meer dan 230 medewerkers. Dit betekent dat Stolwijk Kelderman veel kennis in eigen huis heeft en daar waar nodig, terug kan vallen op gespecialiseerde partners. Stolwijk Kelderman heeft de ambitie in de auditmarkt te groeien in het segment van maatschappelijk betrokken organisaties.

Ons kantoor kan uw organisatie op een breed terrein van professionele, specialistische diensten van advies voorzien. Binnen ons kantoor en met onze samenwerkingspartners is daartoe een 9-tal hoofddisciplines te onderscheiden, te weten:

- o accountancy
- o publieke (organisatie)advisering
- o belastingadvisering
- o HRM-advisering, onder de naam Vitacon Luteijn
- o IT-audit en procesmanagement
- o overname en advies
- o juridisch advies
- o fraude en integriteit
- o aanbestedingsrecht

Wij beschikken over de vergunning verstrekt door het AFM voor het uitvoeren van wettelijke controles (registratienummer 13000458 www.afm.nl). In de controlepraktijk zijn 50 collega's werkzaam, waarvan 16 (register)accountants. Onze controleaanpak voldoet aan de vereisten van de controlestandaarden (COS), zoals deze zijn uitgevaardigd door onze beroepsorganisatie de Koninklijke NBA. Wij kunnen voldoen aan alle kwaliteits- en tijdsriteria die u heeft aangegeven in het programma van eisen. Voor het handhaven van onze kwaliteit hebben is er binnen ons kantoor een systeem opgezet van interne beoordeling (mentoring) en externe kwaliteitsbeoordeling. Deze zijn zodanig georganiseerd dat wij binnen de afgesproken termijnen kunnen afwickelen. Wij hebben korte lijnen met onze compliance officer op ons eigen kantoor. Bij eventuele vaktechnische dilemma's schakelen we direct.

Wij zijn aangesloten bij het SRA, een samenwerkingsverband van accountants, waarbij 370 accountantskantoren zijn aangesloten. Het SRA biedt diverse diensten aan op het gebied van kwaliteitsbeheersing, opleidingen en er worden hulpmiddelen voor de controle ontwikkeld.

Met betrekking tot deze opdracht onderkennen wij geen (mogelijke) belangenconflicten. Indien deze zich in de toekomst voordoen, zullen wij dit direct melden aan het Algemeen Bestuur en eventuele noodzakelijke maatregelen bespreken.

Om een goed beeld te krijgen van ons kantoor en onze dienstverlening verwijzen wij u graag naar onze website: www.stolwijkkennisnetwerk.nl.

2. Onze controle aanpak

2.1 Controlefilosofie

Onze controlefilosofie is gericht op het bieden van onafhankelijkheid, objectiviteit en zekerheid over de juistheid en volledigheid van financiële rapportages. Dit wordt bereikt door een risico gestuurde aanpak, waarbij wij ons richten op de gebieden met de grootste kans op fouten of afwijkingen. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel interne als externe risicofactoren die de betrouwbaarheid van de financiële gegevens van de Regio Stedendriehoek kunnen beïnvloeden. De basis voor een effectieve en efficiënte controleaanpak is het hebben van een grondige kennis over uw organisatie, uw strategie, de omgeving en de stakeholders. Vanuit deze kennis wordt een risicoanalyse gemaakt en een klantgerichte controleaanpak ontwikkeld. Voor de controle van de jaarrekening van uw gemeenschappelijke regeling maken wij gebruik een risicogerichte *gemeentespecifieke* benadering in de controleaanpak.

Bij de controle hanteren wij de voorgeschreven richtlijnen van de goedkeuringstoleranties. Voor de controle stellen wij een vast team voor waardoor we de kennis van de klant behouden en de controle efficiënt kunnen uitvoeren.

2.2 Voorbereiding

Samen met u stellen wij jaarlijks voorafgaand aan de controle een tijdschema vast met de controle- en bespreekmomenten. Hierin staan de stappen om te komen tot de uiteindelijke handtekening onder de controleverklaring en staat wanneer de besprekingen zijn en welk document (zoals de managementletter, het accountantsverslag, LOR en controleverklaring) wanneer aangeleverd wordt. Dit schept duidelijkheid vooraf voor u en ons. Wij kunnen voldoen aan de door u gevraagde controlemomenten.

We starten de controle altijd met een gesprek met de voorzitter van het Algemeen Bestuur en de secretaris-directeur over de ontwikkelingen binnen de Regio Stedendriehoek en fraude en integriteitkwesities. Ook bespreken wij samen met de controller en de manager bedrijfsvoering het interne controleplan voor de rechtmatigheidsverantwoording en geven u adviezen voor een efficiënte en effectieve uitvoering, waarbij wij onze aanpak op die van jullie aansluiten.

2.3 Interimcontrole

Uitgangspunt voor onze controle is de risicoanalyse en de mate waarin uw organisatie 'in control' is. Wij kijken specifiek naar de risico's voor uw organisatie en dus voor onze controle. Ons belang is uw belang: De risico's van uw organisatie onder controle hebben. De administratieve organisatie en interne beheersing is zodanig ingericht dat de onderkende risico's worden afgedekt. In dit verband denken wij aan de minimaal noodzakelijke functiescheidingen, taken/bevoegdheden, inrichting IT-systemen, rapportages. Hierbij houden wij rekening met de (beperkte) omvang van uw organisatie.

Ruim voorafgaand aan de interimcontrole (minimaal 4 weken voor aanvang) vragen we de gewenste informatie en documenten via het SKN aanleverportaal op. Deze uitvraag is specifiek gemaakt voor de Regio Stedendriehoek. Wij verwachten van uw organisatie dat de gevraagde documenten voor het met elkaar afgesproken tijdstip via de SKN-aanleverportaal worden aangeleverd. Ook gaan we ervan uit dat er tijdens de controle medewerkers beschikbaar zijn voor vragen. Door een goede aanlevering en tijdige communicatie wordt meerwerk voorkomen. Mocht de planning niet haalbaar blijken, dan gaan we hierover met u in overleg en stellen samen nieuwe afspraken op.

Bij de interimcontrole in het najaar richten wij ons op de processen, waaronder het inkoopproces en de betaalorganisatie. Wij toetsen het bestaan en de werking van de hierin opgenomen interne controle- en beheersingsmaatregelen. Voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt nauw samengewerkt tussen ons en de werkorganisatie van de Regio Stedendriehoek.

De voortgang en kwaliteit wordt gezamenlijk geëvalueerd om te waarborgen dat alle noodzakelijke controles zijn opgenomen en om te beoordelen of bepaalde controles kunnen vervallen.

De verwonderpunten die naar voren zijn gekomen uit de interimcontrole bespreken we met de secretaris-directeur, de manager bedrijfsvoering en de controller. We luisteren naar hun reactie en gaan in gesprek over de acties en aanbevelingen. Kort na de bespreking stellen we de managementletter op. Door de afstemming sluit de managementletter naadloos aan op uw organisatie en uw verwachtingen en is passend bij de schaal van uw organisatie. In onze managementletter zullen we zo helder mogelijk rapporteren over ontwikkelingen, eventuele risico's en waarin we praktische adviezen geven. In de managementletter gaan we in op de kwaliteit en aanbevelingen voor de algehele en interne beheersing. Hierbij besteden we aandacht aan de positieve ontwikkelingen in uw organisatie. Ook kijken we of alle regelgeving is verwerkt en welke nog verwerkt moeten worden. Doel is u op de hoogte te houden van de kansen én sterke punten, maar ook over bedreigingen en risico's en u hiervoor te behoeden. In de managementletter geven we expliciet aan welke acties nog worden verwacht voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole. De managementletter bespreken we met de secretaris-directeur, manager bedrijfsvoering en controller.

2.4 Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole controleren wij of de balansposten, de balansmutaties, de lasten, de baten en de rechtmatigheidsverantwoording getrouw zijn weergegeven. Tevens beoordelen wij of het jaarverslag (programma en paragrafen) aansluit bij de gepresenteerde cijfers.

De benodigde informatie voor de jaarrekeningcontrole vragen we op via het SKN aanleverportaal, welke ruim van tevoren wordt opengesteld. De gegevens hierin worden bewaard en kunnen ook daarna door u en door ons worden benaderd. Dit betekent dat terugkerende stukken niet jaarlijks opgevraagd hoeven te worden.

Detailcontroles voeren we uit waar het moet om uw en onze risico's te beheersen. We gebruiken data-analyse waar het efficiënter en effectiever is. We gebruiken deze onder meer voor de controle van betalingen en de analyse van de boekingen.

De uitkomsten van de jaarrekeningcontrole bespreken we met de secretaris-directeur, de manager bedrijfsvoering en de controller. Eventuele aanpassingen in de jaarstukken worden doorgevoerd en op basis van de bespreking stellen wij een concept accountantsverslag op. Het concept accountantsverslag leggen we binnen 3 weken na afronding van de jaarrekeningcontrole aan u voor. Het accountantsverslag, gericht aan het Algemeen Bestuur, met bevindingen en aanbevelingen vanuit de jaarrekeningcontrole wordt met de voorzitter van het Algemeen Bestuur en de secretaris-directeur besproken. Op verzoek komen we een toelichting geven in de vergadering van het Algemeen Bestuur. De rapportage is kort en bondig en bevat de belangrijkste bevindingen en adviezen en waar nodig bevindingen in de administratieve organisatie die van bestuurlijke betekenis zijn. In het accountantsverslag wordt een foutenevaluatie getoond met afwijkingen groter dan € 40.000, zoals u wenst.

Na het opstellen van de jaarstukken wordt door ons een controleverklaring bij de jaarrekening afgegeven. De jaarstukken, voorzien van de controleverklaring en het accountantsverslag worden vervolgens voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

2.5 Evaluatie

Jaarlijks, na afloop van de controle, evalueren wij met de secretaris-directeur, manager bedrijfsvoering en de controller het verloop en de uitvoering van de accountantscontrole. Deze evaluatie is de basis voor de verdere optimalisatie van onze samenwerking.

3. Ons controleteam

Het team werkt intensief samen en ze hebben zich verbonden aan de controle van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Dat is hun passie. We bouwen samen - met de andere gemeentespecialisten - verder aan de gemeentepraktijk van onze organisatie.

Hester de Feiter RA (54 jaar) zal als tekenend accountant en sparringpartner blijven fungeren. Zij is uw centrale aanspreekpunt voor de dienstverlening. Hester heeft veel ervaring in het controleren van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in de regio. Ze heeft ook ervaring aan de andere kant van de tafel vanuit haar werkzaamheden bij de gemeente Arnhem en kent ook vanuit die kant de politieke omgeving.

Hester is tekenend accountant van de gemeente Brummen, Rozendaal en Winterswijk en van gemeenschappelijke regelingen Laborijn, MGR en Tribuut. Hester is manager bij de controle op de gemeente Veenendaal, Berkelland, Bronckhorst en Montferland.

Hester is verantwoordelijk voor de vaktechniek van lokale overheden binnen ons kantoor. Ze heeft daarmee grote kennis van het BBV en de rechtmatigheid. Hester is lid van het afstemmingsoverleg dat de lijnen voor de controleafdeling uitzet .

Daarnaast is Hester lid van de raad van Toezicht bij de Bibliotheek West Achterhoek.

Stefan Stolwijk RA (31 jaar) stellen wij voor als manager. Stefan is in 2023 afgestudeerd als accountant.

Hij heeft 7 jaar controle-ervaring en heeft nu een klantenpakket met voornamelijk lokale overheden. Stefan is manager bij de controle van de gemeente Winterswijk, Brummen, Veenendaal, Montferland, Doesburg en Tribuut.

Stefan is binnen ons kantoor verantwoordelijk voor het ontwerp, het onderhoud en de uitrol van het aanleverportaal. Tevens neemt hij deel in de werkgroep strategie van onze afdeling.

Stefan en Hester stellen wij voor als vast team gedurende de contractperiode.

Daarnaast zullen we 1 of 2 assistenten met gemeente/gemeenschappelijke regelingen -ervaring inzetten, onder meer Kees Postma (40 jaar) en Sarah Demir (42 jaar). Kees en Sarah hebben beiden een aantal jaren ervaring bij Stolwijk Kelderman waarin zij alleen lokale overheden controleren.

Jeffrey Kemperman wordt als fiscalist van ons kantoor ingezet bij het beoordelen van BTW en VPB kwesties. Voor de ondersteuning inzake de IT wordt Niek Visser RA (46 jaar) van ons kantoor ingezet. Hij is RA en IT auditor voor de informatieveiligheid en privacy controles.

Continuïteit gemeentelijke dienstverlening en arbeidsmarkt

De continuïteit in de dienstverlening is voor ons essentieel. Met 60 accountants en assistenten waarvan 25 gemeentespecialisten in het controleteam is dat voldoende. De gemeentemarkt is een belangrijke markt voor het Stolwijk Kennisnetwerk (SKN). Het is 1 van de 4 marktgebieden, waarop we vol in zullen blijven zetten. We controleren nu 22 gemeentelijke organisaties. Voor een nadere toelichting op ons huidige en voormalige klantenpakket van Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten in de lokale overheid verwijzen wij u naar bijlage 1. Als kantoor willen we graag iets betekenen voor de maatschappij en doen dat vanuit passie en onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ons beleid is sociaal en maatschappelijk. We binden en boeien door optimale opleiding en training van onze mensen, zowel persoonlijk als vakinhoudelijk.

4. Onze visie op de dienstverlening

Onze belangrijkste rol is het uitvoeren van de controle van de jaarrekening op getrouwheid, waarin de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is. Hierbij zijn wij onafhankelijk en kritisch. Wij vinden het belangrijk om regelmatig contact te hebben met de voorzitter van het Algemeen Bestuur als onze opdrachtgever, de secretaris-directeur, controller en de manager bedrijfsvoering teneinde onze opdracht goed te kunnen uitvoeren. Hoe meer kennis er wederzijds is des te beter de kwaliteit van de controlewerkzaamheden en van de inrichting van de organisatie en de onderlinge afstemming.

Uw organisatie werkt aan een verdere professionalisering. Wij ondersteunen u hierbij, zoals we in het afgelopen jaar ook deden. Vanuit onze expertise zijn wij in staat om als sparringpartner op te treden voor de verschillende gremia binnen uw organisatie, dit alles binnen de (onafhankelijkheids) grenzen die hiervoor gelden.

Wij helpen u graag bij het op een goede wijze inrichten van de interne organisatie: de processen en interne controle voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit om risico's voor u af te dekken. Ook bij het inrichten van de jaarrekening en de financiële rapportages, zodat het Algemeen Bestuur op een goede wijze wordt geïnformeerd.

Wij kijken specifiek naar de inrichting van de planning en control cyclus. Zowel naar de verbetering van de informatiewaarde van de begroting, tussentijdse rapportages en de jaarstukken als naar de naleving van het BBV. We letten ook specifiek op de juiste toepassing van de BTW, BCF en DBA regels en adviseren u hierover en ook naar de toekomst toe wat handig is om te doen en welke eisen er zijn.

Jaarlijks controleren wij de processen van een grote omvang, die materieel (van belang zijn) voor onze controle. Daarnaast selecteren we als controleteam jaarlijks een aantal attentiepunten, gericht op de actualiteit en/of de organisatie. Over de bevindingen rapporteren wij in de managementletter. Op deze wijze bespreken we jaarlijks nieuwe onderwerpen.

Onze aanpak is dat wij zowel na de interimcontrole als na balanscontrole een verwonderpuntenlijst opstellen. Hierin staat wat wij zien en wat wij tegenkomen. Heel concreet en overzichtelijk. Wij bespreken deze en vragen hoe en waarom de dingen zijn gebeurd zoals we ze zien en zoeken met de secretaris-directeur, de controller en manager bedrijfsvoering naar een mogelijke oplossing. Dat is onze unieke aanpak. Hiermee gaan we in gesprek en vragen we door en zoeken we voor u de beste oplossing. Inhoudelijk kijken wij naar (aankomende) nieuwe wet- en regelgeving, de processen, de inrichting van de planning en control cyclus, ook naar de toekomst toe.

Wij brengen u als Algemeen en Dagelijks Bestuur op de hoogte van de bespreekpunten en de (mogelijke) oplossingen. Dit doen wij intensief, kort en bondig via het accountantsverslag. Desgewenst komen wij het accountantsverslag toelichten in het Dagelijks Bestuur of Algemeen Bestuur. Indien er aanleiding is, gaan we in gesprek.

Om u tijdig te informeren omtrent ontwikkelingen in de wet- en regelgeving, IT, rechtmatigheid, verslaggevingsregels (BBV), GR wet- en regelgeving en andere voor u van belang zijnde wetten en regels, brengen wij een aantal keren per jaar een nieuwsbrief uit. Tevens mailen wij u een extra nieuwsbrief ingeval van plotseling belangrijke ontwikkelingen.

Jaarlijks kunt u deelnemen aan 3 Public Classes, waarin we met onze klanten over bijzondere actualiteiten praten. Elk jaar in januari is de Public Class Actualiteiten in de verslaggeving (BBV) en tevens 2 andere onderwerpen, liefst vanuit de praktijk. De afgelopen keren waren dat de rechtmatigheidsverantwoording, de hack in de gemeente Hof van Twente, SiSa actualiteiten en Regionale werkcentra. Graag delen wij de ervaringen met u zodat wij er allemaal van kunnen leren. Zo gaan we in december 2024 in gesprek met onze lokale overheidsklanten over de rapportages inzake duurzaamheid en de verplichting van CSRD voor profit ondernemingen vanaf 2025 om alvast vooruit te kijken naar wat er op dat gebied in Nederland op ons afkomt.

Er is sprake van een extra adviesopdracht voor zover hier een afzonderlijke opdracht is.

5. Prijs

5.1 Jaarrekening

Wij bieden de controle van de jaarrekeningen 2025-2028 aan voor de prijs van € 27.000 exclusief BTW en exclusief jaarlijkse indexatie. Deze prijs is inclusief bijkomende kosten zoals reis- en verblijfkosten en secretariële ondersteuning en betreft het prijspeil 2025. In bijlage 2 hebben wij het door u gevraagde prijzenblad opgenomen.

Deze prijs bevat geen opgave voor de werkzaamheden in het kader van SiSa. Voor het uitvoeren van een SiSa regeling rekenen wij gemiddeld € 1.500 tot € 1.750 per regeling, afhankelijk van de landelijke voorschriften hieromtrent.

Bij de prijsbepaling hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De jaarrekening en de onderliggende specificaties worden voorbereid door uw organisatie.
- De overige voor onze werkzaamheden benodigde informatie wordt op een adequate wijze aangeleverd (zoals opgenomen in de SNK-aanleverportaal).
- De door de werkorganisatie opgestelde jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen en wordt door ons voorzien van een controleverklaring.
De door uw organisatie uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording worden op adequate wijze uitgevoerd en gedocumenteerd. Bij significante wijzigingen in structuur of omvang van de activiteiten treden wij in overleg over het effect hiervan op de kosten, bij deze prijsopgave hebben wij de begroting 2024 als uitgangspunt gebruikt.
- Op basis van de interimcontrole wordt een managementletter uitgebracht door ons aan de secretaris-directeur van de Regio Stedendriehoek.
- De prijs wordt jaarlijks geïndexeerd met de CBS index van 6920 Accountants en boekhouders.

Zowel voor de interimcontrole als de balanscontrole stellen we het aanleverportaal open voor de aan te leveren documenten. Deze lijst is een reële opsomming van stukken die voor u nodig zijn om een goede jaarrekening op te stellen en voor ons om een goede controle uit te kunnen voeren. De hiervoor vermelde prijs heeft als uitgangspunt dat deze documenten met de concept jaarrekening worden aangeleverd.

Wij zullen onze controle verrichten in overeenstemming met het Nederlandse recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften, waaronder de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA) en de wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT).

Daarnaast zullen wij onze controle verrichten in overeenstemming met de geldende controleverordening en het normenkader van de Regio Stedendriehoek en het besluit accountantscontrole decentrale overheden.

5.2 Meer- en minderwerk

Onze prijs is gebaseerd op uw aanvraag, uw uitgangspunten en de situatie zoals u deze heeft beschreven en zoals wij die natuurlijk kennen. We evalueren jaarlijks het gehele traject van de samenwerking. Hierbij kijken we samen wat we wanneer hoe hebben gedaan. Dit bespreken we en samen ontwikkelen we ideeën voor het volgende jaar om nog efficiënter samen te werken. Na de interimcontrole en als de SiSa regelingen bekend zijn in het najaar of voorjaar, stellen we een voorlopige prijsbrief op. In deze prijsbrief, die we samen bespreken, zijn de prijsafspraken opgenomen volgens de offerte en eventuele werkzaamheden die extra nodig en/of door u gevraagd zijn en/of werkzaamheden die minder zijn dan tijdens de aanbesteding bekend waren. Tevens nemen we de verwachte indexatie in deze brief op.

Dit schept wederzijdse duidelijkheid tijdens de controle. In geval dat de documentatie voor de interim/jaareinde controle niet tijdig gereed is, horen we dit graag tijdig. Zo kunnen we gezamenlijk afstemmen hoe we hiermee omgaan. Als u ons vraagt hiervoor werkzaamheden te doen dan doen wij dat graag. We maken hierover dan een afzonderlijke afspraak. We houden van een goede wederzijdse afstemming van verwachtingen. Samen komen we daar altijd uit.

Meer- en minderwerk is er wat ons betreft alleen als we hierover samen een afspraak hebben gemaakt.

5.3 Overige (advies)werkzaamheden

Indien er, naast de reguliere werkzaamheden omtrent de jaarrekening, specifieke (advies)werkzaamheden worden verricht voor bijvoorbeeld subsidie afrekeningen, dan berekenen wij deze werkzaamheden op basis van de door ons bestede uren en geldende uurtarieven. De inschatting van de te besteden uren zal in voorkomende situaties vooraf met u worden afgestemd.

Wij hanteren de volgende uurtarieven (exclusief BTW, prijspeil 2025):

- Tekenend accountant	€ 195,00
- Manager	€ 160,00
- Assistent	€ 120,00

6. Tot slot

Wij vertrouwen erop u een duidelijk beeld te hebben gegeven van (de kosten van) onze dienstverlening en zijn graag bereid onze offerte nader toe te lichten en uw eventuele vragen te beantwoorden.

BIJLAGE 1 OVERZICHT CONTROLE KLANTEN STOLWIJK KELDERMAN

Hieronder vindt u een overzicht van relevante organisaties en perioden waarvan Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten de jaarrekening heeft gecontroleerd of nog controleert.

Lokale overheid	Periode controle
Gemeente Brummen	2022-heden
Gemeente Doesburg	2020-heden
Gemeente Winterswijk	2017-heden
Gemeente Rozendaal	2017-heden
Gemeente Westervoort	2017-heden
Gemeente Duiven	2017-heden
Gemeente Zevenaar	2018-2023
Gemeente Berkelland	2017-heden
Gemeente Oost Gelre	2017-heden
Gemeente Veenendaal	2018-heden
Gemeente Bronckhorst	2017-heden
Gemeente Montferland	2024-heden
GR Tribuut	2023-heden
GR Laborijn	2017-heden
GR MGR	2017-heden
GR Regio Foodvalley	2018-heden
GR Regio De Vallei	2018-heden
GR GGD Oost Nederland	2017-heden
GR Samenwerking de Liemers	2017-heden
GR Bedrijvenpark Medel	2018-heden
GR 1Stroom	2018-heden
GR Reinigingsdienst Liemers	2018-2023
GR Streekarchief de Liemers	2018-2023
GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper	2021- heden

BIJLAGE 2 PRIJZENBLAD

Prijzenblad Aanbesteding accountant

Jaarrekeningcontrole (incl. interimcontrole) 2025			
Functie		Aantal uur	Totaal
Tekenend accountant	195,00	28	€ 5.460
Manager	160,00	60	€ 9.600
Assistenten	120,00	100	€ 11.940
	-	-	€
Totaal 2025		188	€ 27.000

Totaal periode 2025 t/m 2028	Berekening o.b.v.	Totaal
Jaarrekeningcontrole (incl. interimcontrole)	4 jaren	€ 108.000,00
		€
Totaalbedrag t.b.v. beoordeling		€ -

Uurtarieven voor overige, buiten deze offerte vallende, werkzaamheden	
Functie	
Tekenend accountant	195,00
Manager	160,00
Assistenten	120,00
Totaalbedrag t.b.v. beoordeling	€ 475,00

Ondertekening	
Naam Inschrijver	Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten
Naam (tekenbevoegde functionaris)	D. Aalderink RA
Handtekening	
Datum	14-10-2024

Alle kosten die moeten worden gemaakt voor de uitvoering van de opdracht zoals beschreven in het aanbestedingsdocument, het Programma van Eisen en de nota(s) van Inlichtingen dienen in het prijzenblad te worden opgenomen.

Archief KPI's

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000533281
Datum: 27 november 2024
Agendapunt: 8.b
Onderwerp: Archief KPI's Regio Stedendriehoek 2022-2023
Opsteller: Henk Beekhuis
Portefeuillehouder: Ron König
Bijlagen: 8.b Rapportage Archief KPI's 2022-2023
8.b Bijlage 1 - Totaaloverzicht KPI's
8.b Bijlage 2 - Grafische weergave KPI's

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. de Rapportage Archief KPI's 2022 – 2023 vast te stellen en de aanbevelingen uit de rapportage nader uit te werken.
2. De besluitvorming over de rapportage mee te delen aan de gemeentearchivaris en het vastgestelde verslag toe te zenden aan de provinciaal toezichthouder.

1. Aanleiding

Het dagelijks bestuur van de Regio Stedendriehoek heeft volgens de Archiefverordening (hoofdstuk V, art. 16) de taak om eenmaal per twee jaar aan het algemeen bestuur verslag uit te brengen over dat wat is verricht in de uitvoering van artikel 40 van de Archiefwet.

2. Toelichting

In de Archiefverordening van de Regio Stedendriehoek is gemeente Apeldoorn aangewezen als archiefbewaarpplaats voor de Regio Stedendriehoek. De opdracht voor bijgevoegd verslag ligt daarom bij de gemeentearchivaris van Apeldoorn. Het verslag schetst een beeld van de stand van zaken van het archief- en informatiebeheer van de Regio Stedendriehoek en de mate waarin de regio voldoet aan de vereisten van de Archiefwet. Daarbij is gebruik gemaakt van het raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) archieven dat de VNG heeft ontwikkeld.

De rapportage bestaat uit 10 Archief KPI's over de jaren 2022 en 2023 die in meer of mindere mate voor de Regio Stedendriehoek van belang zijn. De totaalscore op deze 10 KPI's laat een positief beeld zien.

Naar aanleiding van de analyse worden de volgende negen aanbevelingen gedaan:

1. blijf in het afstemmingsoverleg met de gemeente Voorst aandacht vragen voor de voortgang van de door de gemeente Voorst ontwikkelde acties rondom onderwerpen die ook voor de Regio Stedendriehoek van belang zijn;
2. onderzoek naar een mogelijke actualisatie van de Beheerregeling informatiebeheer;
3. uitvoering van een onafhankelijke keuring van de archiefbewaarpplaats;
4. acties rondom een veiligheidsplan met een calamiteitenplan en een ontruimingsplan;
5. invoering van een breed werkend kwaliteitssysteem;
6. samenstelling van een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van alle (te bewaren) documenten van de Regio Stedendriehoek;
7. controle van de materiële toestand van dossiers en, indien nodig, vervanging van de verpakkingsmaterialen;
8. opstellen van een procedure voor (digitaal) vernietigen en starten met vernietiging van digitale en/of analoge archiefbestanden;
9. mogelijke aansluiting bij een door de gemeente Voorst op te stellen hotspotmonitor;

Het is van belang zich te realiseren dat aanbevelingen steeds niet anders dan in nauwe samenspraak en samenwerking met de gemeente Voorst gerealiseerd kunnen worden. De gemeentearchivaris geeft in zijn voorwoord daar een breed vertrouwen in te hebben.

3. Financiële aspecten

n.v.t.

4. Risico's

n.v.t.

5. Communicatietraject

De besluitvorming over de rapportage mee te delen aan de gemeentearchivaris en het vastgestelde verslag toe te zenden aan de provinciaal toezichthouder

**Rapportage
Archief KPI's
over de jaren 2022-2023
Regio Stedendriehoek**

Rapport van een onderzoek naar de kwaliteit van de informatiehuishouding
van de Regio Stedendriehoek
volgens de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) o.g.v. de Archiefwet

definitieve versie 1.0
20 september 2024

Colofon

EIGENAAR		AUTEUR(S)	
Martin Jochems, gemeentearchivaris		Willem Dings, archiefinspecteur	
TITEL		VERTROUWELIJKHEID	
Rapportage Archief KPI's over de jaren 2022-2023 Regio Stedendriehoek		Vertrouwelijk	
STATUS		TE REVISEREN VOOR	
Definitieve versie 1.0			
DATUM	:	20 SEPTEMBER 2024	
NAAM	:		
FUNCTIE	:		

Distributielijst

NAAM	AFDELING	FUNCTIE EN ROL	AKKOORD BETROKKEN GEÏNFORMEERD		
			A	B	G
Henk Beekhuis	RS	manager Bedrijfsvoering	X		
Leon Veltmaat	Voorst	recordmanager	X		
Paul van Dun	Voorst	gemeentearchivaris		X	
Martin Jochems	GA/CZ	gemeentearchivaris	X		
Willem Dings	GA/CZ	archiefinspecteur	X		

Versiegeschiedenis

VERSIE	REDEN WIJZIGING	DATUM	STATUS	SCHRIJVER
1.0	Opstellen definitieve versie	20-09-2024	definitief	Willem Dings

Woord vooraf

Aan u als dagelijks bestuur van de Regio Stedendriehoek breng ik verslag uit met deze *Rapportage Archief KPI's over de jaren 2022-2023*.

Op basis van de Gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek 2016, artikel 2, lid 2, is het openbaar lichaam gevestigd in Apeldoorn. In het verlengde hiervan is in de Archiefverordening van uw Regio in artikel 8 daarvan bepaald dat voor de Regio de archiefbewaarplaats van de gemeente Apeldoorn is aangewezen als archiefbewaarplaats.

De beheerder van deze archiefbewaarplaats oefent volgens artikel 31, lid 4, van de Gemeenschappelijke regeling 2016 toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van uw organisatie, die niet naar deze archiefbewaarplaats zijn overgebracht. Vanuit mijn wettelijk bepaalde toezichthoudende taak is het mijn opdracht verslag te doen van het uitgevoerde toezicht op het gevoerde informatie- en archiefbeheer van uw organisatie.

Dit rapport is opgesteld door Willem Dings, archiefinspecteur bij de gemeente Apeldoorn, op basis van een door hem verrichte inspectie.

Bijgaand verslag schetst een beeld van de stand van zaken van het informatie- en archiefbeheer van uw organisatie in 2022-2023 en de mate waarin de Regio Stedendriehoek voldoet aan de vereisten van de Archiefwet 1995 c.a. Daarbij is gebruik gemaakt van het raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) archieven dat de VNG heeft ontwikkeld in verband met de wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT). De wet RGT beoogt de versterking van het zgn. 'horizontale toezicht'. Voorliggende rapportage over 2022-2023 kent opnieuw als basis de gestelde hoofdvragen en subvragen uit het format van de Archief KPI's.

Bij het onderzoek naar de situatie in de jaren 2022-2023 is de eerder uitgebrachte Rapportage Archief KPI's over 2020-2021 als vertrekpunt genomen. Nadruk van het onderzoek ligt bij de mutaties die in de jaren 2022-2023 hebben plaatsgevonden.

Uiteraard wordt aandacht geschonken aan het wel / niet gerealiseerd zijn van de vijf aanbevelingen die in de Rapportage Archief KPI's over 2020-2021 zijn geformuleerd, zie hiervoor hoofdstuk 9.

Artikel 31, lid 1, van de Gemeenschappelijke regeling 2016 bepaalt dat het dagelijks bestuur belast is met de zorg voor de archiefbescheiden. In hoofdstuk II, artikel 2-7, van de Archiefverordening 2016 van uw organisatie is deze zorgplicht voor het beheer van archiefbescheiden nader uitgewerkt. Analoog aan het versterken van het horizontale toezicht in een gemeentelijke organisatie - het college van Burgemeester & Wethouders (B&W) legt verantwoording af aan de gemeenteraad - legt het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling hierover verantwoording af aan het algemeen bestuur. Bijgaand verslag maakt het uw bestuur mogelijk invulling te geven aan deze versterking van het horizontale toezicht.

De provincie maakt gebruik van dezelfde informatie bij de uitoefening van haar toezichttaak - het interbestuurlijk toezicht (IBT). De provincie dient dan ook van u deze rapportage, voorzien van een met een reactie, te ontvangen.

Het doel van deze rapportage is het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de informatiehuishouding bij de Regio Stedendriehoek. Het gaat met name om de beheeromgeving zoals die bij en door de Regio in samenwerking met de gemeente Voorst is vormgegeven - het gaat om de zgn. 'niet (naar de archiefbewaarplaats / e-depot) overgebrachte archieven'. Het biedt een handreiking aan het management voor het opstellen en in gang zetten van verbetermaatregelen om risico's af te dekken.

Als bijlage is opgenomen een puntsgewijs verslag dat een overzicht biedt op de mate waarin uw organisatie voldoet aan de zeven Archief KPI's. In de bijlage is na de uitwerking van de zeven Archief KPI's een totaalscore te vinden. Voor wat betreft deze vierde doorlichting op basis van het model van de Archief KPI's zien we dat er, in vergelijking met de voorgaande periode, sprake is van (opnieuw) een of over het algemeen gesproken positief beeld: ruim 80% van de scores is 'groen' (of 'niet van toepassing') gelabeld.

In hoofdstuk 8 worden deze scores nader geduid.

Bij de totstandkoming van deze rapportage hebben namens de Regio Stedendriehoek Henk Beekhuis en namens de gemeente Voorst Leon Veltmaat en Paul van Dun een bijdrage geleverd in de vorm van het aanleveren van informatie en het kritisch beoordelen van de resultaten.

Samen met de Regio Stedendriehoek hebben wij, op basis van onderliggende rapportage, een breed vertrouwen in de samenwerking met en de ondersteuning door de gemeente Voorst bij het informatie- en archiefbeheer van de Regio. Er is sprake van een stabiele relatie waarbij de gemeente Voorst voortdurend verder werkt aan kwaliteitsontwikkeling die ook ten goede komt aan de Regio. De lijnen met de gemeente Voorst zijn kort en hierdoor kunnen ontwikkelingen steeds tijdig met elkaar gecommuniceerd worden in de bestaande periodieke overleggen.

Zoals ik u bij de aanbieding van de vorige Rapportage Archief KPI's 2020-2021 in september 2022 schreef, was de totstandkoming van die rapportage door verschillende oorzaken vertraagd. Het is ons voornemen om iedere twee jaar een rapportage uit te brengen. Deze keer hebben we aan dat ritme kunnen voldoen.

Dit is de vierde keer dat ik u een Rapportage Archief KPI's aanbied; de eerste keer was een rapportage over het verslagjaar 2016, uitgebracht in 2017. Analoog aan dit ritme kunt u in 2026 een geactualiseerde Rapportage Archief KPI's over de jaren 2024-2025 tegemoet zien.

Graag ontvang ik uw reactie op dit verslag en word ik geïnformeerd over uw verantwoording aan het algemeen bestuur en de toezending van het vastgestelde verslag, voorzien van een reactie, aan de provinciale toezichthouder archieven. Uiteraard zijn wij bereid het verslag nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet, mede namens Willem Dings,

Martin Jochems, gemeentearchivaris Apeldoorn

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
0 Samenvatting en aanbevelingen	6
1 Lokale regelingen	7
2 Middelen en mensen	8
3 Archiefruimten, applicaties, archiefbewaarplaats en e-depots	9
4 Interne kwaliteitszorg en toezicht	10
5 Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden	11
6 Vervanging, conversie / migratie, vernietiging en vervreemding van archiefbescheiden	13
7 Overbrenging van archiefbescheiden	14
8 Eindoordeel Rapportage Archief KPI's over 2022-2023 m.b.t. 'Niet overgebrachte archieven'	14
9 Realisatie aanbevelingen Rapportage Archief KPI's over 2020-2021 m.b.t. 'Niet overgebrachte archieven'	16
Bijlage	17

0 Samenvatting en aanbevelingen

Bijgaand verslag schetst een beeld van de stand van zaken van het informatie- en archiefbeheer van de Regio Stedendriehoek in de jaren 2022-2023 en de mate waarin de Regio voldoet aan de vereisten van de Archiefwet 1995 c.a. Daarbij is gebruik gemaakt van het raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) archieven dat de VNG heeft ontwikkeld in verband met de wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT). De wetgever heeft met deze wet het doel om het zgn. 'horizontale toezicht' te versterken.

Het verslag ondersteunt uw bestuur, in het kader van het horizontale toezicht, om verantwoording af te leggen aan het algemeen bestuur.

De rapportage bestaat uit zeven Archief KPI's die in meer of mindere mate voor de Regio Stedendriehoek van belang zijn. Relevant hierbij is dat de Regio in de verslagperiode grotendeels niet gehuisvest was in het (tijdelijke) gemeentehuis van Voorst in Twello - sinds de verhuizing naar Deventer in 2022 - maar in het kader van het informatie- en archiefbeheer nog wel wordt ondersteund door deskundige medewerkers van de gemeente Voorst.

Bij de beantwoording van de verschillende (hoofd)vragen van de zeven Archief KPI's is gebruik gemaakt van de eerder opgestelde Rapportage Archief KPI's over 2020-2021, uitgebracht in 2022. Nadruk van het onderzoek ligt bij de mutaties die in de jaren 2022-2023 hebben plaatsgevonden.

In de bijlage is na de uitwerking van de zeven Archief KPI's een totaalscore te vinden. Voor wat betreft deze vierde doorlichting op basis van het model van de Archief KPI's zien we dat er, in vergelijking met de voorgaande periode, sprake is van (opnieuw) een of over het algemeen gesproken positief beeld: ruim 80% van de scores is 'groen' (of 'niet van toepassing') gelabeld.

In hoofdstuk 8 worden deze scores nader geduid.

Uiteraard wordt aandacht geschonken aan het wel / niet gerealiseerd zijn van de vijf aanbevelingen die in de Rapportage Archief KPI's over 2020-2021 zijn geformuleerd, zie hiervoor hoofdstuk 9.

De analyse van het informatie- en archiefbeheer van de Regio Stedendriehoek, zoals uitgewerkt in het Excel-bestand en in het woordelijk verslag, geeft aanleiding tot de volgende nieuwe aanbeveling:

- 1) Blijf in het afstemmingsoverleg met de gemeente Voorst aandacht vragen voor de voortgang van de door de gemeente Voorst ontwikkelde acties rondom onderwerpen die ook voor de Regio Stedendriehoek van belang zijn:
  - onderzoek naar een mogelijke actualisatie van de Beheerregeling informatiebeheer 2017 (zie p. 8);
  - uitvoering van een onafhankelijke keuring van de archiefbewaarplaats (zie p. 9);
  - acties rondom een veiligheidsplan met een calamiteitenplan en een ontruimingsplan (zie p. 9-10);
  - invoering van een breed werkend kwaliteitssysteem (zie p. 11);
  - samenstelling van een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van alle (te bewaren) documenten van de Regio Stedendriehoek (zie p. 12);
  - controle van de materiële toestand van dossiers en, indien nodig, vervanging van de verpakkingsmaterialen (zie p. 12);
  - opstellen van een procedure voor (digitaal) vernietigen en starten met vernietiging van digitale en/of analoge archiefbestanden (zie p. 13)
  - mogelijke aansluiting bij een door de gemeente Voorst op te stellen hotspotmonitor (zie p. 13).

Het is van belang zich te realiseren dat aanbevelingen steeds niet anders dan in nauwe samenspraak met de gemeente Voorst gerealiseerd kunnen worden.

Met de reeds lopende acties en het uitvoeren van de hier geformuleerde nieuw aanbeveling werkt uw organisatie in het kader van de archiefzorg verder aan het inhoud geven aan de verplichting om uw archiefbestanden 'in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren'.

1 Lokale regelingen

Zoals weergegeven in de Gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek 2016, artikel 3, behartigt het openbaar lichaam de "... gemeenschappelijke en regionale belangen van de deelnemende gemeenten en het samen met belangengroepen, maatschappelijke organisaties en private partijen bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van het gebied en een versterking van het vestigingsklimaat". In de gemeenschappelijke regeling werken de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen samen.

In hoofdstuk XII van de Gemeenschappelijke regeling 2016 zijn bepalingen omtrent het archief opgenomen waaronder een vast te stellen archiefverordening, nadere regels voor het beheer van archiefbescheiden, de aanwijzing van een archiefbewaarplaats, en het door de beheerder van de archiefbewaarplaats uit te voeren toezicht op de archiefbescheiden. In hoofdstuk XIV zijn bepalingen omtrent toetreding, uittreding, wijziging en opheffing opgenomen.

Het dagelijks bestuur van een verbonden partij is niet verplicht een register van gemeenschappelijke regelingen bij te houden. De afdeling Juridische Zaken van de gemeente Apeldoorn houdt een register bij, beschikbaar via A-net / Jurinet gemeente Apeldoorn. De Regio Stedendriehoek is in dit register opgenomen. De Regio is ook vindbaar in het Register van Overheidsorganisaties (via www.overheid.nl).

De Regio Stedendriehoek en haar archiefvorming valt, als gemeenschappelijke regeling, onder de werking van de Archiefwet. In weerwil van de naam - het begrip archief wordt veelal geassocieerd met informatie van oudere datum - gaat de Archiefwet over het geheel van informatie, analoog én digitaal. Een adequaat informatie- en archiefbeheer maakt een soepele bedrijfsvoering mogelijk, zorgt dat een organisatie haar rechten en plichten en die van andere partijen kent, dat zij transparant kan opereren en verantwoording kan afleggen over haar handelen. Tenslotte wordt zodoende een blijvende bewaring veiliggesteld van informatie met (cultuur-)historische waarde.

Op 22 december 2016 heeft de toenmalige regioraad de huidige Archiefverordening vastgesteld. De verordening beschrijft de zorg voor het beheer van de archiefbescheiden, de aanwijzing van de archiefbewaarplaats (i.c. de archiefbewaarplaats van de gemeente Apeldoorn), het toezicht van de archivaris (i.c. de gemeentearchivaris van de gemeente Apeldoorn) op het beheer van de archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, en, tot slot, de verslaglegging door het dagelijks bestuur aan de toenmalige regioraad, het huidige algemeen bestuur. De Archiefverordening 2016 is op 20 februari 2018 gepubliceerd in het Gemeenteblad van de gemeente Apeldoorn. De archiefverordening is niet officieel aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland medegedeeld. Wel is in november 2019 vastgesteld dat de provinciaal toezichthouder archieven over de archiefverordening beschikt.

De Regio Stedendriehoek is enkele jaren gehuisvest geweest in het (tijdelijke) gemeentehuis Voorst in Twello; alle (uitvoerende) informatie- en archieftaken van de Regio werden uitgevoerd door de vakgroep Informatievoorziening van de gemeente Voorst (voorheen team DIV Voorst geheten). Na verhuizing van de medewerkers van de Regio naar Deventer - per 1 maart 2022 - is ondersteuning door de gemeente Voorst blijven bestaan.

De door de Regio Stedendriehoek aan de gemeente Voorst uitbestede beheertaken betreffen met name het ontvangen, scannen en registreren van inkomende analoge documenten en ontvangst en registratie van inkomende digitale documenten (op te slaan in het documentmanagementsysteem (DMS) / zaaksysteem van Voorst) en het beheer van semi-statische documenten in de archiefruimte c.q. archiefbewaarplaats van de gemeente Voorst. De vakgroep Informatievoorziening heeft voldoende capaciteit om de Regio volwaardig te ondersteunen.

Ten behoeve van de afbakening en verantwoordelijkheid voor de uit te voeren taken is op 20 juni 2023 de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) ICT overeengekomen, die jaarlijks stilzwijgend wordt verlengd. De DVO betreft het verrichten van dienstverlening ICT en archivering. De door de gemeente Voorst aangeboden diensten betreffende het informatiebeheer zijn als volgt omschreven: "Archiefwerkzaamheden door de vakgroep Informatievoorziening. De verwerking van archiefstukken neemt gemiddeld 2 uur per week in beslag. Daarnaast vindt tweejaarlijks een scan van de archiefinspecteur plaats".

Gelet op bovengenoemde samenwerking heeft de Regio geen eigen besluit Informatiebeheer opgesteld, maar conformeert zij zich aan de Beheerregeling informatiebeheer van de gemeente Voorst (2017). In de beheerregeling zijn artikelen opgenomen over de taken en bevoegdheden van de beheerder (i.c. de gemeentearchivaris) en van het Strategisch Informatieoverleg (SIO), de overdracht en terbeschikkingstelling van archiefbescheiden, en de verantwoordelijkheden ten aanzien van de archiefbewaarplaats.

De gemeente Voorst gaat in 2024 onderzoeken of de beheerregeling actualisering behoeft.

Tegelijk met het vaststellen van de DVO in juni 2023 is ook een verwerkersovereenkomst tussen de Regio Stedendriehoek en de gemeente Voorst vastgesteld. Dit is van belang in verband met de mogelijkheid dat binnen het informatie- en archiefbeheer persoonsgegevens worden verwerkt.

Vastgesteld is dat de Regio Stedendriehoek geen Strategisch Informatieoverleg (SIO) heeft ingesteld. Sinds enige jaren heeft de gemeente Voorst wel een SIO ingesteld als een strategisch ambtelijk overlegplatform. Het SIO is samengesteld uit de manager Middelen en de teamleiders ICT en Informatievoorziening en vergadert eens in de drie maanden. Indien gewenst kunnen anderen met een bepaalde expertise voor een overleg worden uitgenodigd. Het SIO adviseert over de informatiehuishouding en ontwikkelt daarover beleidskaders op basis van maatschappelijke ontwikkelingen. Onderwerpen die besproken worden zijn b.v. privacy-issues, nieuwe wetgeving en de impact daarvan, Microsoft 365, datagedreven werken, e.d.

De instelling van het SIO is opgenomen in de Beheerregeling Informatiebeheer Voorst 2017. Hierin kunnen ook onderwerpen besproken worden die direct of indirect betrekking hebben op de Regio. Bij het aansluiten bij het SIO van de gemeente Voorst is invulling gegeven aan aanbeveling nr. 1) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021, zie hiervoor ook hoofdstuk 9.

Ook de overbrenging van blijvend te bewaren documenten naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats en/of een zgn. 'e-depot' behoort bij de beheertaken. Het beheer van de archiefbewaarplaats wordt uitgevoerd door CODA Archief (Cultuur Onder Dak Apeldoorn) c.q. de Stichting Apeldoorns Archief (SAA). CODA is een stichting die voor 90% financieel afhankelijk is van de gemeente op basis van subsidie. Voor het archiefbeheer is in verband met de wettelijke taak van de gemeente met CODA een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met een vergoeding als tegenprestatie. De Regio Stedendriehoek maakt gebruik van deze voorziening (zie hoofdstuk XII van de Gemeenschappelijke regeling 2016).

De gemeentearchivaris speelt met name hierin een actieve rol, omdat het beheer na overbrenging bij deze functionaris komt te liggen; hij is regiehouder van de DVO namens de zorgdrager, de gemeente Apeldoorn. De informatie wordt na overbrenging in principe voor de eeuwigheid bewaard en is dan kosteloos voor iedereen raadpleegbaar. Naast deze (cultuur-)historische waarde die informatie op den duur kan krijgen heeft zij uiteraard een functie voor de bedrijfsvoering en verantwoording van een organisatie.

Met ingang van 1 juli 2021 is de wet Elektronische publicaties van kracht. De Regio Stedendriehoek maakt voor officiële publicaties gebruik van DROP (Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties) via www.drop.overheid.nl en/of via de website www.officiëlebekendmakingen.nl.

2 Middelen en mensen

Het totaal bedrag primair vastgestelde begroting 2023 van de Regio Stedendriehoek bedroeg € 1.695.419. De realisatie 2023 cfr. de jaarrekening bedroeg € 2.684.551 (incl. € 731.310 subsidies).

De Regio Stedendriehoek vergoedde in de verslagperiode 2022-2023 - tot aan de verhuizing naar Deventer in 2022 - een huurbedrag aan de gemeente Voorst, op jaarbasis € 87.886 incl. BTW (betref werkplekken, telefoons, kopieer- en scanapparatuur, koffie etc.). In de huur was het bedrag inzake informatie- en archiefbeheer (d.i. ondersteuning door de vakgroep Informatievoorziening) niet nader gespecificeerd. Vanaf de verhuizing naar Deventer vergoedt de Regio op jaarbasis € 8.500 aan Voorst voor uitvoering van de kosten zoals vastgelegd in de DVO.

Voor de Regio Stedendriehoek waren eind 2023 14 personen werkzaam (10,89 fte.), die informatie produceren of verwerken. Alle informatieverwerkende medewerkers hadden een aansluiting op het DMS Corsa van de gemeente Voorst. Bij de ingebruikname van het nieuwe zaakstelsel

Zaaksysteem.nl (xxlinc Zaken) bij de gemeente Voorst (najaar 2022), als vervanging van DMS Corsa, is aandacht besteed aan handelingen zoals 'werken met zaken', 'juist gebruik van het systeem' e.d. Ook de Regio maakt gebruik van het nieuwe zaaksysteem en medewerkers van de Regio zijn door de gemeente Voorst geïnstrueerd in het op een juiste wijze gebruiken van het systeem

Documentenstromen (b.v. inkomende post, zowel analoog als digitaal) van de Regio Stedendriehoek worden meegenomen in de verwerking van de gehele gemeentelijke organisatie van Voorst, waarbij de vakgroep Informatievoorziening als geheel betrokken is. Indien benodigd kan de Regio ook gebruik maken van specialistische kennis van medewerkers van de gemeente Voorst.

Om ambities van de (nieuwe) vakgroep Informatievoorziening waar te maken en de i-functie van IV binnen de gemeente Voorst te verstevigen, heeft in september 2023 een uitbreiding van de vakgroep plaatsgevonden. Deze uitbreiding is deels uitgevoerd door interne verschuivingen, maar ook door het aantrekken van nieuwe medewerkers van buitenaf waaronder een informatieadviseur, een recordmanager (adviseur informatiebeheer) en een tweede functioneel beheerder voor het zaaksysteem.

De vakgroep Informatievoorziening heeft de reguliere werkzaamheden t.b.v. de Regio Stedendriehoek met de bestaande formatie kunnen uitvoeren. Binnen de vakgroep is het veelal de recordmanager die werkzaamheden voor de Regio uitvoert, geschat gemiddeld twee uur per week. Daarnaast wordt er tweejaarlijks een KPI-onderzoek (archiefininspectie) gehouden waarvoor informatie aangeleverd moet worden, dat ongeveer 40 uur in beslag neemt (20 uur per jaar gemiddeld). Deze 124 uren die de gemeente Voorst jaarlijks aan de Regio besteedt, zijn expliciet meegenomen in de onderhandelingen over de inmiddels opgestelde DVO.

Het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaats of een e-depot overgebrachte documenten wordt uitgevoerd door de gemeentearchivaris van Apeldoorn, bijgestaan door de archiefinspecteur. De gemeentearchivaris (0,3 fte) en de archiefinspecteur (0,8 fte) houden toezicht op de gemeente Apeldoorn en vijf gemeenschappelijke regelingen, waaronder de Regio Stedendriehoek.

3 Archiefruimten, applicaties, archiefbewaarplaats en e-depots

De Regio Stedendriehoek beschikt niet over een eigen archiefruimte, maar maakt sinds de zomer van 2022 gebruik van de nieuwe archiefbewaarplaats van de gemeente Voorst, opgenomen in het door architectenbureau De Twee Snoeken gerenoveerde gemeentehuis in Twello. Een onafhankelijke keuring van de archiefbewaarplaats heeft in de verslagperiode 2022-2023 nog niet plaatsgevonden; het is nu het voornemen van de gemeente Voorst om dit in 2024/2025 door het bedrijf ABT uit te laten voeren. Tijdens de keuring zal ook gekeken worden naar een goede oplossing voor het voorkomen van waterschade bij overvloedige regenval. Als gevolg van een lekkage in het dak is er in 2023 namelijk schade ontstaan aan een vijftal strekkende meters archiefstukken (niet van de Regio Stedendriehoek).

In het verlengde hiervan wil de gemeente Voorst een nieuw aanwijsbesluit opstellen vanwege de gewijzigde locatie van de archiefbewaarplaats.

Met de hier voorgenomen onafhankelijke keuring zal worden voldaan aan aanbeveling nr. 3) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021, zie hiervoor ook hoofdstuk 9.

De Regio Stedendriehoek gebruikt de archiefbewaarplaats van de gemeente Voorst voor op termijn vernietigbare documenten als ook voor de bewaring van (permanent te bewaren) documenten. Voor de Regio functioneert de archiefbewaarplaats als een archiefruimte. Twee andere plaatsen waar analoge documenten van de Regio zijn geplaatst zijn CODA Archief en het semi-statisch archief (SSA) in het stadhuis van de gemeente Apeldoorn.

De gemeente Voorst beschikt voor de archiefbewaarplaats niet over een veiligheidsplan met een calamiteitenplan en een ontruimingsplan. Door de renovatie van het gemeentehuis en de tijdelijke plaatsing van archiefbestanden bij het Gelders Archief in Arnhem was dit item tijdelijk niet van belang. Door de terugplaatsing van de archieven in de nieuwe archiefbewaarplaats is dit item sinds de zomer van 2022 opnieuw actueel geworden.

De gemeente Voorst is in de verslagperiode nog niet concreet tot daden overgegaan. De gemeente Voorst overweegt nu enkele acties in samenhang uit te voeren: eerst een onafhankelijke keuring van de archiefbewaarplaats en dan het actualiseren van het calamiteitenplan (laatste versie 2005) c.a. De

gemeente Voorst wil dit calamiteitenplan dan tegelijk laten vaststellen met het nieuwe aanwijzingsbesluit voor de (juiste) locatie van de archiefbewaarplaats.

De gemeente Voorst beschikt niet over procedures met betrekking tot verplaatsing of veiligstelling van objecten met cultuurhistorische waarde, zoals (permanent te bewaren) analoge documenten. De gemeente Voorst heeft ook geen verzamelplaats aangewezen voor eventueel te ontruimen archiefbescheiden bij een calamiteit. Wel heeft de gemeente Voorst een contract afgesloten met Polygon (voorheen VanWaarde). Deze organisatie verzorgt de bereddering nadat er een calamiteit heeft plaatsgevonden. Ze zorgt o.a. voor inpakmaterialen, transport naar een opslag en maakt een uitgebreide schaderapportage en plan van aanpak voor restauratie van eventueel beschadigde documenten.

Met de hier voorgenomen acties rondom een veiligheidsplan met een calamiteitenplan en een ontruimingsplan zal worden voldaan worden aan aanbeveling nr. 4) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021, zie hiervoor ook hoofdstuk 9.

T.b.v. het informatiebeheer dat de gemeente Voorst voor de Regio Stedendriehoek uitvoert, was in de verslagperiode allereerst alleen het DMS Corsa van belang. Dit systeem is in het najaar van 2022 vervangen door een nieuw zaakstelsel, Zaakstelsel.nl. Ook de digitale informatie van de Regio is gemigreerd naar het nieuwe zaakstelsel.

Doordat de Regio Stedendriehoek gebruikt maakt van een digitale voorziening van de gemeente Voorst, sluit zij automatisch aan bij de beheersmaatregelen rondom 'security' en 'privacy' c.a. die de gemeente Voorst voor haar eigen (digitale) informatievoorziening heeft georganiseerd. Op 22 december 2020 heeft de gemeente Voorst het Informatiebeveiligingsbeleid 2021-2023 vastgesteld. Het informatiebeveiligingsbeleid bestrijkt alle factoren die de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van zowel de digitale als de niet-digitale informatievoorziening binnen de gemeente Voorst bedreigen, of die het goed functioneren van de informatieverwerking kunnen schaden.

De gemeente Apeldoorn en de Regio Stedendriehoek beschikken (nog) niet over een volwaardig e-depot. Waar in een gemeentelijke archiefbewaarplaats van oudsher papieren documenten worden beheerd, is een e-depot in de traditionele betekenis van het woord (d.i. als digitale archiefbewaarplaats) voorzien om digitale informatie te beheren.

De urgentie voor een e-depot voor de Regio Stedendriehoek is op dit moment nog niet groot: de Regio beschikt nog niet over te bewaren digitale documenten die 20 jaar oud zijn en die, volgens de huidige Archiefwet, moeten worden overgebracht naar een e-depot.

In september 2019 heeft CODA Archief in opdracht van de gemeente Apeldoorn al wel een e-depot 'light' ingericht. De gemeente en CODA Archief voorzagen vervolgens een groeipad naar een volwaardige e-depotoplossing over enkele jaren. CODA Archief is al de gemeentelijke archiefbewaarplaats voor de papieren archieven van de gemeente en genoemd groeipad maakt het mogelijk dat CODA Archief als e-depot ook de officiële bewaarplaats wordt voor digitale archieven. De bestanden die op dit moment in het e-depot 'light' worden opgenomen zijn die van de gedigitaliseerde bouwvergunningen en Wabo-vergunningen met duurzame bestandsformaten.

Naar verwachting zal in 2025 nader onderzoek plaatsvinden naar een volwaardige e-depotoplossing. Aangezien Apeldoorn de centrumgemeente van de Regio Stedendriehoek is, kan zij de ontwikkelingen bij de gemeente op dit terrein volgen. Mogelijk kan de Regio in de toekomst gebruik maken van deze e-depotoplossing.

4 Interne kwaliteitszorg en toezicht

Volgens Artikel 16 van de Archiefregeling (2009) dient uw bestuur ervoor te zorgen dat het beheer van uw documenten voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem. U heeft deze eis niet opgenomen in uw Archiefverordening 2016.

De gemeente Voorst heeft in haar Beheerregeling informatiebeheer uit 2017 wel opgenomen dat zij een kwaliteitssysteem toepast. In hoofdstuk 2 Beheerregeling, artikel 3 Taken beheerder, lid 1 valt te lezen: "De beheerder is belast met het beheer van de archiefbescheiden in overeenstemming met de eisen van het gehanteerd kwaliteitssysteem". Onder kwaliteitssysteem wordt verstaan: "het kwaliteitssysteem als bedoeld in artikel 16 van de Archiefregeling", waarbij het beheer van documenten moet voldoen aan toetsbare eisen van het toe te passen kwaliteitssysteem.

De gemeente Voorst heeft in de praktijk echter geen werkend kwaliteitssysteem zoals onder de toelichting omschreven. De gemeente Voorst past een kwaliteitssysteem, zoals het in essentie is bedoeld, slechts in beperkte zin toe, namelijk in het kader van vervanging als bedoeld in artikel 7 van de Archiefwet 1995.

In 2022 is ook voor de Regio Stedendriehoek een Vervangingsbesluit van kracht geworden, voor stukken die vanaf 1 januari 2023 worden ontvangen. Bij het huidige zaaksysteem worden naast kwaliteitscontroles in het kader van vervanging (b.v. bij de postregistratie) ook controles uitgevoerd op nieuw aangemaakte zaken en afgehandelde zaken, controles die ook voor de Regio gelden en van belang zijn. Aspecten waarop bij die controles gelet wordt zijn: juiste omschrijvingen (metadata), juiste zaaktypen (met bewaartermijnen), compleetheid van zaken etc. De afspraken in het zgn. 'afsprakenboek' van de gemeente Voorst, gebaseerd op het kwaliteitssysteem, worden periodiek gecontroleerd en geactualiseerd. Medewerkers (behandelaars) zijn via werkoverleggen en het kwaliteitshandboek op de hoogte van de interne informatiebeheersvoorschriften.

Het invoeren van een breed werkend kwaliteitssysteem staat op de rol als project in 2025, zo is vastgelegd in een opgesteld jaarplan 2024 met de focus op Informatiebeheer. Daarin staan diverse projecten beschreven waaraan de gemeente Voorst in 2024 gaat werken - en inmiddels werkt. Als een project ook een effect heeft op processen/archiefbestanden van de Regio Stedendriehoek, dan wordt daar rekening mee gehouden.

Daarnaast heeft de gemeente Voorst vastgesteld dat het handboek Substitutie (gebruikt als kwaliteitskader) niet meer up-to-date is, als gevolg van een nieuw zaaksysteem, organisatorische wijzigingen en aanschaf van nieuw materiaal. Per 24 juni 2024 beschikt de gemeente Voorst over een geactualiseerd Vervangingsbesluit incl. een geactualiseerd handboek Substitutie.

De gemeentearchivaris en archiefinspecteur van de gemeente Apeldoorn zijn betrokken bij (het toezicht op) het informatie- en archiefbeheer van de Regio Stedendriehoek. Er is een benoemde gemeentearchivaris (art. 32, lid 3 AW) die sinds 2016 wordt bijgestaan door een archiefinspecteur. In hoofdstuk IV, artikel 9-15, van de Archiefverordening 2016 is het toezicht van de archivaris van de gemeente Apeldoorn op het beheer van de archiefbescheiden en ook de wijze waarop het dagelijks bestuur wordt geïnformeerd over het beheer van archiefbescheiden en de uitvoering van het toezicht, geregeld.

Iedere twee jaar brengt de gemeentearchivaris verslag uit van het toezicht op het informatie- en archiefbeheer van de Regio Stedendriehoek op basis van een door de archiefinspecteur uitgevoerde inspectie. De bevindingen van het toezicht worden door de archiefinspecteur vastgelegd in het model van de Archief KPI's (Excel-bestand en woordelijk verslag). De Regio en de gemeente Voorst voorzien de archiefinspecteur van de benodigde toezichtinformatie.

De gemeentearchivaris brengt op basis hiervan aanbevelingen uit aan het dagelijks bestuur van de Regio Stedendriehoek. De manager Bedrijfsvoering is steeds bij de voorbereidende werkzaamheden voor de Rapportage Archief KPI's betrokken en licht de Archief KPI's toe in het dagelijks bestuur. Na behandeling in het dagelijks bestuur wordt het algemeen bestuur, in het kader van het horizontale toezicht, geïnformeerd. Ook wordt verzocht de bevindingen terug te koppelen aan het betrokken management, aan de gemeentearchivaris en aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Het opmaken van Archief KPI's is inmiddels tot een structurele activiteit geworden van gemeentearchivaris en archiefinspecteur. Dit geldt zowel voor de gemeente Apeldoorn als voor de gemeenschappelijke regelingen waarvoor de archiefinspectie bij Apeldoorn berust, zoals de Regio Stedendriehoek.

5 Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden

De gemeente Voorst kent een inventaris, een database zaaksysteem en een overzicht van applicaties. In de verslagperiode 2020-2021 zijn de eerder door de gemeente Deventer beheerde bestanden in Meridio aan de gemeente Voorst overgedragen. CODA Archief beheert een archiefbestand (nr. 178 Stedendriehoek Apeldoorn - Deventer - Zutphen 1972-1998), het SSA in het stadhuis Apeldoorn beheert een te bewaren bestand (Brandweer Regio Stedendriehoek 1997-2004)

en een te vernietigen bestand (financiële archieven 1997-2013). De Regio Stedendriehoek heeft binnen het nieuwe zaaksysteem Zaaksysteem.nl (xxllnc Zaken) een eigen, afgeschermd omgeving waarbinnen gegevens worden beheerd (autorisaties en evt. ontvlechting zijn goed geregeld); financiële gegevens bevinden zich in de applicatie CODA bij de gemeente Apeldoorn.

De gemeente Voorst houdt geen actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht bij van alle (te bewaren) documenten van de Regio Stedendriehoek. De gemeente Voorst heeft uitsluitend inzicht in de documenten en reproducties daarvan die in het nieuwe zaaksysteem Zaaksysteem.nl (xxllnc Zaken) zijn geregistreerd en de documenten die in de gemeentelijke archiefbewaarplaats van Voorst zijn ondergebracht. Een samenhangend overzicht, zowel voor de gemeente Voorst als voor de Regio Stedendriehoek, staat in de planning van het jaarplan 2024 om in 2024 op te pakken. In zijn algemeenheid krijgen een bewaarstrategie c.q. migratie en conversie de komende jaren (projectmatige) aandacht.

De bestanden bij de gemeente Voorst zijn zowel analoog als digitaal. De bestanden bij CODA Archief en SSA Apeldoorn zijn m.n. analoog. De omvang van de analoge bestanden van de Regio Stedendriehoek, die door de gemeente Voorst worden beheerd, bedraagt 15m1. De omvang van de digitale bestanden is niet bekend.

Alle data van de Regio Stedendriehoek worden uitsluitend in het zaaksysteem van de gemeente Voorst verwerkt. De gemeente Voorst heeft uitsluitend inzicht in de documenten en reproducties daarvan die voor de Regio Stedendriehoek in Corsa waren geregistreerd en in het nieuwe zaaksysteem Zaaksysteem.nl (xxllnc Zaken) worden geregistreerd.

De gemeente Voorst beschikt niet over een vastgesteld metagegevensschema conform artikel 17 van de Archiefregeling (2009). De ontwikkeling van een metadataschema op basis van MDTO (Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie) staat in de planning van het jaarplan 2024 om opgepakt te worden.

Het gehele bestand van de Regio Stedendriehoek, dat door de gemeente Voorst wordt beheerd, is niet openbaar.

Relatief nieuw in het format van de Archief KPI's is de aandacht voor het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. Dit besluit betreft waarborgen voor de toegankelijkheid van overheidswebsites en mobiele applicaties (apps) voor mensen met een beperking. De gemeente Voorst is wettelijk verplicht om de website te laten voldoen aan dit besluit. De status van de gemeentelijke website is: D - voldoet niet. De status is toegekend op basis van een eigen verklaring, die voor het laatst is bijgewerkt in maart 2021. De website van de Cleantech Regio / Regio Stedendriehoek kent geen toegankelijkheidsverklaring.

De gemeente Voorst heeft geen zicht op keuzes omtrent de door Regio Stedendriehoek gebruikte gegevensdragers bij het opmaken van (permanent te bewaren) analoge documenten in de zin van de Archiefwet 1995. De analoge, permanent te bewaren documenten van de Regio die door de gemeente Voorst worden beheerd, zijn slechts ten dele verpakt met gebruikmaking van duurzame verpakkingsmaterialen. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat door de Regio reeds verpakte documenten bij de gemeente Voorst in bewaring zijn gegeven. Bovendien zijn werkafspraken gemaakt over de verpakking van materialen die afwijken van de voorschriften uit de Archiefregeling (2009). De dossiers zullen in het komende jaar op hun materiële toestand worden gecontroleerd en, indien nodig, zullen de verpakkingsmaterialen worden vervangen.

Het bij CODA Archief berustende archiefbestand wordt beheerd met gebruikmaking van duurzame verpakkingsmaterialen; het bij het SSA stadhuis Apeldoorn berustende permanent te bewaren archiefbestand wordt in een door de gemeente Apeldoorn geïnitieerd archiefbewerkingsproject (2020-2024) voor overbrenging naar CODA Archief gereed gemaakt en in dat kader voorzien van duurzame verpakkingsmaterialen.

In relatie tot het in 2014 genomen besluit door het college van B&W van de gemeente Voorst inzake vervanging van originele, papieren documenten door digitale reproducties, is door Doxis Informatiemangers een externe audit uitgevoerd met betrekking tot de digitale beheeromgeving. Het voormalige DMS Corsa, dat een essentieel onderdeel vormde van deze beheeromgeving en door de

gemeente Voorst werd ingezet voor het beheer van de documenten van de Regio Stedendriehoek, is meegenomen in de audit. Inmiddels is DMS Corsa in 2022 vervangen door een nieuw zaakstelsel, dat opnieuw gebruikt wordt voor het beheer van de documenten van de Regio.

De audit was onder meer gebaseerd op RODIN. De gemeente Voorst heeft RODIN gehanteerd bij de totstandkoming van het besluit tot vervanging als bedoeld in artikel 7 van de Archiefwet 1995. Het kwaliteitssysteem werd niet toegepast voor de Regio Stedendriehoek, aangezien voor de Regio geen uitvoering aan vervanging werd gegeven. Sinds 1 januari 2023 is de situatie veranderd: de Regio geeft vanaf die datum ook uitvoering aan vervanging en vanaf genoemde datum is een Vervangingsbesluit van kracht.

De gemeente Voorst hanteert voor de opslag van (permanent te bewaren) digitale documenten van de Regio Stedendriehoek opslagformaten die aan een open standaard voldoen. De gemeente Voorst maakt bij de opslag van (permanent te bewaren) digitale documenten geen gebruik van compressie- en/of encryptietechnieken. Niet bekend is hoe de opslag van (permanent te bewaren) digitale documenten binnen Meridio bij de gemeente Deventer was georganiseerd; dit vereist nader onderzoek.

6 Vervanging, conversie / migratie, vernietiging en vervreemding van archiefbescheiden

Met vervanging wordt, algemeen gesproken, bedoeld dat de status van origineel van een papieren document na verwerking (selectie, scanning, registratie) overgaat op de digitale kopie, waarna versneld afscheid kan worden genomen van de papieren exemplaren. Bij veel overheidsorganisaties vindt de laatste jaren vervanging plaats, passend in het steeds digitaler gaan werken van overheden.

De gemeente Voorst past vervanging als bedoeld in artikel 7 van de Archiefwet 1995 toe voor eigen documenten; documenten van de Regio Stedendriehoek werden in het eerste jaar van de verslagperiode 2022-2023 niet vervangen (deze werden numeriek opgeborgen). Sinds 1 januari 2023 sluit de Regio aan bij het vervangingsproces van de gemeente Voorst en is een voor de Regio geldend Vervangingsbesluit van kracht. Dit besluit is niet gepubliceerd.

De gemeente Voorst converteert en/of migreert tijdig in het geval niet meer aan de eisen ten aanzien van geordende en toegankelijke staat van (permanent te bewaren) digitale documenten kan worden voldaan. In 2022 zijn data / documenten van het DMS Corsa (en ook uit Squit) gemigreerd naar het nieuwe Zaakstelsel.nl.

In de verslagperiode 2022-2023 is er geen aandacht besteed aan de vernietiging van archiefbestanden van de Regio Stedendriehoek. In 2024 zal hierin verandering komen: na het opstellen van een procedure voor (digitaal) vernietigen is het de planning om in het tweede half jaar van 2024 een start te maken met vernietiging van digitale en/of analoge archiefbestanden (met inbegrip van het inmiddels veiliggestelde 'Meridio'-bestand, afkomstig van de gemeente Deventer). Hiermee wordt invulling gegeven aan aanbeveling nr. 2) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021, zie hiervoor ook hoofdstuk 9.

De Archief KPI doet ook een uitvraag naar zgn. 'hotspots'. Hotspots zijn gebeurtenissen waar het handelen van de overheid en de samenleving elkaar intens raken. Het gaat om gebeurtenissen die maatschappelijke beroering veroorzaken, van bijzondere betekenis zijn voor de inwoners en in de media veel aandacht hebben getrokken. Vanuit cultuur-historisch perspectief is het van belang om de archieven over hotspots veilig te stellen en te bewaren.

De Regio Stedendriehoek heeft geen hotspotmonitor vastgesteld. De gemeente Voorst heeft ook geen hotspotmonitor vastgesteld waarbij de Regio mogelijk kan aansluiten. Het nieuwe zaakstelsel maakt het wel mogelijk 'thema-aanduidingen' vast te leggen (b.v. voor de gemeente Voorst van belang: corona en verbouwing gemeentehuis), een systematiek die mogelijk ook door de Regio gebruikt kan worden.

De gemeente Voorst heeft aangegeven in 2024 een hotspotmonitor te willen gaan opstellen. Hiermee wordt invulling gegeven aan aanbeveling nr. 5) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021, zie hiervoor ook hoofdstuk 9.

Van (een voorgenomen) vervreemding - het in eigendom overdragen van dossiers en documenten aan een andere zorgdrager - is in de verslagperiode geen sprake geweest.

7 Overbrenging van archiefbescheiden

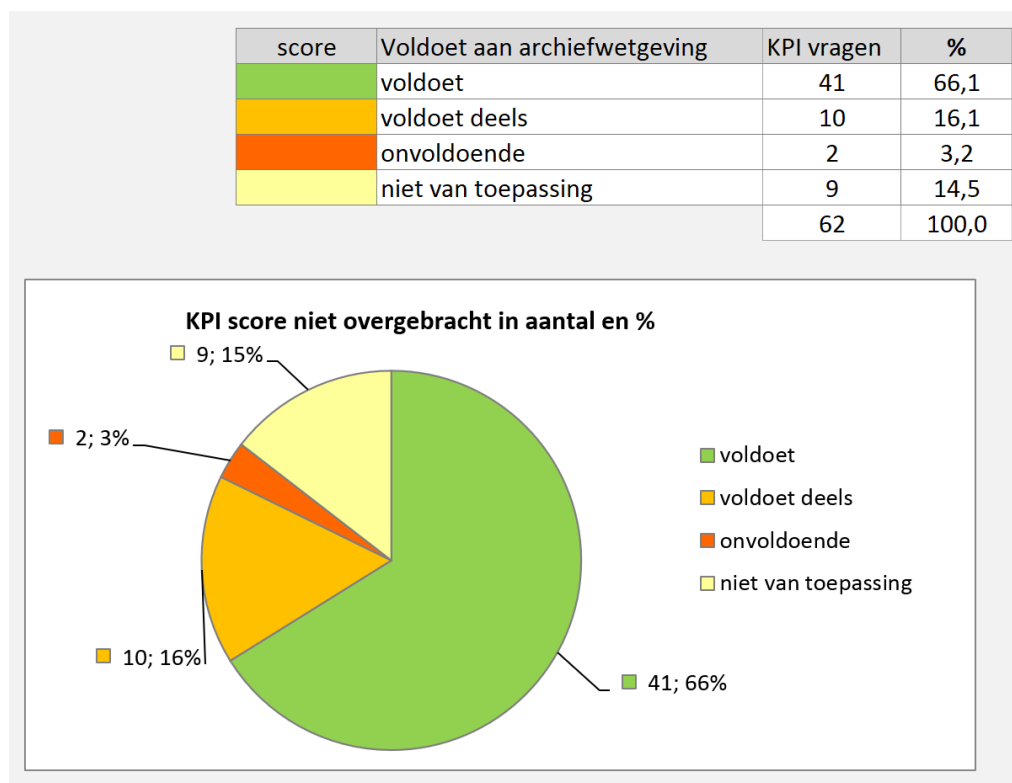
CODA Archief beheert een archiefbestand (nr. 178 Stedendriehoek Apeldoorn - Deventer - Zutphen 1972-1998). Het binnen het SSA stadhuis Apeldoorn beheerde te bewaren bestand (Brandweer Regio Stedendriehoek 1997-2004) wordt tijdens een door de gemeente Apeldoorn geïnitieerd archiefbewerkingsproject (2020-2024) voor overbrenging gereed gemaakt.

8 Eindoordeel Rapportage Archief KPI's over 2022-2023 m.b.t. 'Niet overgebrachte archieven'

Het Excel-bestand van de Rapportage Archief KPI's over 2022-2023 (zie bijlage) geeft een nadere verdieping van het woordelijk verslag, zie hiervoor het tabblad 'Archief KPI's N-O' (betreft 'niet overgebrachte archieven').

Op de drie groene tabbladen ('Grafische opties totaalweergave', 'Score % per KPI' en 'Score aantal per KPI') zijn de (detail)scores te vinden naar aanleiding van de beantwoording van 68 hoofd- en subvragen. Hierbij zijn zes vragen die geen beantwoording volgens de kleurenscore krijgen, vandaar dat 62 vragen hieronder zijn gescoord.

Het totaaloverzicht is te vinden onder het tabblad 'Grafische opties totaalweergave'. De daar gepresenteerde gegevens zijn als volgt:

In afwijking van eerder gebruikte formats voor de opmaak van de Rapportage Archief KPI's is het nu mogelijk om als antwoord 'niet van toepassing' in te vullen. Om een vergelijking mogelijk te maken met de eerder uitgebrachte rapportages is het nu van belang om de scores van 'voldoet' (groen) en 'niet van toepassing' (geel) op te tellen. Deze score wordt dan (ruim) 80%.

Verslagperiode	Voldoet (incl. n.v.t.)
2022-2023	80%
2020-2021	79%
2018-2019	76%
2016	88%

Voor wat betreft deze vierde doorlichting op basis van het model van de Archief KPI's kan geconstateerd worden dat er in vergelijking met de twee voorgaande perioden sprake is van stabilisatie na een periode van een lichte verbetering: resp. 79% (2020-2021) versus 76% (2018-2019) van de onderzochte items is als 'op orde' gelabeld. Dit betekent opnieuw een positieve waardering van de kwaliteit van het informatie- en archiefbeheer, niet in de laatste plaats te danken aan de goede samenwerking met de collega's van de gemeente Voorst.

Ter nadere duiding: de scores van de laatste drie onderzochte perioden zijn beduidend lager dan de score van 88% uit de Rapportage Archief KPI's over 2016. De huidige 'lagere' score komt m.n. doordat de vragenlijst de laatste drie keer nauwkeuriger - en mede daardoor zuiverder en reëler - is gescoord dan in 2016. Bij het begin van de beoordeling van de lijst over de verslagperiode 2018-2019 is door alle partijen (Regio Stedendriehoek, gemeente Voorst, archiefinspectie Apeldoorn) reeds onderkend dat de score die keer (veel) lager zou kunnen uitkomen. De score van dit moment (in combinatie met de scores over 2020-2021 en 2018-2019) is evenwel veel realistischer dan de score over 2016, toen het instrument van de Archief KPI's-vragenlijst voor de eerste keer werd gebruikt en de informatieaanlevering en duiding hiervan minder was.

Met betrekking tot de 'voldoet deels' (oranje) en 'onvoldoende' (rood) gelabelde uitkomsten kan nog het volgende worden opgemerkt:

- achterstanden in wettelijk verplichte werkzaamheden (zie hoofdstuk 2): er is tot op heden nog geen aandacht besteed aan de vernietiging van archiefbestanden van de Regio Stedendriehoek. Hiertoe was aanbeveling nr. 2) opgenomen in de Rapportage Archief KPI's over 2020-2021. Inmiddels heeft de gemeente Voorst hiervoor plannen ontwikkeld;
- gemeentelijk rampenplan, veiligheidsplan, calamiteitenplan en ontruimingsplan c.a. (zie hoofdstuk 3): de gemeente Voorst beschikt voor de nieuwe archiefbewaarplaats niet over een veiligheidsplan met een calamiteitenplan en een ontruimingsplan. Hiertoe was de (hernieuwde) aanbeveling nr. 4 opgenomen. Inmiddels heeft de gemeente Voorst hiervoor plannen ontwikkeld;
- kwaliteitssysteem (zie hoofdstuk 4): de gemeente Voorst maakt niet volledig gebruik van een kwaliteitssysteem. De gevolgen hiervan zijn vooral voor Voorst van belang. Met betrekking tot de kwaliteit van het informatiebeheer van de Regio Stedendriehoek is dit slechts een beperkt risico, gelet op het feit dat de volumes klein zijn en een kwaliteitssysteem wel wordt toegepast bij vervanging;
- geordend overzicht analoge en digitaal (zie hoofdstuk 5): voor de Regio Stedendriehoek weinig risicovol;
- vastlegging metagegevens (zie hoofdstuk 5): in eerste instantie relevant voor de gemeente Voorst;
- duurzame materialen en gegevensdragers analoge (zie hoofdstuk 5): voor de Regio Stedendriehoek weinig risicovol. De gemeente Voorst gaat controles uitvoeren op de voor de Regio gebruikte verpakkingsmaterialen;
- opbouw duurzaam digitaal informatiebeheer (zie hoofdstuk 5): in eerste instantie relevant voor de gemeente Voorst;
- hotspotmonitor (zie hoofdstuk 6): de Regio Stedendriehoek heeft geen hotspotmonitor vastgesteld. De gemeente Voorst heeft ook geen hotspotmonitor vastgesteld waarbij de Regio Stedendriehoek mogelijk kan aansluiten. De gemeente Voorst heeft in 2024 aangegeven een hotspotmonitor te willen gaan opstellen.

Bij het gebruik van het instrument van de Rapportage Archief KPI's blijft nuancering geboden:

- er bestaat door de samenwerking met de gemeente Voorst een grote afhankelijkheid om een oordeel te vormen over de kwaliteit van het informatie- en archiefbeheer van de Regio Stedendriehoek. Een aantal zaken heeft de Regio ook niet zelf in de hand, maar kan zij wel bespreekbaar maken in haar overleggen met de gemeente Voorst;
- het Excel-model van de Archief KPI's is vooral bestemd voor gemeentelijke organisaties en niet altijd volledig toegespitst op iedere andere, afzonderlijke organisatie (zoals een gemeenschappelijke regeling), waardoor scores mogelijk in een enkel geval gedeeltelijk afwijken van de werkelijkheid. In het woordelijk verslag is gepoogd nuance aan te brengen.

Met aandacht voor de aanbeveling zoals verwoord in hoofdstuk '0. Samenvatting en aanbevelingen' werkt de Regio Stedendriehoek in samenwerking met de gemeente Voorst aan een verdere verbetering van haar informatie- en archiefbeheer.

9 Realisatie aanbevelingen Rapportage Archief KPI's over 2020-2021 m.b.t. 'Niet overgebrachte archieven'

De analyse van het informatie- en archiefbeheer van de Regio Stedendriehoek over de verslagperiode 2020-2021, zoals uitgewerkt in het Excel-bestand en in het woordelijk verslag, gaf destijds aanleiding tot de volgende vijf aanbevelingen:

- 1) bespreek in het afstemmingsoverleg met de gemeente Voorst of en hoe een Strategisch Informatieoverleg (SIO) ingericht kan of moet worden (zie Rapportage Archief KPI's 2020-2021, p. 8)

Bij het ingestelde SIO van de gemeente Voorst kunnen ook onderwerpen besproken worden die direct of indirect betrekking hebben op de Regio Stedendriehoek. Bij het aansluiten bij het SIO van de gemeente Voorst is invulling gegeven aan aanbeveling nr. 1) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021.

- 2) besteedt, in afstemming met de gemeente Voorst, aandacht aan de vernietiging van (onderdelen van) archiefbestanden van de Regio Stedendriehoek, zowel aan de vernietiging van analoge dossiers als aan de vernietiging van digitale dossiers (met inbegrip van het inmiddels veiliggestelde 'Meridio'-bestand, afkomstig van de gemeente Deventer) (zie Rapportage Archief KPI's 2020-2021, p. 10)

Na het opstellen van een procedure voor (digitaal) vernietigen is het de planning van de gemeente Voorst om in het tweede half jaar van 2024 een start te maken met vernietiging van digitale en/of analoge archiefbestanden (met inbegrip van het 'Meridio'-bestand). Hiermee wordt invulling gegeven aan aanbeveling nr. 2) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021.

- 3) verzoek in het afstemmingsoverleg met de gemeente Voorst om een onafhankelijke keuring van de nieuwe archiefbewaarpplaats van de gemeente Voorst (zie Rapportage Archief KPI's 2020-2021, p. 10)

De gemeente Voorst overweegt nu enkele acties in samenhang uit te voeren: eerst een onafhankelijke keuring van de archiefbewaarpplaats en dan het actualiseren van het calamiteitenplan (laatste versie 2005) c.a. De gemeente Voorst wil dit calamiteitenplan dan tegelijk laten vaststellen met het nieuwe aanwijzingsbesluit voor de (juiste) locatie van de archiefbewaarpplaats. Hiermee wordt invulling gegeven aan aanbevelingen nr. 3) en nr. 4) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021.

- 4) schenk in het afstemmingsoverleg met de gemeente Voorst opnieuw aandacht aan het belang van een (geactualiseerd) gemeentelijk rampenplan, veiligheidsplan, calamiteitenplan en ontruimingsplan nu de bestanden van de Regio Stedendriehoek en de gemeente Voorst weer zijn teruggeplaatst in de nieuwe archiefbewaarpplaats van de gemeente Voorst (zie Rapportage Archief KPI's 2020-2021, p. 11)

Zie hierboven onder 3).

- 5) bespreek in het afstemmingsoverleg met de gemeente Voorst of het noodzakelijk c.q. wenselijk is om - gelet op de verschillende crises en maatschappelijke beroering van de laatste jaren - een hotspotmonitor vast te stellen, afzonderlijk of in gezamenlijkheid (zie Rapportage Archief KPI's 2020-2021, p. 13-14).

De Regio Stedendriehoek heeft geen hotspotmonitor vastgesteld. De gemeente Voorst heeft ook geen hotspotmonitor vastgesteld waarbij de Regio Stedendriehoek mogelijk kan aansluiten. De gemeente Voorst heeft in 2024 aangegeven een hotspotmonitor te willen gaan opstellen. Hiermee kan invulling gegeven gaan worden aan aanbeveling nr. 5) uit de Rapportage Archief KPI's 2020-2021.

Bijlage

Als bijlage bij het woordelijk verslag behoort het raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) archieven dat de VNG heeft ontwikkeld tegen de achtergrond van de invoering van de wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT). Het Excel-bestand is onderverdeeld in zeven Archief KPI's die nader uitgewerkt zijn.

De beantwoording van de (sub)vragen voor het onderdeel 'Niet overgebrachte archieven' (archieven die zich nog in de beheeromgeving van de Regio Stedendriehoek c.q. de gemeente Voorst zelf bevinden; de beheeromgeving die in deze rapportage specifiek is onderzocht) leidt tot bepaalde scores, die 'groen', 'oranje', 'rood' of 'niet van toepassing' gelabeld zijn. Op het einde van het Excel-bestand is een totaalscore opgenomen.

Voor de Regio Stedendriehoek zijn met name de volgende tabbladen van belang:

- 'Archief KPI's N-O': betreft 'niet overgebrachte archieven';
- 'Totaaloverzicht kort': geeft in samenvattende vorm een overzicht van de bevindingen;
- 'Grafische opties totaalweergave': geeft in grafische vorm een overzicht van de scores.

KPI	KPI uitvraag	resultaat
1.	LOKALE REGELINGEN Hoofdvraag: Voldoen de gemeentelijke regelingen aan de wettelijke eisen?	
1.1	Verordening archiefzorg	
1.1.a	Beschikt de gemeente over een geactualiseerde, door de gemeenteraad vastgestelde archiefverordening inzake de archiefzorg die voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving?	ja
1.1.b	Is deze medegedeeld aan Gedeputeerde Staten?	ja
1.2	Beheerregeling Informatiebeheer	
1.2	Beschikt de gemeente over een door het college als archiefzorgdrager vastgestelde beheerregeling Informatiebeheer inzake het beheer van de niet naar de archiefbewaarpplaats overgebrachte archiefbescheiden, en het beheer van de archiefbewaarpplaats?	ja
1.3	Strategisch informatieoverleg (SIO)	
1.3	Heeft het college als archiefzorgdrager een strategisch informatie overleg (SIO) ingesteld?	ja
1.4	Wijziging Overheidstaken	
1.4	Treft het college als archiefzorgdrager voorzieningen omtrent de archiefbescheiden bij opheffing, samenvoeging, splitsing of overdracht van taken aan een ander (tijdelijk) overheidsorgaan? Zo ja, welke?	ja
1.5	Gemeenschappelijke regelingen en andere intergemeentelijke samenwerkingsvormen	0
1.5.a	Treft het college als archiefzorgdrager, bij de instelling van een gemeenschappelijke regeling en andere samenwerkingsverbanden waarin de gemeente participeert, voorzieningen omtrent de zorg voor de archiefbescheiden?	n.v.t.
1.5.b	Zijn alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt opgenomen in het landelijk GR-register, en is er een overzicht van andere samenwerkingsverbanden waarin de gemeente participeert?	n.v.t.
1.6	Mandaatregeling archiefzorg	0
1.6	Beschikt de gemeente over vastgestelde mandaten op grond van de Archiefwet, bedoeld om namens de zorgdrager besluiten te nemen, niet zijnde regelgeving/het stellen van regels?	ja
1.7	Uitbesteden Archiefbeheer(staken)	
1.7	Worden er archiefbeheer(deel)taken uitbesteed? Indien (aspecten van) het archiefbeheer/archiefbeheerstaken zijn uitbesteed aan een privaatrechtelijke partij of publiekrechtelijke partij, zijn hiervan dan dienstverleningsovereenkomsten waarin rekening gehouden wordt met de wettelijke gemeentelijke eindverantwoordelijkheid?	ja
1.8	Publicatie en bekendmaking	
1.8	Doet de gemeente haar publicaties en bekendmakingen via DROP (Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties) en / of https://www.officielebekendmakingen.nl/gemeentebled ?	ja
2.	MIDDELEN EN MENSEN Hoofdvraag: Kan de gemeente beredeneerd aangeven, gelet op haar wettelijke taken voor de archiefzorg en het archiefbeheer, hoeveel middelen en mensen zij hiervoor ter beschikking stelt alsmede hun kwaliteitsniveau?	
2.1	Middelen	
2.1	Hoeveel middelen stelt het college als archiefzorgdrager na goedkeuring door de raad ter beschikking om de kosten te dekken die zijn verbonden aan de uitoefening van de zorg voor c.q. het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen en het toezicht daarop?	zie KPI verslag
2.2	Mensen, kwantitatief tbv beheer	
2.2.a	Hoeveel mensen (fte's) stelt het college als archiefzorgdrager na goedkeuring door de raad ter beschikking om de kosten te dekken die zijn verbonden aan de uitoefening van de zorg voor c.q. het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen.	Zie KPI verslag

2.2.b	Zijn er achterstanden in de wettelijk verplichte werkzaamheden?	deels
2.2.c	Zijn er aanmerkingen geweest vanuit het Interbestuurlijk Toezicht door de provincie?	nee
2.3	Mensen, kwalitatief tbv beheer	
2.3.a	Kan het college als archiefzorgdrager het kwaliteitsniveau waaronder de opleiding van het onder 2.2 bedoelde personeel aangeven alsmede hun mogelijkheden voor bij- en nascholing? (Zie ook 4.2.)	ja
2.3.b	Kunnen alle soorten wettelijk verplichte werkzaamheden naar behoren worden gedaan?	ja
2.3.c	Zijn er aanmerkingen geweest vanuit het Interbestuurlijk Toezicht door de provincie?	nee
2.4	Mensen, kwantitief tbv toezicht	
2.4	Hoeveel formatieruimte heeft het college als archiefzorgdrager vastgesteld voor het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden? Dit betreft de gemeentearchivaris met de gemeentelijke archiefinspecteurs en/of andere medewerkers.	Zie KPI verslag
3.	ARCHIEFRUIMTEN, APPLICATIES, ARCHIEFBEWaarPLAATS EN E-DEPOTS Hoofdvraag: Zijn de fysieke en digitale bewaaromstandigheden op orde?	
3.1	Archiefruimten, applicaties en serverruimten	
3.1.a	Beschikt de gemeente over een of meer (analoge) archiefruimten waarvan is vastgesteld dat deze aan alle in de Archiefregeling en –besluit genoemde eisen voldoen?	ja
3.1.b	Gebruikt het college deze archiefruimte(n) t.b.v. de te bewaren en op termijn naar de archiefbewaarplaats over te brengen archiefbescheiden?	ja
3.1.c	Beschikt het college over een applicaties -DMS / RMA en procesapplicaties waarmee de noodzakelijke informatiebeheertaken kunnen worden uitgevoerd?	ja
3.4	Onderdeel gemeentelijk rampenplan	
3.4	Beschikt de gemeente/regio over een risicoprofiel, beleids- en crisisplan waarin ten minste procedures met betrekking tot de verplaatsing of veiligstelling van objecten met een cultuurhistorische waarde zoals (te bewaren) archiefbescheiden zijn opgenomen?	deels
3.5	Plan veiligheid, calamiteiten en ontruiming	
3.5.a	Heeft de gemeente een veiligheidsplan voor de archiefruimten en archiefbewaarplaats met een calamiteitenplan en ontruimingsplan, en een veiligheidsplan voor het e-depot (of de e-depots)?	nee
3.5.b	Heeft de gemeente daarin een verzamelplaats aangewezen voor te ontruimen archiefbescheiden o.b.v. prioriteiten in het collectieplan? (zie ook 3.4)	ja
4.	Interne kwaliteitszorg en toezicht Hoofdvraag: Werkt de gemeente structureel aan de kwaliteit(verbetering) van haar informatiehuishouding?	
4.1	Kwaliteitssysteem archiefbeheer	
4.1.a	Maakt het college als zorgdrager voor het beheer van te bewaren archiefbescheiden gebruik van een kwaliteitssysteem waarvoor toetsbare eisen zijn geformuleerd?	deels
4.1.b	Zo ja of deels, welk systeem?	zie KPI verslag
4.1.c	Zo ja of deels, voldoet het beheer van de archiefbescheiden aan de eisen van dat kwaliteitssysteem?	deels
4.3	Gekwalificeerde gemeentearchivaris	
4.3.a	Heeft het college als archiefzorgdrager een gemeentearchivaris aangewezen voor het toezicht op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden en het beheer van de wel-overgebrachte?	ja
4.3.b	Zo ja, is deze in het bezit van een diploma archivistiek?	ja
4.4	Verslag toezicht archiefbeheer	
4.4	Brengt de gemeentearchivaris regelmatig verslag uit aan het college als archiefzorgdrager van de wijze waarop hij het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archiefbescheiden uitoefent en zijn bevindingen daarbij?	ja

5.	ORDENING, AUTHENTICITEIT, CONTEXT, TOEGANKELIJKHEID EN DUURZAAMHEID ARCHIEFBESCHIEDEN Hoofdvraag: Geschiedt de ordening planmatig, waarborgen het systeem en de materialen de authenticiteit, context en toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archiefbescheiden?	
5.1	Geordend overzicht analoog en digitaal	
5.1	Beschikt de gemeente over een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van (te bewaren) archiefbescheiden, geordend overeenkomstig de ten tijde van de vorming van het archief daarvoor geldende ordeningsstructuur?	deels
5.2	Authenticiteit en context analoog en digitaal	0
5.2.a.	Heeft het college als archiefzorgdrager ervoor gezorgd dat van elk der ontvangen of opgemaakte (te bewaren) archiefbescheiden met behulp van metagegevens(schema) kan worden vastgesteld:	deels
5.2.a.1	- de inhoud, structuur en verschijningsvorm;	ja
5.2.a.2	- wanneer, door wie en uit hoofde van welke taak of werkproces het werd ontvangen of opgemaakt;	ja
5.2.a.3	de samenhang met andere archiefbescheiden;	ja
5.2.a.4	- de uitgevoerde beheeractiviteiten;	ja
5.2.a.5	- de besturingsprogrammatuur of toepassingsprogrammatuur inzake de archiefbescheiden.	ja
5.3	Systeem voor toegankelijkheid analoog en digitaal	
5.3	Waarborgt het archiveringssysteem de toegankelijke staat van (te bewaren) archiefbescheiden zodanig dat elk van de archiefbescheiden binnen een redelijke termijn kan worden gevonden en leesbaar of waarneembaar te maken is?	ja
5.4	Duurzame materialen en gegevensdragers analoog	0
5.4	Gebruikt de gemeente duurzame (fysieke en audiovisuele) materialen en gegevensdragers bij het opmaken en beheren van (te bewaren) archiefbescheiden?	deels
5.5	Duurzame verpakkingsmaterialen bij opslag analoog	
5.5	Gebruikt de gemeente duurzame verpakkingsmaterialen voor de opslag van blijvend te bewaren archiefbescheiden?	ja
5.6	Systeem voor duurzaamheid analoog	
5.6	Waarborgt het archiveringssysteem c.q zijn er naast 5.4 en 5.5 zodanige voorzieningen dat bij het raadplegen van te bewaren archiefbescheiden na ten minste honderd jaar geen noemenswaardige achteruitgang te constateren zal zijn. Dat wil zeggen: worden de archiefbescheiden in goede materiële staat gebracht en gehouden?	ja
5.7	Opbouw duurzaam digitaal informatiebeheer	
5.7	Werkt de gemeente bij de opbouw van duurzaam digitaal informatiebeheer op basis van standaarden?	deels
5.8	Aanvullende metagegevens digitaal	
5.8.	Zijn er aanvullende metagegevens ontworpen en geïmplementeerd? (zie ook 5.2)	deels
5.9	Opslagformaten	
5.9	Worden opslagformaten gebruikt die aan een open standaard voldoen, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden verwacht?	ja
5.10	Functionele eisen	
5.10	Zijn de functionele eisen wat betreft gedrag i.v.m. authenticiteit van de digitale archiefbescheiden vastgesteld en geïmplementeerd?	ja
5.11	Voorzieningen compressie en encryptie	
5.11.a	Zijn voorzieningen getroffen voor de toegankelijkheid en ordening van de archiefbescheiden in het geval men gebruik maakt van compressie- en/of encryptietechnieken?	n.v.t.
5.11.b	En zijn deze voorzieningen voldoende beveiligd tegen inbreuk door derden?	n.v.t.
5.11.c	Wordt in geval van encryptie bij overbrenging van archiefbescheiden aan de beheerder van de archiefbewaarplaats de encryptiesleutel verstrekt?	n.v.t.
6.	VERVANGING, CONVERSIE/MIGRATIE, Vernietiging en vervreemding van archiefbescheiden. Hoofdvraag: Weegt de gemeente zorgvuldig af wanneer het bezit van bescheiden niet meer van belang is voor bedrijfsvoering, democratische controle en cultuurhistorie?	

6.1	Vervanging, besluiten en verklaringen.	
6.1.a	Past de gemeente vervanging toe [b.v. het vervangen van papieren archiefbescheiden door digitale reproducties of omgekeerd waarna de vervangen bescheiden worden vernietigd]?	nee
6.1.b	Zo ja, waarborgt het college als archiefzorgdrager dat de vervanging geschiedt met juiste en volledige weergave van de in de te vervangen archiefbescheiden voorkomende gegevens?	ja
6.1.c.	Zo ja, heeft het college als archiefzorgdrager een verklaring tot vervanging van op termijn te vernietigen en van blijvend te bewaren archiefbescheiden opgemaakt en het besluit daarover op de juiste wijze bekend gemaakt?	deels
6.2	Converteren en migreren	
6.2.a	Wordt er tijdig geconverteerd/gemigreerd in het geval niet meer aan de eisen t.a.v. geordende en toegankelijke staat van de archiefbescheiden voldaan zal gaan worden?	ja
6.2.b	Wordt/is er een verklaring van de conversie of migratie opgemaakt?	ja
6.3	Archiefselectielijst, hotspotmonitor en stukkenlijst	
6.3.a	Past het college als archiefzorgdrager waardering en selectie toe op de gemeentelijke	ja
6.3.b	Maakt het college als archiefzorgdrager bij de selectie van de gemeentelijke archiefbescheiden gebruik van de voor Nederlandse gemeenten geldende selectielijst?	ja
6.3.c	Werkt de gemeente aanvullend met een facultatieve stukkenlijst?	nee
6.3.d	Is er een Hotspotmonitor vastgesteld?	nee
6.4	Vernietiging en verklaringen	
6.4.a	Vernietigt het college als archiefzorgdrager de daartoe in aanmerking komende archiefbescheiden?	ja
6.4.b	Maakt het college als archiefzorgdrager verklaringen van vernietiging op die ten minste een specificatie van de vernietigde archiefbescheiden en de grond en wijze van vernietiging bevatten?	ja
6.5	Vervreemding, besluiten en verklaringen	
6.5.a	Heeft het college als archiefzorgdrager in de afgelopen 5 jaar archiefbescheiden vervreemd, niet als gevolg van de uitvoering van nieuwe wetgeving waarin de vervreemding van lopende dossiers expliciet wordt voorgeschreven?	nee
6.5.b.	Zo ja, heeft de zorgdrager daarvoor tevoren een machtiging van de minister van OCW ontvangen?	n.v.t.
6.5.c	Zo ja, heeft de zorgdrager het Strategisch Informatieoverleg (SIO), of als dat niet is: de juiste deskundigen, geraadpleegd bij de voorbereiding van het besluit tot vervreemding?	n.v.t.
6.5.d	Zo ja, heeft de zorgdrager een verklaring van de vervreemding opgemaakt en het besluit tot vervreemding op de juiste wijze bekend gemaakt?	n.v.t.
7.	OVERBRENGING VAN ARCHIEFBESCHIEDEN	
	Hoofdvraag: Brengt de gemeente het principe van de Archiefwet 'te bewaren archiefbescheiden na bij wet vastgestelde termijn overbrengen, tenzij met redenen omkleed' correct in de praktijk?	
7.1	Overbrenging na bij wet vastgestelde termijn.	
7.1.a	Zijn alle te bewaren archiefbescheiden waarvan de wettelijke overbrengstermijn is verstreken overgebracht naar de daarvoor aangewezen openbare archiefbewaarplaats of E depotvoorziening?	ja
7.1.b	Zo nee, welke archiefbescheiden zijn niet overgebracht?	zie KPI verslag
7.1.c.	Zo nee, wat is de reden c.q. zijn de redenen, principieel en/of praktisch, van de niet-tijdige overbrenging?	zie KPI verslag
7.2	Verklaringen van overbrenging	
7.2	Maakt het college als archiefzorgdrager, samen met de beheerder van de archiefbewaarplaats, van alle overbrengingen een verklaring op?	ja
7.3	Niet-overbrengen vanwege bedrijfsvoering (vervallen)	

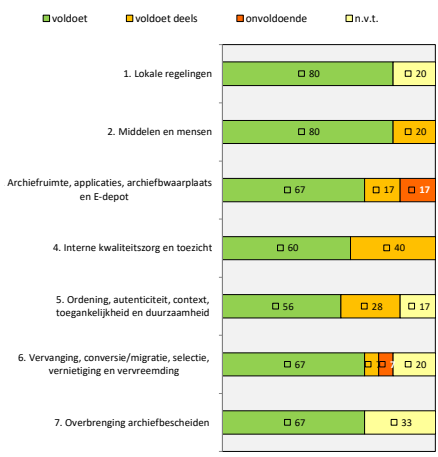
7.3 Heeft het college als archiefzorgdrager voor archiefbescheiden die om redenen van bedrijfsvoering niet binnen de wettelijke overbengingstermijn overgebracht kunnen worden een machtiging tot opschorting van overbrenging aangevraagd bij en ontvangen van gedeputeerde staten?

n.v.t.

Grafische weergave opties KPI resultaten, en eventueel naar voorkeur te gebruiken voor rapportage

Niet overgebracht

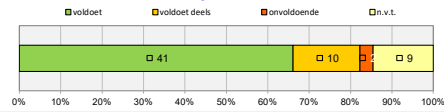
Resultaatscore KPI's in % niet overgebrachte archiefbescheiden

Weergave in aantal ingevulde antwoorden per categorie

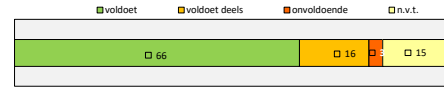
Totaal KPI uitvraag 94, waarvan:
 Totale omvang uitvraag niet overgebracht: 62
 daadwerkelijk ingevuld: 62
 nog niet ingevuld: 0
 feitelijk 68, maar 6 KPI's niet met: ja/deels/nee/n.v.t. te waarderen en worden beantwoord in kolom toelichting e-formulier en KPI verslag (2.1 / 2.2.a / 2.4 / 4.1.b / 7.1.b / 7.1.c)

KPI score in aantal niet overgebrachte archiefbescheiden

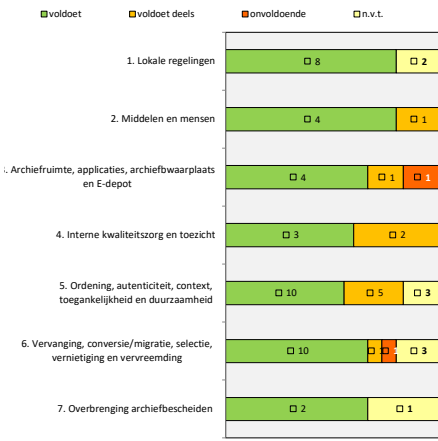
Weergave in % per ingevulde categorie

KPI totaalresultaten in % niet overgebrachte archiefbescheiden

score	Voldoet aan archiefwetgeving	KPI vragen	%
voldoet	41	62	66,1
voldoet deels	10	62	16,1
onvoldoende	2	62	3,2
niet van toepassing	9	62	14,5
	62	62	100,0

Resultaatscore KPI antwoorden niet overgebrachte archiefbescheiden

KPI score niet overgebracht in aantal en %

